

EC

MA NDORYSHE

**INSTITUCIONET
MUZEALE TË
QYTETIT
TË
PRISHTINËS**

Dhjetor, 2025

INSTITUCIONET MUZEALE TË QYTETIT TË PRISHTINËS

Autore: Arta Januzi Cana, Flaka Xërxa Beqiri, Marigona Rexha, Blerta Breznica

Botues: EC Ma Ndryshe

Rr. Fehmi Lladrovci Nr.67, Prizren, Rr. Xhemajl Mustafa 9/1 LL-4 Nr.7

www.ecmandryshe.org

info@ecmandryshe.org

029 222 771

Hulumtimi “Institucionet Muzeale të Qytetit të Prishtinës” u realizua në kuadër të projektit “Trashëgimia kulturore për të gjithë: Ruajtja, edukimi, zhvillimi dhe inovacioni” përkrahur nga Ministria e Kulturës, Rinisë dhe Sportit.

Përmbajtja dhe qëndrimet e paraqitura këtu nuk përfaqësojnë qëndrimin zyrtar të donatorëve.

REPUBLIKA E KOSOVËS
MINISTRIA E KULTURËS, RINISË
DHE SPORTIT

○ PËRMBAJTJA

① HYRJE

② KONTEKSTI: PRISHTINA DHE INSTITUCIONET MUZEALE

③ HISTORIKU I SHKURTËR I MUZEVE NË PRISHTINË

④ GJENDJA AKTUALE E OBJEKTEVE MUZEALE

4.1 OPERIMI, KAPACITETET NJERËZORE DHE SHËRBIMET E OFRUARA

4.2. ANALIZA E HAPËSIRAVE DHE E RRJEDHËS SË LËVIZJES

4.3. QASSHMËRIA PËR VIZITORËT

⑤ PROBLEMET DHE PROPOZIMET

⑥ PËRFUNDIME DHE REKOMANDIME STRATEGJIKE PËR TË ARDHMEN

⑦ PËR EC

⑧ SHTOJCA 1: DOKUMENTIMI DHE ANALIZA E INSTITUCIONEVE MUZEALE TË PRISHTINËS
– PJESA GRAFIKE

Institucionet Muzeale të Qytetit të Prishtinës

Hyrje

Muzetë përbëjnë një nga mekanizmat më të rëndësishëm institucionalë për ruajtjen, interpretimin dhe komunikimin e trashëgimisë kulturore dhe historike të një shoqërie. Në kontekstin urban bashkëkohor, ato nuk funksionojnë vetëm si hapësira ekspozimi të objekteve të së kaluarës, por edhe si aktorë aktivë në ndërtimin e identitetit qytetar, në edukimin publik dhe në prodhimin e narrativave kolektive mbi historinë, kujtesën dhe vlerat shoqërore.

Prishtina, si kryeqytet i Republikës së Kosovës, përfaqëson një rast të veçantë studimi për institucionet muzeale. Si qendër politike, administrative dhe kulturore e vendit, ajo mbart një densitet të lartë simbolik dhe institucional, ku muzetë marrin një rol të dyfishtë: nga njëra anë si bartës të trashëgimisë lokale dhe kombëtare, dhe nga ana tjetër si instrumente të artikulimit të identitetit shtetëror dhe narrativave të reja pas konfliktit.

Ky hulumtim synon të analizojë institucionet kryesore muzeale të Prishtinës përmes një qasjeje ndërdisiplinare, duke kombinuar perspektivën urbane, arkitektonike, muzeologjike dhe institucionale. Në fokus janë mënyra se si këto muze janë të pozicionuara në strukturën urbane të qytetit, tipologjia dhe organizimi i tyre hapësinor, qasshmëria dhe përvoja e vizitorit, funksionimi dhe administrimi, si dhe sfidat dhe potencialet e tyre për zhvillim të mëtejshëm.

Studimi mbështetet në analiza të dokumentacionit ekzistues, vizita në terren, materiale institucionale dhe burime sekondare, duke synuar të ofrojë një pasqyrë të strukturuar dhe kritike mbi gjendjen aktuale të muzeve të Prishtinës dhe rolin e tyre në jetën kulturore të qytetit.

2. Konteksti: Prishtina dhe institucionet muzeale

Prishtina është një qytet me shtresime të thella historike, por me një zhvillim urban të shpejtë dhe shpesh të fragmentuar gjatë dekadave të fundit. Si kryeqytet i Kosovës, ajo ka përjetuar transformime të mëdha politike, shoqërore dhe hapësinore, veçanërisht pas vitit 1999 dhe shpalljes së pavarësisë në vitin 2008. Këto procese kanë ndikuar drejtpërdrejt në mënyrën se si trashëgimia kulturore identifikohet, trajtohet dhe institucionalizohet, duke reflektuar shpesh tensionin ndërmjet ruajtjes së së kaluarës dhe presioneve të zhvillimit bashkëkohor urban.

Në këtë kontekst, muzetë e Prishtinës përfaqësojnë më shumë sesa institucione kulturore në kuptimin klasik; ato funksionojnë si hapësira të kujtesës kolektive, të ndërtimit të identitetit dhe të artikulimit të narrativave shtetformuese. Ndryshe nga qytetet e tjera të Kosovës, ku muzetë kryesisht kanë rol lokal ose rajonal, muzetë e Prishtinës mbartin

një peshë simbolike dhe përfaqësuese më të gjerë, duke komunikuar historinë dhe përvojën e Kosovës në nivel kombëtar dhe ndërkombëtar. Në qytetin e Prishtinës aktualisht funksionojnë disa institucione muzeale dhe hapësira ekspozuese me karakter të ndryshëm. Muzeu Kombëtar i Kosovës, Muzeu Etnologjik i Prishtinës (Kompleksi “Emin Gjiku”), Muzeu i Burgut të Prishtinës, Shtëpia e Pavarësisë së Kosovës “Dr. Ibrahim Rugova”, Muzeu i Artit Amerikan në Prishtinë dhe Muzeu i Fëmijëve të Luftës përbëjnë bërthamën kryesore të institucioneve muzeale që trajtojnë historinë, trashëgiminë kulturore, kujtesën politike dhe përvojat shoqërore të Kosovës. Disa prej këtyre institucioneve kanë funksionim të vazhdueshëm, ndërsa të tjerat operojnë në mënyrë periodike ose janë të varura nga projekte dhe programe të caktuara.

Përveç këtyre institucioneve, në Prishtinë ekzistojnë edhe hapësira të tjera kulturore dhe memoriale që, megjithëse nuk janë të formalizuara si

muze sipas standardeve muzeologjike, luajnë rol të rëndësishëm në prodhimin dhe shpërndarjen e kujtesës publike. Hapësira të tilla përfshijnë qendra kulturore, arkiva të hapura, ekspozita tematike dhe iniciativa të shoqërisë civile që trajtojnë çështje të historisë së afërt, medias, aktivizmit dhe drejtësisë tranzicionale. Këto hapësira, ndonëse ndonjëherë perceptohen nga publiku si muze, nuk janë të përfshira në analizën e detajuar të këtij hulumtimi për shkak të mungesës së statusit institucional muzeal dhe strukturës së qëndrueshme organizative. Shpërndarja urbane e

muzeve dhe hapësirave kulturore në Prishtinë është e fragmentuar. Disa institucione janë të integruara në zonën historike të qytetit dhe në struktura tradicionale urbane, ndërsa të tjerat funksionojnë në objekte të adaptuara, pa një lidhje të qartë me një strategji të përgjithshme urbane për zhvillimin e rrjetit muzeal. Kjo situatë reflekton mungesën e një vizioni të konsoliduar për rolin e muzeve në zhvillimin kulturor dhe urban të Prishtinës, por njëkohësisht krijon potencial për lexime të shumëfishta të qytetit përmes institucioneve të kujtesës.

Fig. 1 Harta e Prishtinës dhe lokacionet e muzeve

Në një qytet ku hapësirat publike shpesh janë të ngarkuara me tensione funksionale dhe simbolike, muzetë dhe hapësirat muzeale kanë potencialin të funksionojnë si pika stabiliteti, reflektimi dhe dialogu shoqëror. Ato mund të shërbejnë si nyje që lidhin trashëgiminë historike me jetën e përditshme urbane dhe institucionet kulturore me komunitetin, duke kontribuar në ndërtimin e një narrative më të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse të qytetit.

3. Historiku i shkurtër i muzeve në Prishtinë

Zhvillimi i institucioneve muzeale në Prishtinë është i lidhur ngushtë me historinë politike dhe institucionale të Kosovës. Muzeu Kombëtar i Kosovës, i themeluar në vitin 1980, përfaqëson një nga institucionet më të hershme muzeale në qytet dhe ka pasur një rol kyç në grumbullimin dhe ruajtjen e trashëgimisë arkeologjike, historike dhe etnologjike të vendit. Megjithatë, funksionimi i tij ka qenë i ndërprerë dhe i ndikuar nga zhvillimet politike, veçanërisht gjatë viteve '90 dhe periudhës së luftës.

Muzeu Etnologjik i Prishtinës, i vendosur në kompleksin tradicional "Emin Gjiku", përfaqëson një rast të veçantë të adaptimit të një strukture historike në funksion muzeal. Pas një historie të gjatë përdorimesh të ndryshme dhe dëmtimeve gjatë luftës, muzeu është rihapur në vitin 2006 si muze etnologjik, duke u fokusuar në prezantimin e mënyrës tradicionale të jetesës dhe ciklit të jetës në Kosovë. Në vitet pas luftës, në Prishtinë janë

themeluar edhe institucione të tjera muzeale dhe hapësira memoriale, si Shtëpia e Pavarësisë së Kosovës "Dr. Ibrahim Rugova", e hapur në vitin 2007, e cila fokusohet në figurën politike dhe historike të presidentit të parë të Kosovës, si dhe hapësira më bashkëkohore si "Burgu i Idealit", i cili transformon një ish-institucion represiv në hapësirë kulturore dhe artistike. Në këtë kontekst më të ri institucional përfshihen edhe Muzeu i Artit Amerikan në Prishtinë, i lidhur ngushtë me diplomacinë kulturore dhe bashkëpunimet ndërkombëtare, si dhe Muzeu i Fëmijëve të Luftës, një iniciativë e re që synon të trajtojë një dimension të ndjeshëm të kujtesës kolektive përmes një qasjeje edukative dhe ndërgjegjëse. Këto institucione, të krijuara në periudha të ndryshme dhe me misione të ndryshme, përbëjnë një mozaik muzeal heterogjen, i cili reflekton jo vetëm historinë e Prishtinës, por edhe proceset e vazhdueshme të ndërtimit të narrativave kulturore dhe historike në Kosovë.

4. Gjendja aktuale e objekteve muzeale

Muzetë e qytetit të Prishtinës operojnë kryesisht në ndërtesa ekzistuese me vlera historike dhe arkitektonike, të adaptuara për funksione muzeale. Gjendja fizike e këtyre objekteve është përgjithësisht e mirë, por paraqet kufizime që lidhen me vjetërsinë e ndërtesave dhe mungesën e përshtatjes së plotë për nevojat bashkëkohore muzeale.

Muzeu Kombëtar i Kosovës funksionon në një objekt monumental të ruajtur, i cili kërkon mirëmbajtje të vazhdueshme infrastrukturore. Muzeu Etnologjik i Prishtinës operon në kompleksin tradicional “Emin Gjiku”, i restauruar dhe në gjendje të mirë fizike, por me kufizime që burojnë nga tipologjia tradicionale e ndërtimit.

Muzetë tematikë dhe memorialë funksionojnë në hapësira të adaptuara. Muzeu i Burgut të Prishtinës ndodhet në një ish-objekt penal, pjesërisht i aksesueshëm për shkak të punimeve

dhe procesit të transformimit. Shtëpia e Pavarësisë së Kosovës “Dr. Ibrahim Rugova” operon në një objekt banimi në gjendje relativisht të mirë, por me kapacitete të kufizuara hapësinore. Muzeu i Artit Amerikan në Prishtinë dhe Muzeu i Fëmijëve të Luftës funksionojnë në hapësira të përshtatshme për ekspozita të përkohshme, me gjendje të mirë fizike, por pa infrastrukturë muzeale të dedikuar.

1980

**MUZEU KOMBËTAR
I KOSOVËS**

2006

**MUZEU
ETNOLOGJIK I
PRISHTINËS**

2025

**MUZEU I
FËMUJVE TË
LUFTËS**

2016

**MUZEU I ARTIT
AMERIKAN NË
PRISHTINË**

2022

MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

2007

**SHTËPIA E PAVARËSISË SË KOSOVËS
DR. IBRAHIM RUGOVA**

Fig. 2 Fotografi nga gjendja aktuale e muzeve të Prishtinës

Muzeu Kombëtar i Kosovës

Muzeu Kombëtar i Kosovës, i vendosur në qytetin e Prishtinës, përfaqëson institucioni më të rëndësishëm për ruajtjen dhe promovimin e trashëgimisë kulturore të Kosovës. I ndërtuar në vitin 1885/86 në stilin austro-hungarez, ndërtesa monumentale ka kaluar një histori të ndryshimeve të mëdha funksionale, duke filluar si një ndërtesë ushtarake dhe administrative për të kaluar më pas në një muze kombëtar që ka ruajtur dhe ekspozuar pasurinë kulturore të Kosovës që nga viti 1980.¹

Në aspektin muzeologjik, Muzeu i Kosovës ka një koleksion të gjerë, që përfshin më shumë se 50,000 eksponate të ndryshme, të cilat mbulojnë shumë aspekte të historisë, arkeologjisë, etnologjisë dhe trashëgimisë natyrore të Kosovës. Ekspozitat janë të organizuara në pavijone që pasqyrojnë periudha të ndryshme historike, përfshirë periudhën para-historike, antike, mesjetare dhe moderne. Pavijonet e arkeologjisë dhe etnologjisë janë ndër më të rëndësishmet, duke ofruar një pasqyrë të thelluar të zhvillimeve kulturore dhe shoqërore në Kosovë.²

Në aspektin hapësinor, Muzeu Kombëtar i Kosovës është një ndërtesë monumentale që ka një organizim të brendshëm të ndarë në sektorë të ndryshëm, të cilët janë përshtatur për ekspozita dhe aktivitete kulturore. Megjithatë, hapësirat ekspozuese shpesh janë të kufizuara dhe ndarja e koleksioneve ndikon në përvojën e vizitorëve, pasi nuk ka një rrjedhë lineare dhe koherente të ekspozitave.³ Përdorimi i materialeve multimediale dhe përpjekjet për modernizimin e shërbimeve për vizitorët janë të dukshme, megjithatë ka ende hapësirë për përmirësim.⁴

Muzeu gjithashtu ofron shërbime udhëheqëse dhe ciceronë për vizitorët, të cilët mund të mësojnë më shumë rreth koleksioneve dhe historisë së Kosovës. Po ashtu, muzeu angazhohet edhe në aktivitete edukative dhe kulturore, duke organizuar ekspozita të përkohshme dhe aktivitete që lidhen me trashëgiminë kulturore dhe identitetin kombëtar. Megjithatë, përderisa qasshmëria është e mirë për shumicën e vizitorëve, personat me aftësi të kufizuara kanë vështirësi për t'u aksesuar në disa prej hapësirave të brendshme të muzeut.⁵

Muzeu Etnologjik i Prishtinës

Muzeu Etnologjik i Prishtinës, i vendosur në kompleksin historik "Emin Gjiku," ofron një pasqyrë të rëndësishme të kulturës tradicionale të Kosovës. Komplekset e vjetra të banesave qytetare, si ato që përbëjnë Muzeun Etnologjik, janë të pazëvendësueshme për të kuptuar zhvillimin dhe historinë e jetesës qytetare në Kosovë. Shtëpitë dhe oborret e këtij kompleksi janë restauruar dhe shndërruar në ekspozita që paraqesin jetën dhe traditat e popullsisë vendase nga periodha osmane deri në fillimet e shekullit të XX.¹

Kompleksi "Emin Gjiku" është i ndërtuar në shekullin XIX dhe ka shërbyer fillimisht si banesë e familjes aristokratike të Gjinollëve. Pas restaurimit dhe hapjes si muze, objekti ruan shumë elemente autentike të arkitekturës tradicionale dhe i ofron vizitorëve mundësinë për të eksploruar historinë e jetesës tradicionale, duke përfshirë objekte të zakonshme si veshje, mobilie, vegla dhe elemente të tjera të kulturës materialiste.²

Muzeu ofron ekspozita që ilustrojnë ciklin e jetës, ritet e martesës, dhe shërbimet e përditshme të shoqërisë tradicionale. Shumica e ekspozitave janë të organizuara në hapësira të brendshme dhe të jashtme të kompleksit, duke ofruar një përvojë unike të kalimit nga një dhomë në tjetrën, që ndihmon në kuptimin e kulturës dhe historisë së Kosovës. Megjithatë, si pjesë e një ndërtese historike, muzeu përballlet me disa kufizime hapësinore dhe infrastrukturë, përfshirë mungesën e aksesit të lehtë për ata që kanë nevoja të veçanta.³

Në aspektin edukativ dhe kulturor, muzeu angazhohet në aktivitete të ndryshme si punëtori dhe projekte edukative, duke përfshirë mundësi për vizita me grupet e shkollave dhe për organizimin e ekspozitave të përkohshme. Shërbimi i ciceronëve është i disponueshëm dhe ofron udhëzime për çdo ekspozitë, duke i mundësuar vizitorëve të kuptojnë më mirë vlerat historike dhe kulturore të Kosovës. Po ashtu, muzeu është aktiv në promovimin e trashëgimisë kulturore përmes aktiviteteve që lidhen me festivale dhe ngjarje speciale.⁴

Muzeu i Burgut të Prishtinës (Burgu i Idealit)

Muzeu i Burgut të Prishtinës, ose Burgu i Idealit, është një hapësirë unike që kombinon të kaluarën historike të dhunshme të burgut me një të tashme të transformuar kulturore dhe artistike. Ky muze ndodhet në një ndërtesë që dikur shërbente si burg dhe ka luajtur një rol kyç në periudhën e pasluftës për edukimin dhe reflektimin mbi historinë e dhunës dhe represionit në Kosovë. Burgu ka pasur një rol të rëndësishëm gjatë periudhës së regjimeve të ndryshme, ku të burgosurit politikë dhe ata që përndiqeshin nga regjimi i Serbisë ishin të mbyllur në këto hapësira.¹

Në vitet e fundit, Burgu i Idealit ka kaluar një transformim të dukshëm, duke u shndërruar nga një hapësirë represive në një hapësirë kulturore, ku zhvillohen aktivitete artistike dhe kultura bashkëkohore. Me mbështetje të organizatave si Artpolis, muzeu ofron një gamë të gjerë ekspozitash që janë të lidhura me dhunën, torturat dhe rezistencën, duke u përpjekur për të reflektuar mbi historinë e Kosovës dhe luftën për liri.²

Burgu i Idealit është një hapësirë që bazohet në kujtesën dhe edukimin e publikut përmes artit. Shpesh, atje organizohen aktivitete të ndryshme artistike dhe edukative që përfshijnë instalacione artistike dhe ekspozita që përfaqësojnë trauma kolektive. Ky muze, përmes përdorimit të hapësirave të burgut për art dhe shprehje kulturore, paraqet një mundësi për përballjen me të kaluarën dhe për krijimin e një dialogu ndërkulturor.³

Në aspektin e qasshmërisë, muzeu përballlet me disa sfida, duke përfshirë mungesën e mundësive për qasje për personat me aftësi të kufizuara dhe mungesën e shërbimeve interpretuese për persona me nevoja të veçanta. Pavarësisht këtyre kufizimeve, muzeu ka krijuar mundësi për reflektim dhe edukim të vizitorëve të ndryshëm, duke ofruar mundësi për të kuptuar më mirë pasojat e regjimeve të kaluara dhe rëndësinë e ruajtjes së kujtesës kolektive.⁴

Shtëpia e Pavarësisë së Kosovës “Dr. Ibrahim Rugova”

Shtëpia e Pavarësisë së Kosovës “Dr. Ibrahim Rugova” është një muze memorial i dedikuar figurës së presidentit të parë të Republikës së Kosovës dhe rolit të tij në procesin e rezistencës paqësore dhe shtetformimit. Objekti ndodhet në Prishtinë dhe ka shërbyer historikisht si seli politike dhe hapësirë vendimmarrjeje gjatë viteve '90, duke u shndërruar më pas në muze në vitin 2007.¹ Si i tillë, muzeu ka një rëndësi të veçantë simbolike dhe politike, duke funksionuar më shumë si hapësirë përkujtimore sesa si muze klasik me koleksion të gjerë.²

Ekspozita muzeale është e përqëndruar kryesisht në dokumente, fotografi, objekte personale dhe materiale arkivore që lidhen me jetën dhe veprimtarinë e Ibrahim Rugovës. Organizimi hapësinor është i kufizuar, me një sipërfaqe relativisht të vogël dhe një rrjedhë ekspozuese lineare, e cila udhëheq vizitorin përmes momenteve kyçe të historisë politike të Kosovës gjatë viteve të rezistencës paqësore.³ Interpretimi mbështetet kryesisht në tekste shpjeguese dhe

guida verbale, ndërsa përdorimi i elementeve multimediale mbetet i kufizuar.

Në aspektin e funksionimit dhe qasshmërisë, muzeu operon si institucion publik memorial, me vizita kryesisht të karakterit protokollar, edukativ dhe përkujtimor. Megjithatë, mungesa e një programi të strukturuar vjetor dhe e aktiviteteve të rregullta kulturore e kufizon rolin e tij në jetën e përditshme kulturore të qytetit. Për më tepër, infrastruktura e objektit nuk ofron qasje të plotë për persona me aftësi të kufizuara, duke theksuar nevojën për ndërhyrje të kujdesshme që balancojnë ruajtjen e autenticitetit me parimet e gjithëpërfshirjes.⁴

Muzeu i Artit Amerikan në Prishtinë

Muzeu i Artit Amerikan në Prishtinë përfaqëson një iniciativë kulturore bashkëkohore, e cila lidhet ngushtë me diplomacinë kulturore dhe bashkëpunimin ndërmjet Kosovës dhe Shteteve të Bashkuara të Amerikës. Muzeu nuk funksionon si institucion klasik me koleksion të përhershëm, por si hapësirë ekspozuese për prezantimin e artit amerikan dhe projekteve kulturore të mbështetura nga Ambasada Amerikane në Kosovë.¹ Kjo e pozicionon muzeun si një platformë dinamike për shkëmbim kulturor dhe dialog ndërkombëtar.

Ekspozitat janë kryesisht të përkohshme dhe përfshijnë vepra të artit bashkëkohor, instalacione, fotografi dhe projekte multimediale, të cilat trajtojnë tema të ndryshme shoqërore, politike dhe kulturore. Organizimi hapësinor është fleksibël dhe i adaptueshëm sipas nevojave të ekspozitave, duke i dhënë muzeut një karakter më eksperimental dhe bashkëkohor në krahasim me institucionet tradicionale muzeale.² Interpretimi i veprave realizohet përmes materialeve shpjeguese,

eventeve shoqërore dhe diskutimeve publike.

Nga perspektiva institucionale, Muzeu i Artit Amerikan operon në kuadër të bashkëpunimeve kulturore dhe nuk ka një strukturë të qartë të formalizuar muzeale në kuptimin klasik. Roli i tij në jetën kulturore të Prishtinës reflekton të jetë i rëndësishëm, veçanërisht në promovimin e artit bashkëkohor dhe në krijimin e hapësirave alternative për ekspozim dhe debat kulturor.³

Megjithatë, Muzeu i Artit Amerikan ka rezultuar i pa qasshëm përgjatë realizimit të këtij hulumtimi.

Muzeu i Fëmijëve të Luftës

Muzeu i Fëmijëve të Luftës trajton një dimension të veçantë dhe të ndjeshëm të historisë së fundit të Kosovës, duke u fokusuar në përvojat e fëmijëve gjatë luftës së viteve 1998–1999. Ky muze adreson drejtpërdrejt pasojat shoqërore dhe psikologjike të konfliktit, duke e pozicionuar veten si hapësirë kujtese, dokumentimi dhe edukimi publik mbi ndikimin e luftës në grupet më të cënueshme të shoqërisë.¹

Ekspozitat muzeale janë të ndërtuara mbi rrëfime personale, dëshmi gojore, objekte individuale dhe materiale audio-vizuale, të cilat krijojnë një narrativë të përqendruar në përvojën njerëzore të luftës. Organizimi kuratorial dhe hapësinor synon të krijojë një përvojë reflektuese për vizitorin, duke përdorur metoda bashkëkohore të interpretimit muzeal që theksojnë empatinë, ndërgjegjësimin dhe edukimin.² Në këtë kontekst, muzeu shërben jo vetëm si hapësirë ekspozimi, por edhe si mjet pedagogjik për trajtimin e historisë së afërt në mënyrë të përgjegjshme dhe gjithëpërfshirëse.

Në aspektin e funksionimit, Muzeu i Fëmijëve të Luftës vepron në bashkëpunim me organizata vendore dhe ndërkombëtare, duke zhvilluar programe edukative, aktivitete përkujtimore dhe iniciativa ndërgjegjësuere. Megjithëse muzeu ofron qasje të mirë për publikun e gjerë, mungojnë ende shërbime të strukturuar interpretuese për persona me aftësi të kufizuara dhe mekanizma të qëndrueshëm institucionalë për garantimin e funksionimit afatgjatë. Këto sfida theksojnë nevojën për integrimin e muzeut në politika më të gjera kulturore dhe edukative në nivel qyteti dhe shteti.³

4.1 Operimi, kapacitetet njerëzore dhe shërbimet e ofruara

Institucionet muzeale të Prishtinës operojnë në kuadër të strukturave të ndryshme administrative dhe menaxheriale, duke reflektuar një kombinim të kompetencave qendrore, lokale dhe, në disa raste, të iniciativave të sektorit civil. Muzeu Kombëtar i Kosovës dhe Muzeu Etnologjik i Prishtinës funksionojnë nën administrimin e Ministrisë së Kulturës, Rinisë dhe Sportit, përkatësisht përmes strukturave vartëse të trashëgimisë kulturore, ndërsa muzetë me karakter tematik dhe memorial operojnë në forma më të decentralizuara ose me bazë në projekte. Kapacitetet njerëzore në këto institucione janë të kufizuara dhe kryesisht të orientuara drejt funksioneve bazike të mirëmbajtjes dhe udhëheqjes së vizitorëve, me mungesë të stafit të specializuar në edukim muzeal, interpretim dhe menaxhim kulturor. Shërbimet e ofruara për publikun mbeten në nivel

themelor, duke përfshirë guida të thjeshta dhe materiale informuese, ndërsa programet edukative dhe aktivitetet e strukturuar zhvillohen në mënyrë të fragmentuar dhe jo të koordinuar në nivel qyteti.

Për të mundësuar një pasqyrë të strukturuar dhe të krahasueshme të gjendjes aktuale, të dhënat mbi muzetë janë sistemuar në kartela informuese për secilin muze të përfshirë në këtë hulumtim. Këto tabela përmbledhin informacionet kryesore mbi mënyrën e operimit, numrin dhe profilin e stafit, llojin e shërbimeve për vizitorët dhe nivelin e qasshmërisë, duke shërbyer si bazë analitike për identifikimin e boshllëqeve ekzistuese dhe për formulimin e rekomandimeve të mëtejshme. Përmes këtij strukturimi, tabelat informuese funksionojnë si mjet referues që e lidh analizën përshkruese me vlerësimin krahasues të institucioneve muzeale në Prishtinë.

Fig. 3 Analiza e gjendjes aktuale të Muzeut të Pavarsisë

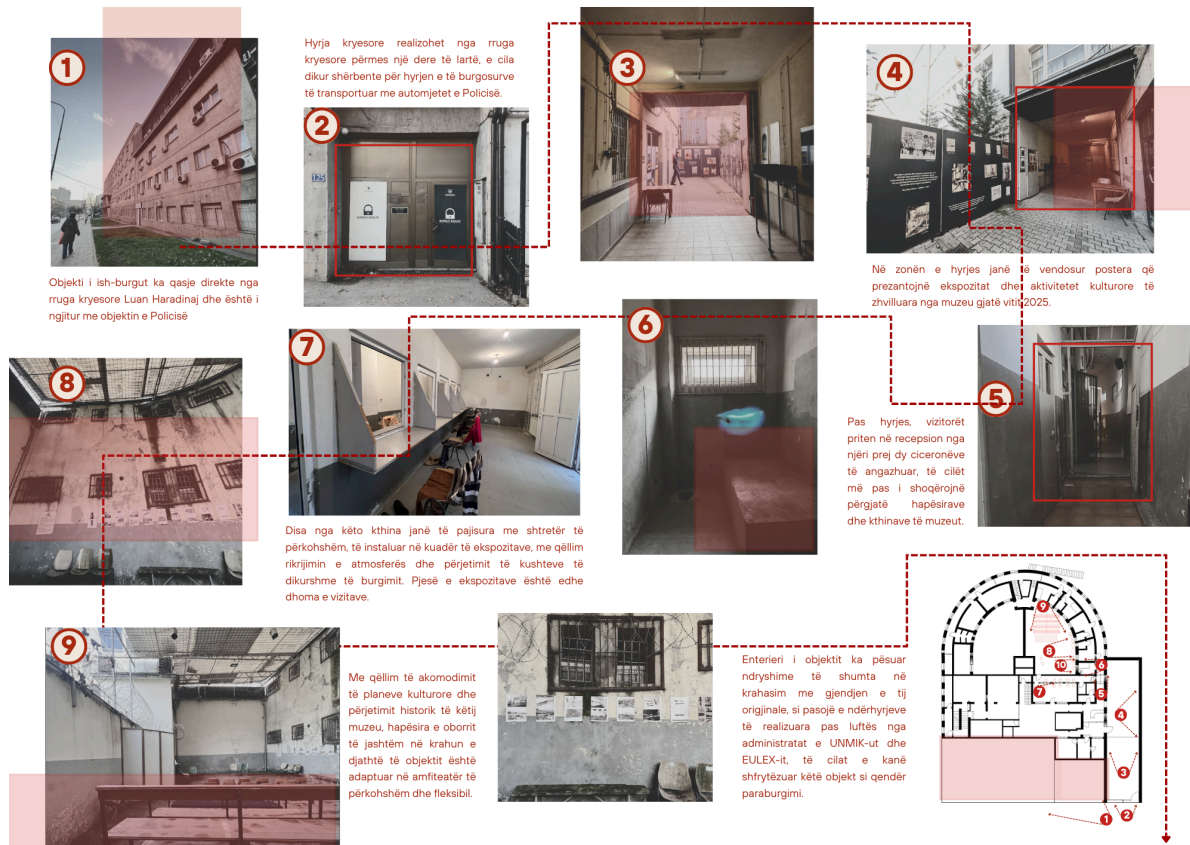

Fig. 4 Analiza e gjendjes aktuale të Muzeut të Burgut

4.2. Analiza e hapësirave dhe e rrjedhës së lëvizjes

Në kuadër të këtij hulumtimi është realizuar edhe analiza e organizimit hapësinor të muzeve të Prishtinës. Kjo ka ndihmuar në të kuptuarin e marrëdhënies ndërmjet strukturës fizike të objekteve muzeale dhe mënyrës se si vizitorët i përjetojnë dhe i përdorin këto hapësira. Vëmendja është përqendruar në mënyrën e shpërndarjes së hapësirave ekspozuese, lidhjet funksionale ndërmjet tyre dhe qartësinë e rrjedhës së lëvizjes gjatë vizitës.

Rezultatet tregojnë se muzetë e Prishtinës nuk ndjekin një model të unifikuar të organizimit hapësinor. Në muzetë me organizim më të gjerë, si Muzeu Kombëtar i Kosovës dhe Muzeu Etnologjik i Prishtinës, struktura ekzistuese e ndërtesave dikton rrugët e lëvizjes, duke krijuar shpesh ndërprerje në rrjedhën logjike të vizitës. Hapësirat ekspozuese janë të shpërndara në disa nivele ose njësi të veçuara, çka kërkon orientim të vazhdueshëm nga ana e vizitorit dhe e bën përvojën më pak të lexueshme në aspektin narrativ.

Në muzetë me karakter tematik ose memorial, organizimi hapësinor është më i përmbledhur dhe më i kontrolluar. Rrjedha e lëvizjes është zakonisht e drejtuar dhe e strukturuar në mënyrë që të ndjekë një narrativë të qartë historike ose tematike. Kjo qasje e bën më të lehtë orientimin e vizitorëve dhe përforcon mesazhin ekspozues, por njëkohësisht kufizon mundësinë e ndërhyrjeve fleksibile dhe të riorganizimit të hapësirave për përdorime alternative.

Në tërësi, analiza e rrjedhës së lëvizjes tregon se në shumicën e muzeve të Prishtinës mungon një hierarki e qartë hapësinore dhe sinjalistikë e mjaftueshme orientuese. Kjo ndikon në mënyrën se si vizitorët ndërveprojnë me ekspozitat dhe e bën përvojën muzeale të varur më shumë nga konfigurimi ekzistues i objekteve sesa nga një koncept i mirëfilltë i dizajnit muzeal. Përmirësimi i lexueshmërisë hapësinore dhe i rrjedhës së lëvizjes paraqitet si një nga elementet kyçe për zhvillimin e mëtejshëm të muzeve të Prishtinës.

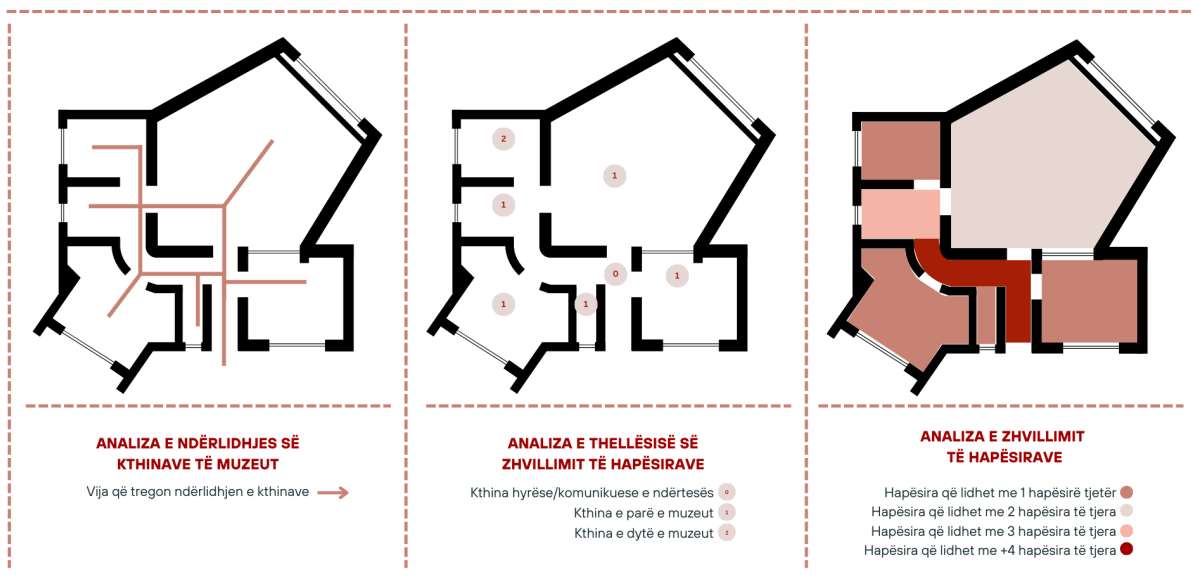

Fig. 5 Analiza e zhvillimit të hapësirave tek Muzeu i Pavarsisė

MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS PËRDHESA

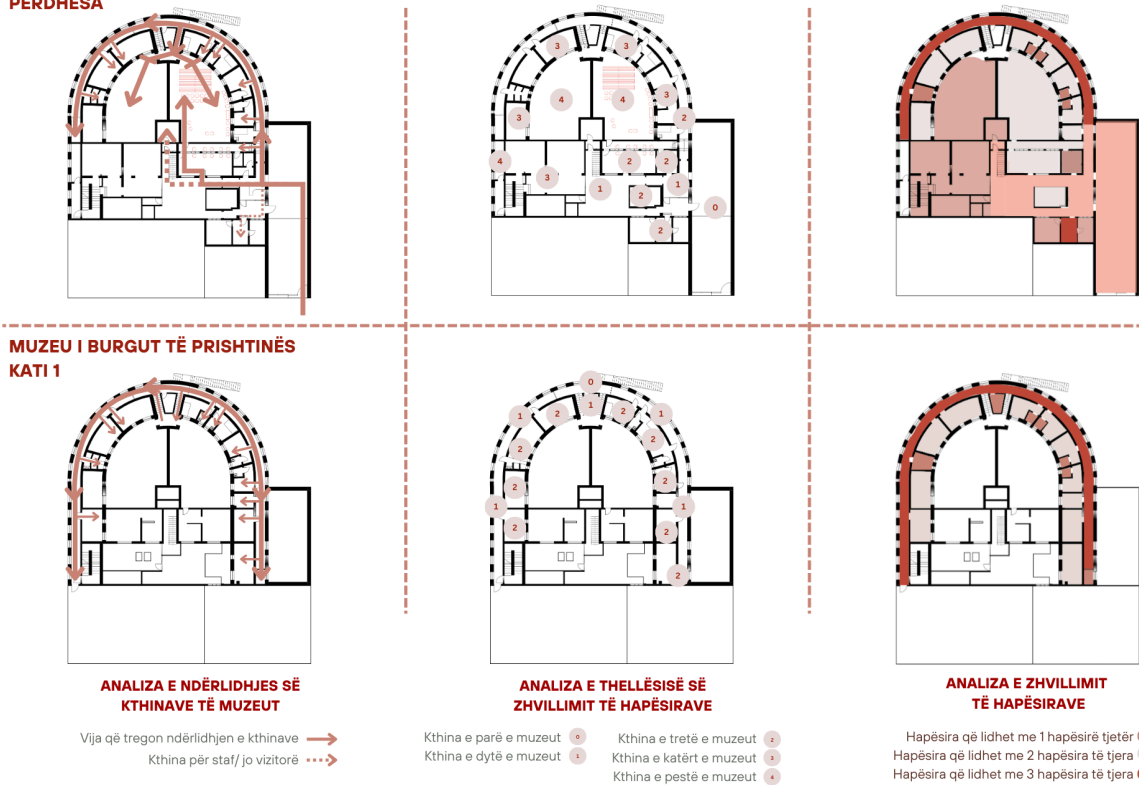

Fig. 6 Analiza e zhvillimit të hapësirave tek Muzeu i Burgut

ANALIZA E LËVIZJES SË VIZITORËVE NË PËRHHESË TË MUZEUT "SHTËPIA E PAVARËSISË SË KOSOVËS DR. IBRAHIM RUGOVA"

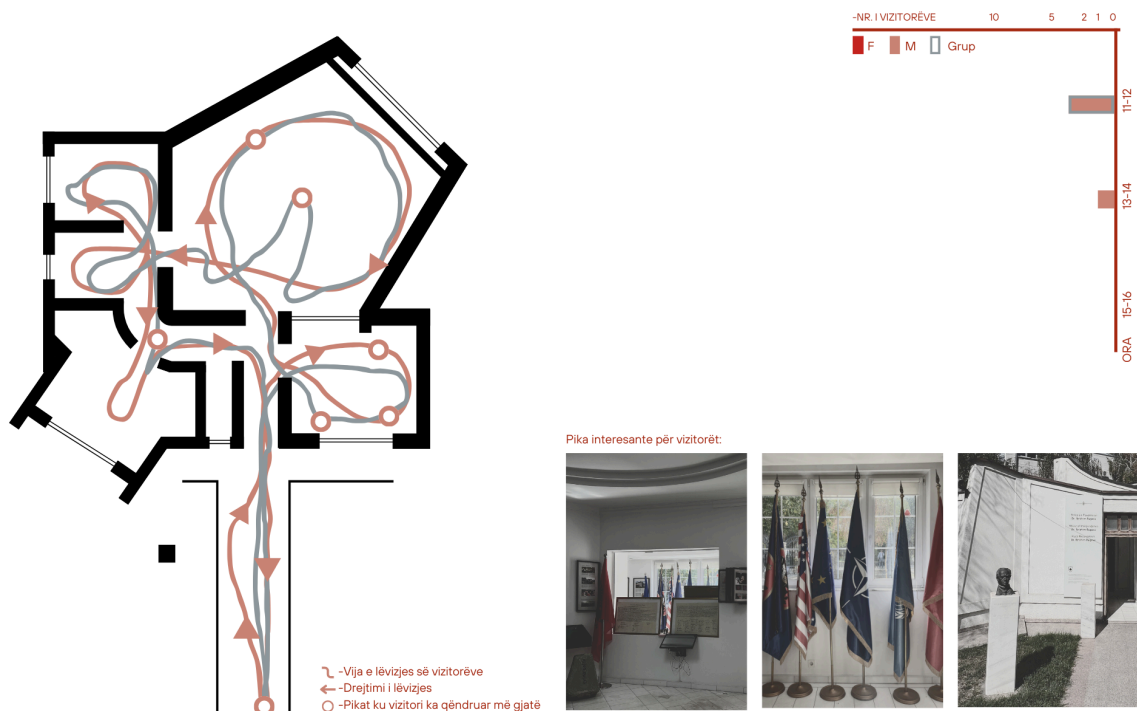

Fig. 7 Analiza e lëvizjes së vizitorëve në përdhesën e Muzeut të Pavarsisë

ANALIZA E LËVIZJES SË VIZITORËVE NË PËRHHESË DHE KATIN E PARË TË MUZEUT TË BURGUT

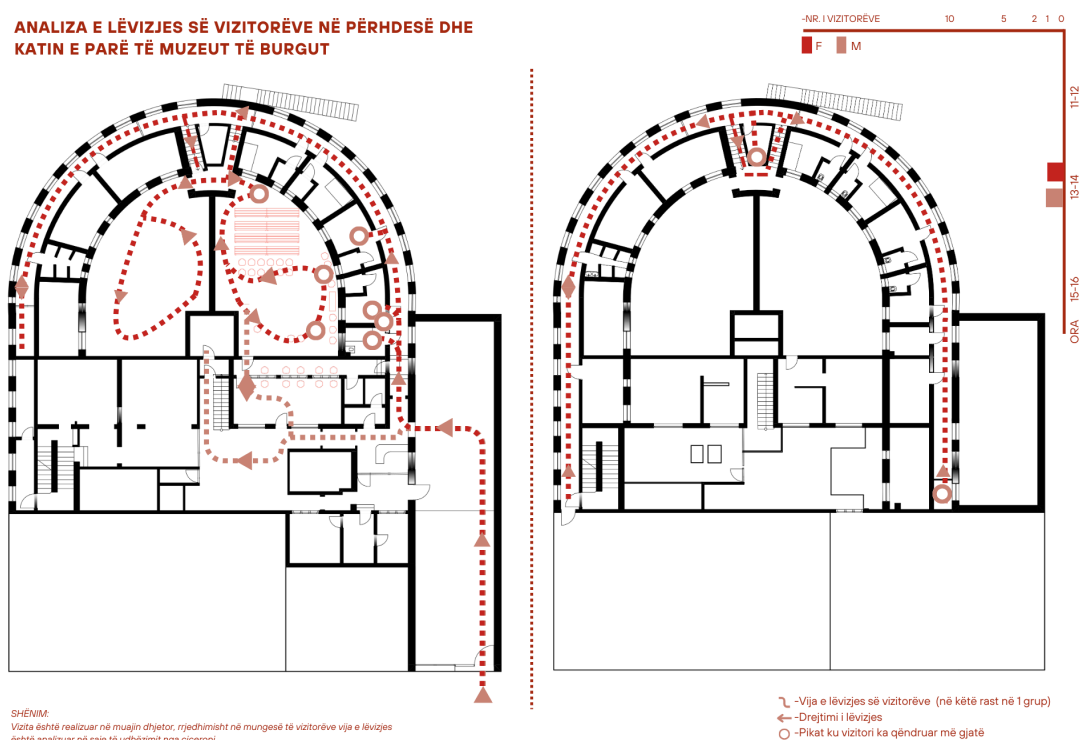

Fig.8 Analiza e lëvizjes së vizitorëve në përdhesën dhe katin e Muzeut të Burgut

4.3. Qasshmëria dhe shërbimet për vizitorët

Bazuar në kriteret e përcaktuara në

Udhëzimin Administrativ për Kushtet Teknike të Objekteve Ndërtimore për Qasjen e Personave me Aftësi të Kufizuara, si dhe në krahasim me rekomandimet ndërkombëtare për qasshmërinë gjithëpërfshirëse në institucionet muzeale, analiza e realizuar për muzetë e qytetit të Prishtinës tregon se qasja dhe përdorimi i këtyre institucioneve për persona me aftësi të kufizuara mbetet i kufizuar. Shumica e muzeve nuk i përmbushin në mënyrë të plotë kushtet teknike dhe funksionale të qasjes universale, si në aspektin e

infrastrukturës fizike ashtu edhe në atë të shërbimeve interpretuese.

Gjatë periudhës së hulumtimit, Muzeu Kombëtar i Kosovës ka qenë në proces renovimi dhe nuk ka qenë i hapur për vizita publike, ndërsa Muzeu i Artit Amerikan në Prishtinë nuk ka qenë funksional për vizitorë, çka ka kufizuar mundësinë për vlerësim të drejtpërdrejtë të qasshmërisë fizike dhe shërbimeve të tyre për këtë kategori përdoruesish.

Në muzetë që kanë qenë të qasshëm për publikun, qasja fizike për personat me aftësi të kufizuara paraqet kufizime të theksuara. Muzeu Etnologjik i Prishtinës, për shkak të tipologjisë tradicionale të kompleksit “Emin Gjiku”,

20

Fig.9 Analiza e qasshmërisë: Muzeu Etnologjik - Shtëpia e Miqve

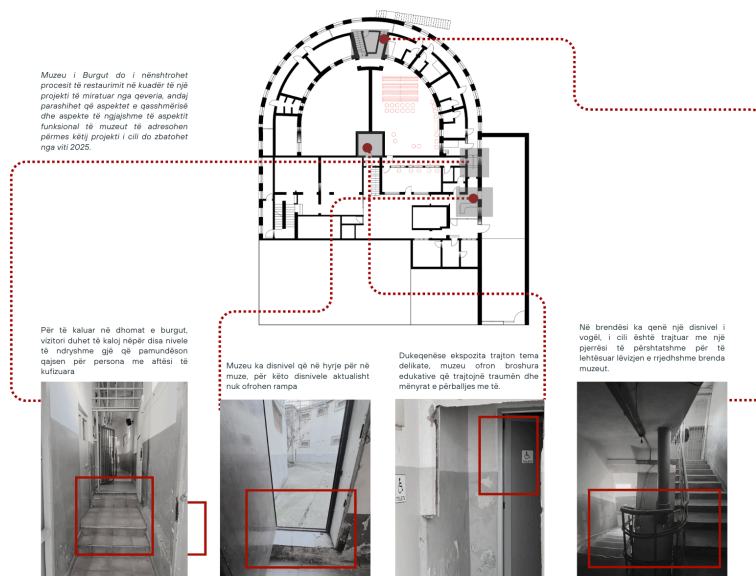

Fig.10 Analiza e qasshmërisë: Muzeu i Burgut

karakterizohet nga denivelime të shumta, shkallë, korridore të ngushta dhe mungesë rampash, duke e bërë lëvizjen me karrocë pothuajse të pamundur. Ngjashëm, Muzeu i Burgut të Prishtinës operon në një objekt ekzistues me karakter penal, ku shkallët dhe konfigurimi i brendshëm nuk ofrojnë qasje të përshtatur për persona me lëvizshmëri të kufizuar. Shtëpia e Pavarësisë së Kosovës “Dr. Ibrahim Rugova” ka qasje të kufizuar për shkak të shkallëve në hyrje të oborrit dhe mungesës së rampës, ndërsa brenda objektit, megjithëse hapësirat janë në një nivel, korridoret dhe dhomat janë relativisht të ngushta. Tualetet në muzetë e analizuar nuk janë të përshtatura për persona me aftësi të kufizuara, ndërsa infrastruktura mbështetëse, si

platformat ngritëse ose komunikimi vertikal i aksesueshëm, mungon pothuajse tërësisht. Në aspektin e qasshmërisë interpretuese, asnjë nga muzetë e analizuar nuk ofron elemente të përshtatura për persona të verbër, me shikim të dobësuar ose për persona të shurdhër. Mungojnë panelet në Braille, elementet taktile, audioguidat, udhëzimet orientuese në dyshe me ndriçimi i specializuar për lexim. Këto mangësi tregojnë se qasja për personat me aftësi të kufizuara në muzetë e Prishtinës mbetet e kufizuar si në aspektin fizik, ashtu edhe në atë informues dhe interpretues, duke theksuar nevojën për ndërhyrje të planifikuara dhe të ndjeshme ndaj karakterit të objekteve ekzistuese.

5. Problemet dhe propozimet

Analiza e institucioneve muzeale të qytetit të Prishtinës evidenton një sërë problemesh strukture dhe funksionale që ndikojnë drejtpërdrejt në cilësinë e funksionimit të muzeve dhe në përvojën e vizitorëve. Problemet kryesore lidhen me gjendjen fizike të objekteve, mungesën e qasjes universale, kapacitetet e kufizuara njerëzore dhe mungesën e koordinimit institucional ndërmjet aktorëve përgjegjës për menaxhimin e trashëgimisë kulturore.

Infrastruktura muzeale dhe hapësirat fizike

Muzetë e Prishtinës funksionojnë kryesisht në objekte të adaptuara, shpesh me kapacitete të kufizuara hapësinore dhe teknike. Për këtë arsye, rekomandohet hartimi i një plani afatmesëm dhe afatgjatë që adreson nevojën për hapësira muzeale më të përshtatshme, qoftë përmes ndërtimit

të objekteve të reja të dedikuara për funksione muzeale, qoftë përmes adaptimit të kujdesshëm të objekteve ekzistuese me vlera arkitektonike dhe historike. Hapësirat e reja ose të rikonceptuara duhet të mundësojnë ekspozim më të qartë, depozitimin e sigurt të koleksioneve dhe krijimin e ambienteve për konservim dhe restaurim.

Kushtet teknike të ekspozimit dhe ruajtja e koleksioneve

Gjendja aktuale tregon mungesë të standardeve të unifikuara për ndriçimin, mikroklimën dhe mbrojtjen e eksponateve. Rekomandohet përmirësimi gradual i kushteve teknike përmes kontrollit të ndriçimit natyror dhe artificial, stabilizimit të temperaturës dhe lagështisë, si dhe përdorimit të pajisjeve të përshtatshme për mbrojtjen e materialeve të ndjeshme.

Digjitalizimi dhe menaxhimi i informacionit

Digjitalizimi paraqitet si një nga fushat me potencialin më të madh për zhvillim. Krijimi i sistemeve digjitale për katalogimin e koleksioneve, arkivimin e materialeve dhe menaxhimin e të dhënave të vizitorëve do të rriste transparencën, aksesin dhe kapacitetin kërkimor të muzeve. Po ashtu, zhvillimi i platformave online dhe mjeteve digjitale për vizitorët do të kontribuonte në zgjerimin e audiencës dhe në lidhjen e muzeve të Prishtinës me rrjete më të gjera kulturore dhe akademike. Paralelisht, skemat ekspozuese duhet të rishikohen për të krijuar rrjedha më të lexueshme tematike dhe kronologjike, duke e bërë narrativën muzeale më të kuptueshme për publikun.

Programet edukative dhe përvoja e vizitorit

Roli edukativ i muzeve kërkon një qasje më të strukturuar dhe të vazhdueshme. Rekomandohet zhvillimi i programeve të rregullta edukative për grupe të ndryshme, përfshirë nxënës, studentë dhe vizitorë të interesuar, si dhe organizimi i ekspozitave të

përkohshme dhe aktiviteteve tematike. Përvoja e vizitorit mund të përmirësohet përmes përdorimit të mjeteve interpretuese bashkëkohore, materialeve vizuale dhe audio, si dhe elementeve interaktive që e bëjnë vizitën në muzetë e Prishtinës më të kuptueshme dhe më përfshirëse.

Kapacitetet njerëzore dhe organizimi institucional

Analiza tregon nevojën për forcimin e kapaciteteve profesionale në muzetë e Prishtinës. Rekomandohet rritja e numrit dhe diversitetit të profileve profesionale, duke përfshirë muzeologë, edukatorë muzealë, konservatorë dhe specialistë të komunikimit. Ndarja më e qartë e përgjegjësisë dhe investimi në trajnime të vazhdueshme do të kontribuonin në rritjen e cilësisë së menaxhimit dhe shërbimeve të ofruara.

Promovimi, rrjetëzimi dhe përfshirja e komunitetit

Muzetë e Prishtinës kanë potencial të madh për t'u integruar më fuqishëm në jetën kulturore dhe turistike të qytetit. Rekomandohet forcimi i prezencës publike përmes platformave online, bashkëpunimeve me aktorë kulturorë

dhe përfshirjes në ngjarje urbane dhe turistike. Përfshirja e komunitetit lokal përmes aktiviteteve bashkëpunuese, konsultimeve dhe iniciativave publike do të ndihmonte në ndërtimin e një marrëdhënieje më të qëndrueshme mes muzeve dhe qytetit.

6. Përfundime dhe rekomandime

Hulumtimi mbi institucionet muzeale të qytetit të Prishtinës tregon se muzetë përfaqësojnë një komponent të rëndësishëm të peizazhit kulturor dhe simbolik të kryeqytetit, por aktualisht përballen me sfida të shumta strukturore, funksionale dhe institucionale. Roli i tyre si bartës të kujtesës kolektive, identitetit kulturor dhe narrativave historike kombëtare është i padiskutueshëm, megjithatë ky rol nuk shoqërohet gjithmonë me kushte adekuate funksionimi dhe zhvillimi.

Analiza tregon se mungesa e qasshmërisë adekuate, kufizimet hapësinore dhe mungesa e shërbimeve interpretuese gjithëpërfshirëse përjashtojnë një pjesë të konsiderueshme të publikut nga përdorimi i muzeve. Po ashtu,

mungesa e të dhënave të sistematizuara mbi vizitorët, eksponatet, stafin dhe programet kulturore e vështirëson planifikimin

strategjik dhe vlerësimin e ndikimit të muzeve në komunitet.

Në përfundim, muzetë e Prishtinës kanë potencial të madh për t'u shndërruar në hapësira aktive të dialogut kulturor, edukimit dhe reflektimit shoqëror, por kjo kërkon një qasje të koordinuar institucionale, investime të qëndrueshme dhe një vizion afatgjatë që i trajton muzetë si pjesë integrale të zhvillimit urban, kulturor dhe social të kryeqytetit.

PËR EC

EC Ma Ndryshe është organizatë me bazë në komunitet, e themeluar në vitin 2006, që angazhohet për zhvillim të qëndrueshëm me qasje gjithëpërfshirëse.

Aktivizmi i EC-it synon një Kosovë ku qeverisja demokratike është pjesëmarrëse, transparente dhe llogaridhënëse, duke siguruar që institucionet, komunitetet dhe palët e interesit të punojnë së bashku drejt një zhvillimi të qëndrueshëm.

Ky vizion promovon vendimarrjen gjithëpërfshirëse, politika më të fuqishme dhe përfshirje më të madhe të publikut, duke siguruar që qëndrueshmëria të jetë pjesë përbërëse e qeverisjes si në nivel lokal, ashtu edhe në atë kombëtar.

Përmes koordinimit më të mirë institucional, hartimit të politikave të

bazuara në dëshmi dhe angazhimit qytetar, angazhimi i EC-së synon të kapërcejë hendekun mes komuniteteve dhe institucioneve, duke siguruar që qeverisja e mirë të sjellë ndryshime të prekshme dhe afatgjata.

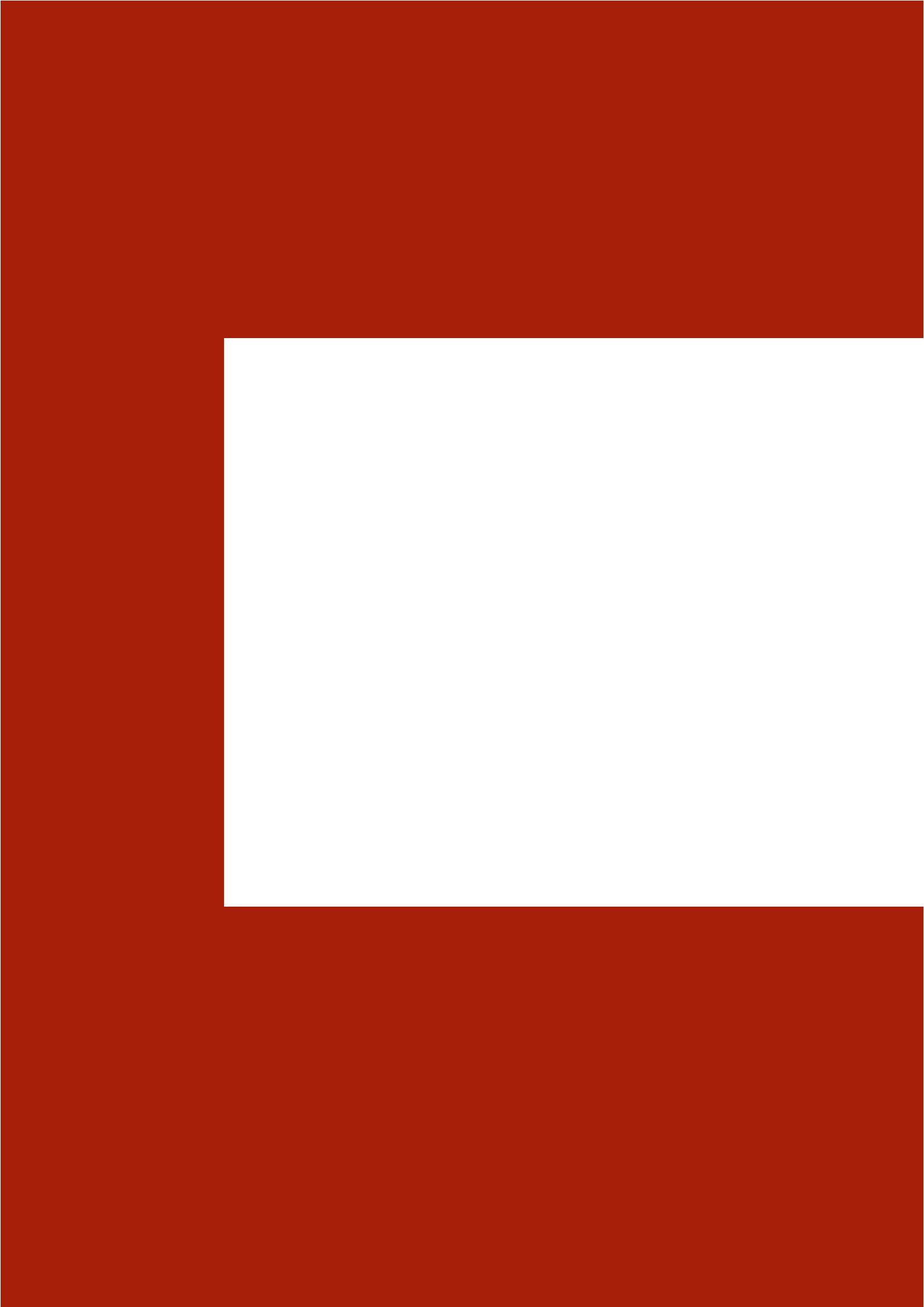
Deklarata e vizionit

“Fuqizimi i një Kosove elastike dhe gjithëpërfshirëse, ku komunitetet në mënyrë aktive formojnë institucione të qëndrueshme, të digjitalizuara dhe të ndërgjegjshme”.

Deklarata e misionit

“EC Ma Ndryshe përkrah qeverisjen demokratike dhe zhvillimin e qëndrueshëm në Kosovë duke nxitur zhvillimin e qëndrueshëm socioekonomik, kulturor dhe të gjelbër përmes edukimit digjital, kujdestarisë mjedisore, mobilizimit të komuniteteve, avokimit për vendimarrje publike me pjesëmarrje dhe kultivimit të partneriteteve strategjike”.

GRAFIKE

SHTOJCA 1: DOKUMENTIMI DHE ANALIZA E INSTITUCIONEVE
MUZEALE TË QYTETIT TË PRISHTINËS

PJESA GRAFIKE

PËRMBAJTJA

01

MUZEU KOMBËTAR
I KOSOVËS

04

SHTËPIA E PAVARËSISË
SË KOSOVËS DR.
IBRAHIM RUGOVA

02

MUZEU ETNOLOGJIK
I PRISHTINËS

05

MUZEU I ARTIT
AMERIKAN NË
PRISHTINË

03

MUZEU I
BURGUT TË
PRISHTINËS

06

MUZEU I FËMIJËVE
TË LUFTËS

SITUACIONI, VENDOSJA NË
KONTEKST URBAN

PLANIMETRITË/ PRERJE / FASADA

DOKUMENTIMI I GJENDJES
EKZISTUESE/ FOTOGRAFITË

IDENTIFIKIMI I PENGESAVE NË
QASSHMËRI

ZHVILLIMI I HAPËSIRAVE

ANALIZA E LËVIZJES SË VIZITORËVE

1

MUZEU KOMBËTAR I KOSOVËS

2

MUZEU ETNOLOGJIK I PRISHTINËS

3

MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

4

**SHTËPIA E PAVARËSISË SË
KOSOVËS DR. IBRAHIM RUGOVA**

5

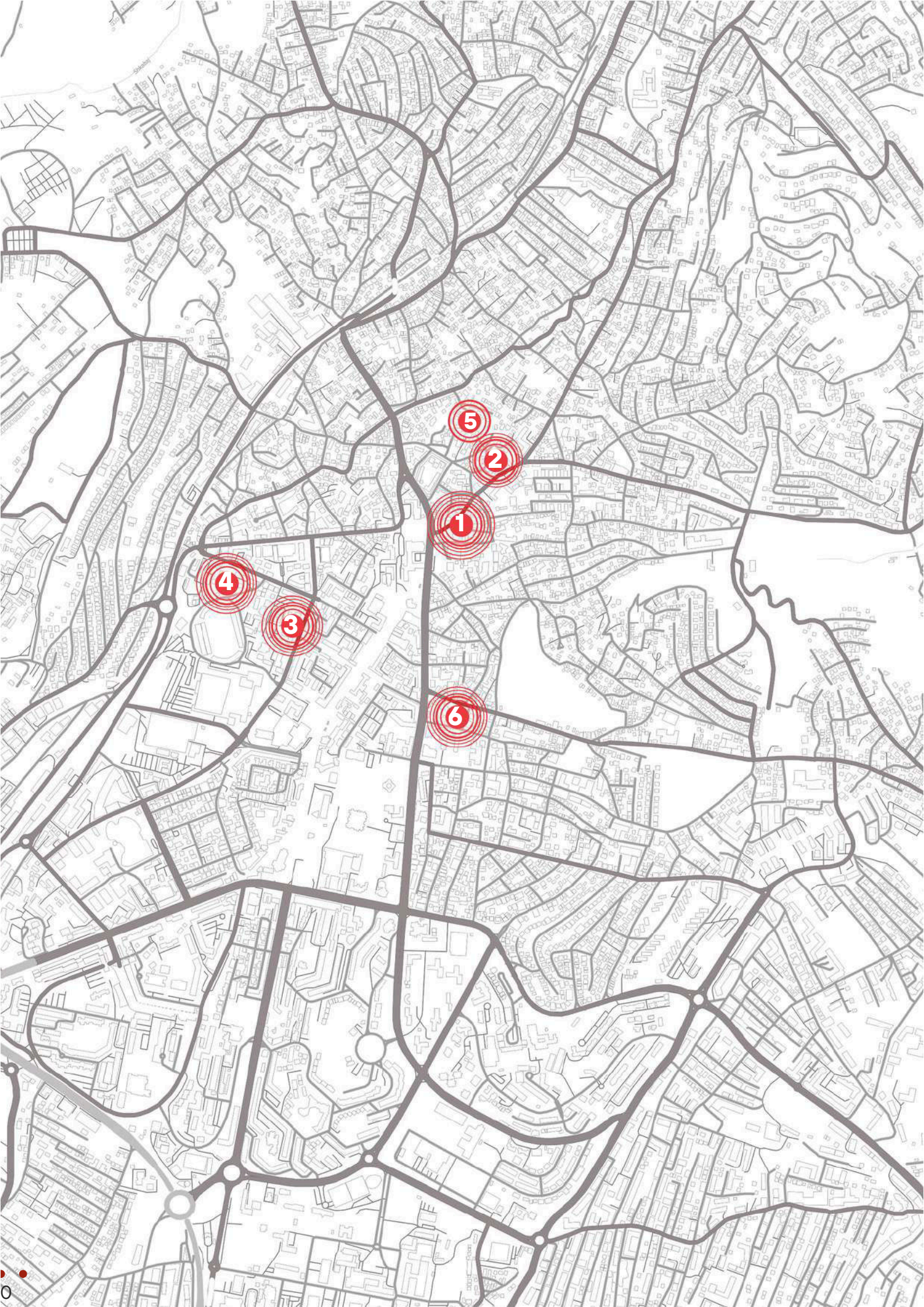
**MUZEU I FËMIJËVE TË
LUFTËS**

6

MUZEU I ARTIT AMERIKAN

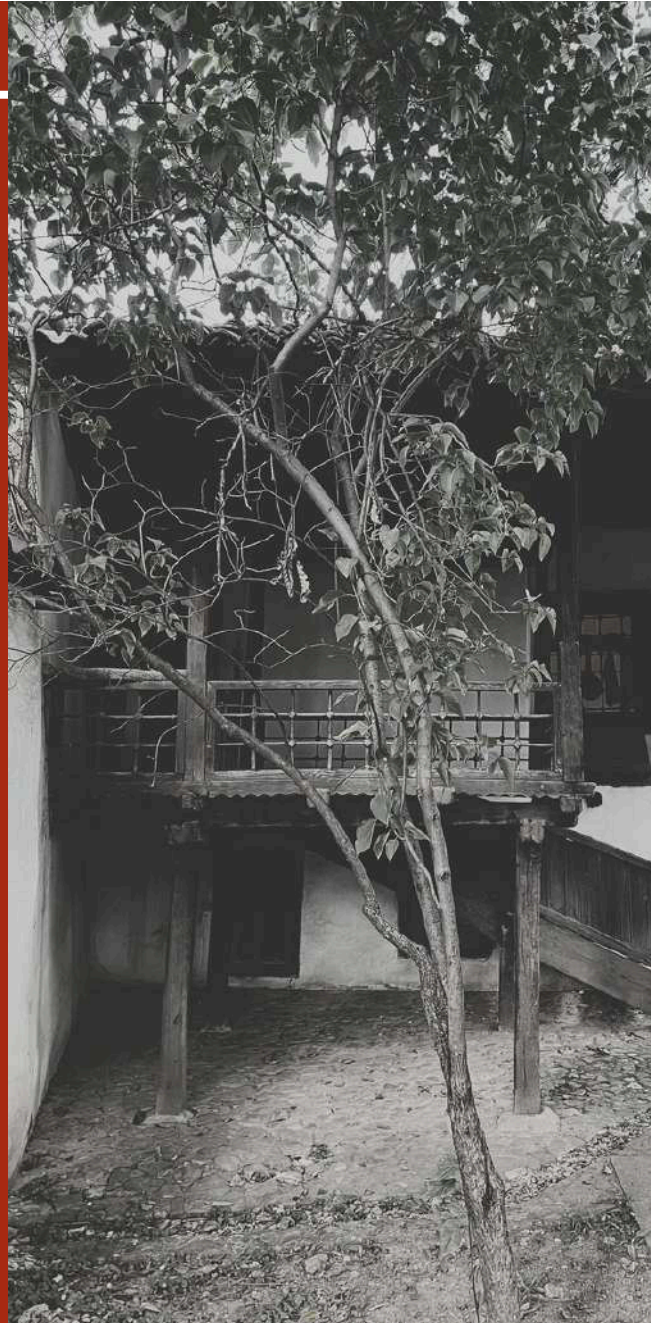
1980

**MUZEU
KOMBËTAR I
KOSOVËS**

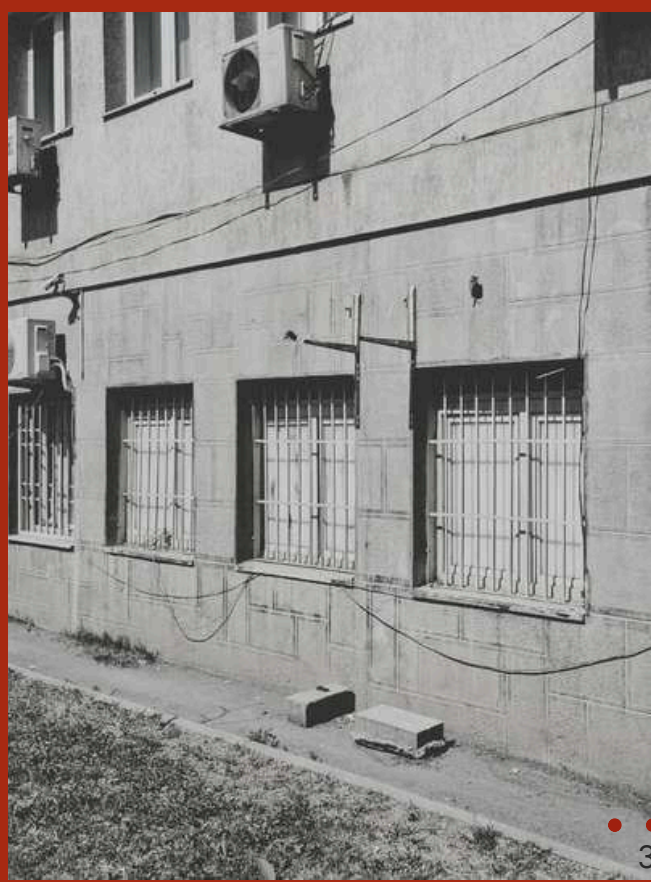
2006

**MUZEU
ETNOLOGJIK I
PRISHTINËS**

**MUZEU I
FËMIJËVE TË
LUFTËS**

2025

2016

**MUZEU I ARTIT
AMERIKAN NË
PRISHTINË**

2007

**SHTËPIA E
PAVARËSISË SË
KOSOVËS DR.
IBRAHIM RUGOVA**

**MUZEU I
BURGUT TË
PRISHTINËS**

2022

01

MUZEU KOMBËTAR I KOSOVËS

MUZEU KOMBËTAR I KOSOVËS

Muzeu Kombëtar i Kosovës, i vendosur në qytetin e Prishtinës, përfaqëson institucionin më të rëndësishëm për ruajtjen dhe promovimin e trashëgimisë kulturore të Kosovës. I ndërtuar në vitin 1885/86 në stilin austro-hungarez, ndërtesa monumentale ka kaluar një histori të ndryshmeve të mëdha funksionale, duke filluar si një ndërtesë ushtarake dhe administrative për të kaluar më pas në një muze kombëtar që ka ruajtur dhe ekspozuar pasurinë kulturore të Kosovës që nga viti 1980.

Në aspektin muzeologjik, Muzeu i Kosovës ka një koleksion të gjerë, që përfshin më shumë se 50,000 eksponate të ndryshme, të cilat mbulojnë shumë aspekte të historisë, arkeologjisë, etnologjisë dhe trashëgimisë natyrore të Kosovës. Ekspozitat janë të organizuara në pavijone që pasqyrojnë periudha të ndryshme historike, përfshirë periudhën para-historike, antike, mesjetare dhe moderne. Pavijonet e arkeologjisë dhe etnologjisë janë ndër më të rëndësishmet, duke ofruar një pasqyrë të thelluar të zhvillimeve kulturore dhe shoqërore në Kosovë.

Në aspektin hapësinor, Muzeu Kombëtar i Kosovës është një ndërtesë monumentale që ka një organizim të brendshëm të ndarë në sektorë të ndryshëm, të cilët janë përshtatur për ekspozita dhe aktivitete kulturore. Megjithatë, hapësirat ekspozuese shpesh janë të kufizuara dhe ndarja e koleksioneve ndikon në përvojën e vizitorëve, pasi nuk ka një rrjedhë lineare dhe koherente të ekspozitave.³ Përdorimi i materialeve multimediale dhe përpjekjet për modernizimin e shërbimeve për vizitorët janë të dukshme, megjithatë ka ende hapësirë për përmirësim.⁴

Muzeu gjithashtu ofron shërbime udhëheqëse dhe ciceronë për vizitorët, të cilët mund të mësojnë më shumë rreth koleksioneve dhe historisë së Kosovës. Po ashtu, muzeu angazhohet edhe në aktivitete edukative dhe kulturore, duke organizuar ekspozita të përkohshme dhe aktivitete që lidhen me trashëgiminë kulturore dhe identitetin kombëtar. Megjithatë, përderisa qasshmëria është e mirë për shumicën e vizitorëve, personat me aftësi të kufizuara kanë vështirësi për t'u aksesuar në disa prej hapësirave të brendshme të muzeut

GJATË REALIZIMIT TË KËTIJ HULUMTIMI, MUZEU I
SHKAK TË PROCESIT TË RESTAURIMIT, I CILI FINAN
SPORTIT (MKRS). PUNIMET KANË FILLUAR NË FU
PEZULLUAR PËR NJË VIT DHE MUZEU VAZHDON T

KOMBËTAR I KOSOVËS KA QENË I MBYLLUR PËR
NCOHET NGA MINISTRIA E KULTURËS, RINISË DHE
UND TË VITIT 2024, NDAJ PUNA NË MUZE ËSHTË
TË JETË I MBYLLUR EDHE NË FUND TË VITIT 2025.

SITUACIONI

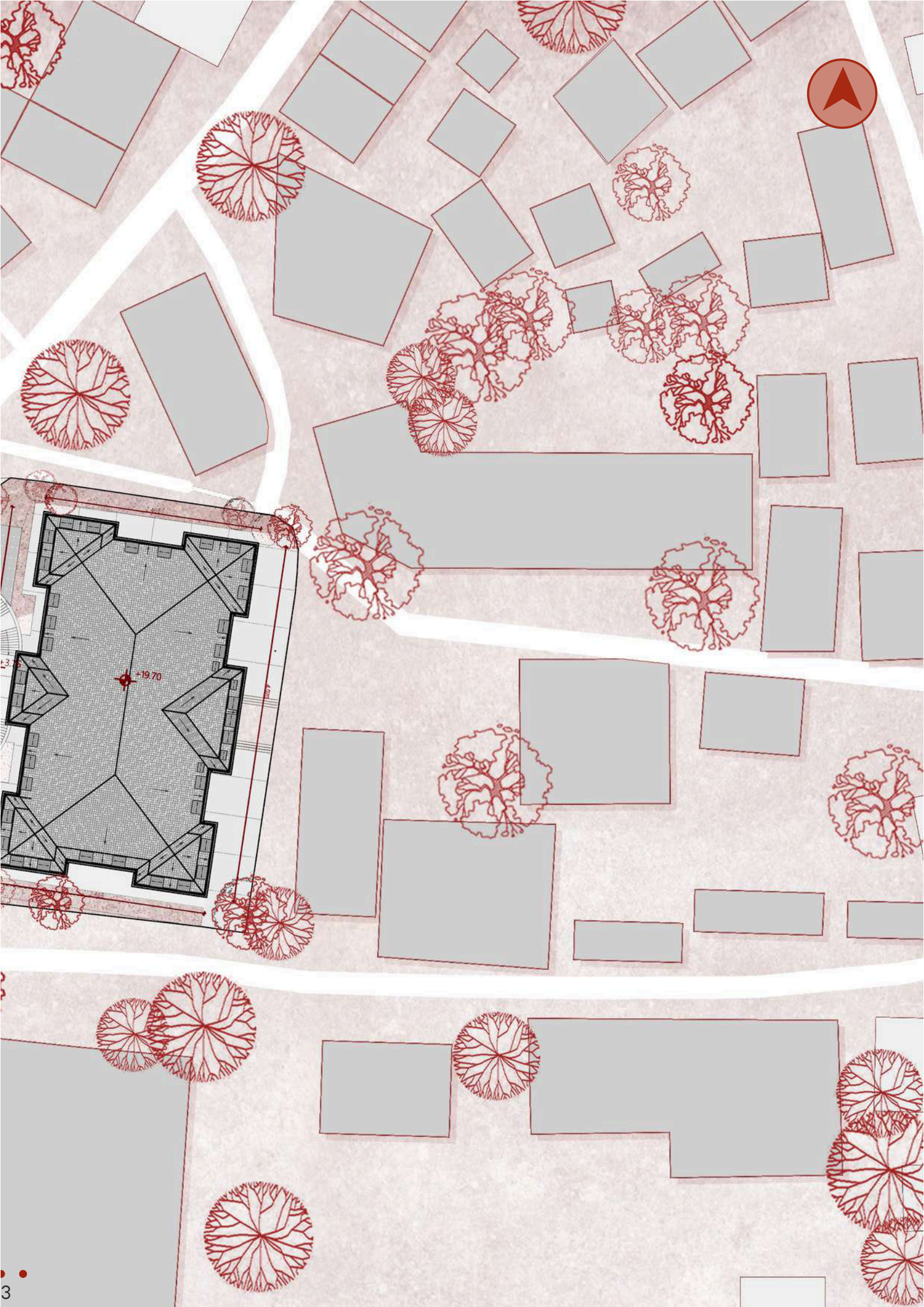
P 1:500

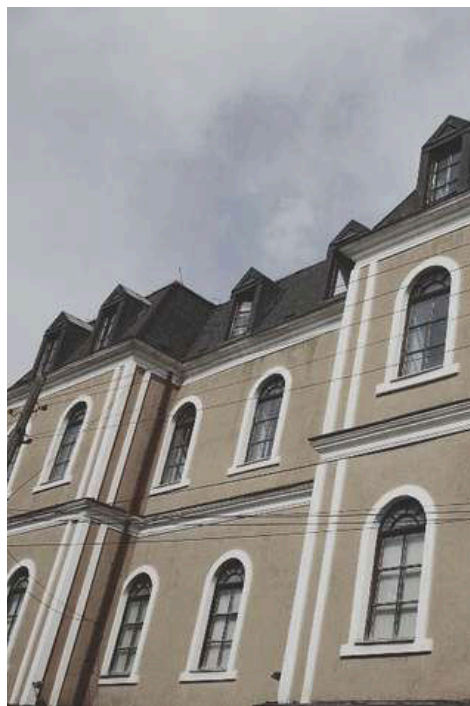
HYRJA NË MUZE

HYRJA NË OBORR

HYRJA NË MUZE

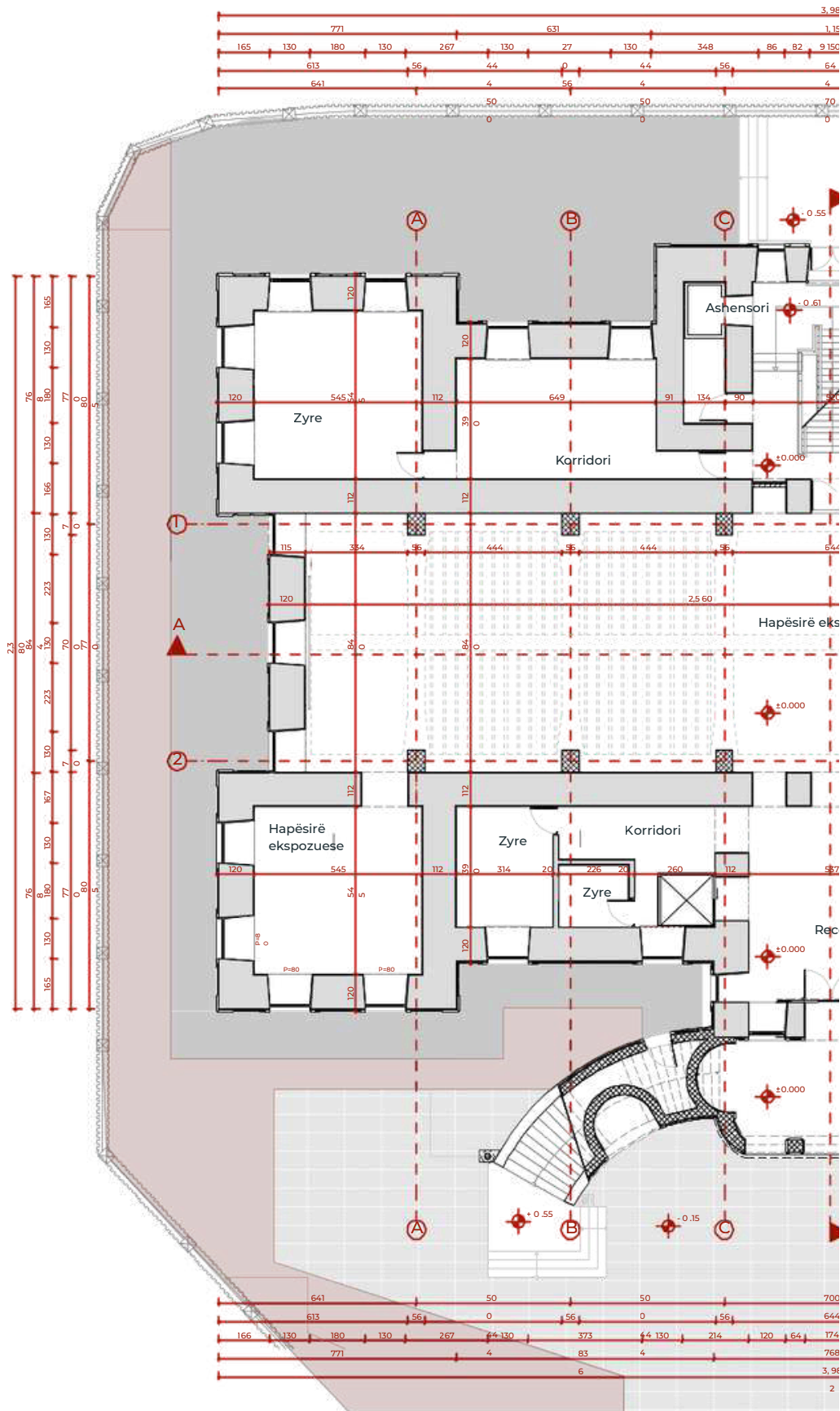

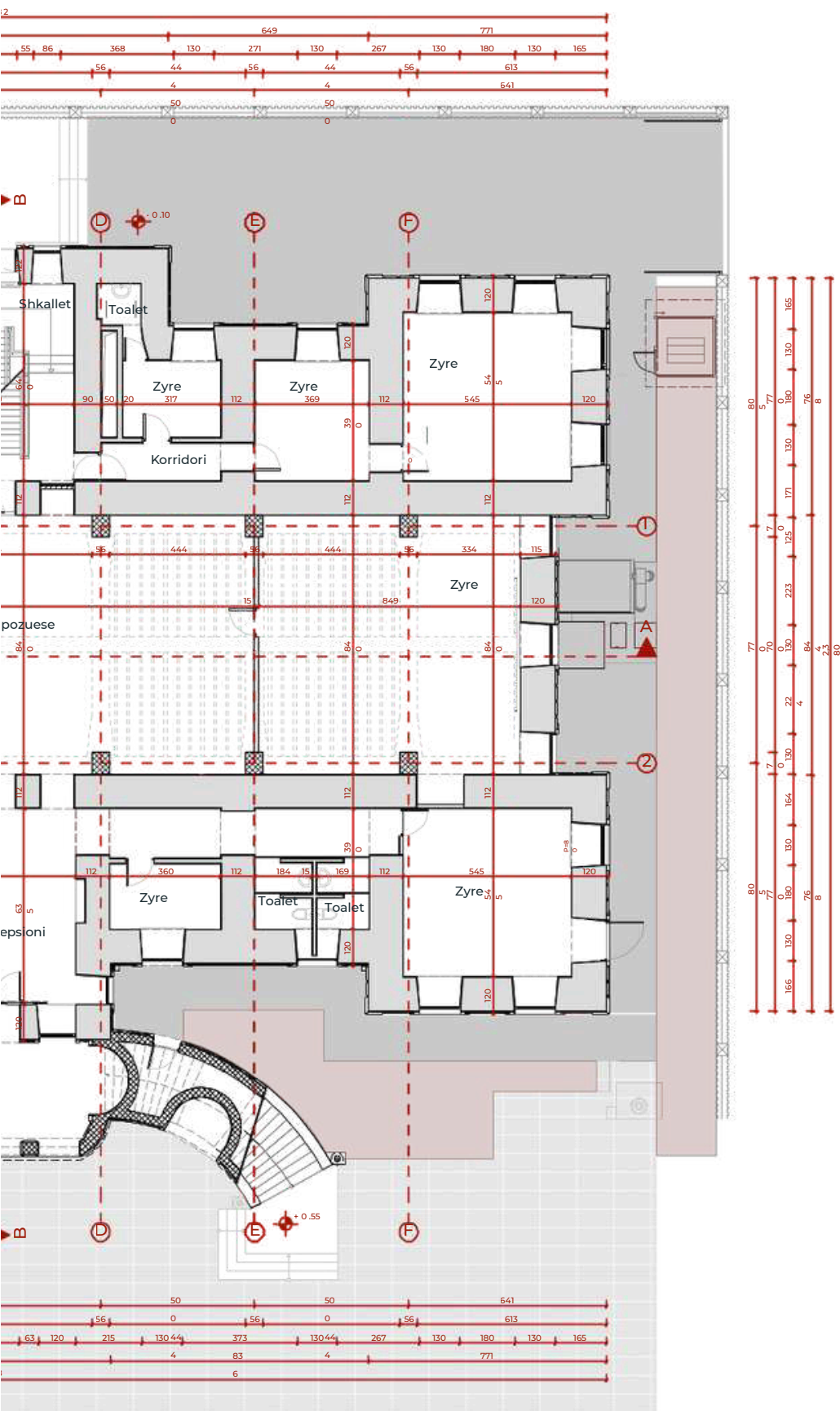
■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■ ■

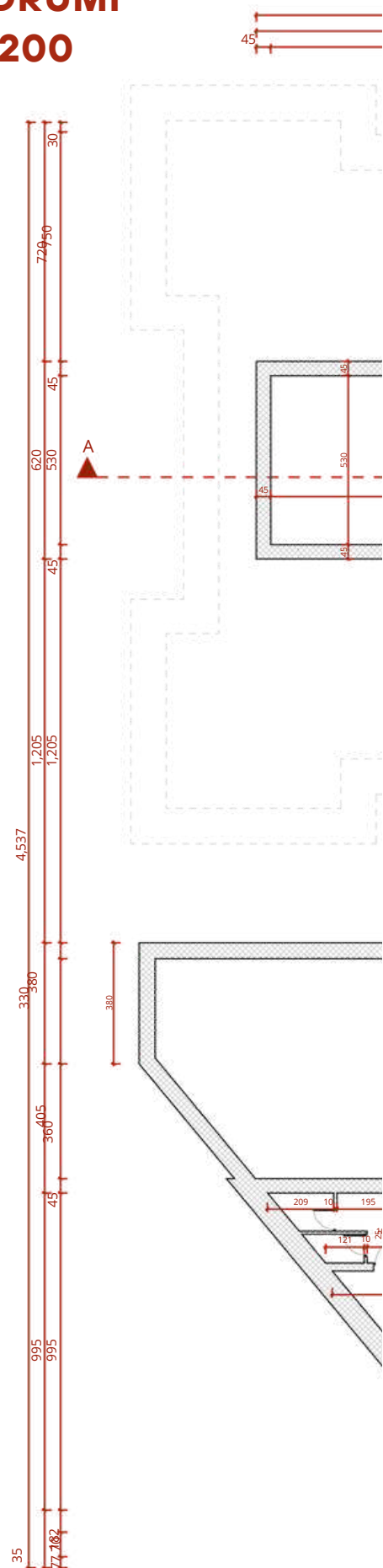
PËRDHESA
P 1:200

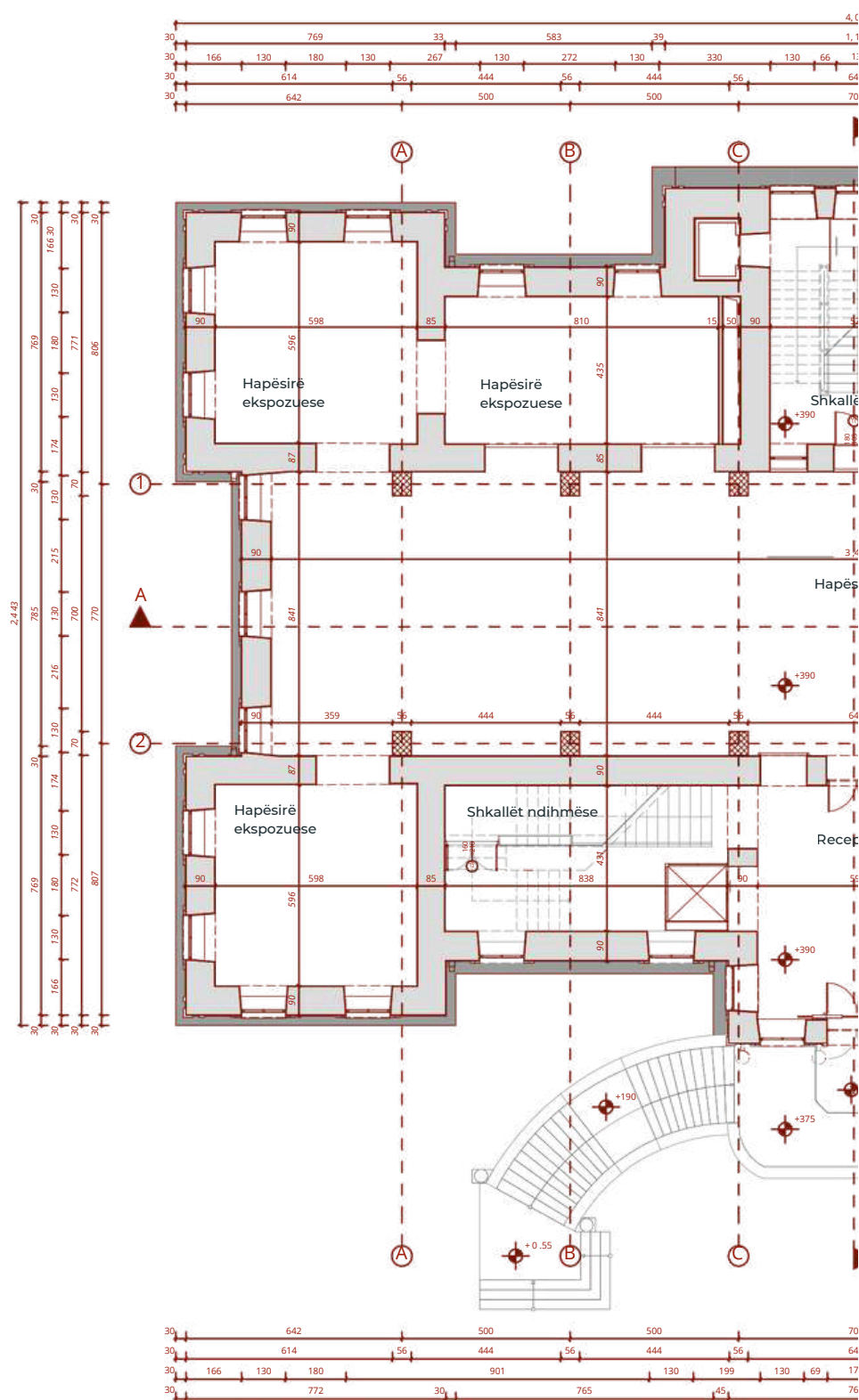
BODRUMI
P 1:200

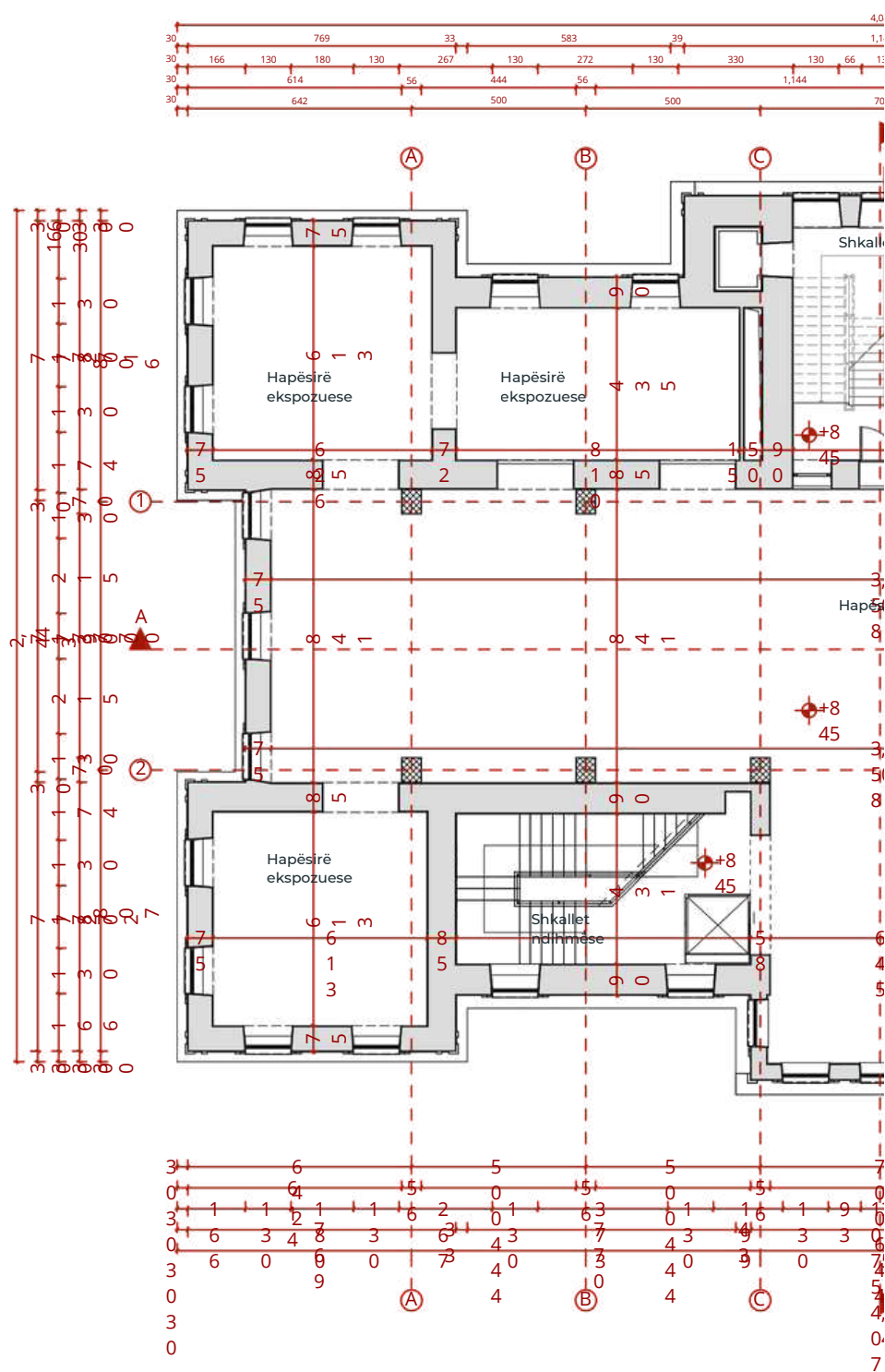
KATI 1

P 1:200

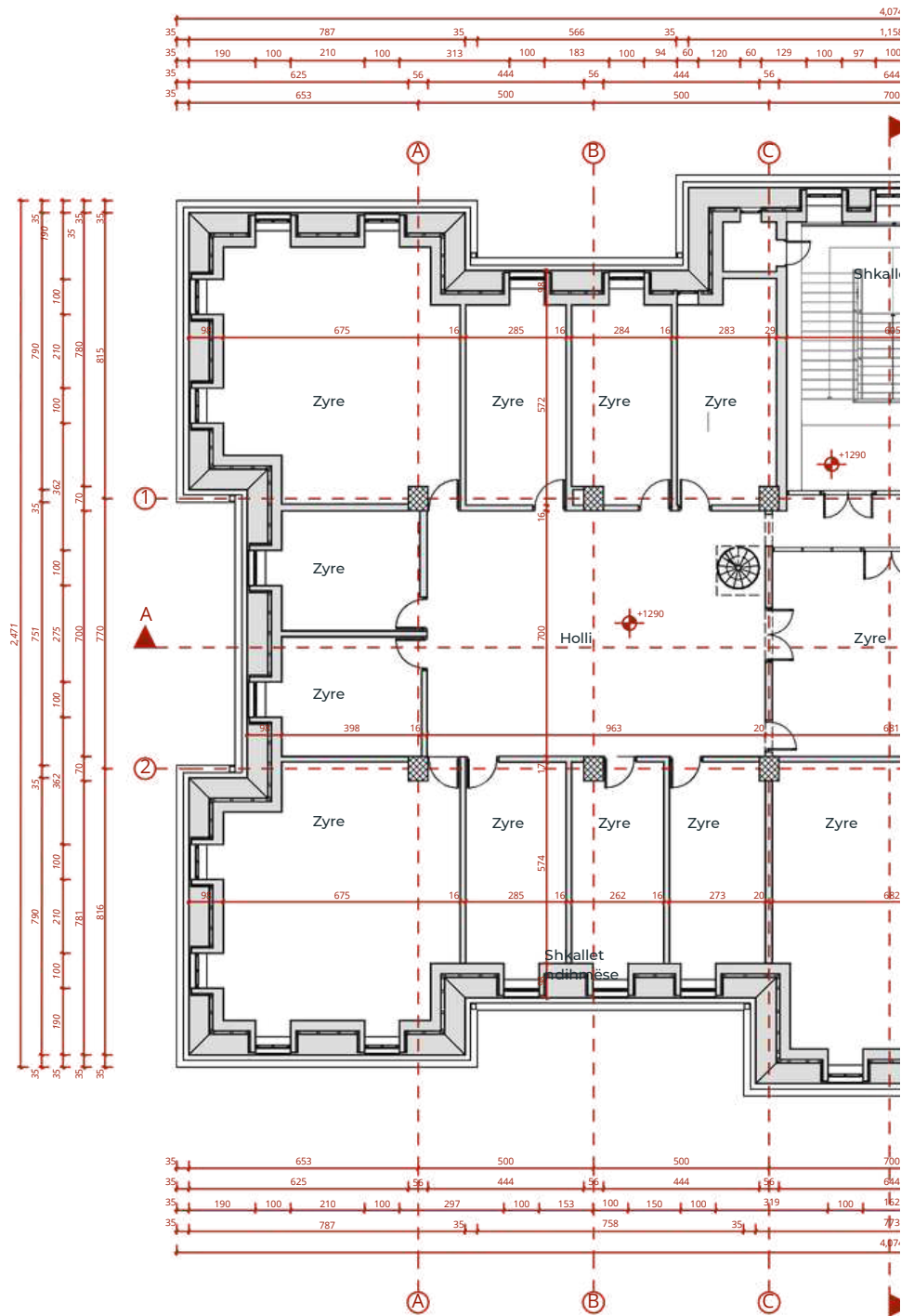

3

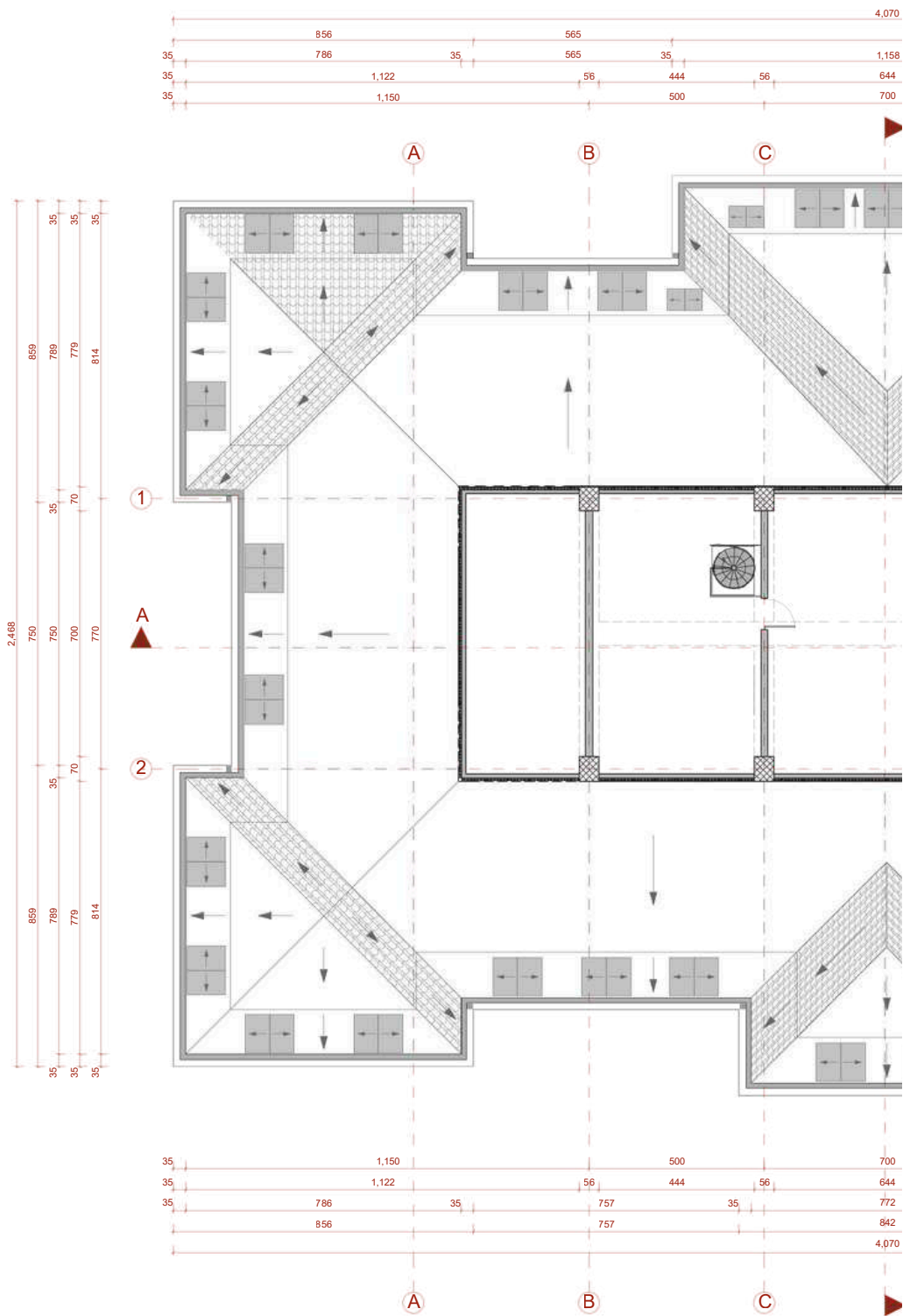

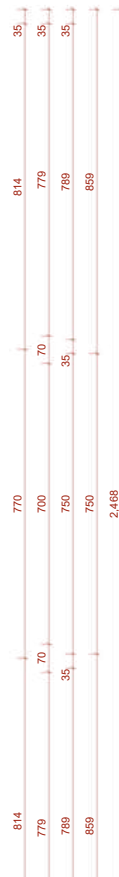
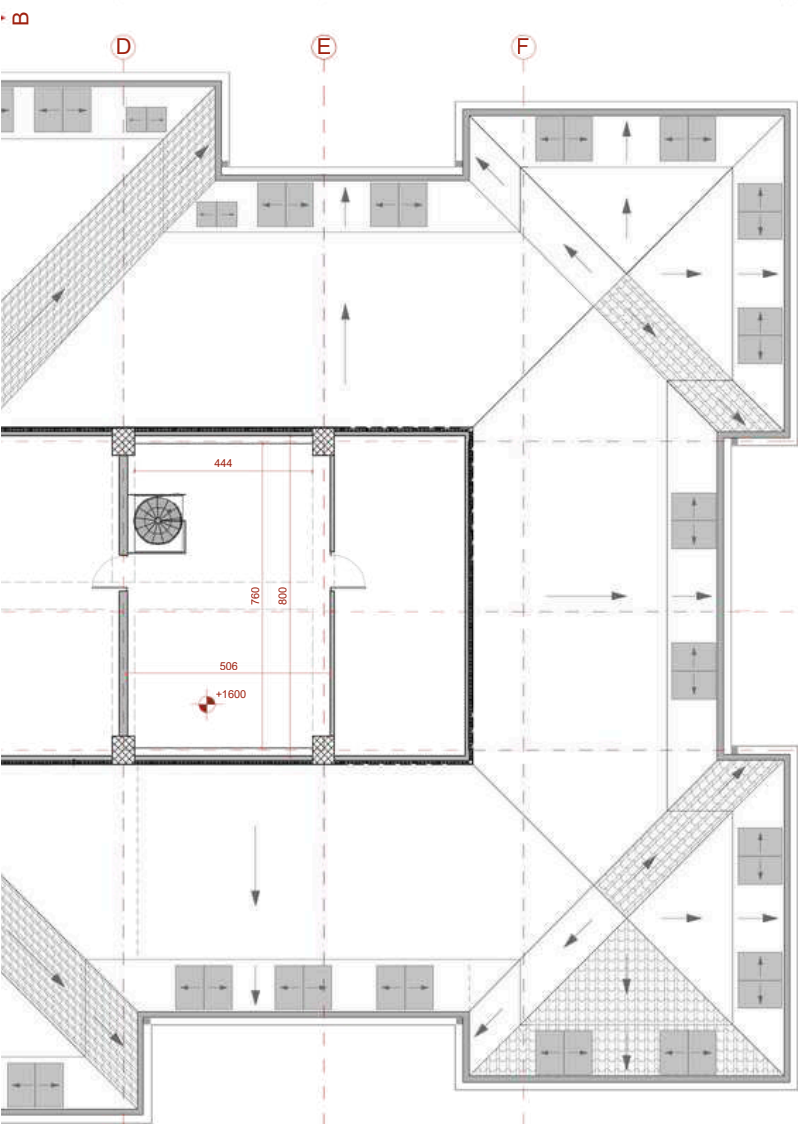
NÄNKULMI 1
P 1:200

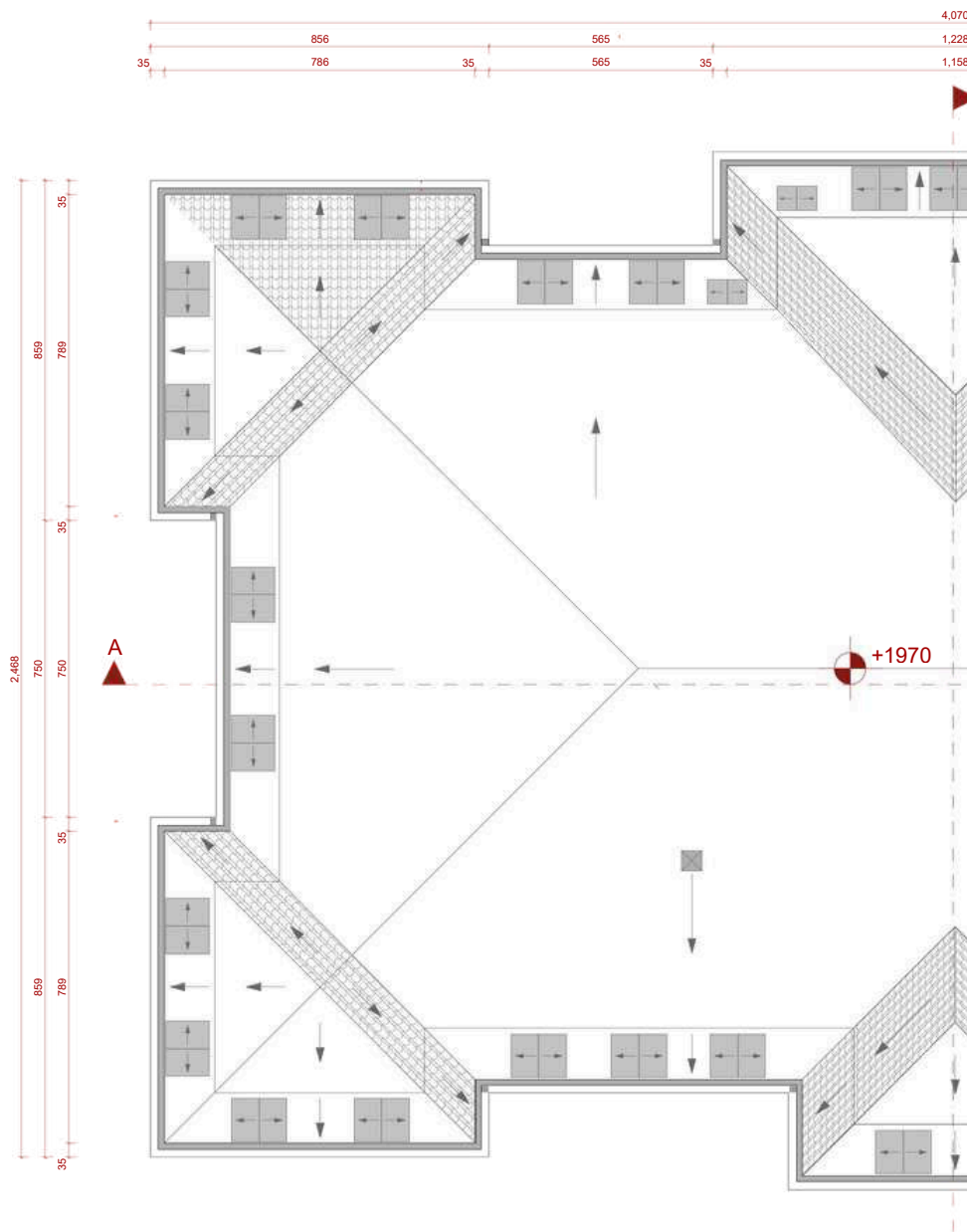

NÄNKULMI 2
P 1:200

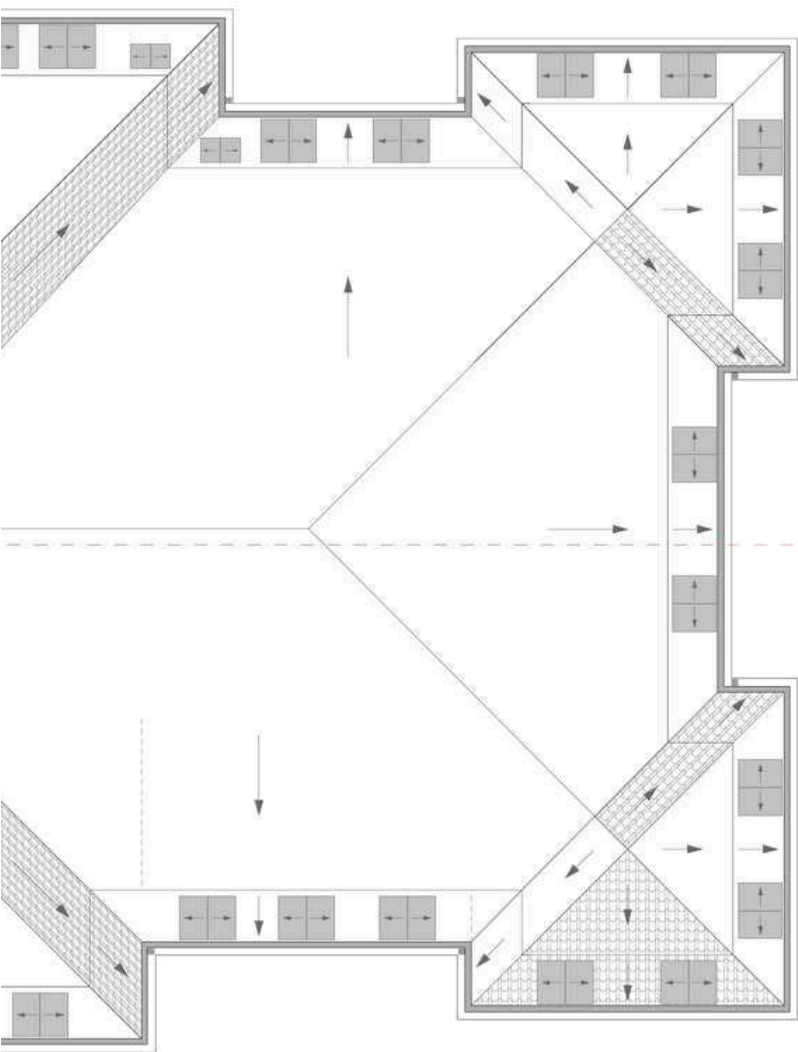

KULMI
P 1:200

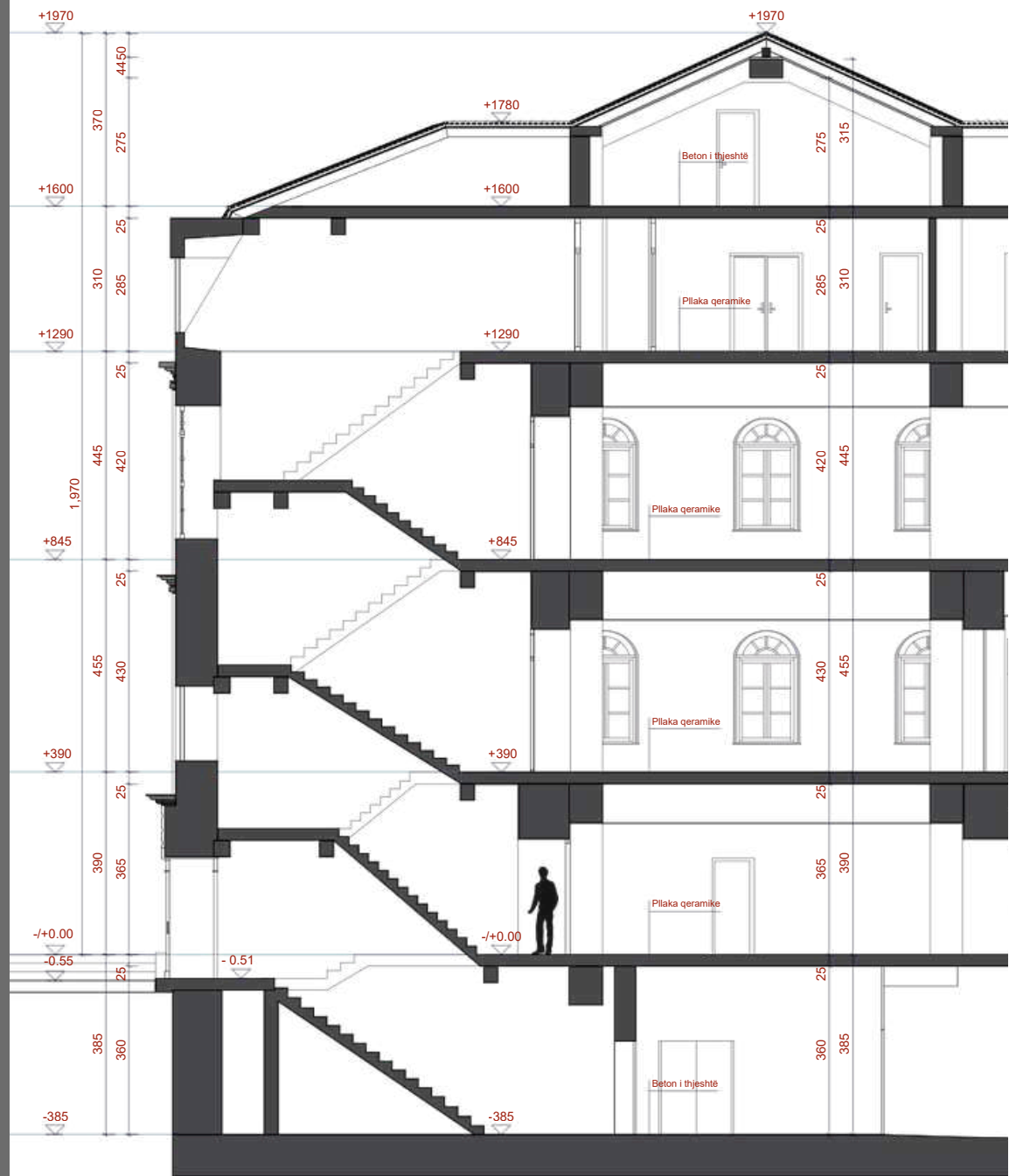

► B

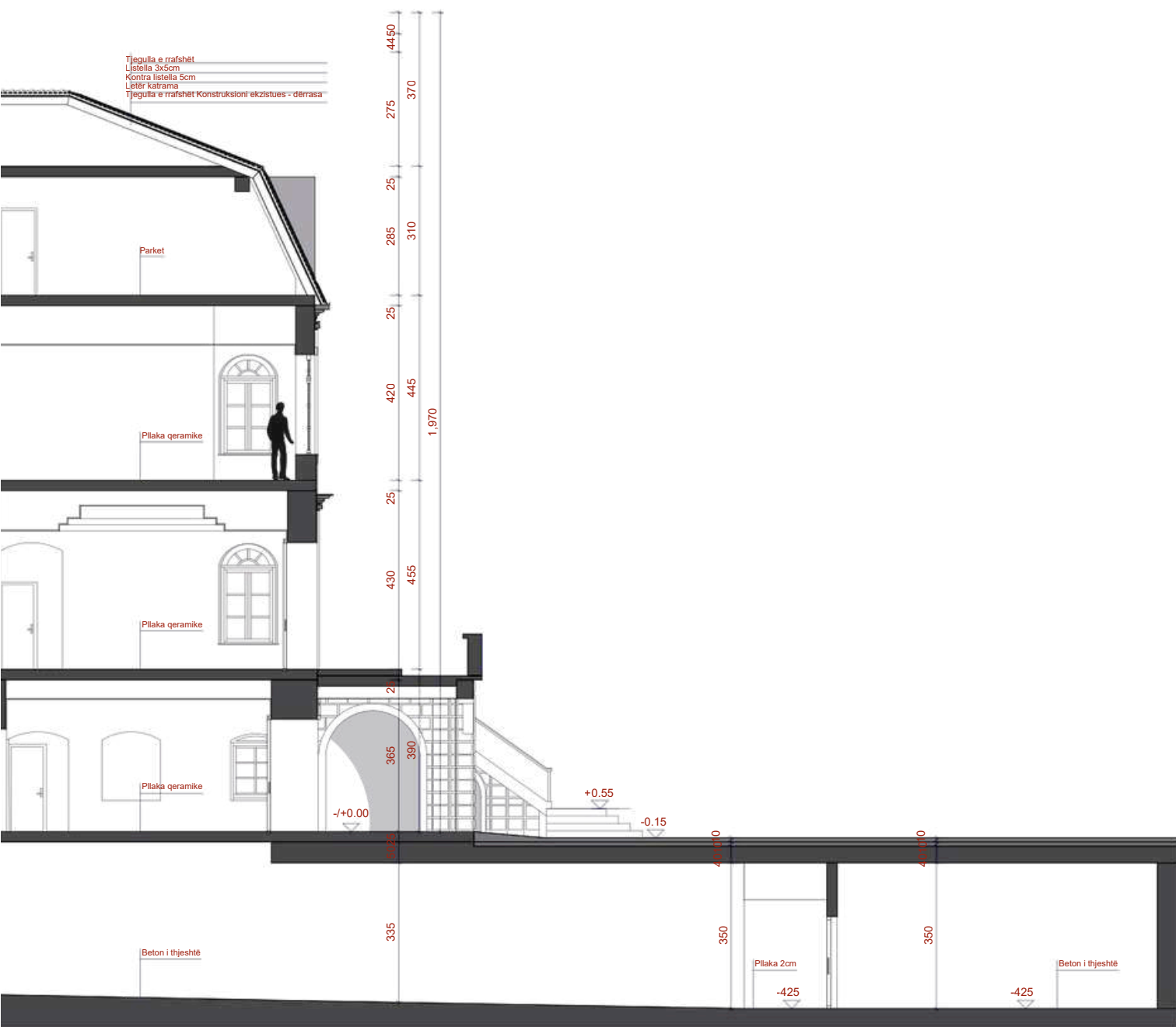

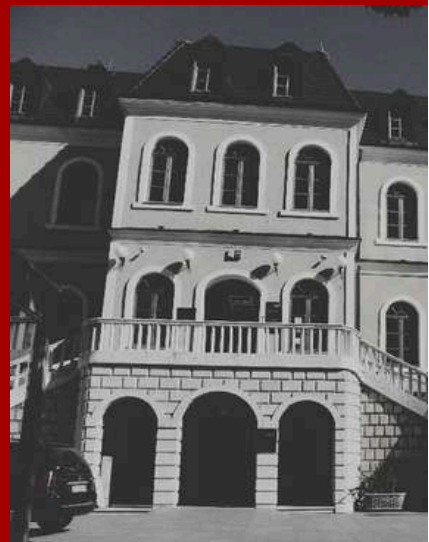
A

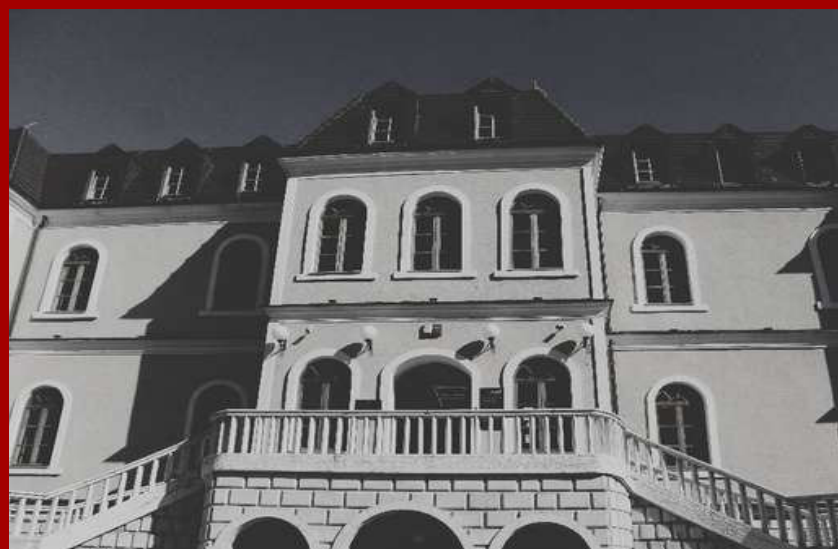
PRERJA B-B
P 1:200

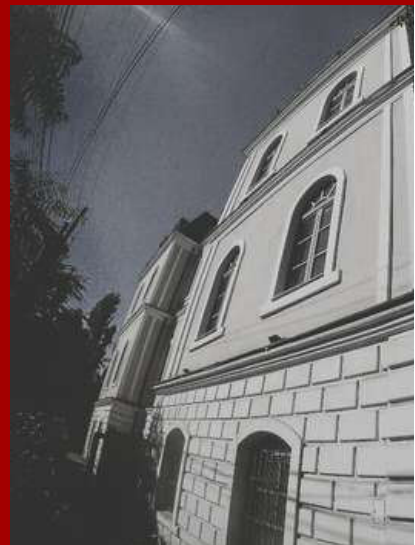

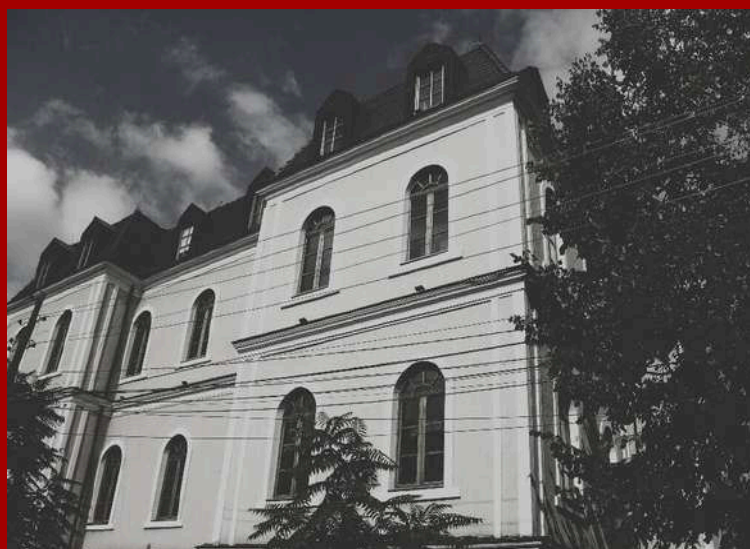
FASADA PERËNDIMORE
P 1:200

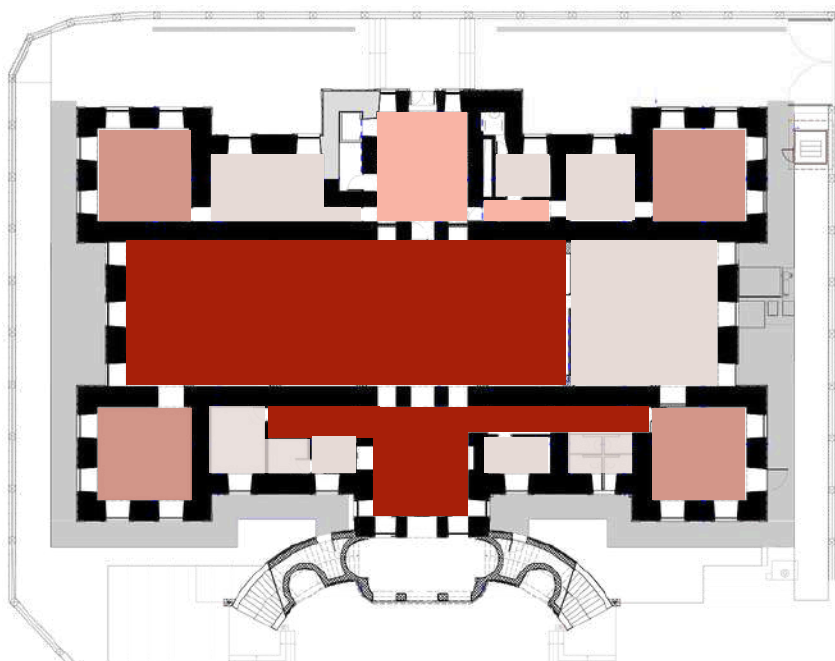
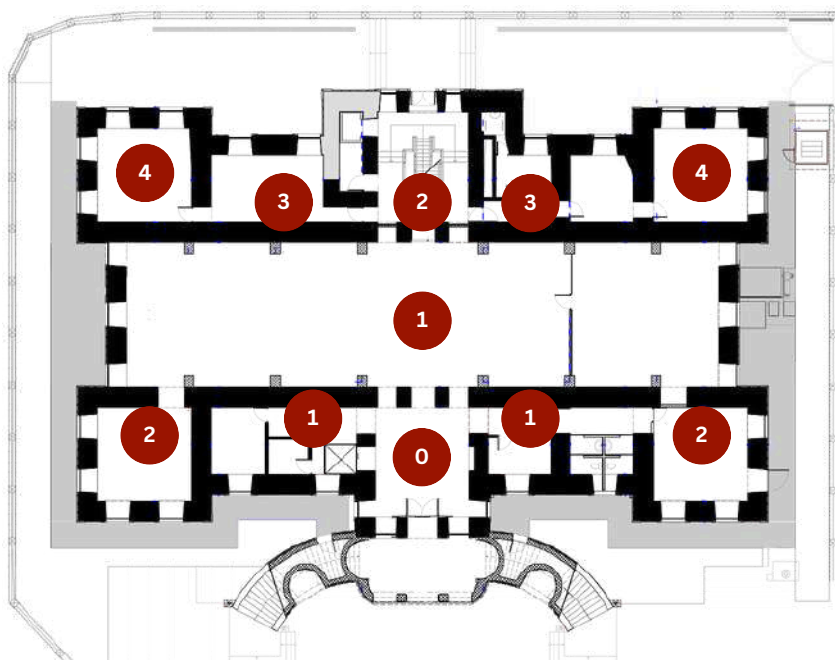
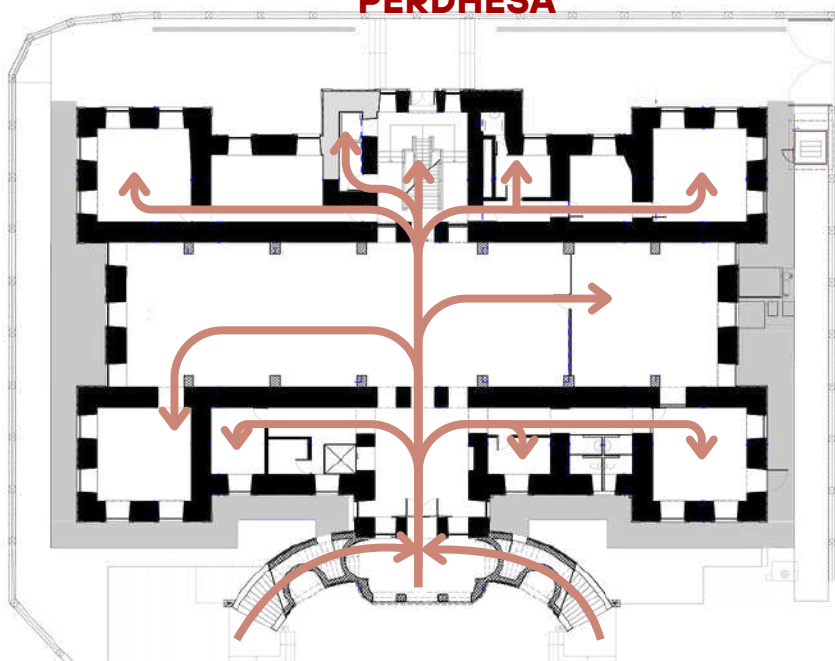

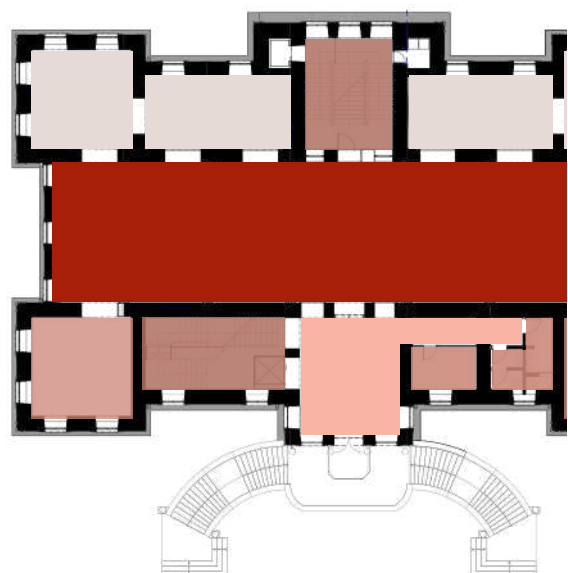
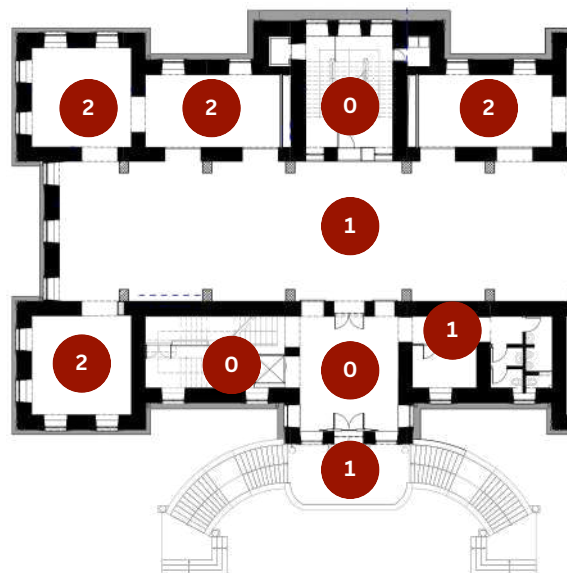
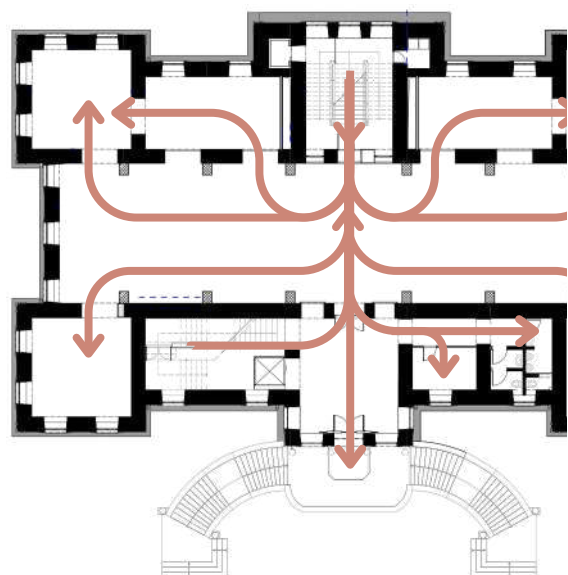
FASADA JUGORE
P 1:200

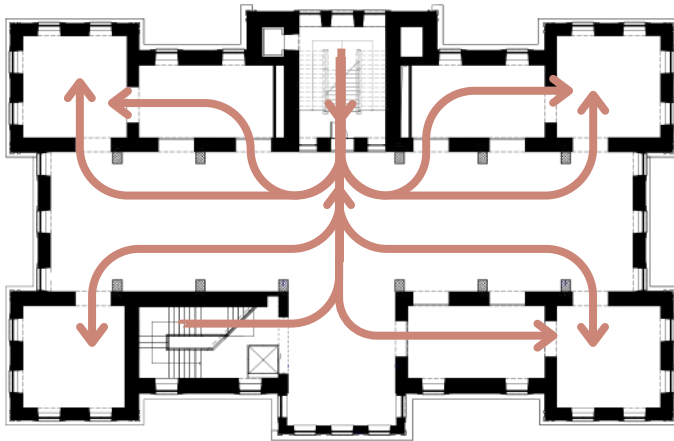
PËRDHESA

KATI 1

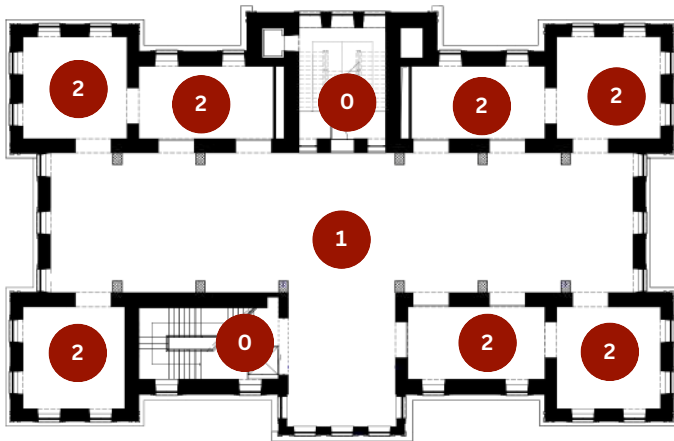

KATI 2

ANALIZA E NDËRLIDHJES SË KTHINAVE TË MUZEUT

Vija që tregon
ndërlidhjen e kthinave →

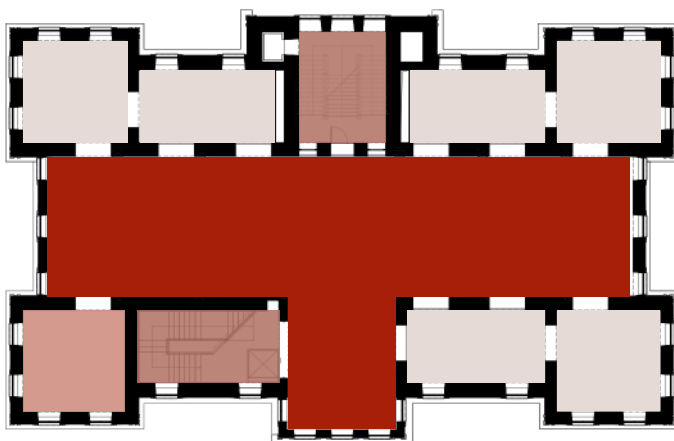
ANALIZA E THELLËSISË SË ZHVILLIMIT TË HAPËSIRAVE

Kthina 0

hyrëse/komunikuese e
ndërtesës

Kthina e parë e muzeut 1

Kthina e dytë e muzeut 2

ANALIZA E ZHVILLIMIT TË HAPËSIRAVE

Hapësira që lidhet me 1
hapësirë tjetër

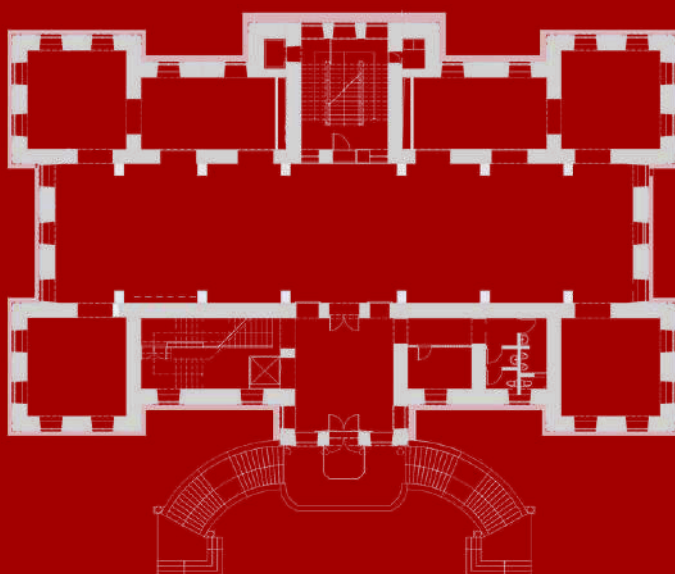
Hapësira që lidhet me 2
hapësira të tjera

Hapësira që lidhet me 3
hapësira të tjera

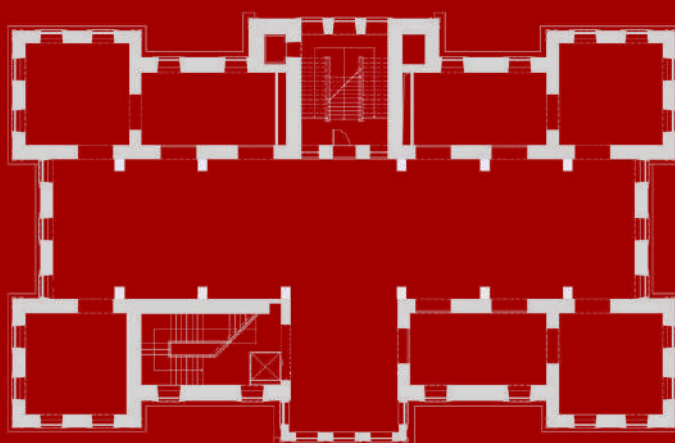
Hapësira që lidhet me +4
hapësira të tjera

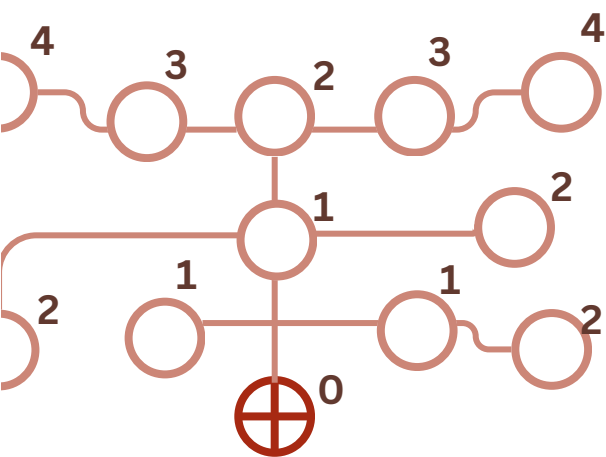
Kati 1

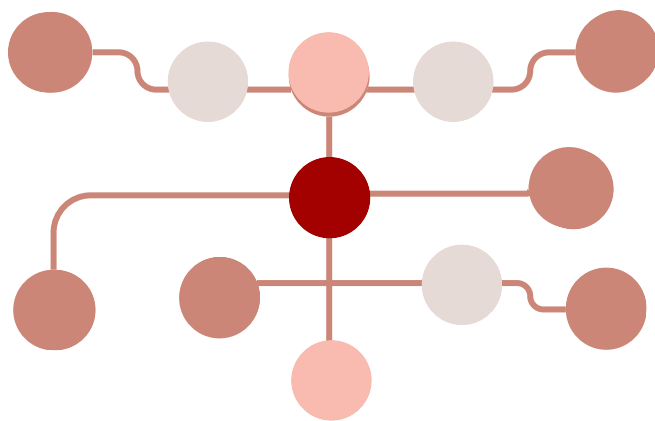
Kati 2

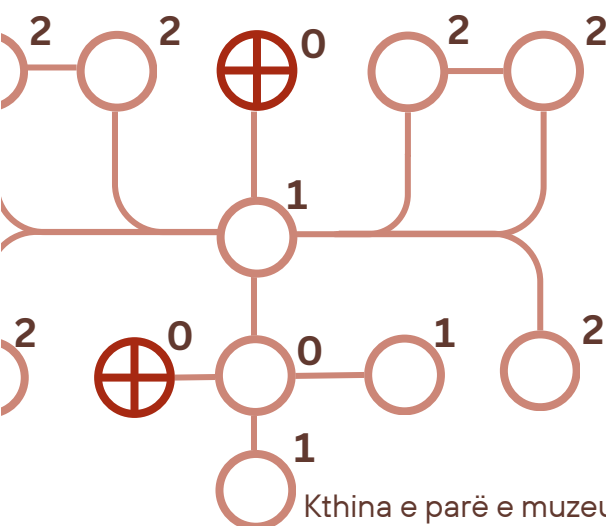
LIMI I HAPËSIRAVE

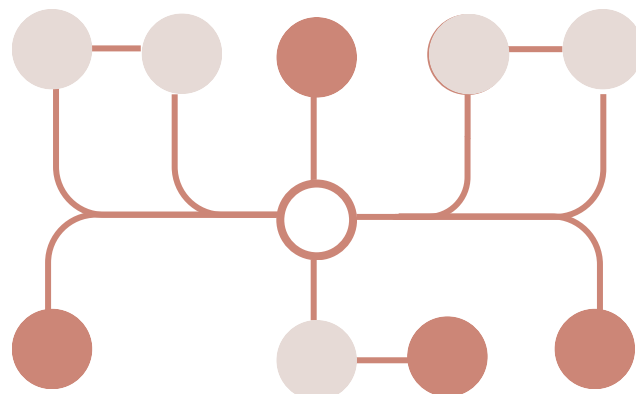
Kthina e parë e muzeut - 0
Kthina e dytë e muzeut - 1
Kthina e tretë e muzeut - 2
Kthina e katërt e muzeut - 3
Kthina e pestë e muzeut - 4

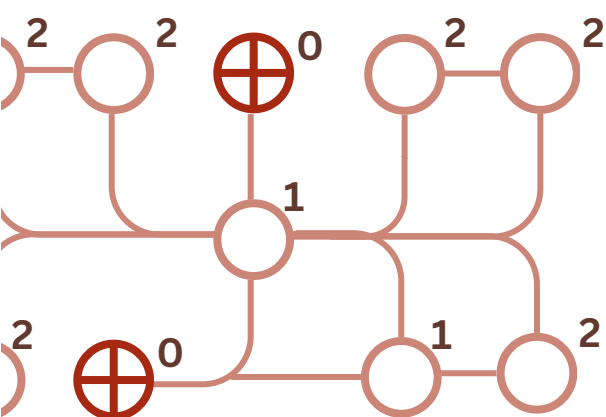
Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër
Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 4+ hapësira të tjera

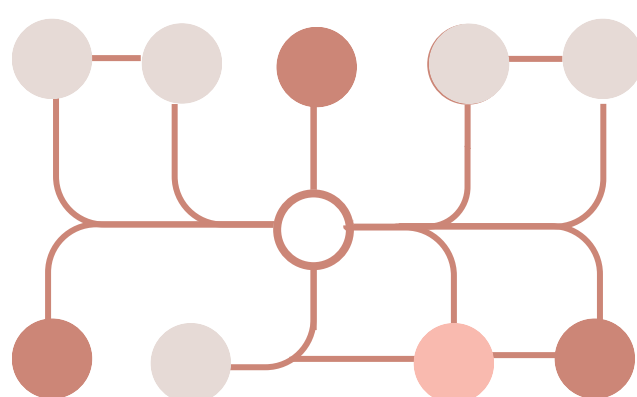
Kthina e parë e muzeut - 0
Kthina e dytë e muzeut - 1
Kthina e tretë e muzeut - 2

Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër
Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera

Kthina e parë e muzeut - 0
Kthina e dytë e muzeut - 1
Kthina e tretë e muzeut - 2

Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër
Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera

02

**MUZEU
ETNOLOGJIK I
PRISHTINËS**

MUZEU ETNOLOGJIK I PRISHTINËS

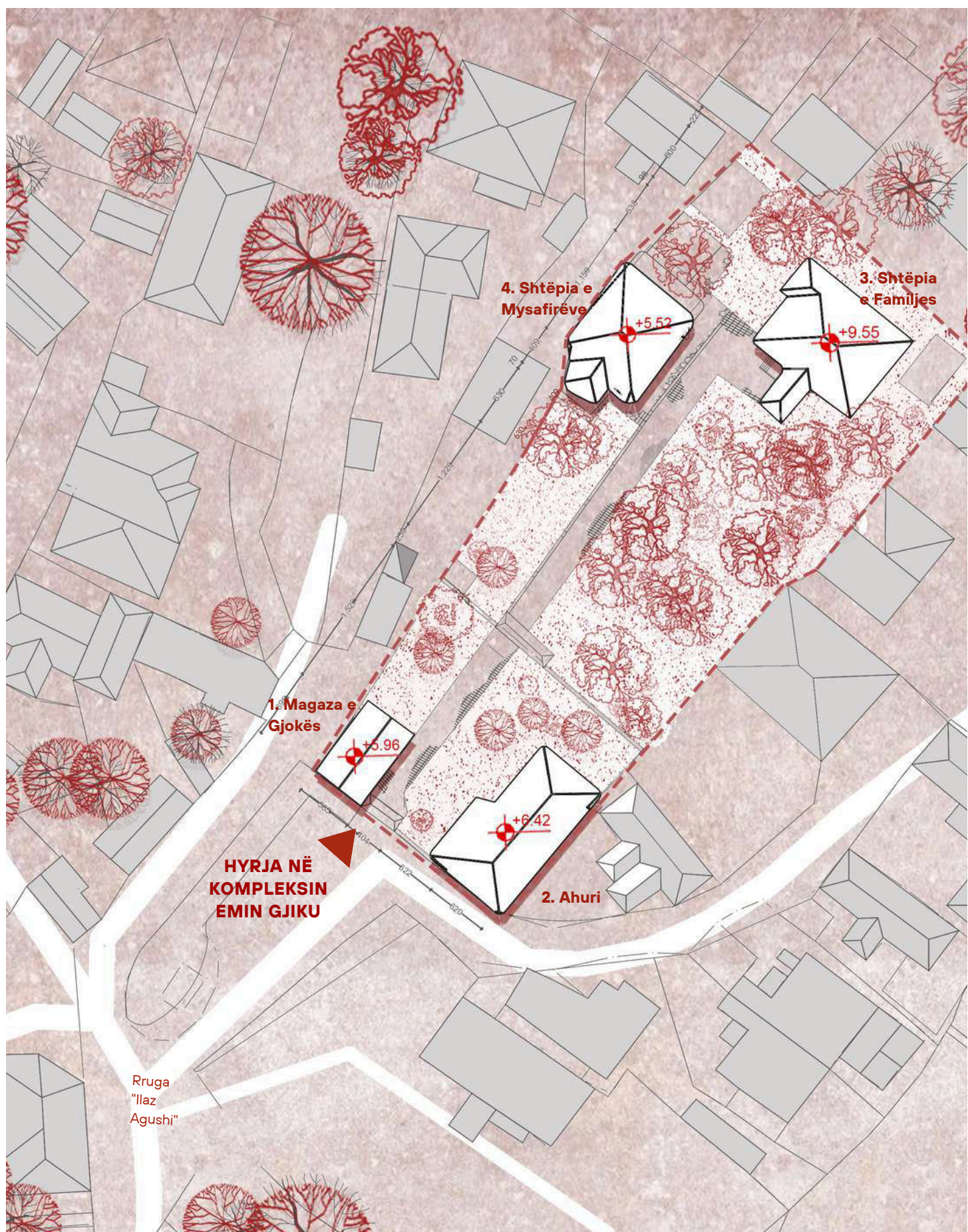
Muzeu Etnologjik "Emin Gjiku" në Prishtinë është i përbërë nga një kompleks tradicional i katër ndërtesave historike nga shek. XVIII dhe XIX, që përfshin Shtëpinë e Familjes, Shtëpinë e Miqëve, Ahurin dhe Magazën e Gjokës. Ky kompleks ndodhet në zonën e vjetër të qytetit, në ish-tregun oriental (çarshinë), dhe është njësi vartëse e Muzeut Kombëtar të Kosovës. Ai ka një rëndësi të veçantë për ruajtjen dhe promovimin e trashëgimisë kulturore dhe etnologjike të Kosovës.

Në vitin 2006 u hap ekspozita e njohur "Cikli i Jetës", e cila përshkruan fazat e jetës nga lindja deri në vdekje, e vendosur në hapësirat e brendshme të Shtëpisë së Familjes. Aktualisht, Shtëpia e Familjes është e mbyllur për vizitorë për shkak të punimeve të rinovimit që kanë nisur në vitin 2017-2022 që vazhduan përtej. Pas përfundimit të rinovimit, pritet që ekspozita "Cikli i Jetës" të rikthehet në funksion.

Ndërkohë, Shtëpia e Miqëve është e hapur dhe pranon vizitorë, ndërsa Ahuri përdoret si depo dhe arkivë për artefaktet muzeale. Magaza e Gjokës shërben për organizatën Stacion, dhe funksionon si Muzeu i Artit Amerikan.

Përjetimi i hapësirës së jashtme dhe oborrit të këtij kompleksi është po aq mbresëlënës sa edhe ekspozitat e brendshme, duke ofruar një lidhje autentike me historinë dhe kulturën tradicionale të rajonit.

P 1:500

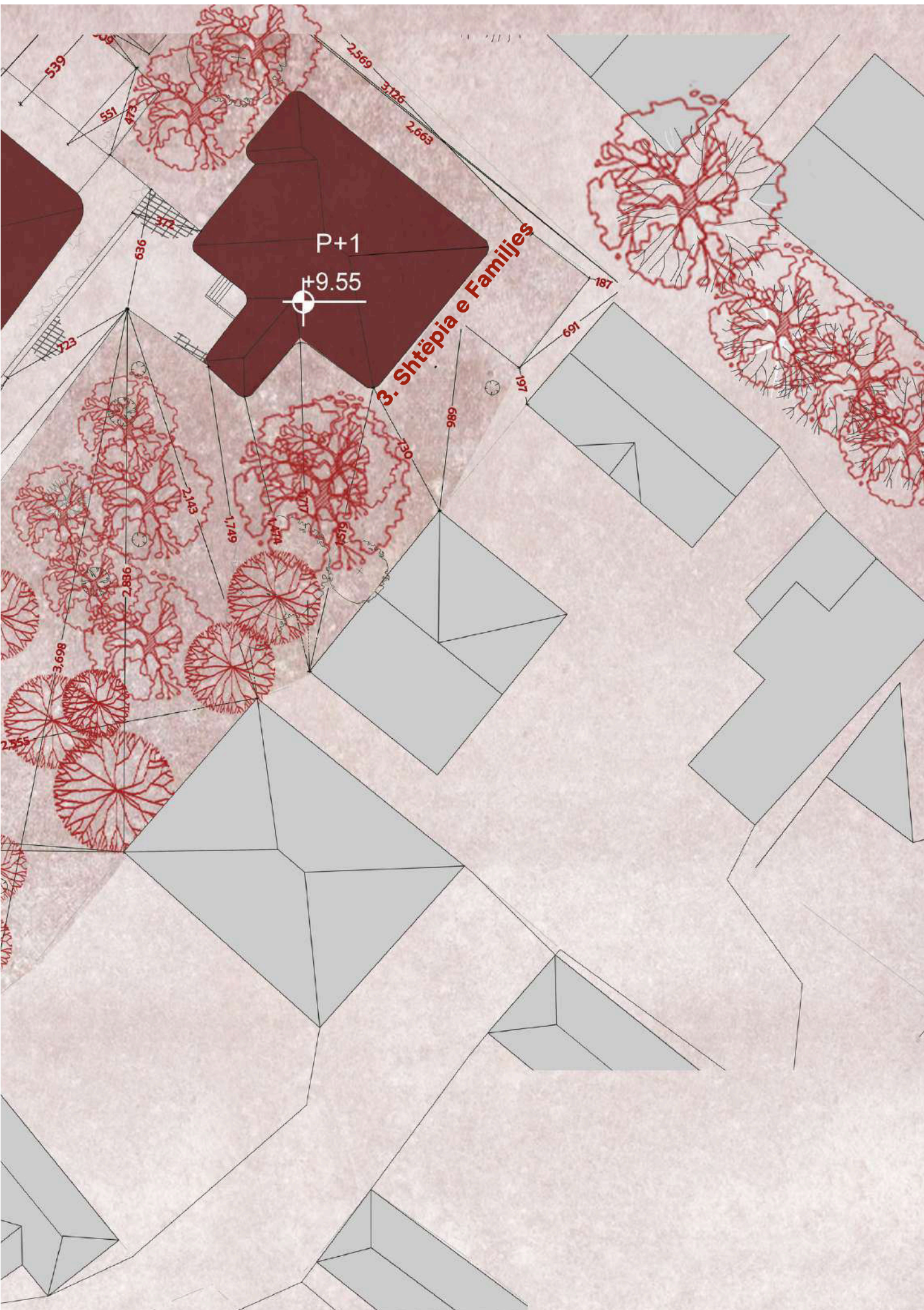
Shkolla
Teknike "28
Nentori"

SITUACIONI I NGUSHTË

P 1:250

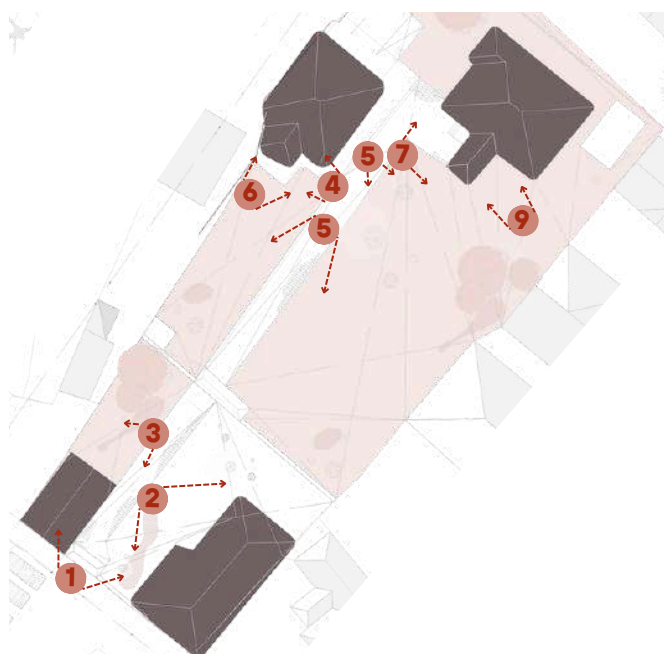

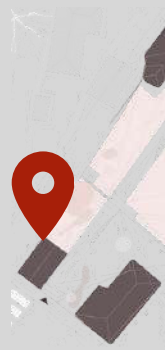

PAMJE NGA OBORRI

Hyrja në kompleksin tradicional të Muzeut Etnografik "Emin Gjiku" në zemrën e Prishtinës ofron një përjetim autentik të jetës së dikurshme kosovare, ku në oborr mbizotëron atmosfera familjare e shekujve të kaluar. Ahuri dhe Shtëpia e Magazës janë të pozicionuara pranë hyrjes, duke përgatitur vizitorin për udhëtimin në hapësirat e brendshme të shtëpisë dykatëshe druri të Familjes së Emin Gjikut, një tregtar i shekullit të XIX, si dhe në Shtëpinë e Miqëve. Magaza e Gjokës, e cila ka shërbyer fillimisht si zyrë e stafit të kompleksit, iu dha në vitin 2009 organizatës "Stacion".

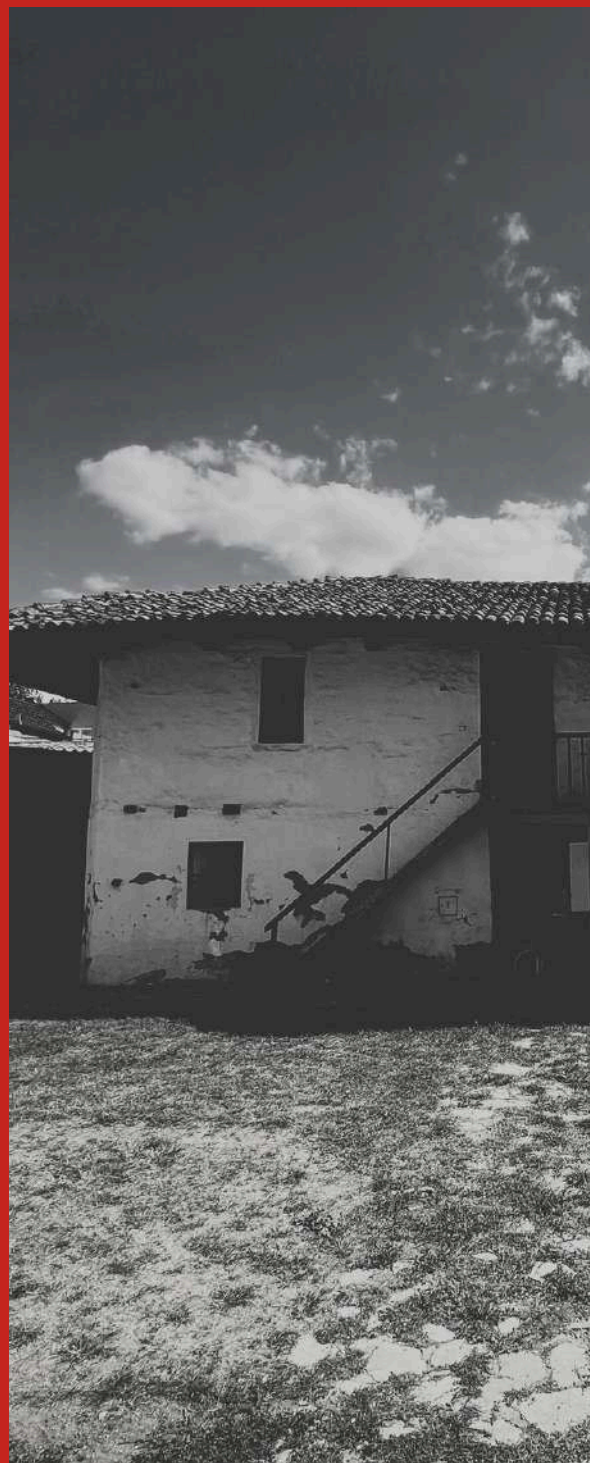
KOMPLEKS BANI MUZEU ETNOLOGJIK

Në këtë ndërtesë funksionon Muzeu
gjendja fizike dhe përjetimi i këtij objekti

MI (EMIN GJIKU) - MAGAZA E GJOKËS

u i Artit Amerikan në Prishtinë, andaj
i është trajtuar më tutje në këtë punim.

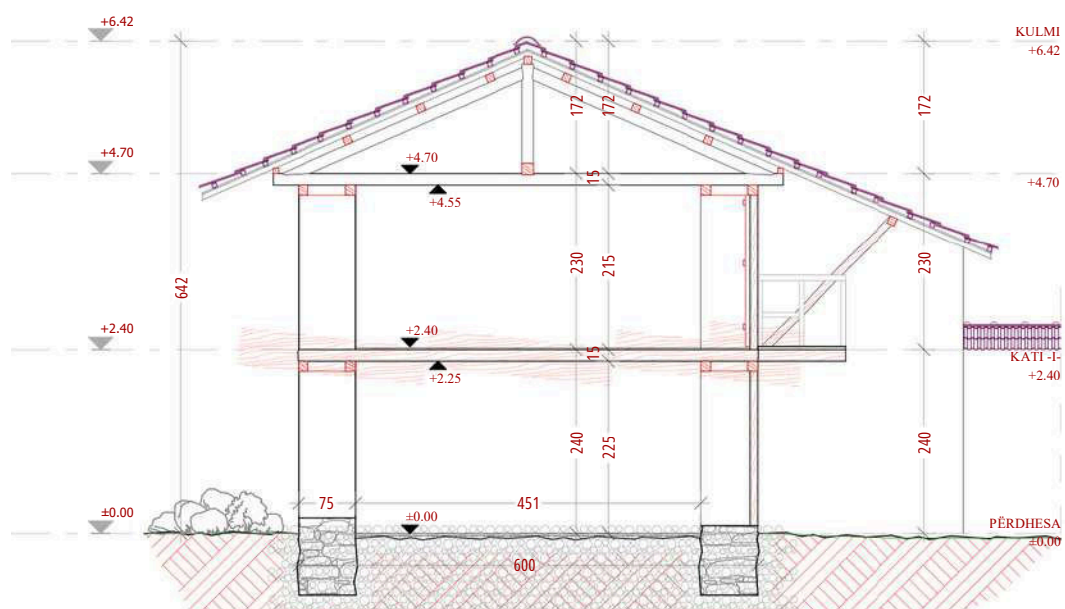
**KOMPLEKS BANI
MUZEU ETNOL**

MI (EMIN GJIKU)
OGJIK - AHURI

PRERJA A-A
P 1:100

FASADA BALLORE
P 1:100

FASADA ANËSORE
P 1:100

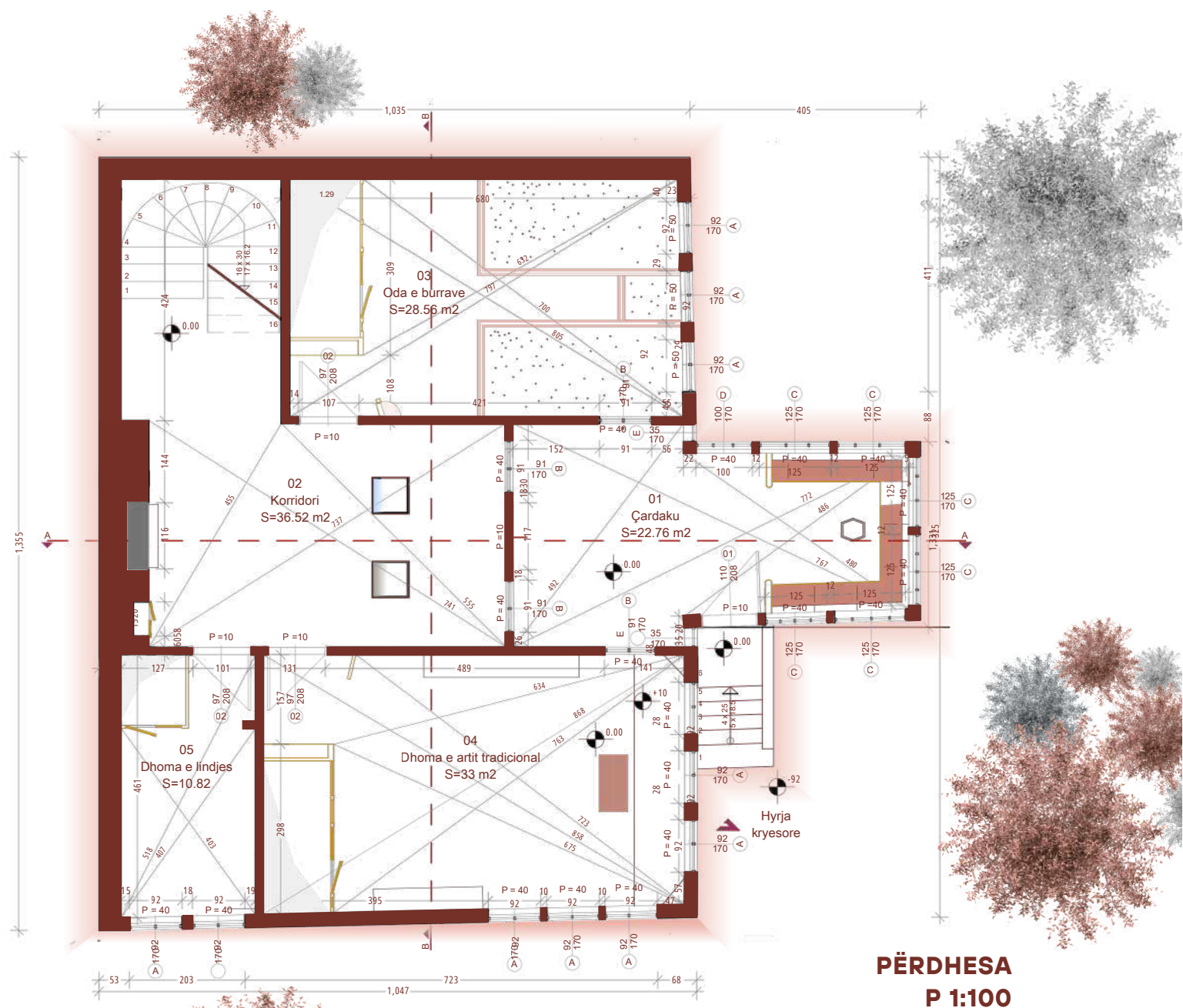

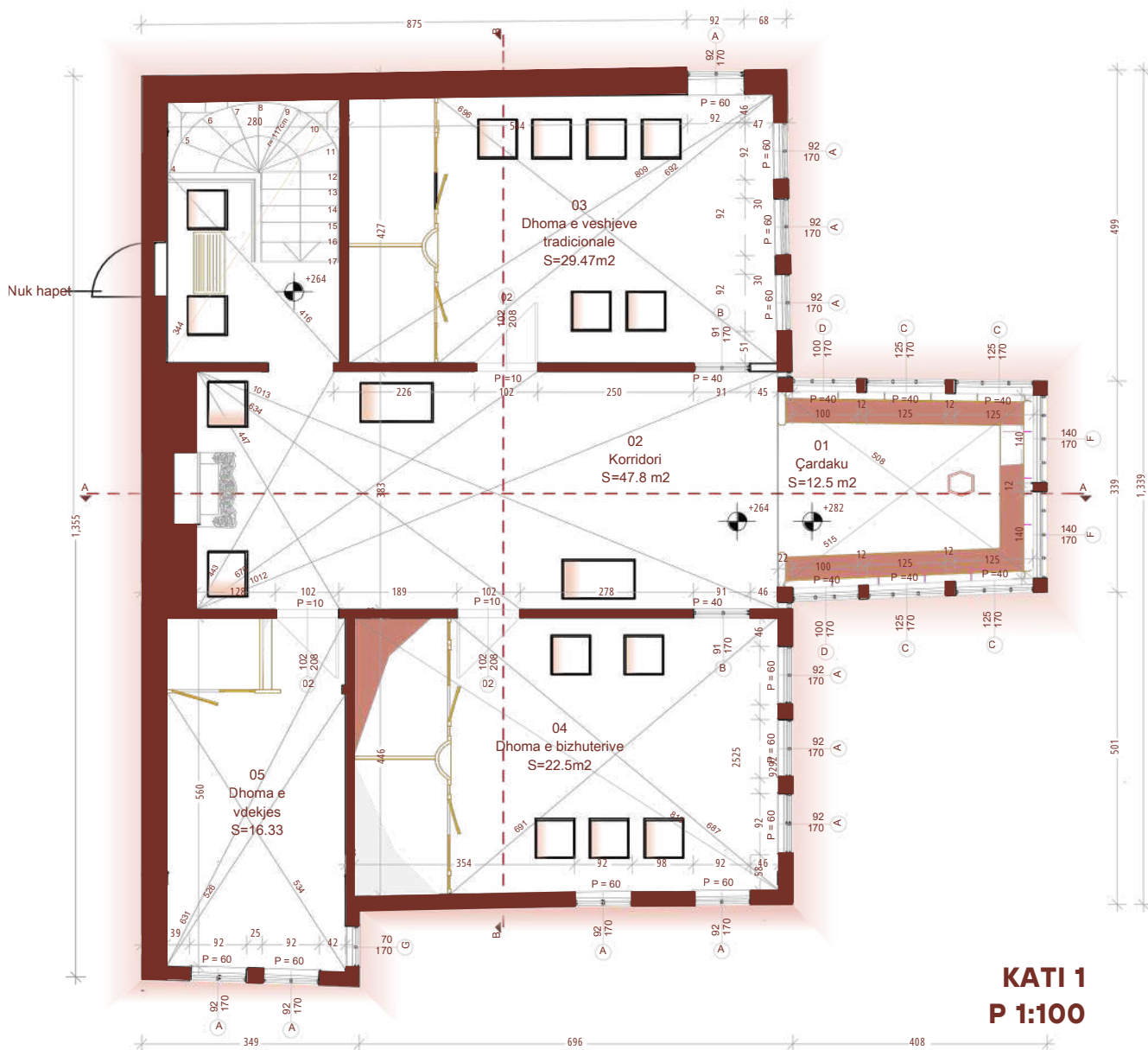
**KOMPLEKS BANI
MUZEU ETNOLOGIK -**

MI (EMIN GJIKU)
SHTËPIA E FAMILJES

KOMPLEKS BANIMI (EMIN GJIKU) MUZEU ETNOLOGJIK - SHITËPI

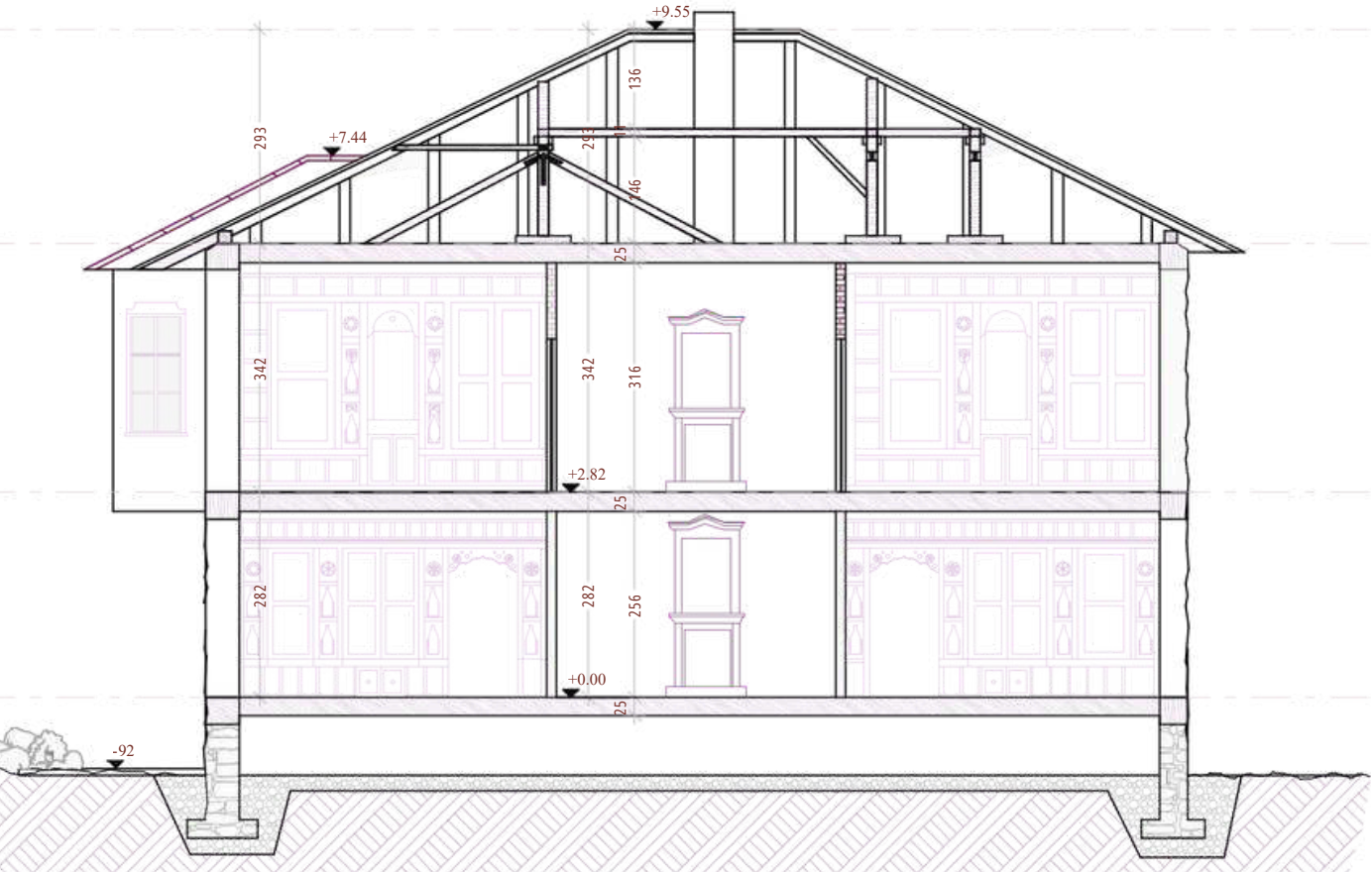

KOMPLEKS BANIMI (EMIN GJIKU)
MUZEU ETNOLOGJIK - SHITËPIA E FAMILJES

PRERJA A-A
P 1:100

PRERJA B-B
P 1:100

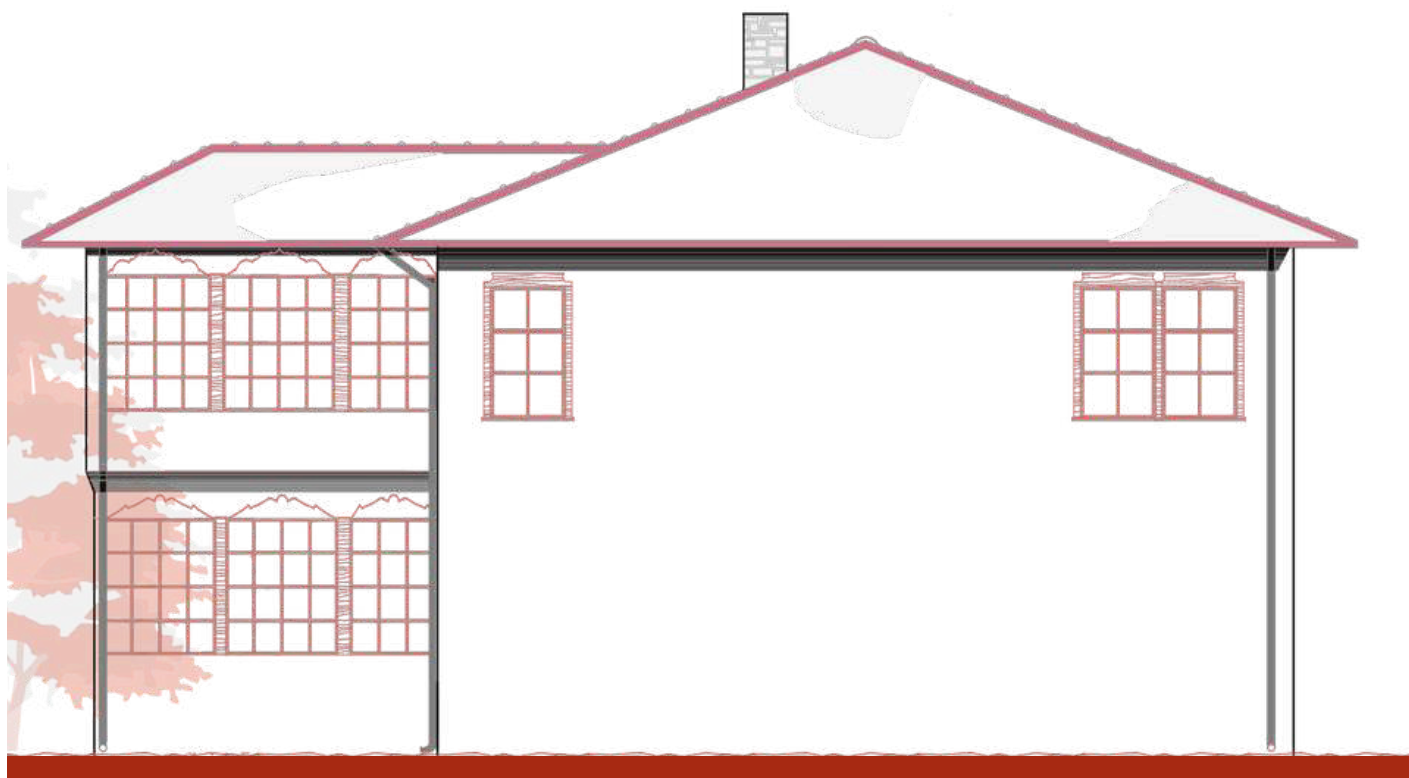

KOMPLEKS BANIMI (EMIN GJIKU) MUZEU ETNOLOGJIK - SHITËPIA

FASADAT; P 1:100

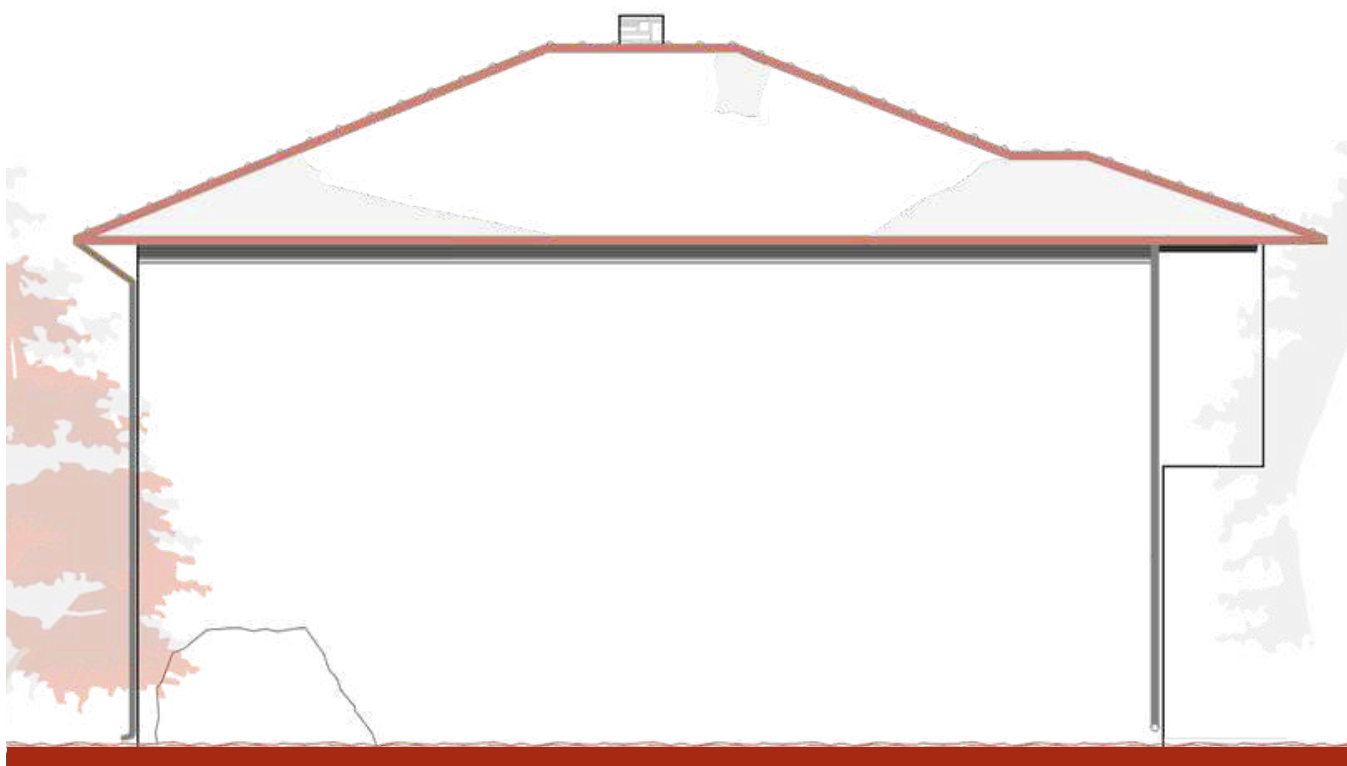
FASADA VERI-PERËNDIMORE

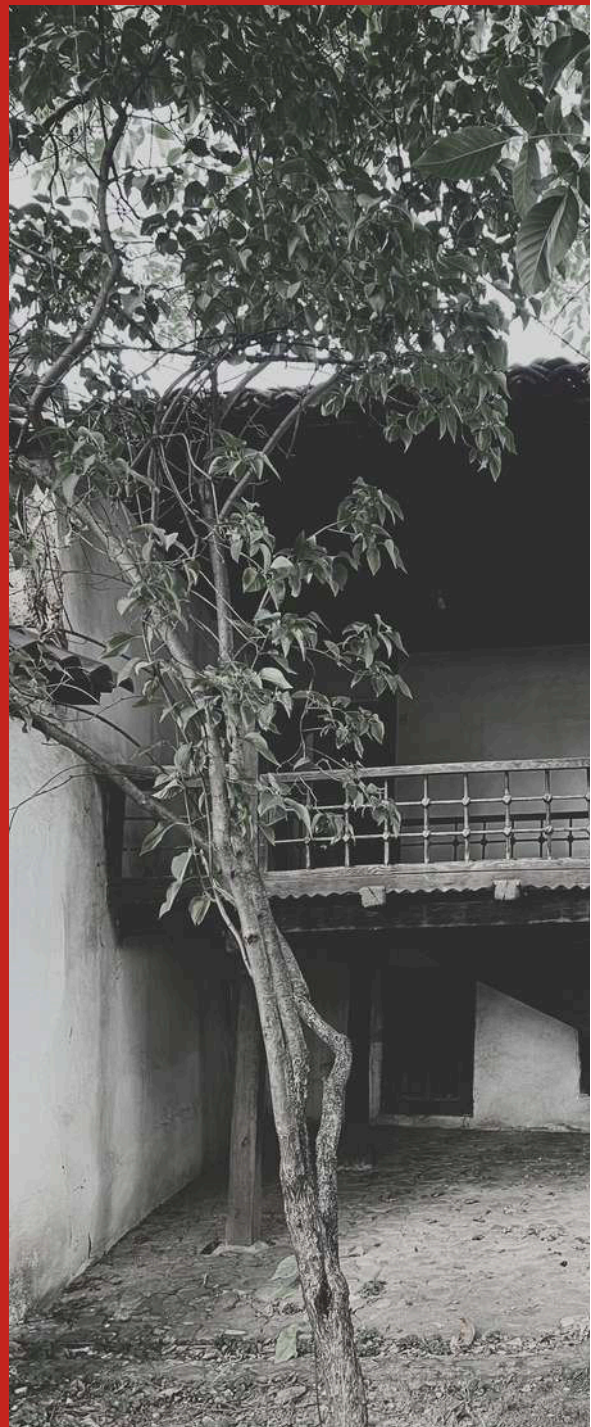
FASADA JUG-LINDORE

FASADA JUG-PERËNDIMORE

FASADA VERILINDORE

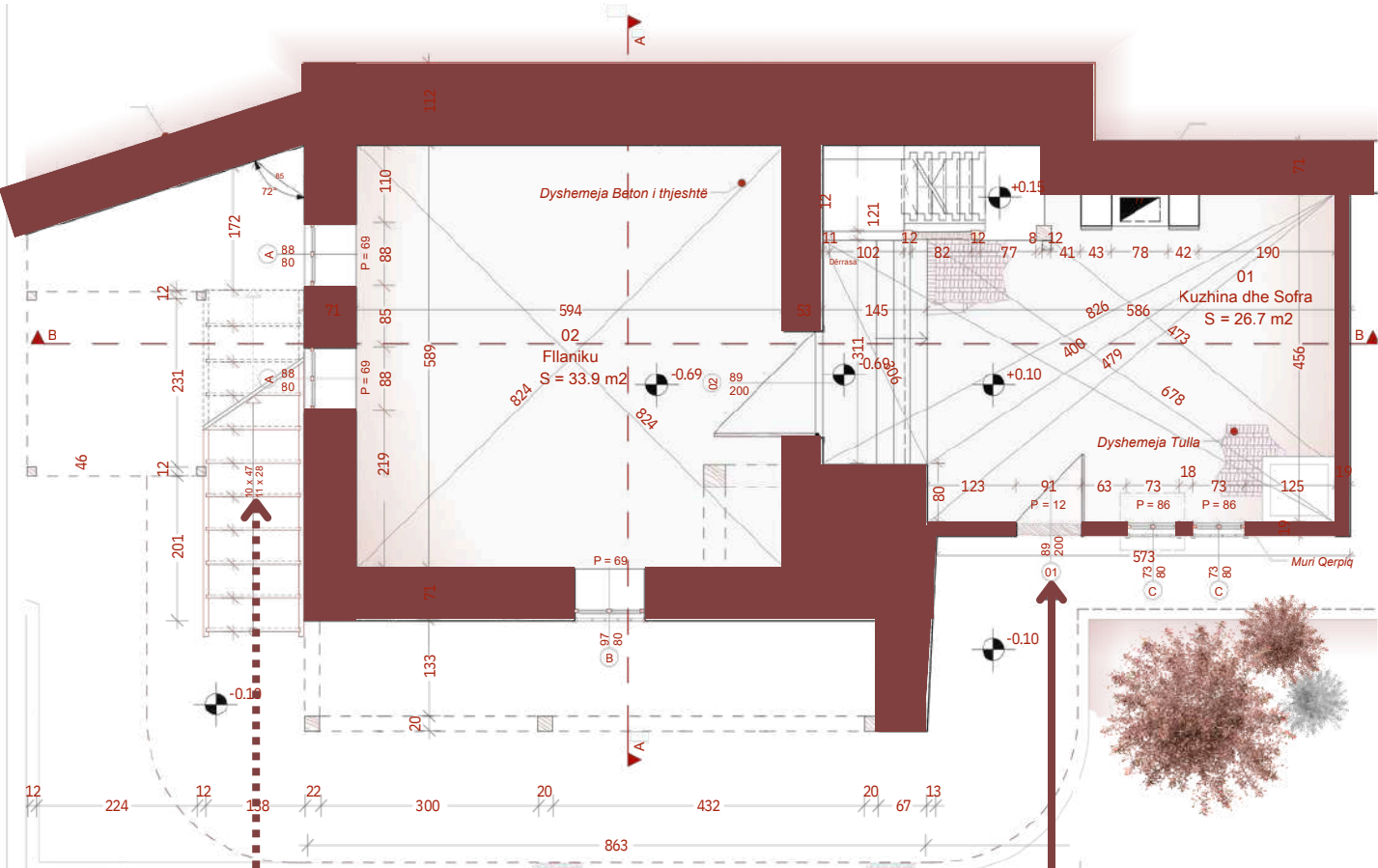

**KOMPLEKS BANI
MUZEU ETNOLOGJIK**

MI (EMIN GJIKU)
- SHTËPIA E MIQËVE

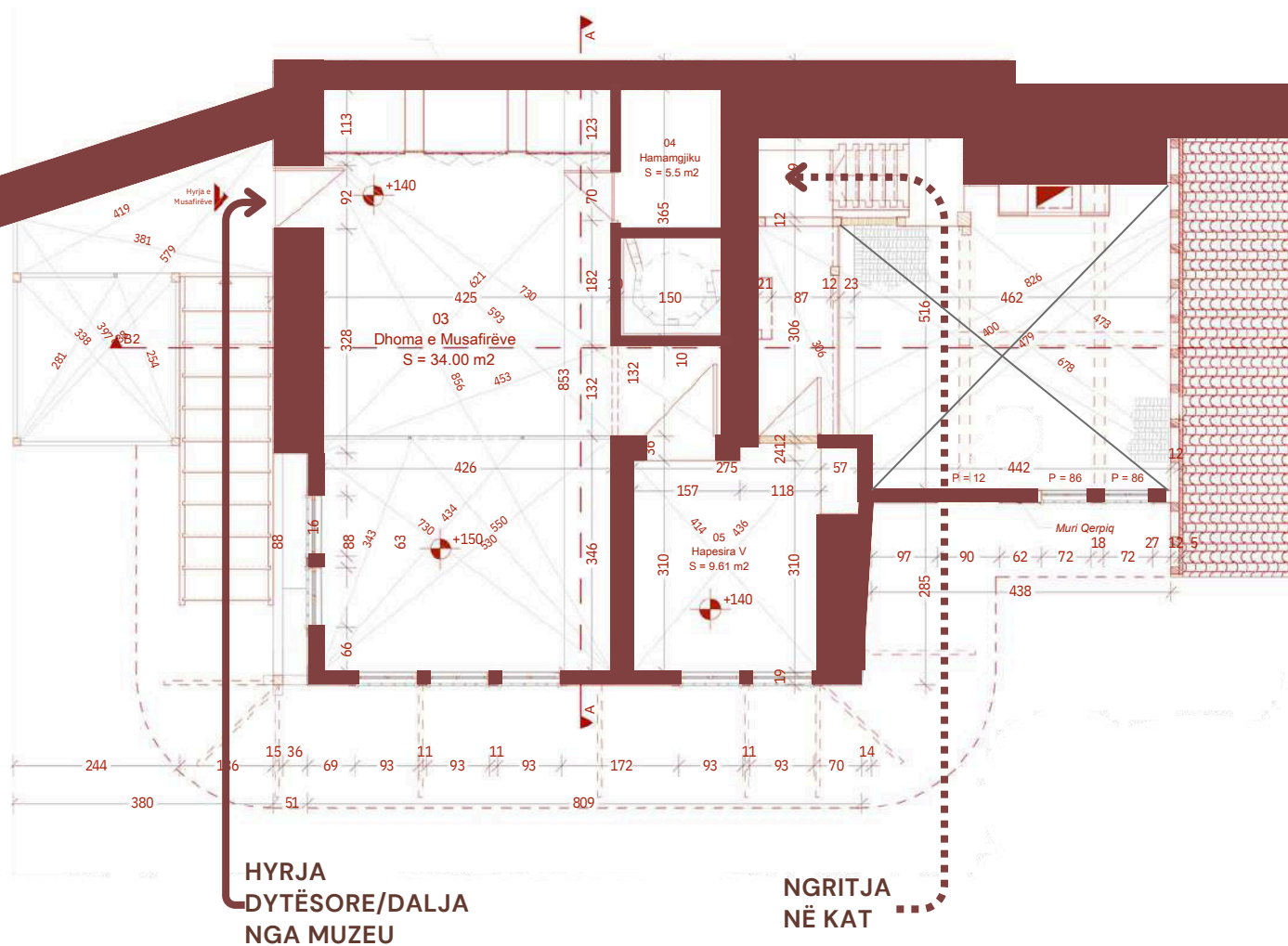
KOMPLEKS BANIMI (EMIN GJIKU) MUZEU ETNOLOGJIK - SHITËPIA

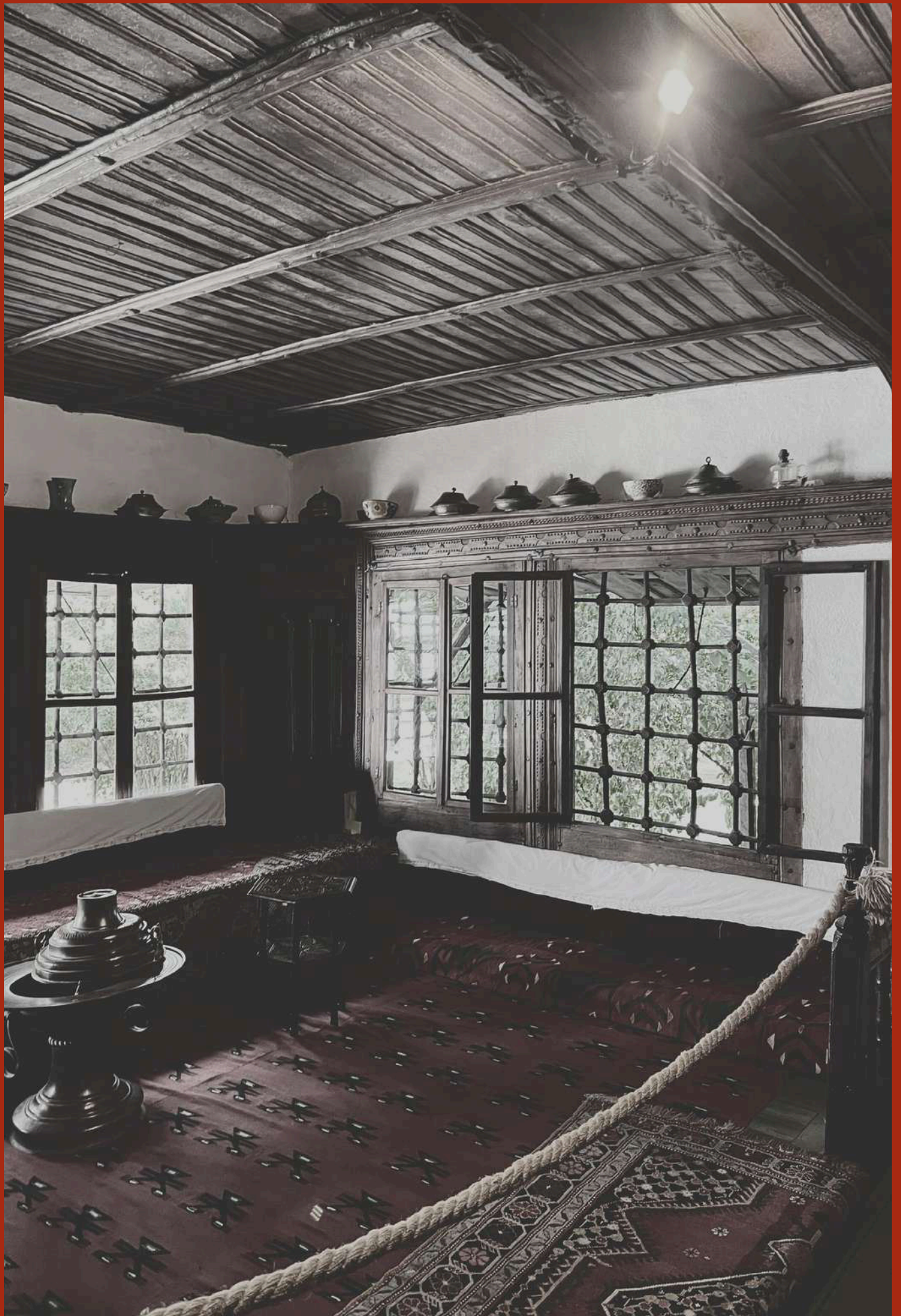
HYRJA
DYTËSORE/DALJA
NGA MUZEU

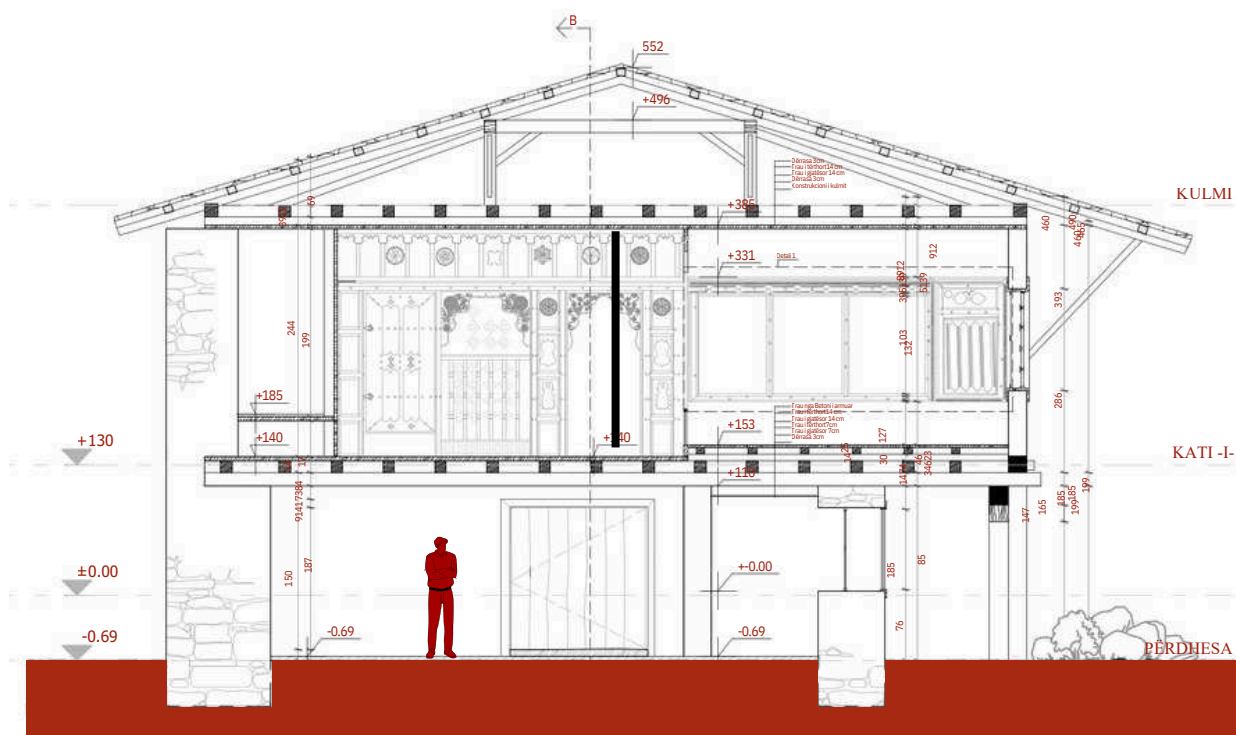
HYRJA
KRYESORE NË
MUZE

PËRDHESA
1:100

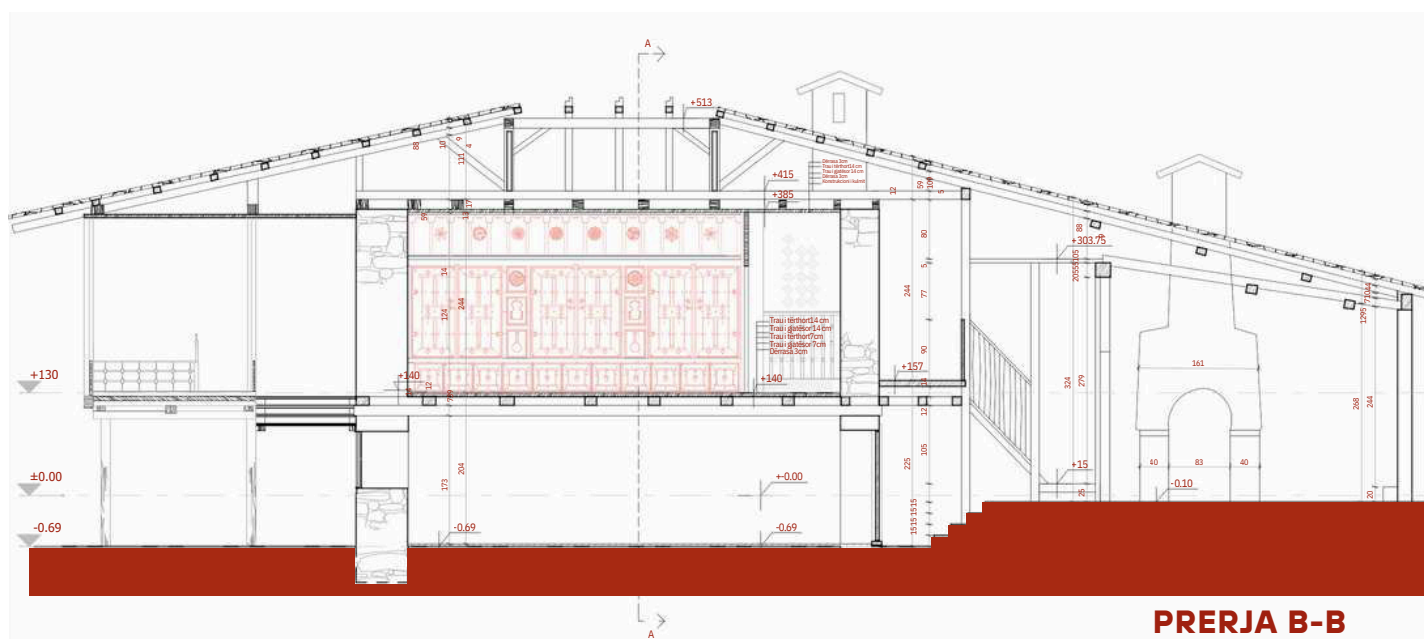

KATI 1
1:100

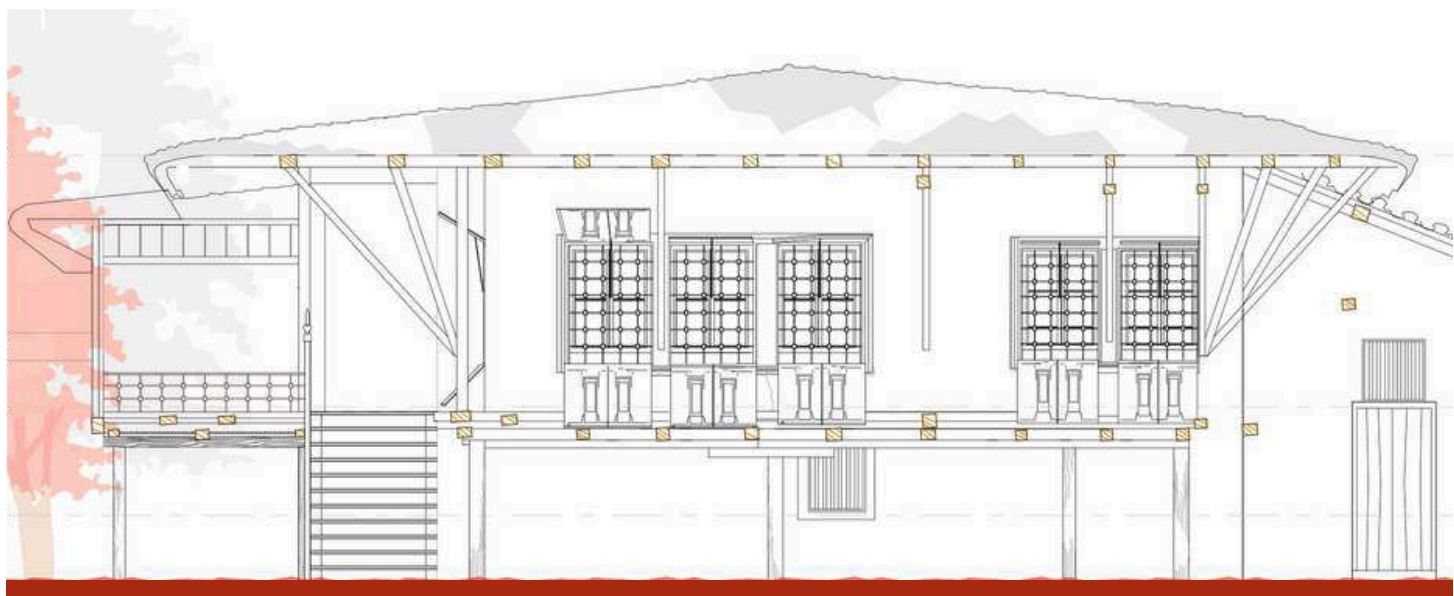
PRERJA A-A
1:100

PRERJA B-B
1:100

Shtëpia e Miqëve, e shekullit XIX, përbëhet nga dy kate, përdhesa dhe kati i parë. Hyrja bëhet drejtpërdrejt në përdhesën e ngritur, në pjesën e kuzhinës dhe sofres, nga ku krijohet lidhja me katin e parë dhe me pjesën e suteranit, ku ka qenë fllaniku, i cili për momentin përdoret si depo dhe hapësirë arkivuese e muzeut. Në kat gjendet dhoma e mysafirëve, dhoma e fëmijëve dhe hamamgjiku. Nga dhoma e mysafirëve ka edhe një qasje direkte nëpërmjet shkallëve të jashtme të drurit, që lidhin oborrin me dhomën e mysafirëve.

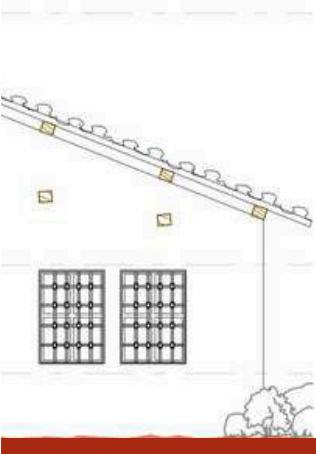
KOMPLEKS BANIMI (EMIN GJIKU) MUZEU ETNOLOGJIK - SHTËPIA

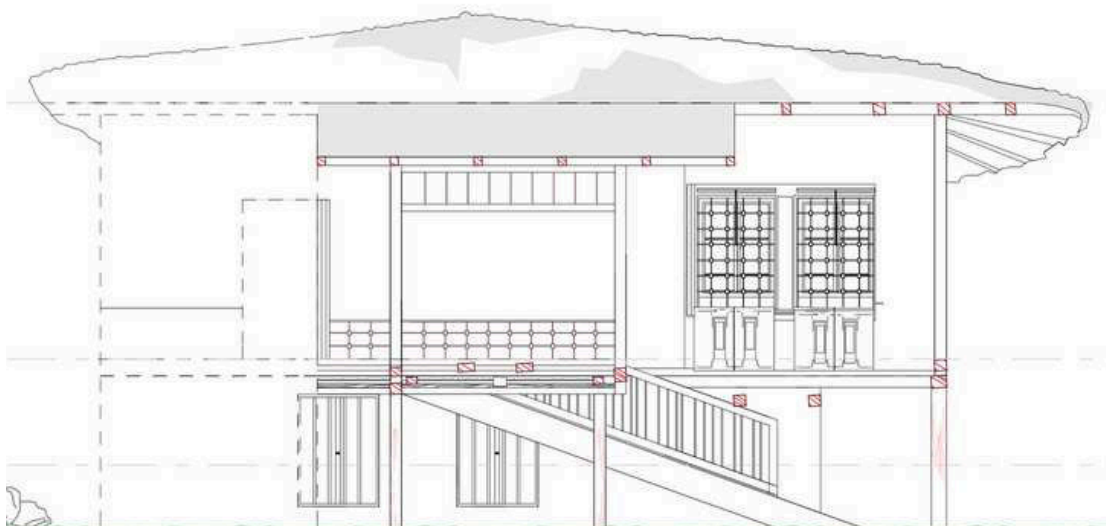
FAS

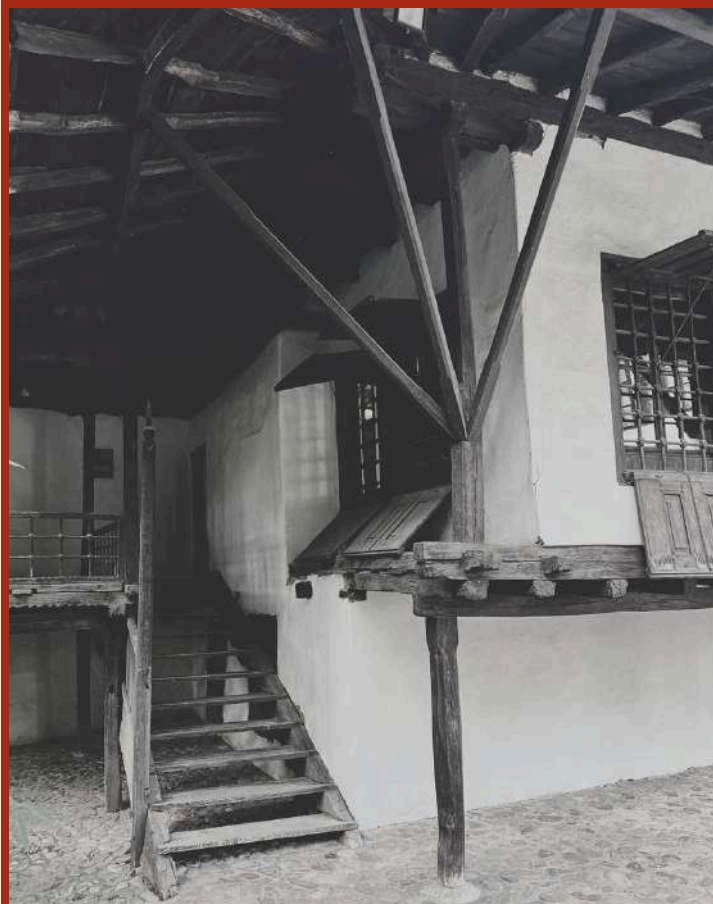
A E MIQËVE

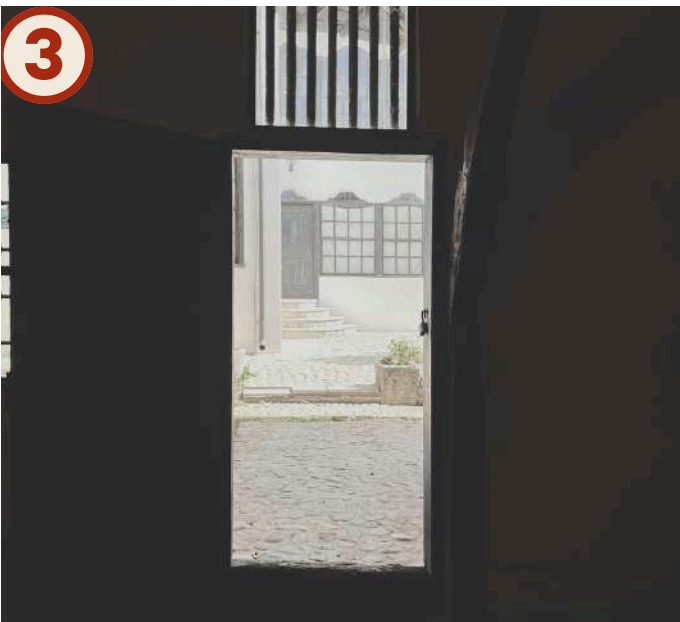
FASADA JUG-LINDORE
1:100

FASADA VERI-PERËNDIMORE
1:100

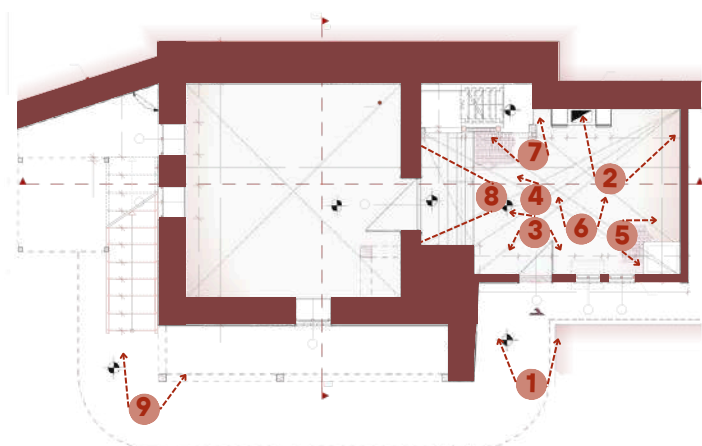

PAMJE TË MUZEUT - PËRDHESA

Muzeu ekspozon një koleksion të larmishëm të veshjeve tradicionale, enëve dhe mobilitarit shtëpiak, veglave të punës, elementeve të dorës dhe mjeteve të ndryshme që përdroheshin në jetën e përditshme të komuniteteve lokale. Përmes këtyre artefakteve, Muzeu Etnologjik ofron jo vetëm një pasqyrë të thellë të vlerave kulturore dhe artizanale, por edhe një përshkrim të hollësishëm të mënyrës së jetesës së familjeve tradicionale.

1

2

4

5

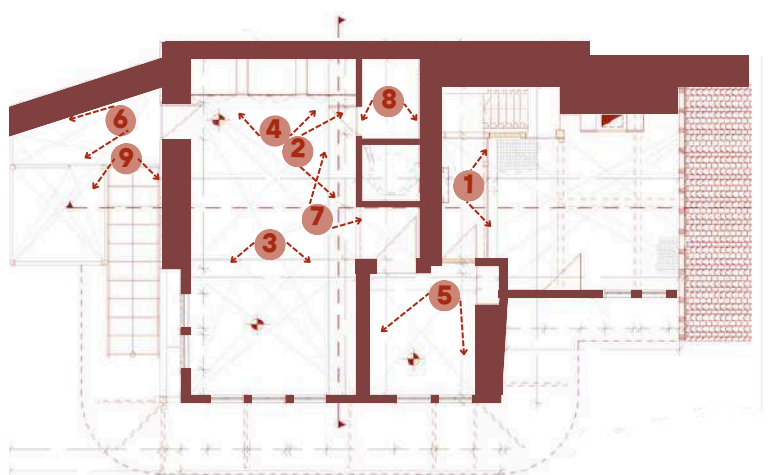
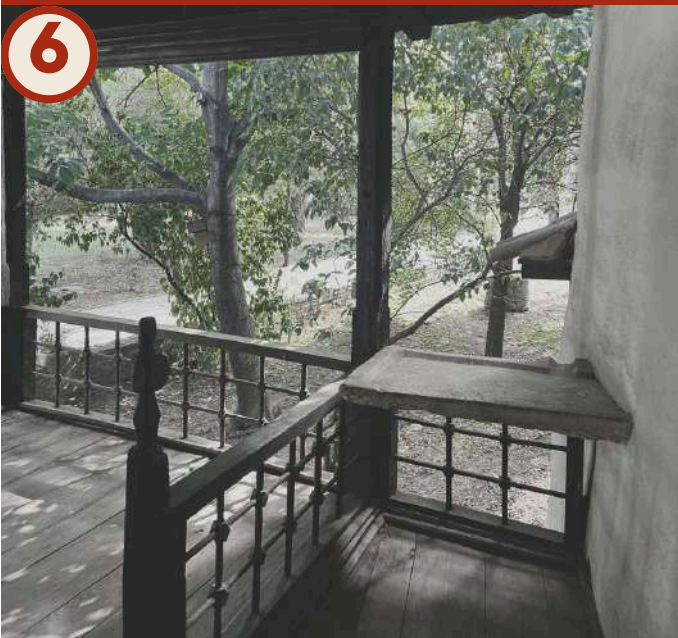
7

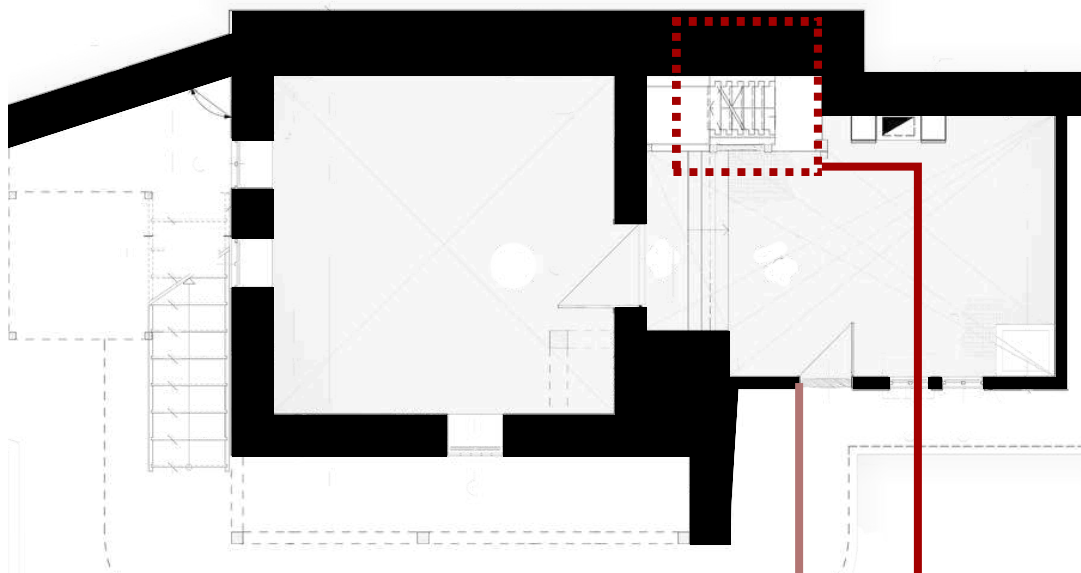
8

PAMJE TË MUZEUT - KATI 1

PËRDHESA

Muzeu nuk ofron infrastrukturën e duhur për personat me shikim/dëgjim të kufizuar. Për shkak të pengesave fizike poashtu, edhe personat me kufizim në lëvizje kanë qasje të mundur vetëm në oborr.

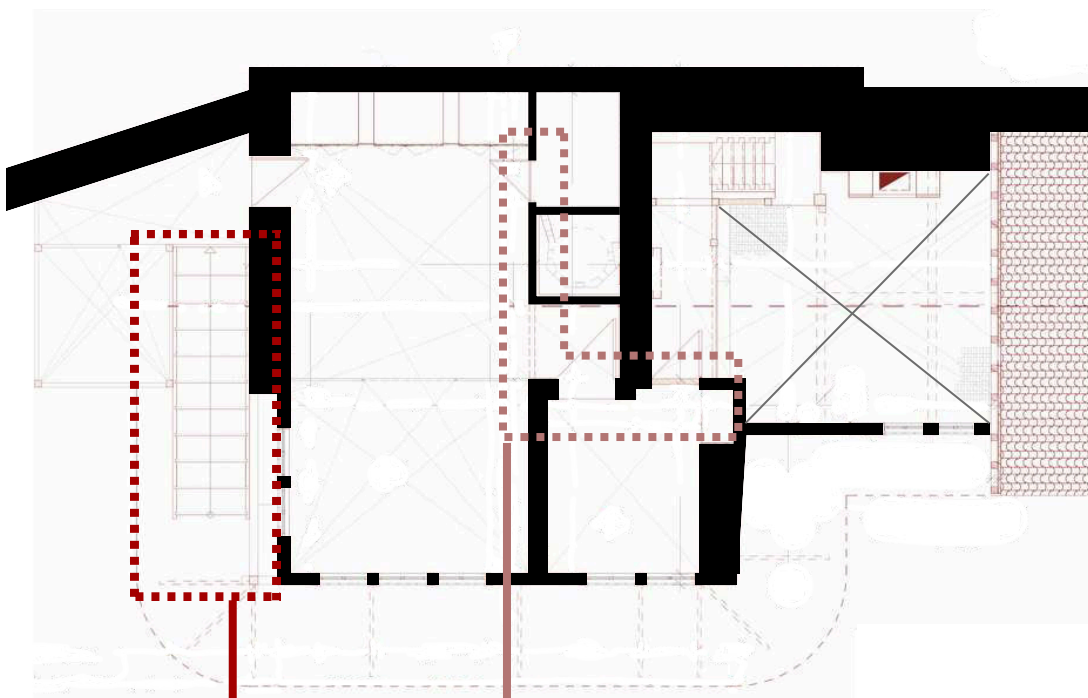

Në kati mund të arrihet nga shkallët e brendshme (p dhe të jashtme (drejtpërdrejt në kat). Shkallët e brendshme janë në gjendje fizike jo shumë të mirë. Nuk ka qasje në k

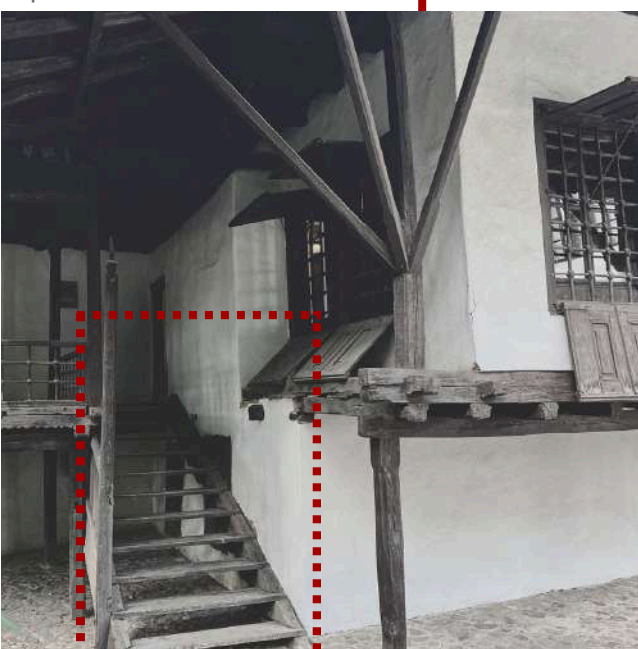

SHMËRISË SHTËPIA E MIQËVE

KATI 1

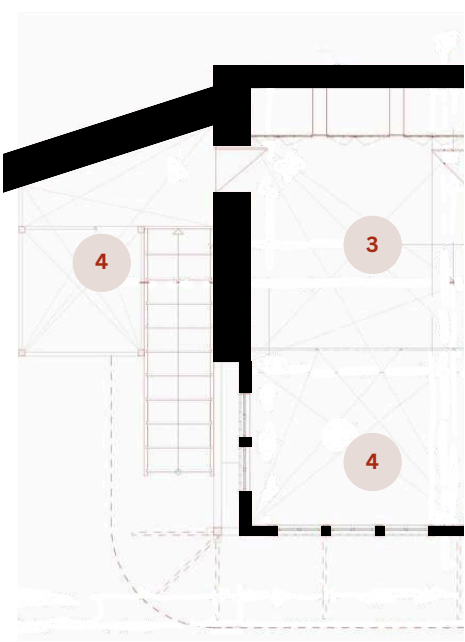
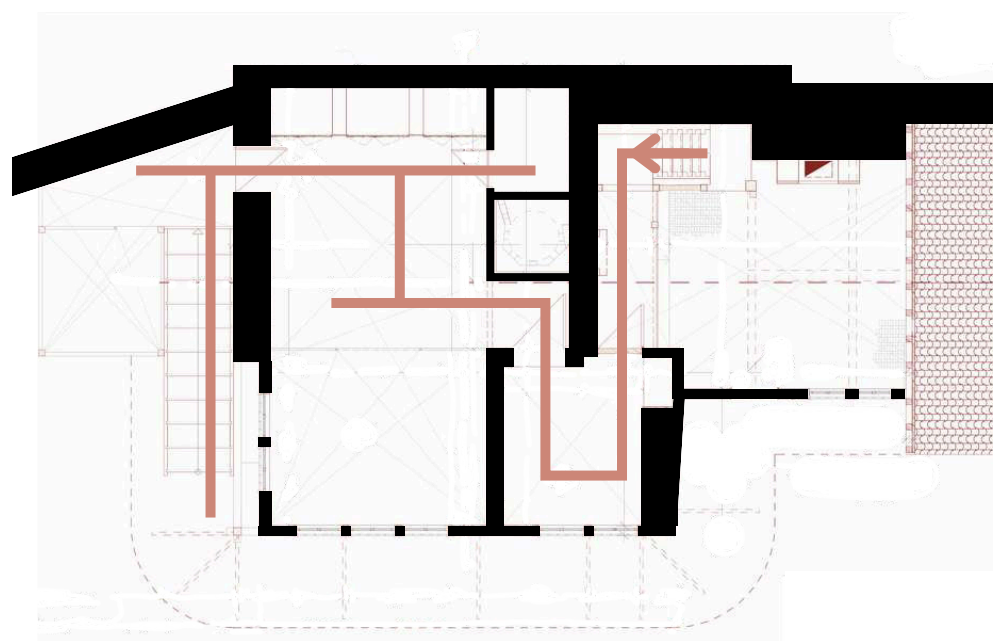
ërmes hyrjes në përdhesë)
ndshme janë të ngushta dhe
at për PAK.

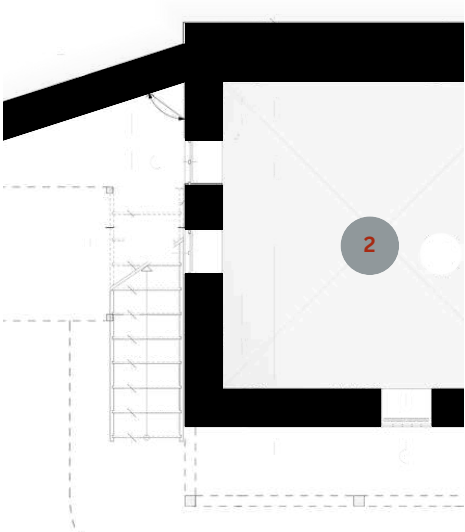
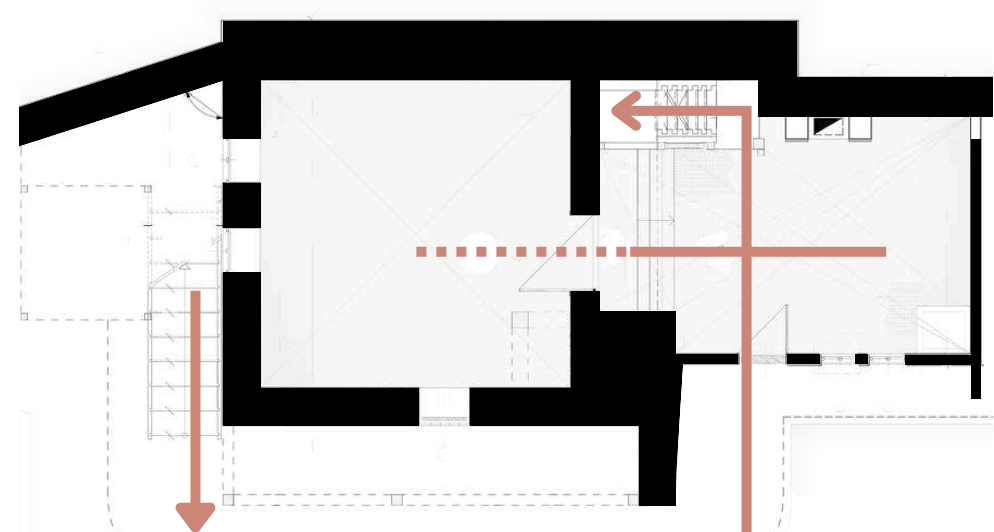
Duke qenë se Muzeu gjendet në një ish-shtëpi
shqiptare, janë të vërejtshme lartësitë e uleta
nëpër pragje të hapësirave të ndryshme.

MUZEU ETNOLOGJIK - SHITËPIA E MIQËVE
KATI 1

MUZEU ETNOLOGJIK - SHITËPIA E MIQËVE
PËRDHESA

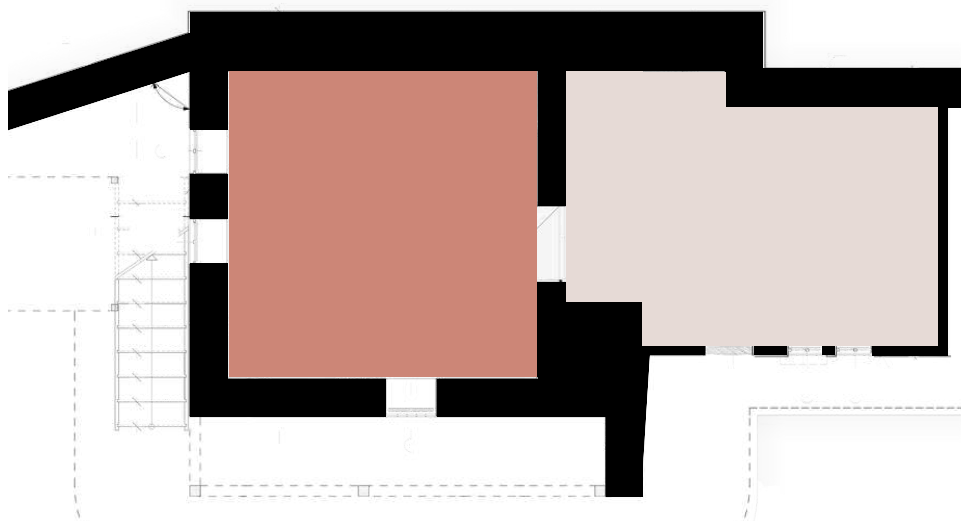
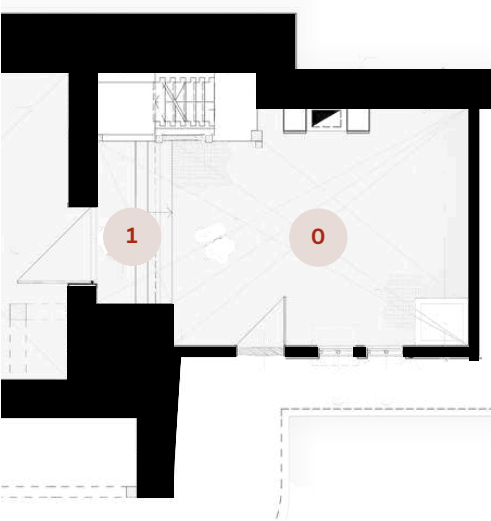
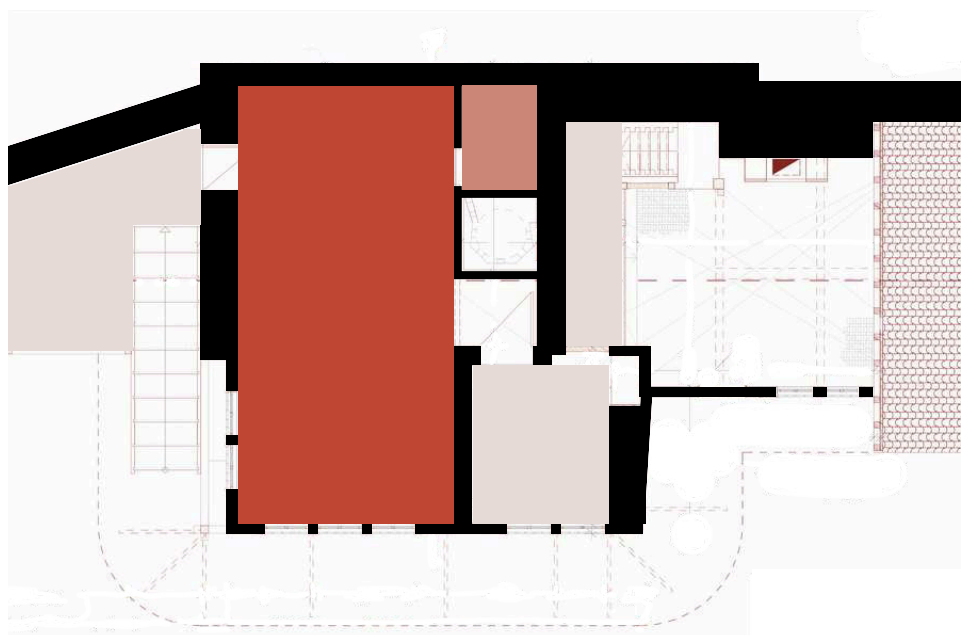
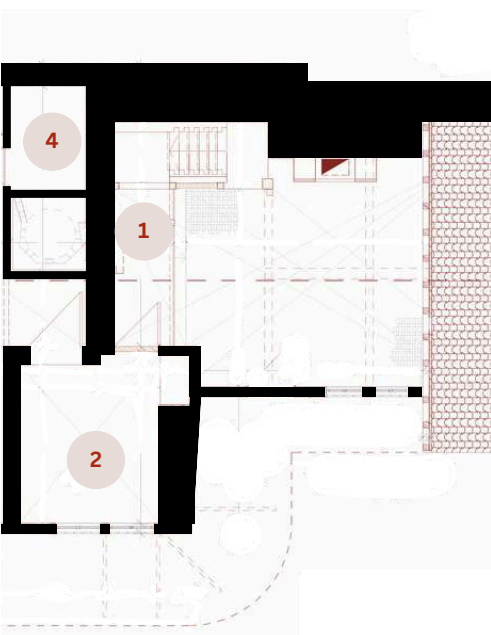

ANALIZA E NDËRLIDHJES SË
KTHINAVE TË MUZEUT

Vija që tregon ndërlidhjen e kthinave →

ANALIZA E
ZHVILLIMIT

Kthina e parë
Kthina e dytë
Kthina e tretë
Kthina e katërt
Kthina e pestë

THELLËSISË SË TË HAPËSIRAVE

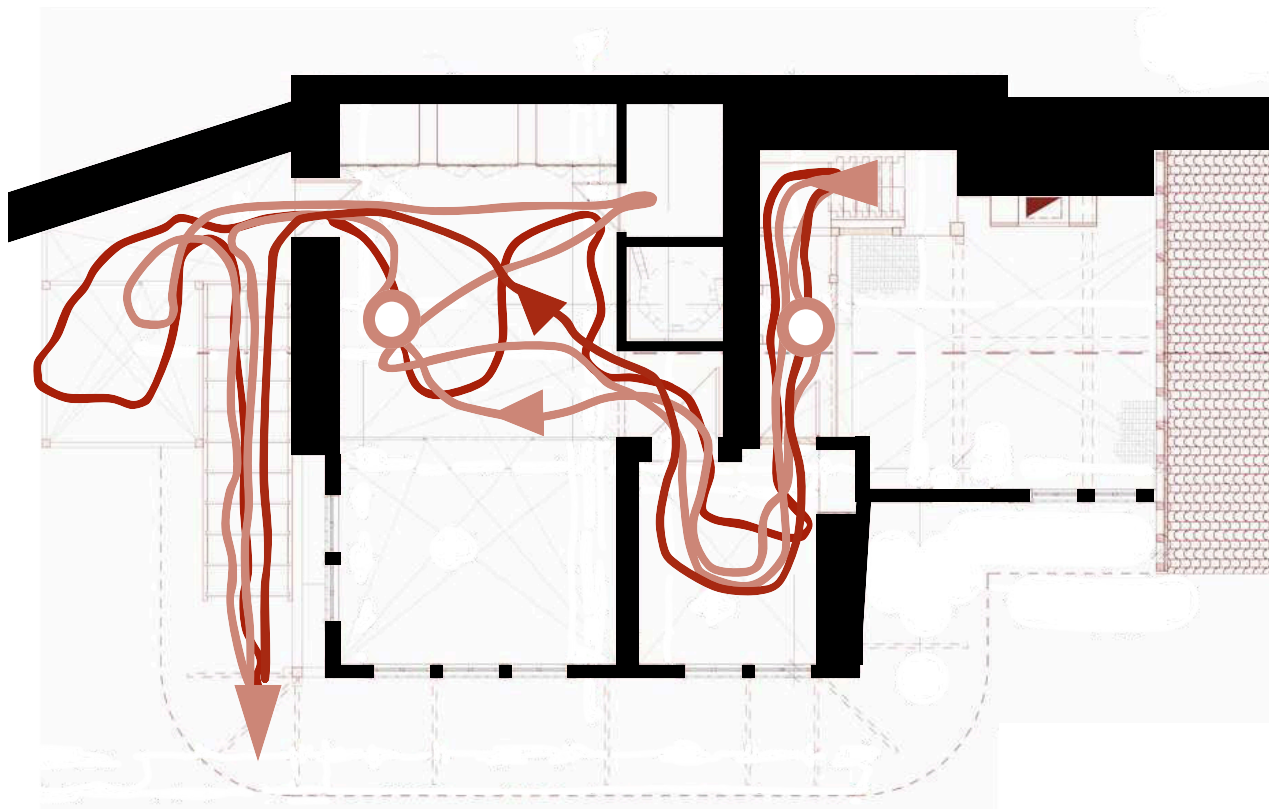
- e muzeut 0
- e muzeut 1
- e muzeut 2
- e muzeut 3
- e muzeut 4

ANALIZA E ZHVILLIMIT TË HAPËSIRAVE

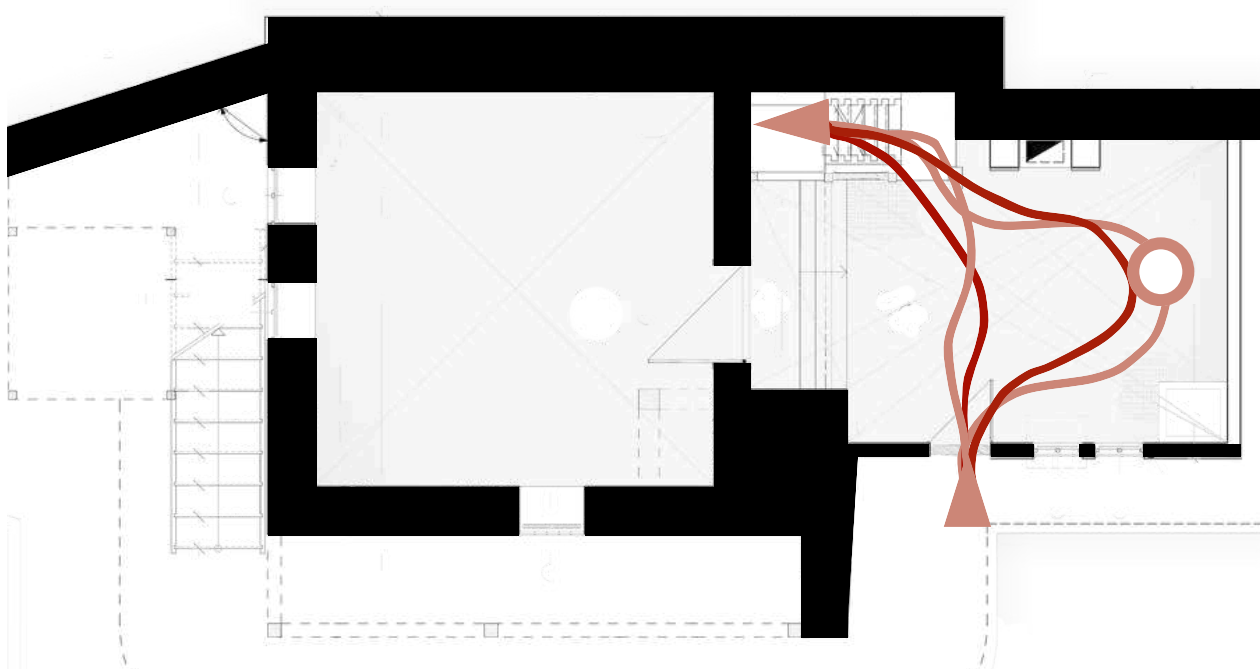
- Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër
- Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera
- Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera

ANALIZA E LËVIZJES SË VIZITORËVE NË MUZEUN ETNOLOGJIK -

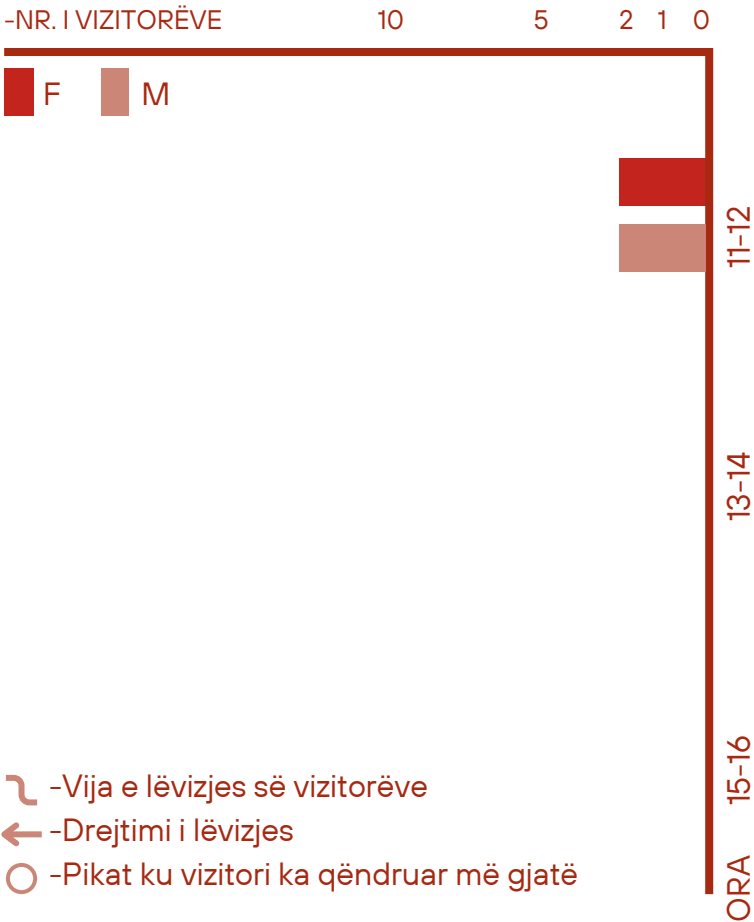
KATI 1

PËRDHESA

SHTËPIA E MIQËVE

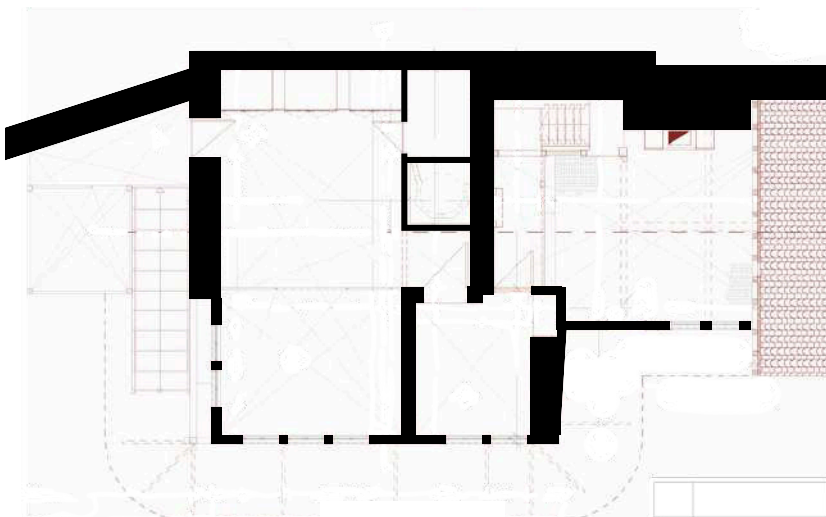
Pika interesante për vizitorët:

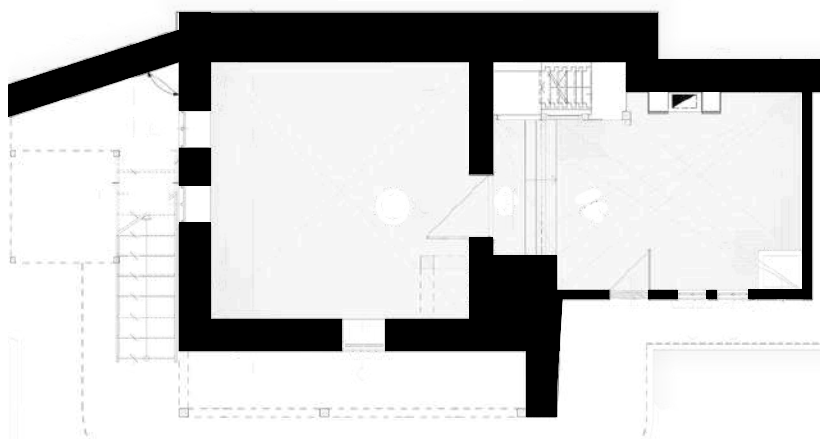
MUZEU ETNOLOGJIK - SHTËPIA E MIQËVE

ZHVILLIMI I HAPËSIRAVE

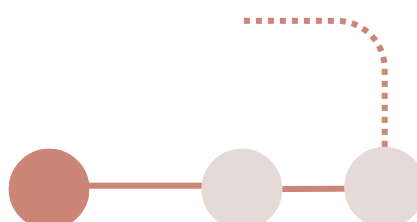
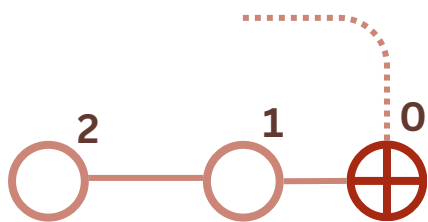
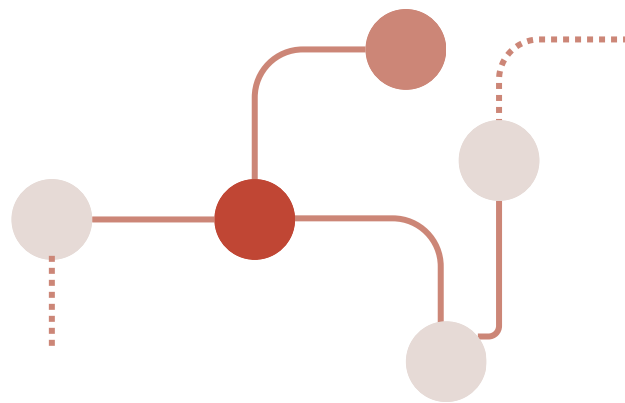
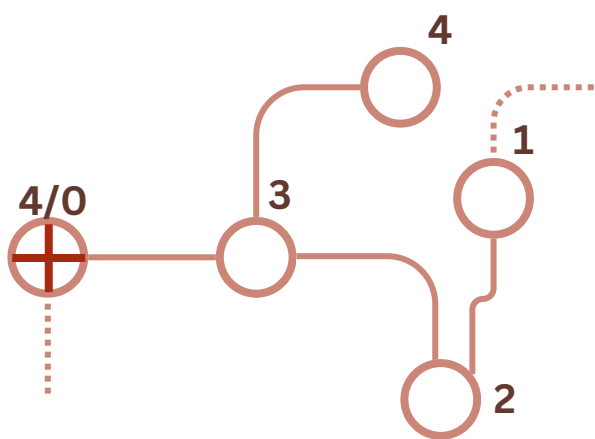
KATI 1

PËRDHESA

Muzeu Etnologjik i Prishtinës – Shtëpia e Miqve karakterizohet nga një zhvillim linear i hapësirave, i cili shtrihet nga hyrja në përdhesë, ngritja në kat, deri tek dalja nga dhoma e Musafirëve. Rrjedhimisht, hyrja në Muze mund të jetë edhe e kundërt, nga shkallët e Musafirëve në kat.

Kthina e parë e muzeut - 0
 Kthina e dytë e muzeut - 1
 Kthina e tretë e muzeut - 2
 Kthina e katërt e muzeut - 3
 Kthina e pestë e muzeut - 4

Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër ●
 Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera ●
 Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera ●

03

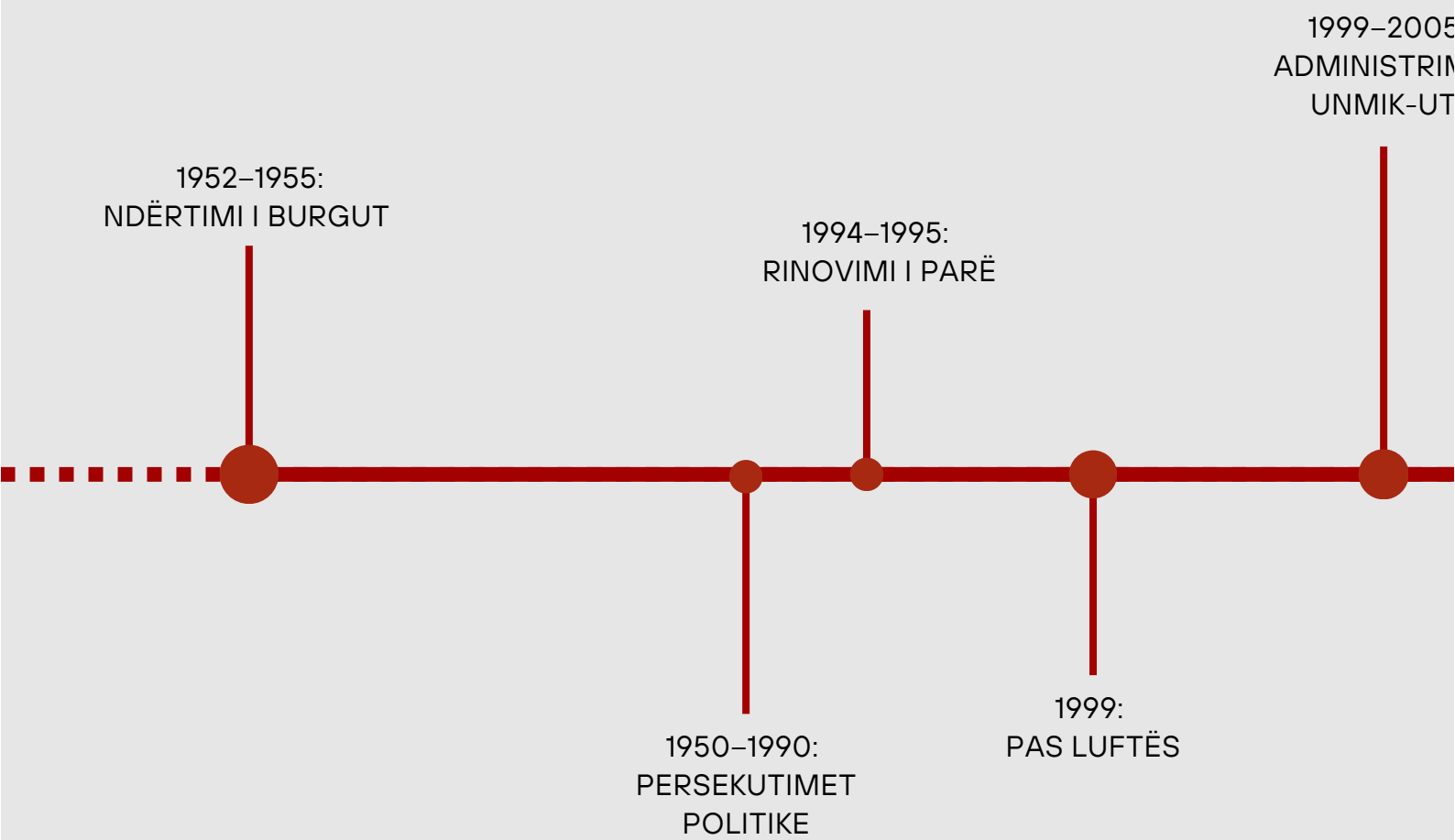
MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

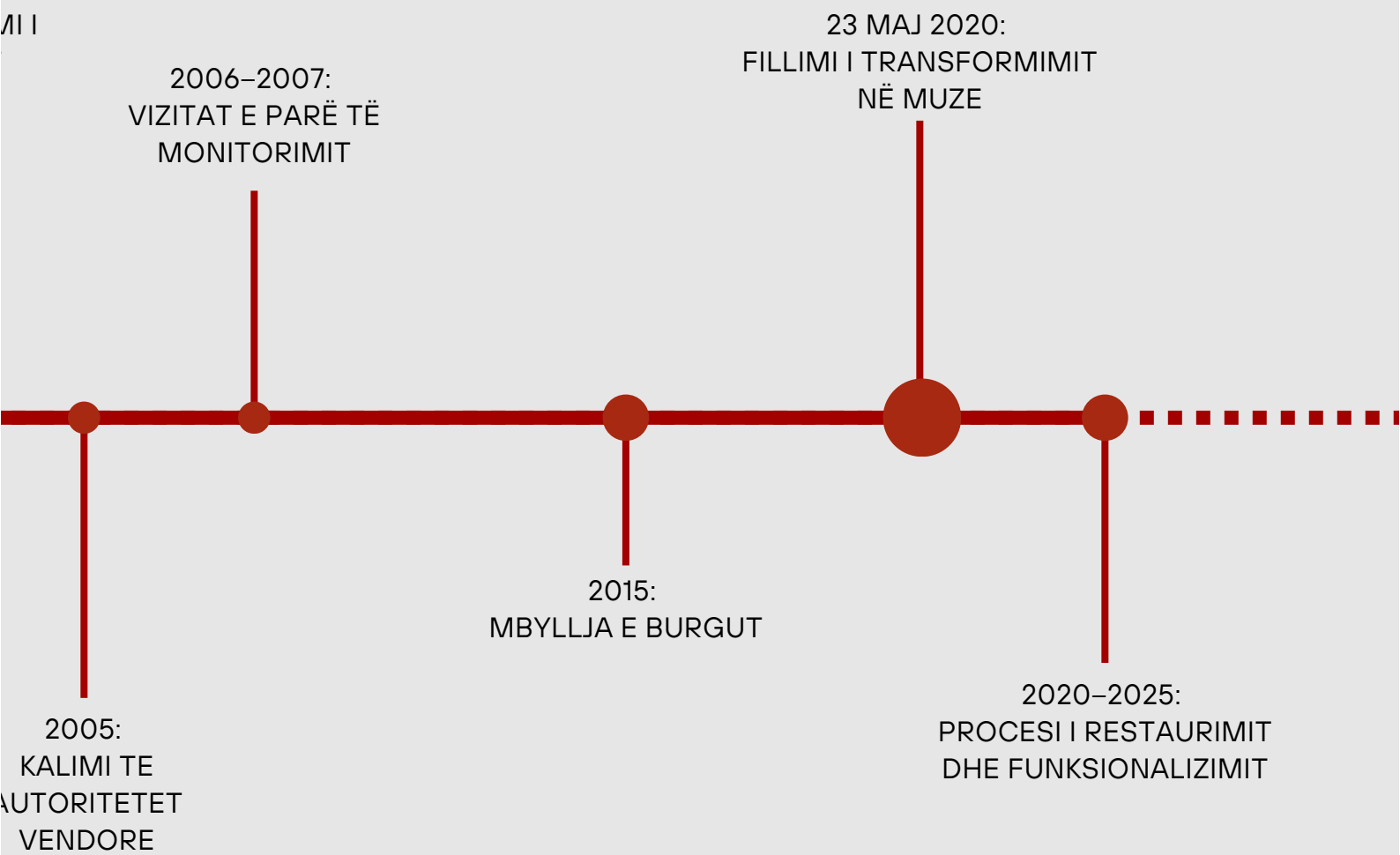
MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

Muzeu "Burgu i Idealit", i njohur zyrtarisht si Muzeu i Burgut të qytetit të Prishtinës, është një hapësirë e shndërruar nga ish-Burgu i Qarkut në Prishtinë, i cili funksionoi për rreth shtatë dekada; nga fillimi i viteve '50 deri në mbylljen e tij në vitin 2015. Ai përfaqëson një nga vendet më të rëndësishme të kujtesës kolektive në Kosovë, pasi aty janë mbajtur mijëra veprimtarë politikë, aktivistë dhe disidentë shqiptarë, të cilët u gjyquan, u torturuan dhe u persekutuan nga regjimet jugosllave në periudha të ndryshme historike. Muret e tij ende mbajnë shenja, mbishkrime dhe gëvishtje të të burgosurve, që dëshmojnë dhunën e përjetuar dhe rezistencën e tyre.

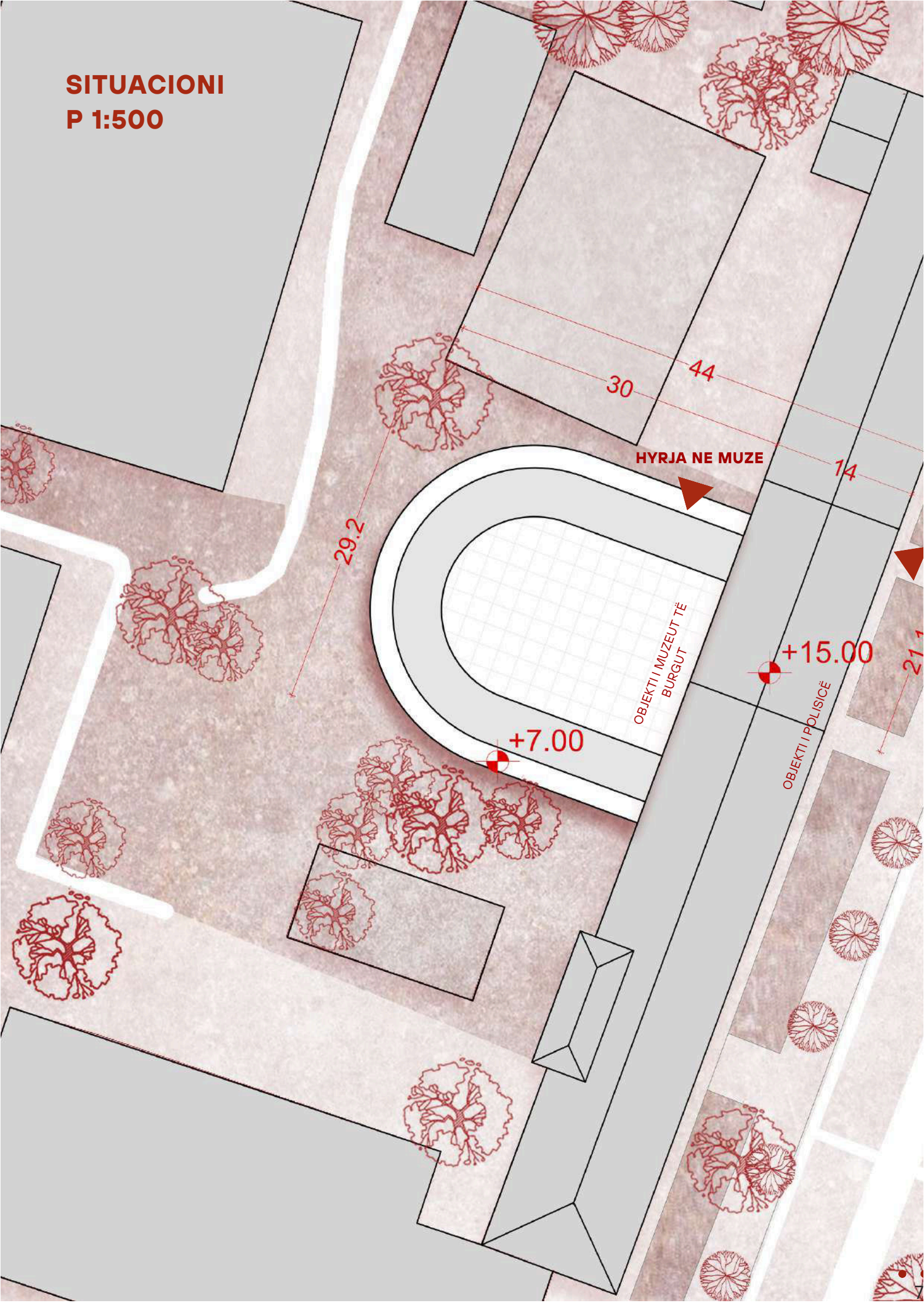
Procesi për ta shndërruar burgun në muze është iniciuar nga Qeveria e Kosovës në vitin 2020, me mbështetjen e MKRS-së, MPB-së dhe Ministrisë së Drejtësisë. Muzeu synon të dokumentojë persekutimin politik në Kosovë, organizimet ilegale, rezistencën civile e të armatosur dhe vuajtjen e të burgosurve politikë. Sot ai konsiderohet një prej projekteve më të rëndësishme të kujtesës historike, duke transformuar një hapësirë të dhimbshme në një vend ku ruhet kujtesa demokratike dhe dinjiteti i atyre që sakrifikuan për liri. Në vitet 2022–2024 janë zhvilluar vizita të organizuara, përfshirë nga MKRS, QRTK, dhe Shoqata e të Burgosurve Politik. Ndërsa në periudhën 2024/2025, objekti është në proces dokumentimi, restaurimi dhe përgatitjeje, dhe ende nuk është hapur zyrtarisht si muze i plotë për publikun.

5:
MI I

SITUACIONI
P 1:500

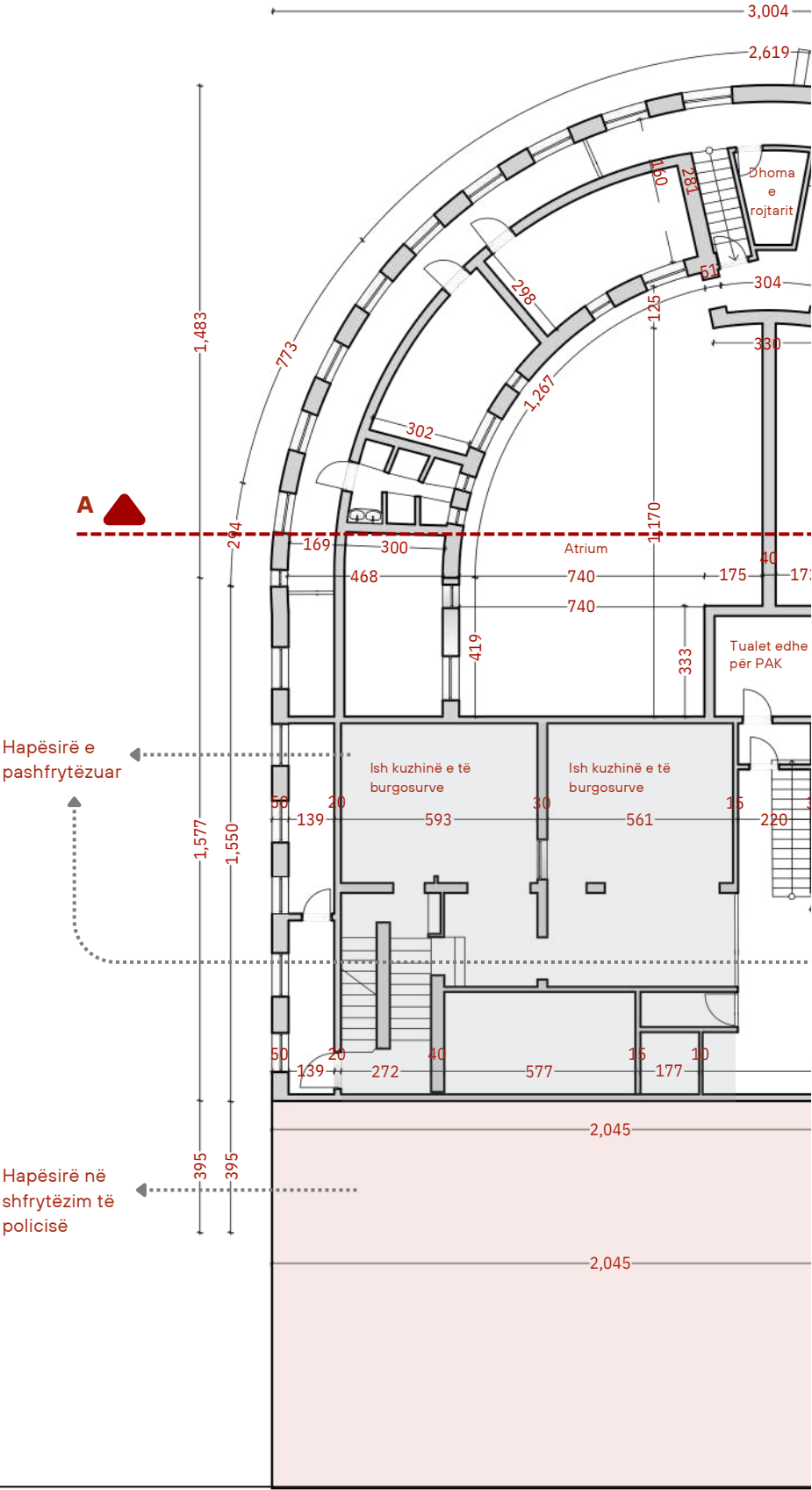

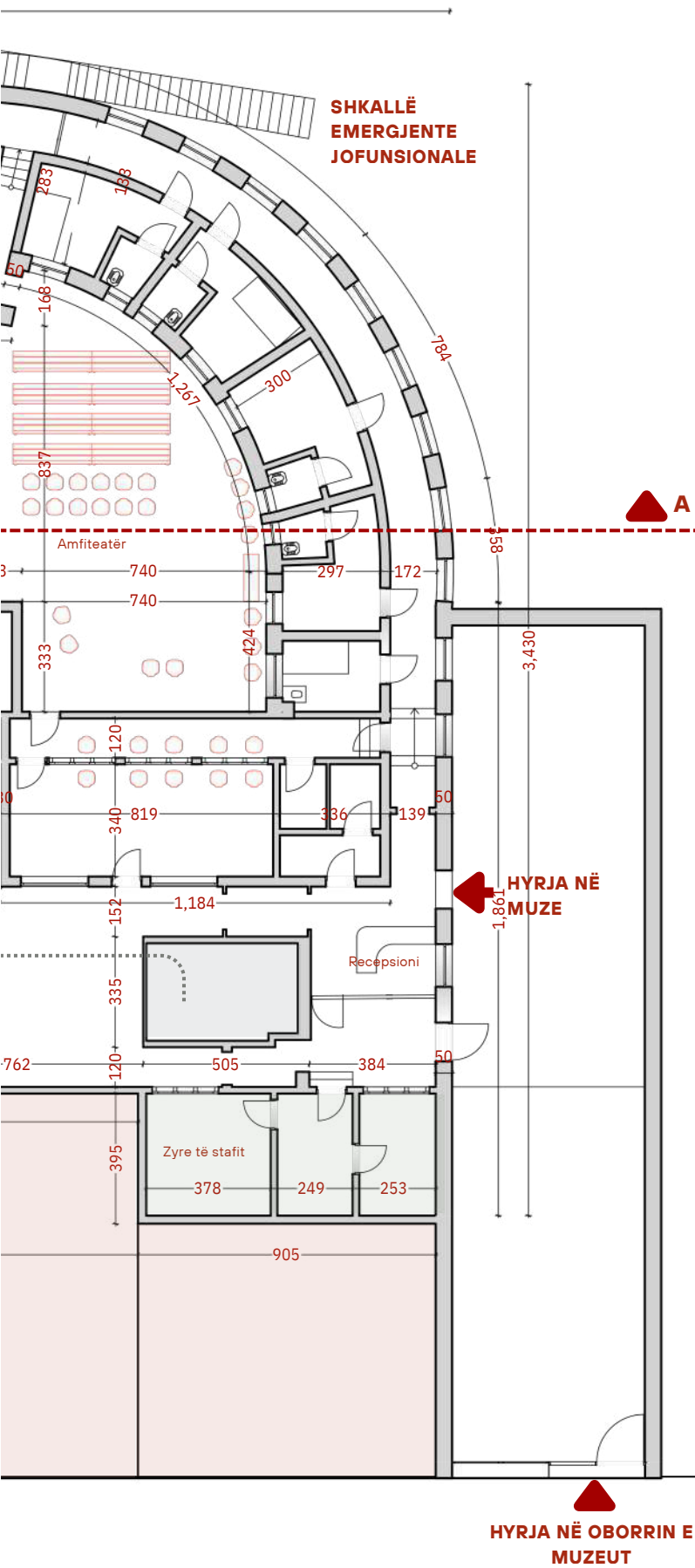
**HYRJA NË
OBORRIN E
MUZEUT**

MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

"BURGU I IDEALIT"

PËRDHESA
P 1:200

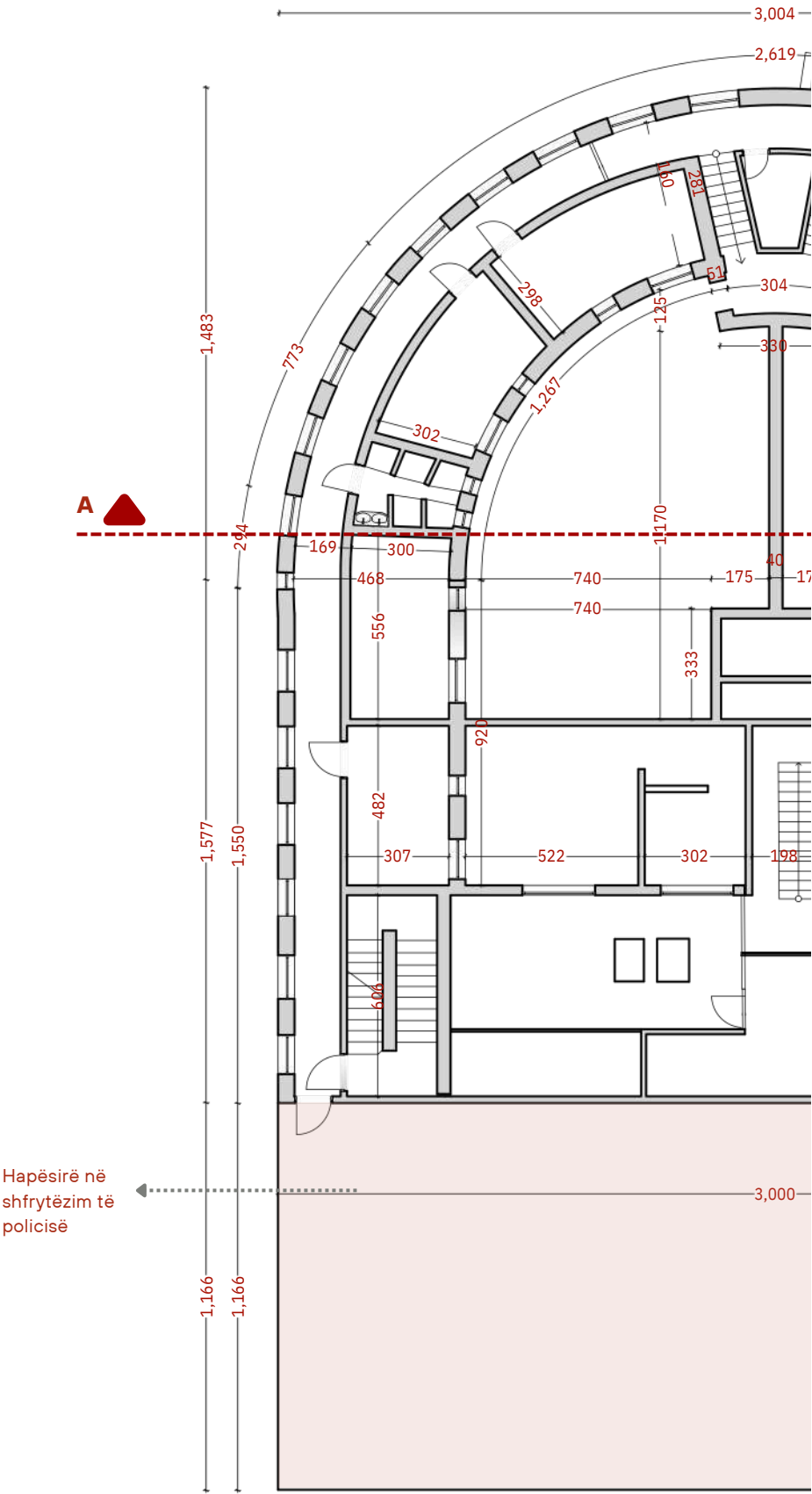

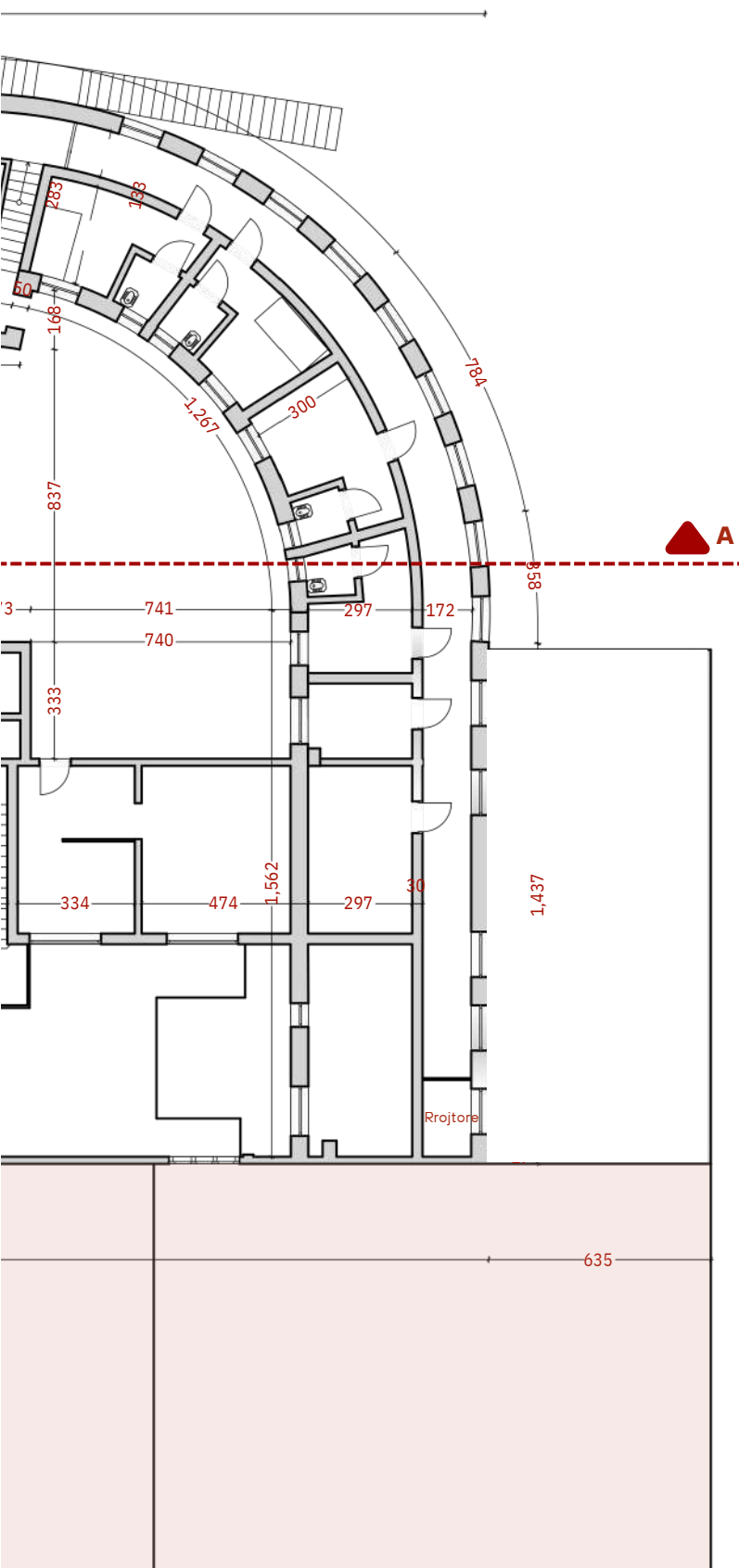

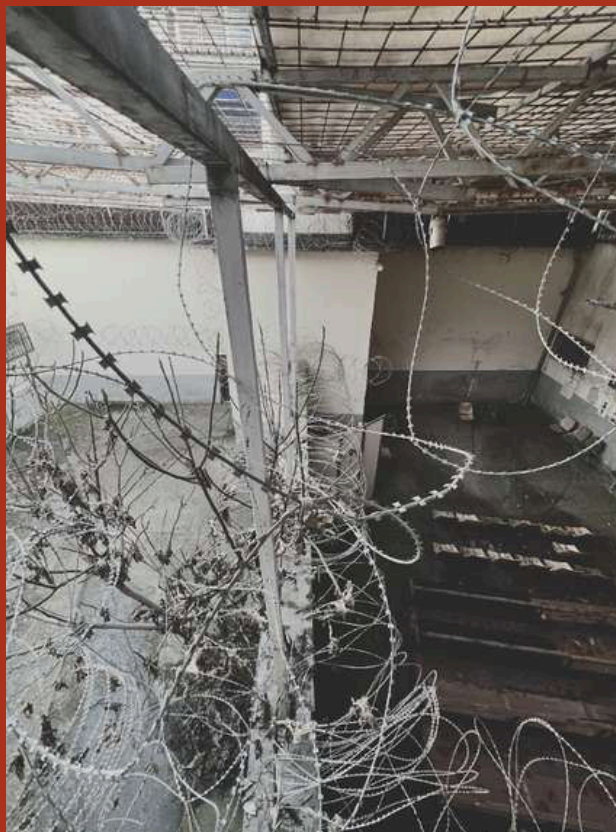
MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

"BURGU I IDEALIT"

KATI 1
P 1:200

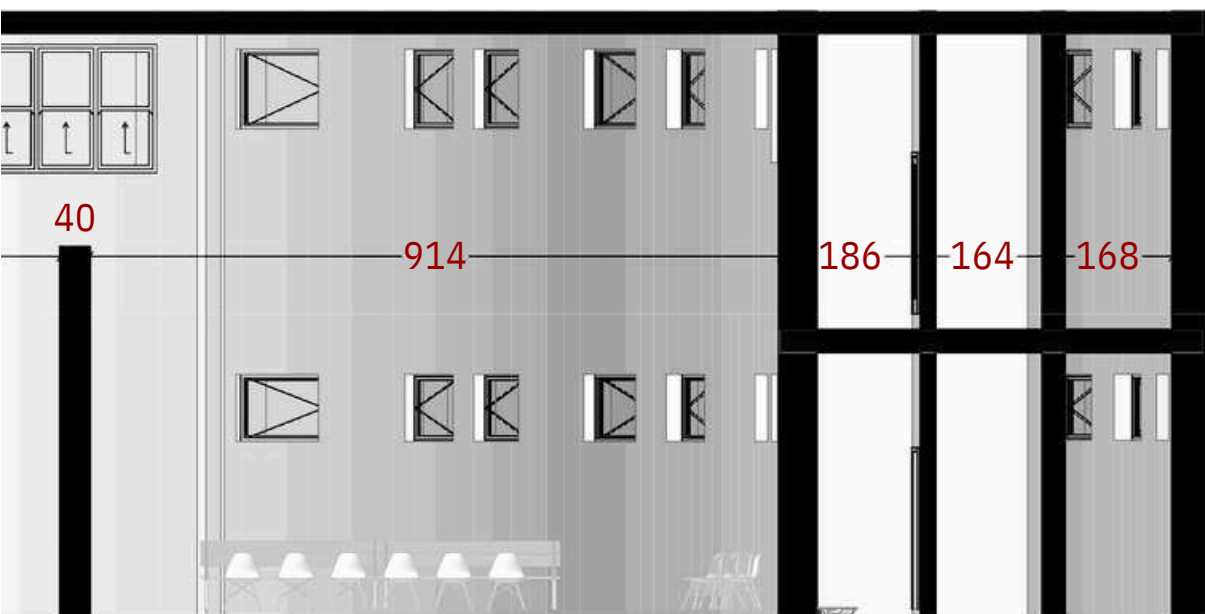

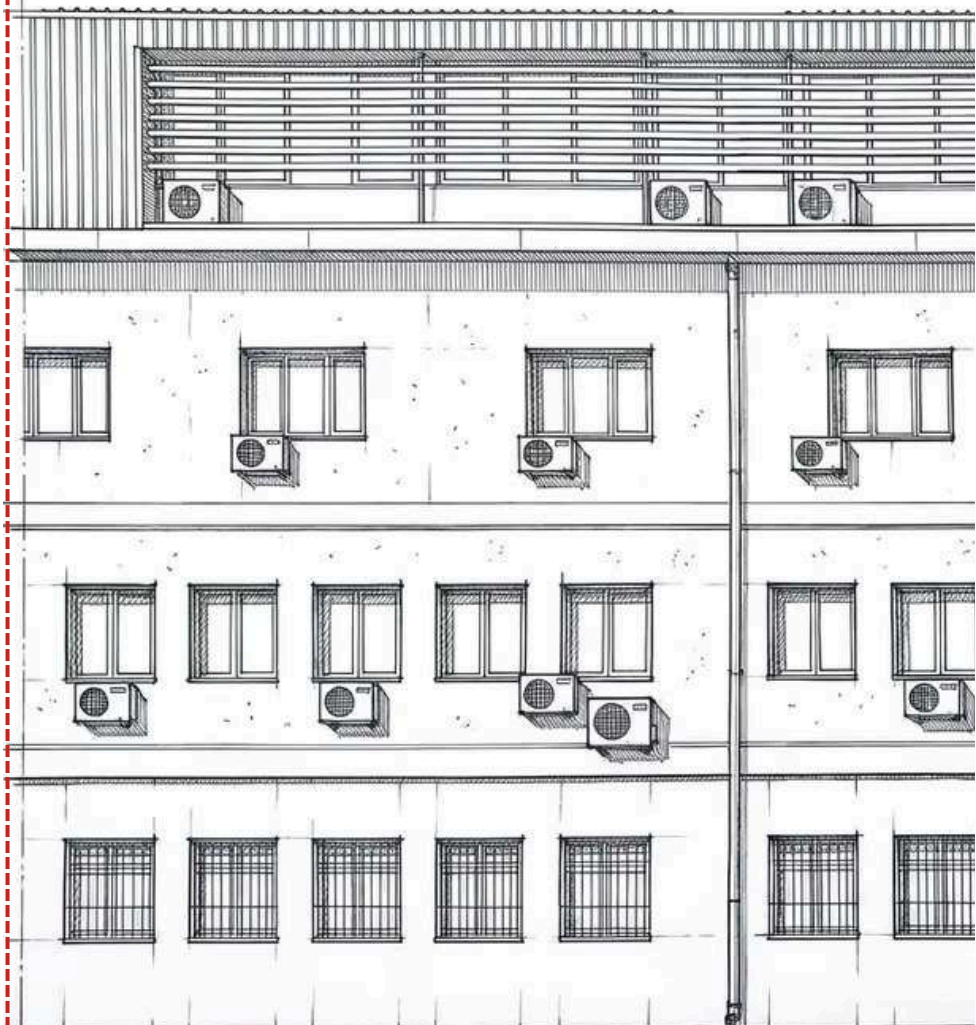
PRERJET
P 1:100

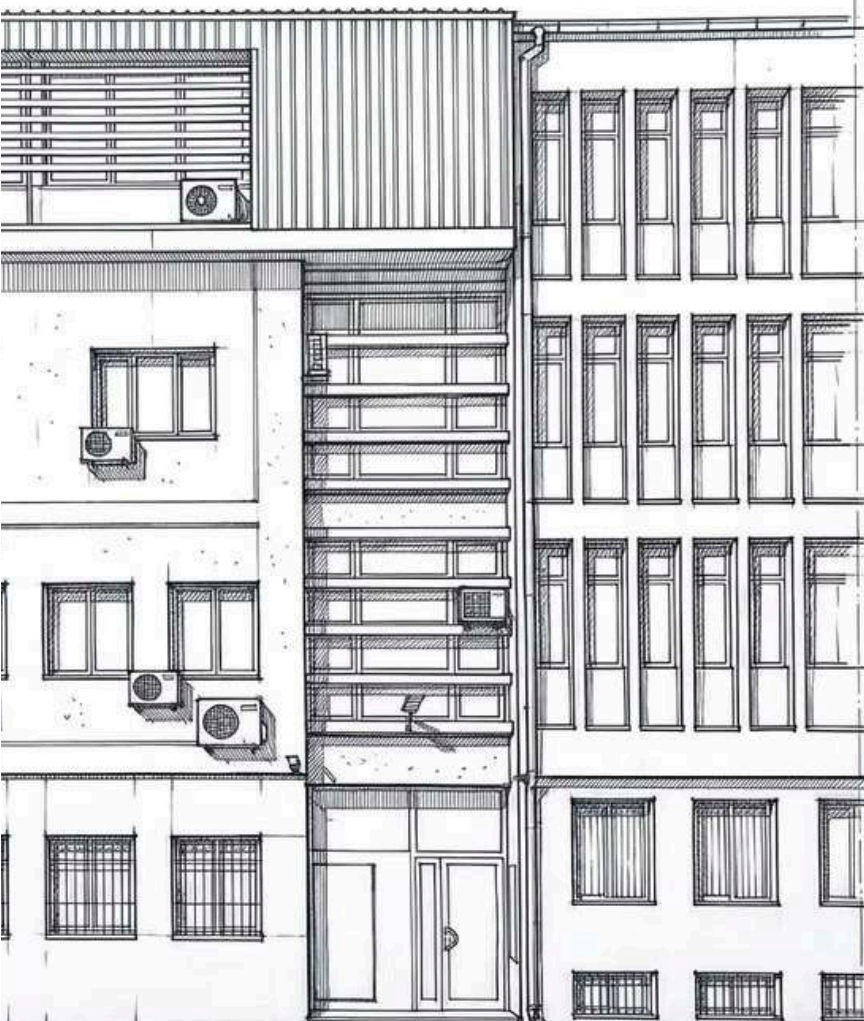

PRERJA A-A

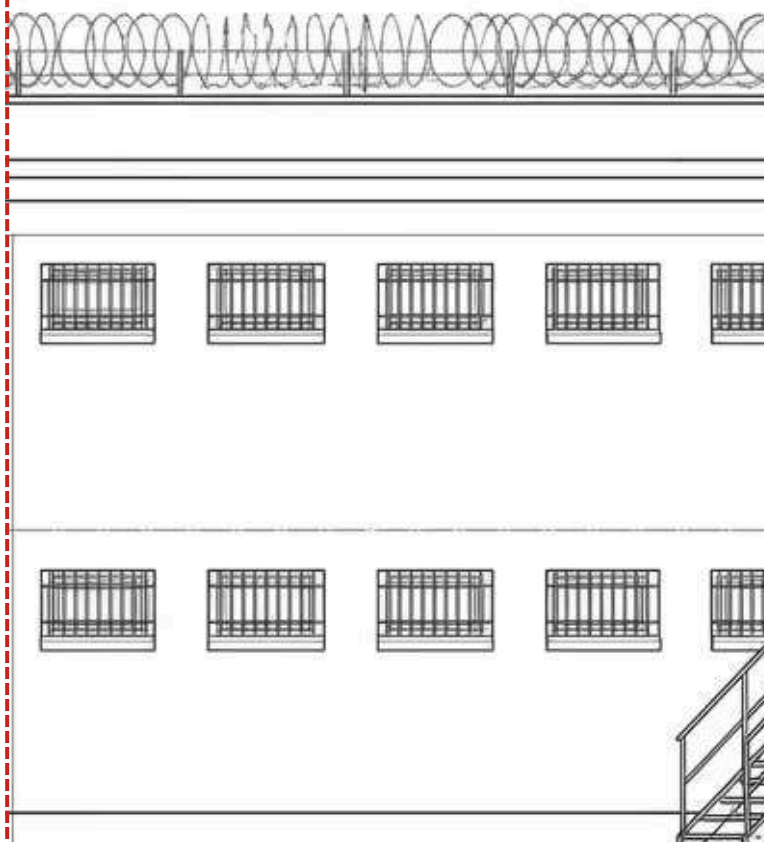
FASADAT

FASADA JUGLINDORE

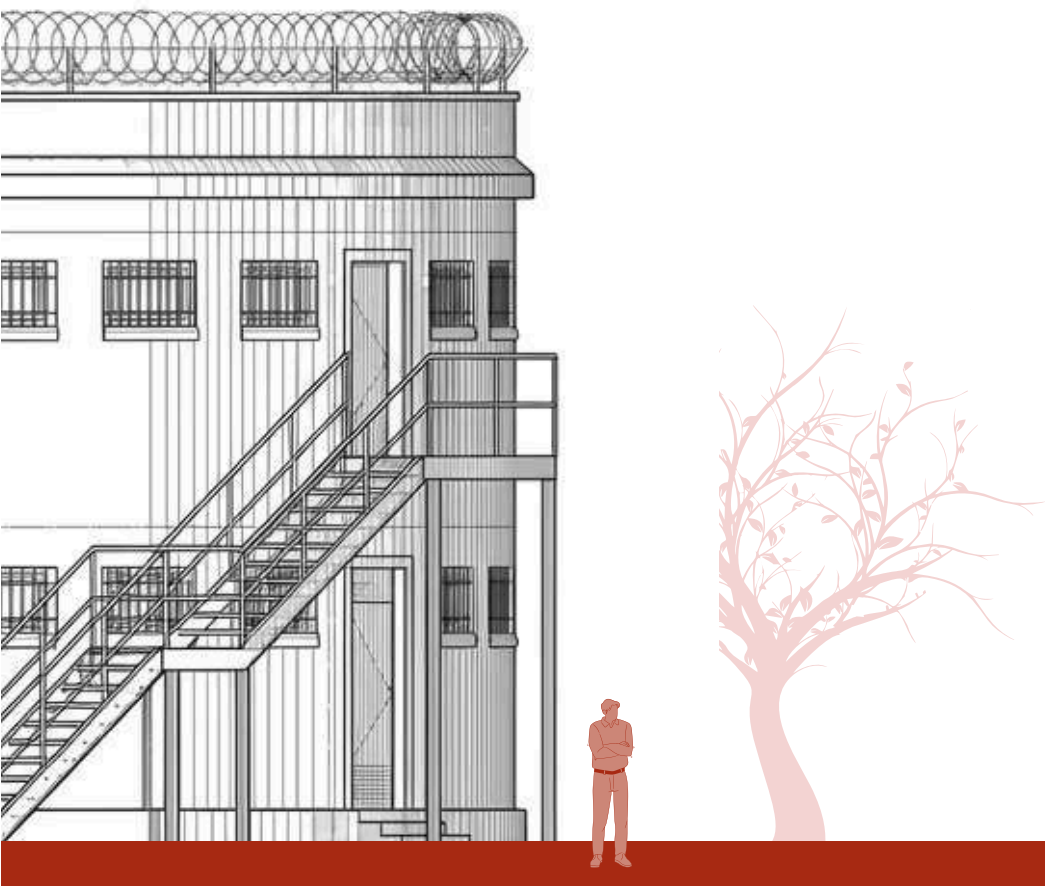

FASADAT

FASADA VERIORE

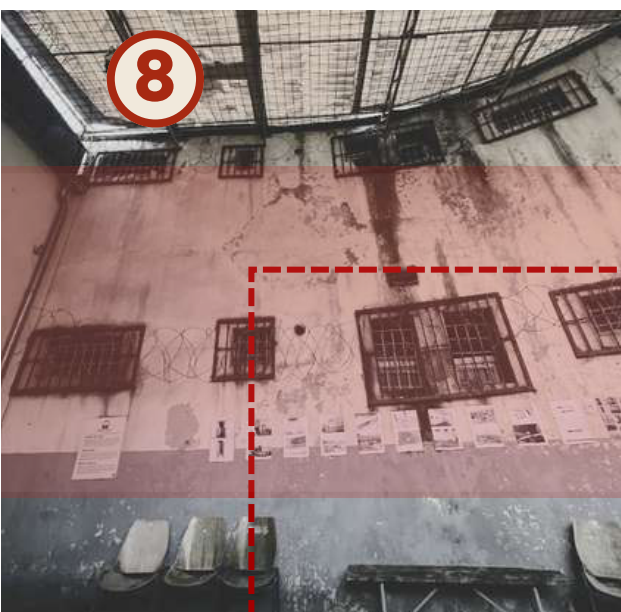

Objekti i ish-burgut ka qasje direkte nga rruga kryesore Luan Haradinaj dhe është i ngjitur me objektin e Policisë

Hyrja kryesore realizohet nga rruga kryesore përmes një dere të lartë, e cila dikur shërbente për hyrjen e të burgosurve të transportuar me automjetet e Policisë.

Disa nga këto kthina janë të pajisura me shtretër të përkohshëm, të instaluar në kuadër të ekspozitave, me qëllim rikrijimin e atmosferës dhe përjetimit të kushteve të dikurshme të burgimit. Pjesë e ekspozitave është edhe dhoma e vizitave.

Me qëllim të akomodimit të planeve kulturore dhe përjetimit historik të këtij muzeu, hapësira e oborrit të jashtëm në krahun e djathtë të objektit është adaptuar në amfiteatër të përkohshëm dhe fleksibil.

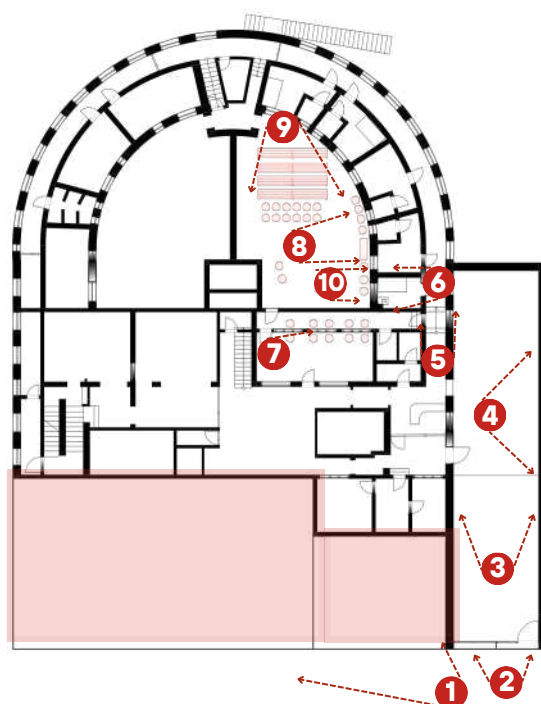
Në zonën e hyrjes janë të vendosur postera që prezantojnë ekspozitat dhe aktivitetet kulturore të zhvilluara nga muzeu gjatë vitit 2025.

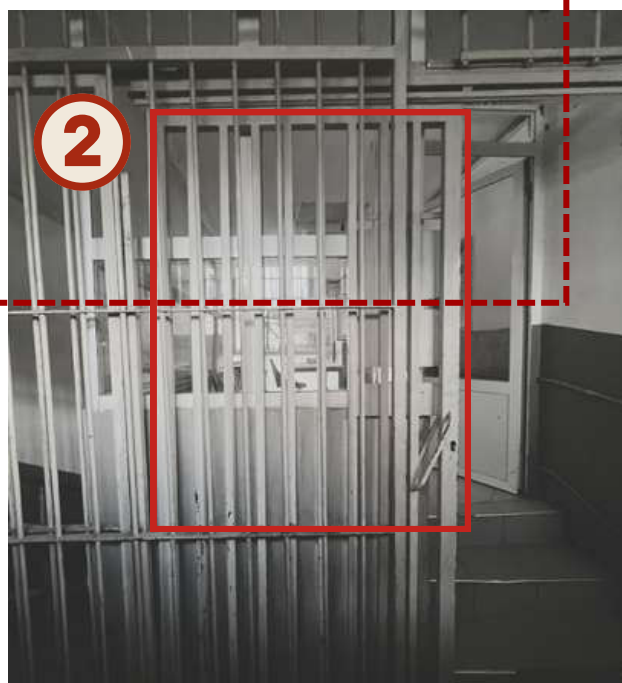
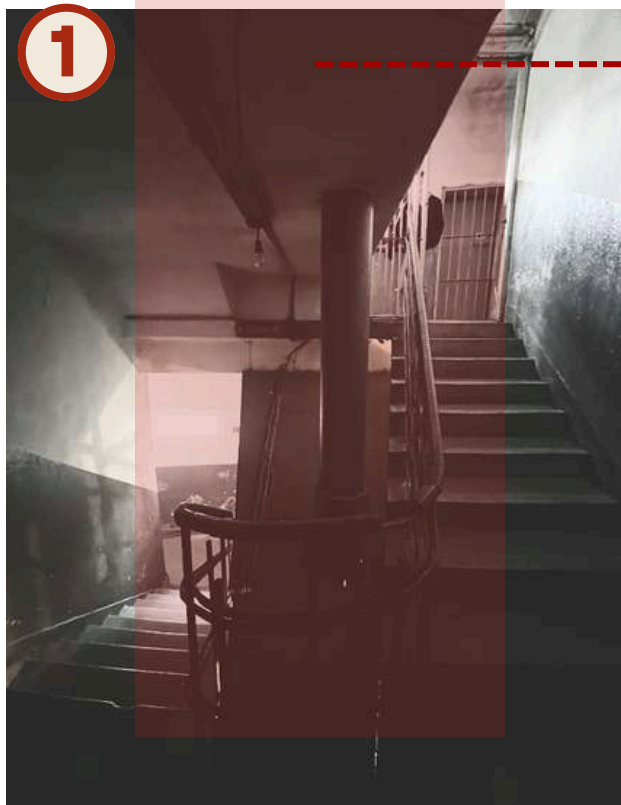

Pas hyrjes, vizitorët priten në reception nga njëri prej dy ciceronëve të angazhuar, të cilët më pas i shoqërojnë përgjatë hapësirave dhe kthinave të muzeut.

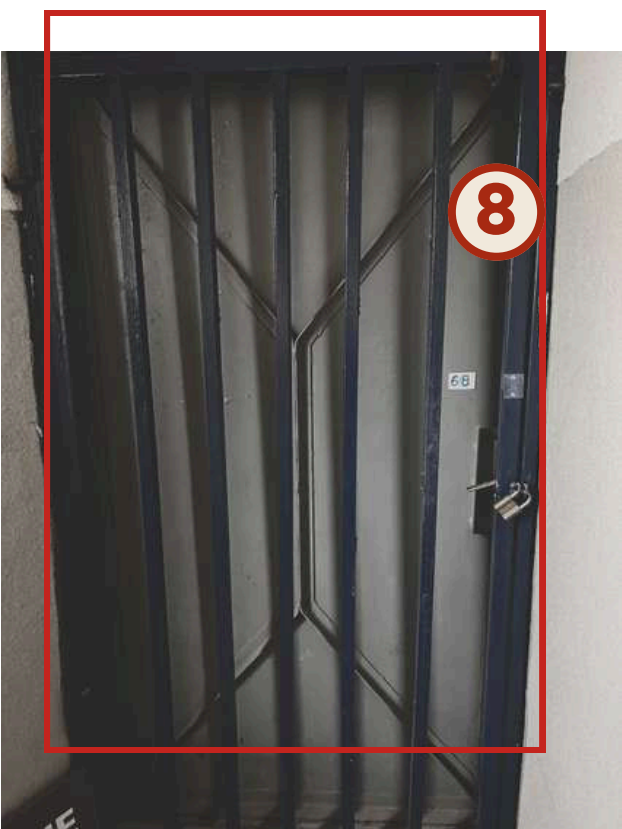

Enterieri i objektit ka pësuar ndryshime të shumta në krahasim me gjendjen e tij origjinale, si pasojë e ndërhyrjeve të realizuara pas luftës nga administratat e UNMIK-ut dhe EULEX-it, të cilat e kanë shfrytëzuar këtë objekt si qendër paraburgimi.

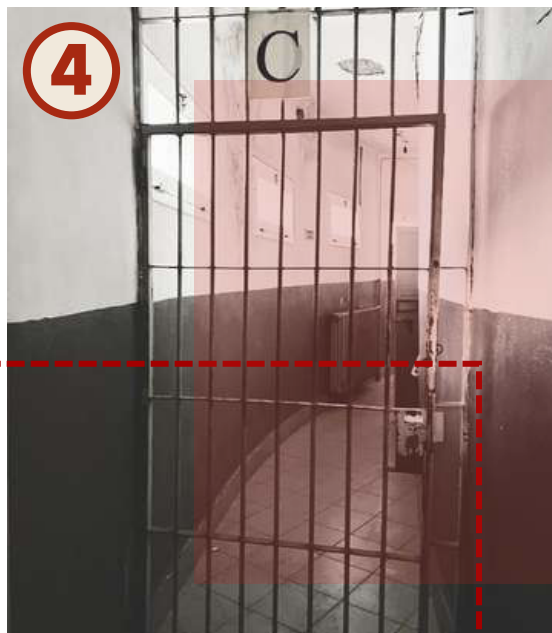
Nga kati përdhes, përmes shkallëve, muzeu e udhëheq vizitorin në një atmosferë drithëruese drejt kabinës së rojtarit, prej nga dikur të burgosurit mbikëqyreshin gjatë qëndrimit në oborrin e jashtëm.

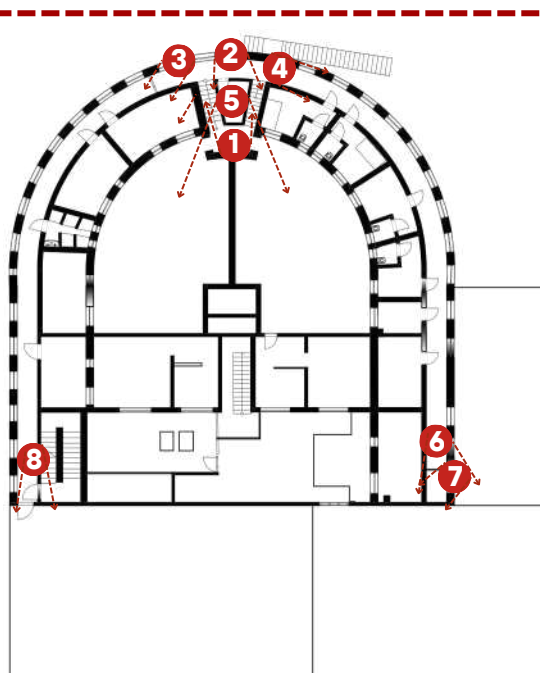
Më tej, nga krahu tjetër, qarkullimi vazhdon drejt korridorit famëkeq që çonte te porta e torturës.

Sot, kjo derë është e paarritshme për vizitorët, pasi lidhet me hapësira që aktualisht shfrytëzohen nga Policia. Megjithatë, kujtesa e dhunës dhe ndjesia e torturave të së kaluarës vazhdojnë të mbizotërojnë fuqishëm në këtë pjesë të objektit.

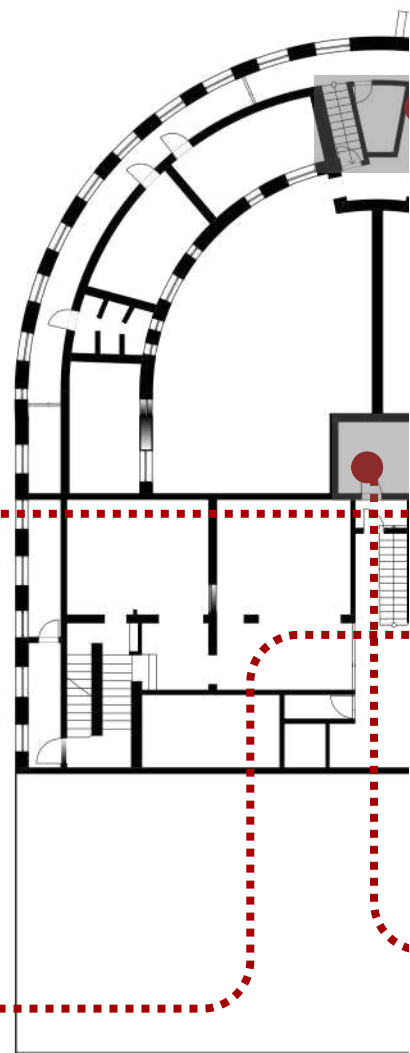

Prej kësaj pike, hapësirat e burgut ndahen në dy krahë: krahun C dhe krahun D.

Pjesë përbërëse e këtij kompleksi ka qenë edhe hapësira e rrojttores, e cila shërbente për qethjen e flokëve dhe rrujtjen e mjekrës së të burgosurve.

Muzeu i Burgut do i nënshtrohet procesit të restaurimit në kuadër të një projekti të miratuar nga qeveria, andaj parashihet që aspektet e qasshmërisë dhe aspekte të ngjajshme të aspektit funksional të muzeut të adresohen përmes këtij projekti i cili do zbatohet nga viti 2025.

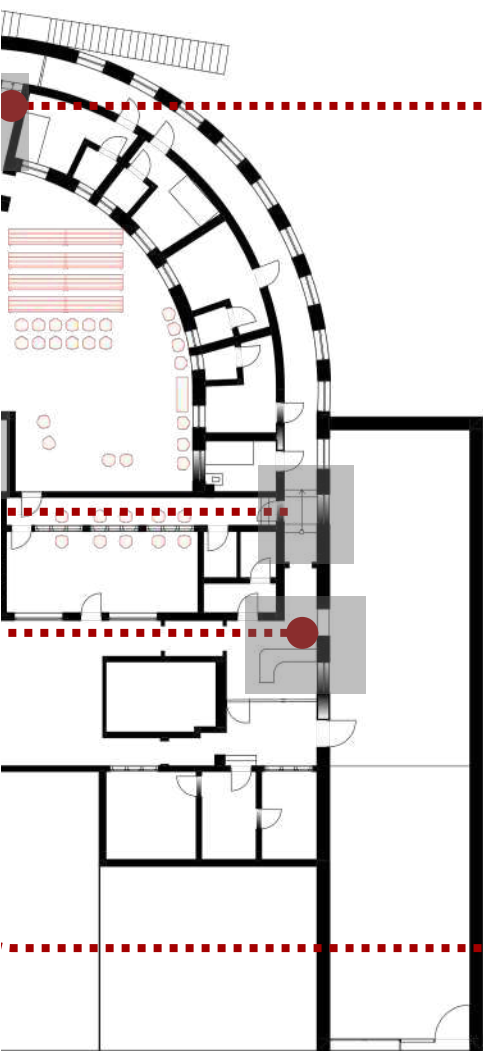

Për të kaluar në dhomat e burgut, vizitori duhet të kalojë nëpër disa nivele të ndryshme gjë që pamundëson qajsen për persona me aftësi të kufizuara

Muzeu ka disnivele që në hyrje për në muze, për këto disnivele aktualisht nuk ofrohen rampa

SSHMERISË

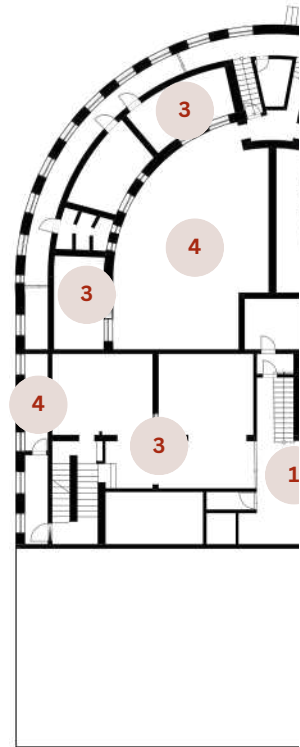
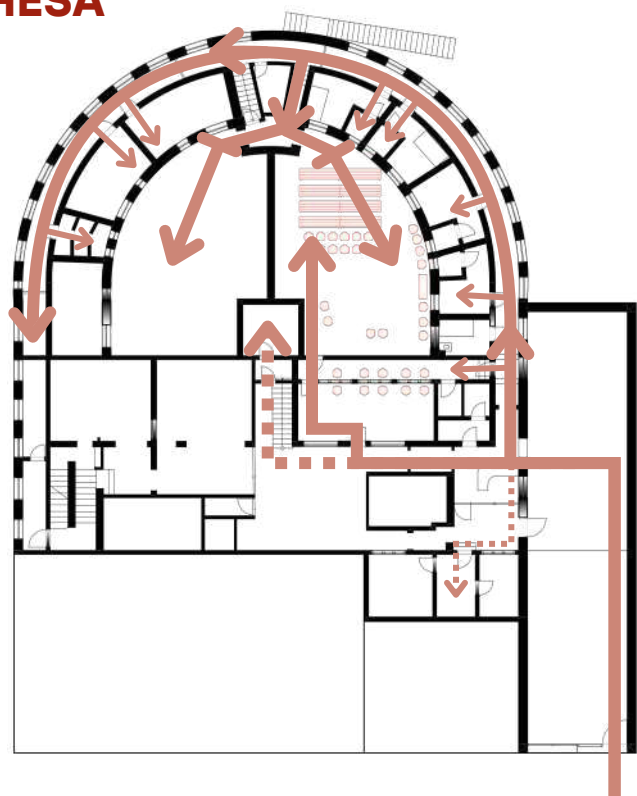
Dukeqenëse ekspozita trajton tema delikate, muzeu ofron broshura edukative që trajtojnë traumën dhe mënyrat e përbaljes me të.

Në brendësi ka qenë një disnivel i vogël, i cili është trajtuar me një pjerrësi të përshtatshme për të lehtësuar lëvizjen e rrjedhshme brenda muzeut.

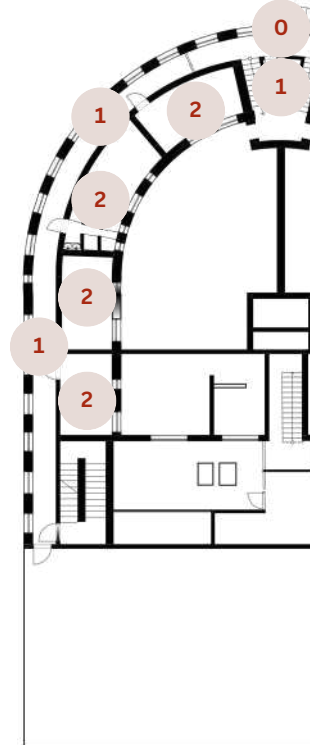
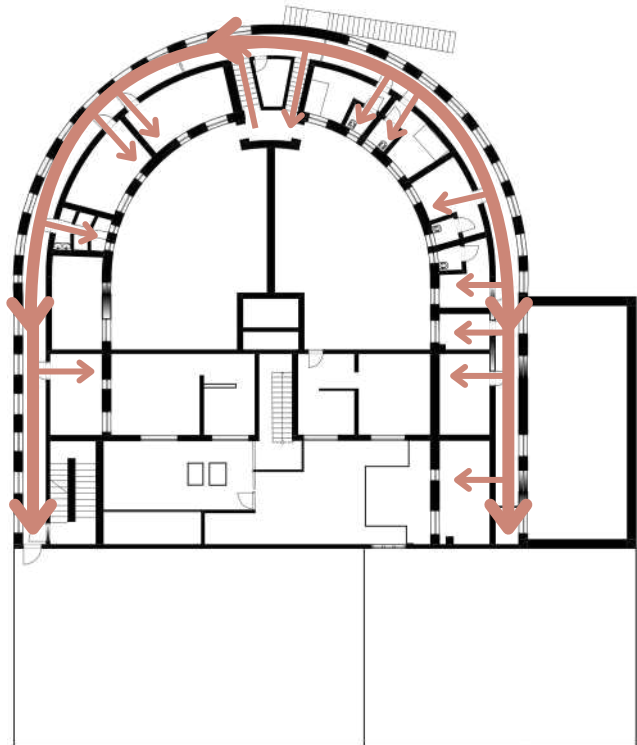
MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

PËRDHESA

MUZEU I BURGUT TË PRISHTINËS

KATI 1

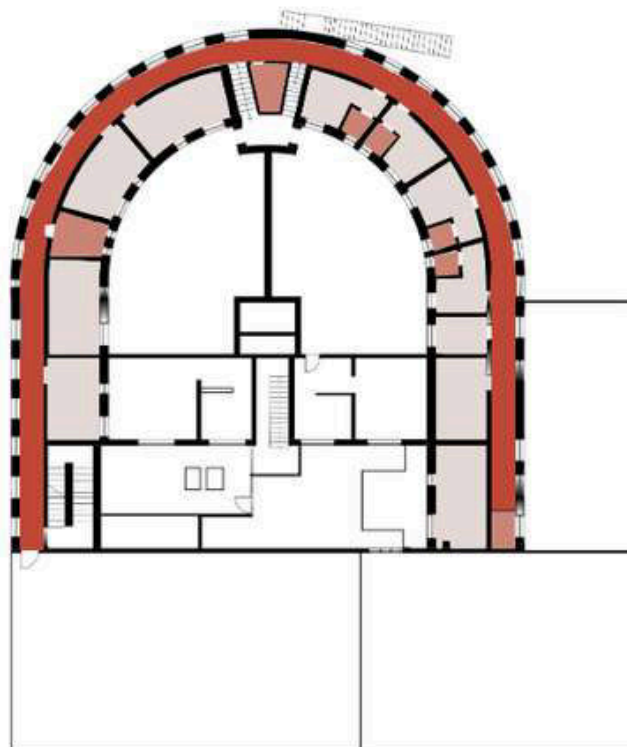
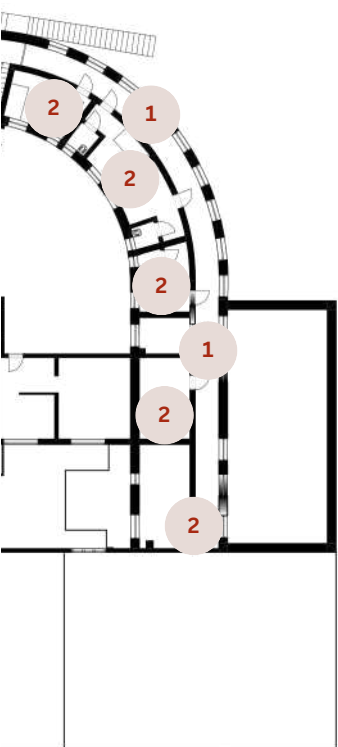
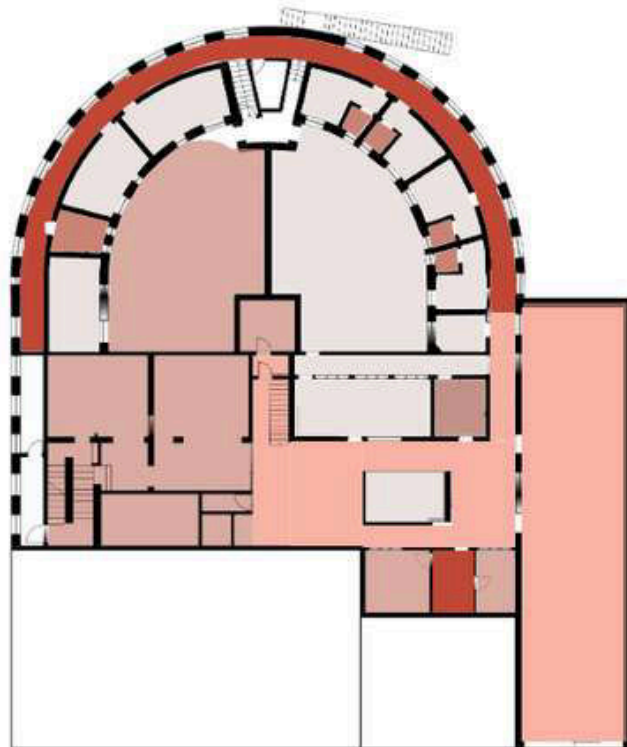
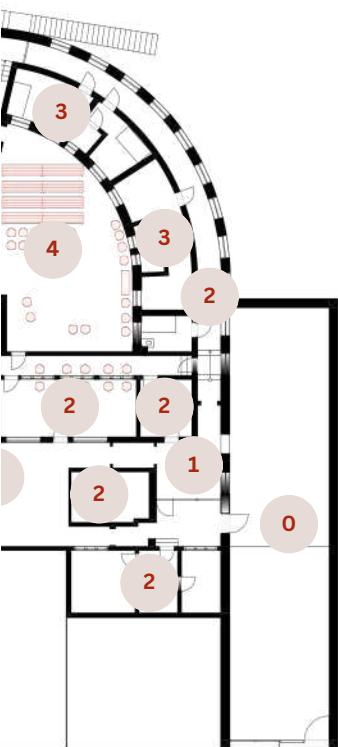

ANALIZA E NDËRLIDHJES SË
KTHINAVE TË MUZEUT

Vija që tregon ndërlidhjen e kthinave →
Kthina për staf/ jo vizitorë→

ANALIZA E
ZHVILLIMIT

Kthina e parë e muzeut 0
Kthina e dytë e muzeut 1

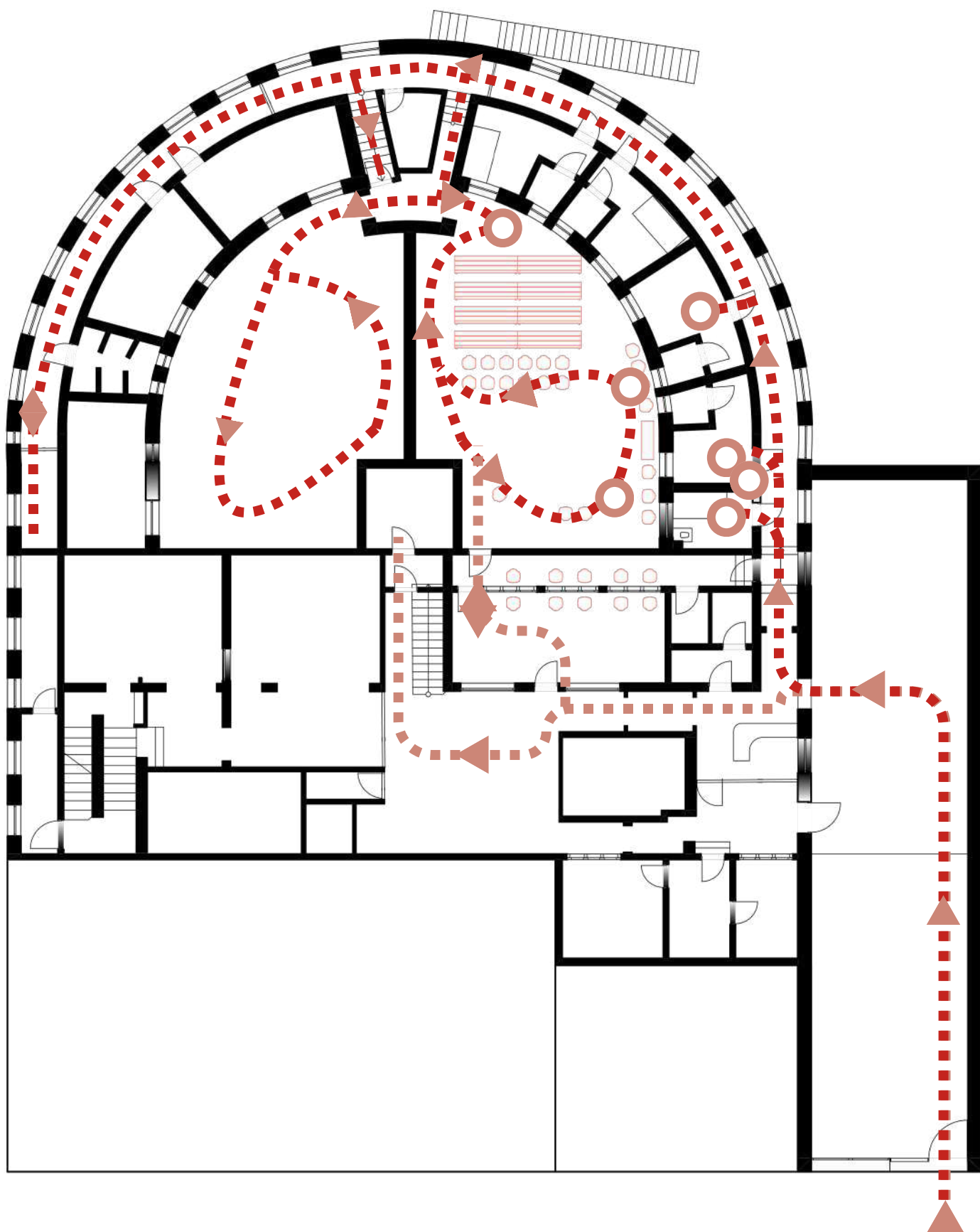
THELLËSISË SË TË HAPËSIRAVE

- Kthina e tretë e muzeut 2
- Kthina e katërt e muzeut 3
- Kthina e pestë e muzeut 4

ANALIZA E ZHVILLIMIT TË HAPËSIRAVE

- Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër
- Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera
- Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera

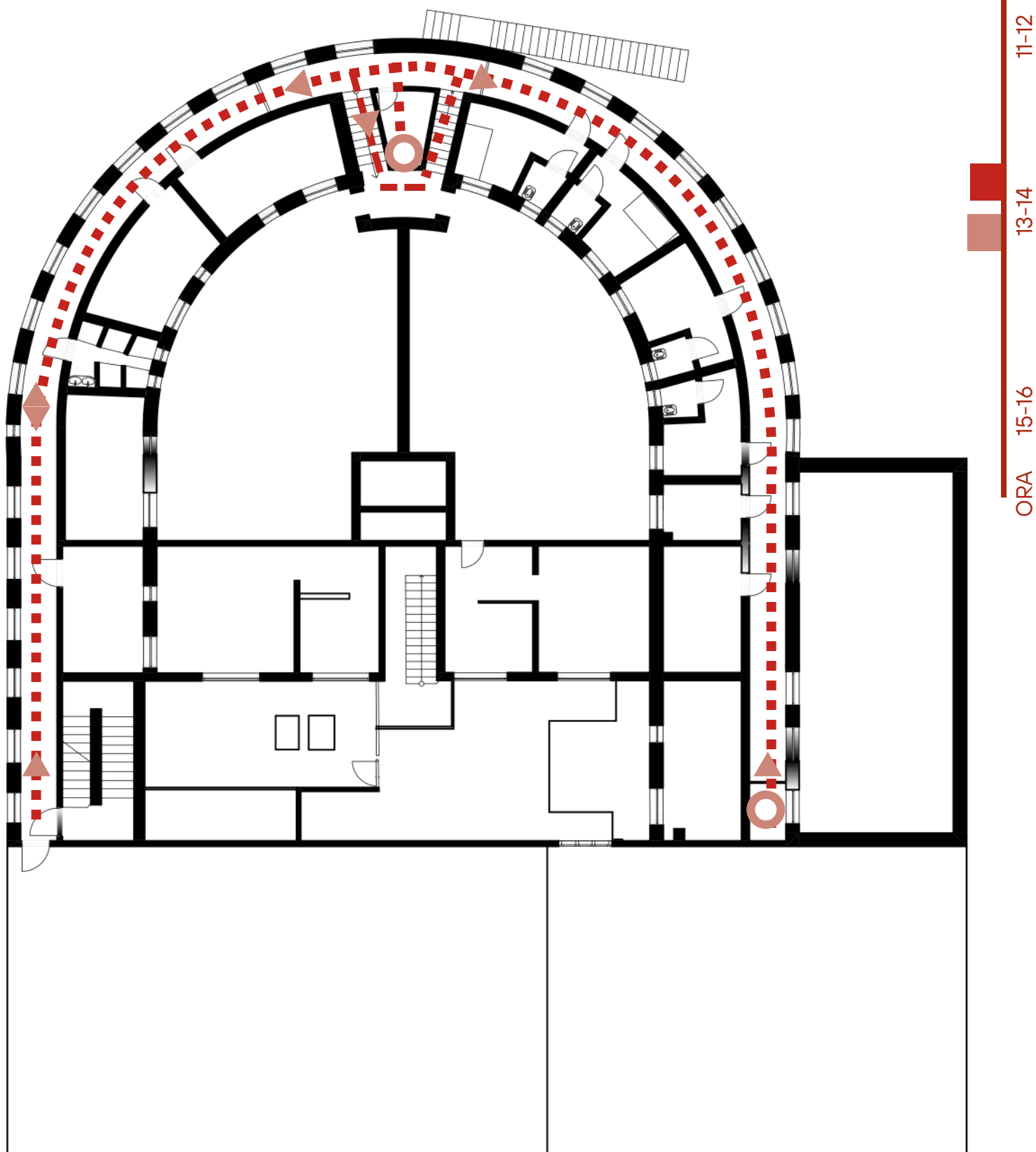
ANALIZA E LËVIZJES SË VIZITORËVE NË PËRHHDESË DHE KATIN E PARË TË MUZEUT TË BURGUT

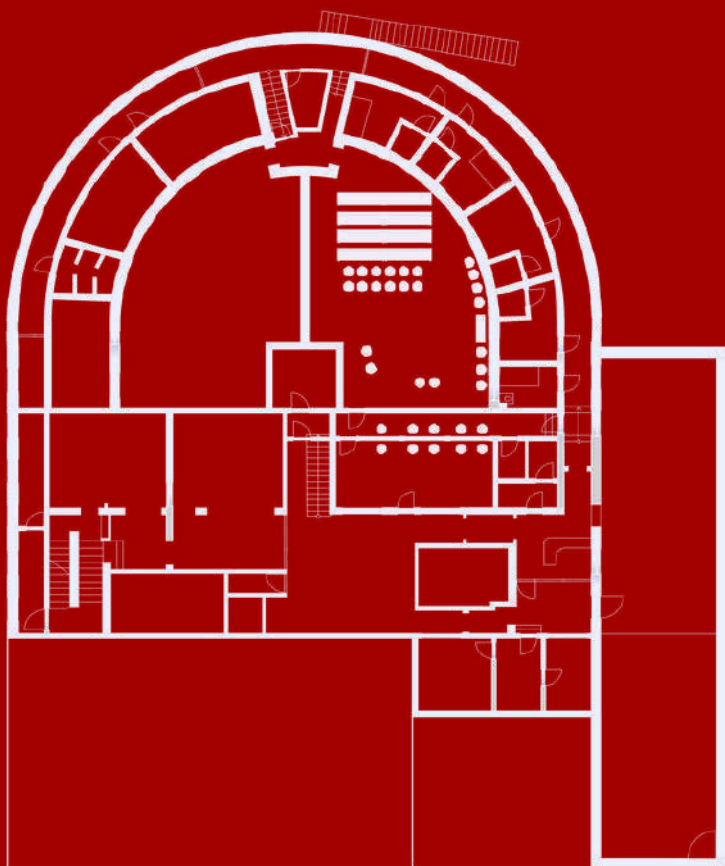
SHËNIM:

Vizita është realizuar në muajin dhjetor, rrjedhimisht në mungesë të vizitorëve vija e lëvizjes është analizuar në saje të udhëzimit nga ciceroni

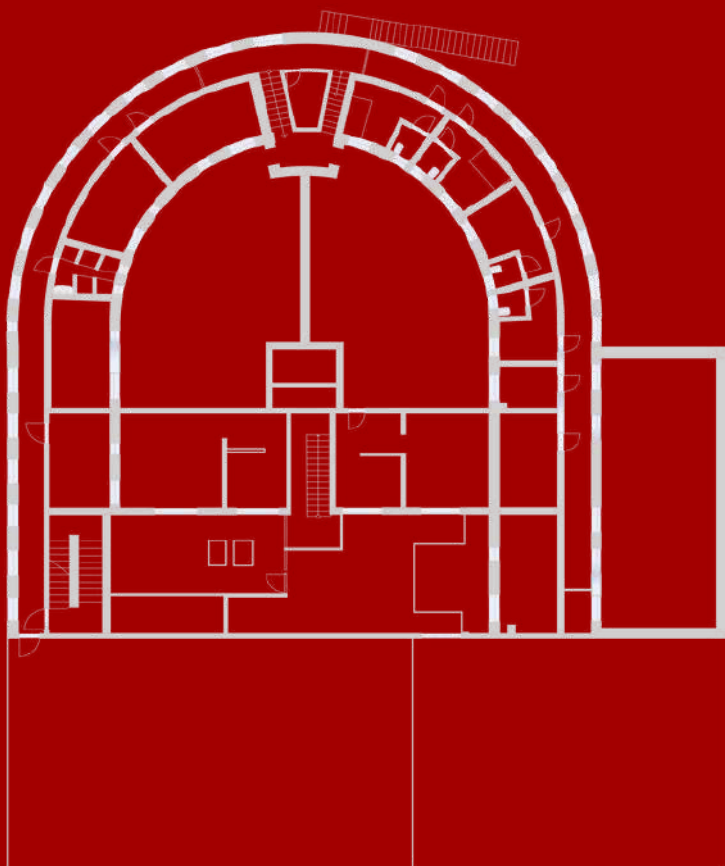
F M

- ⌚ -Vija e lëvizjes së vizitorëve (në këtë rast në 1 grup)
- ← -Drejtimi i lëvizjes
- -Pikat ku vizitori ka qëndruar më gjatë

Përdhesa

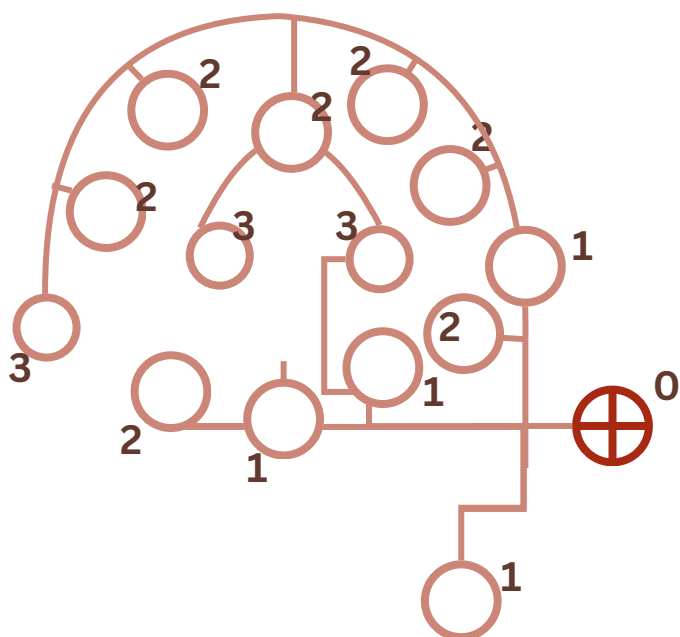

Kati 1

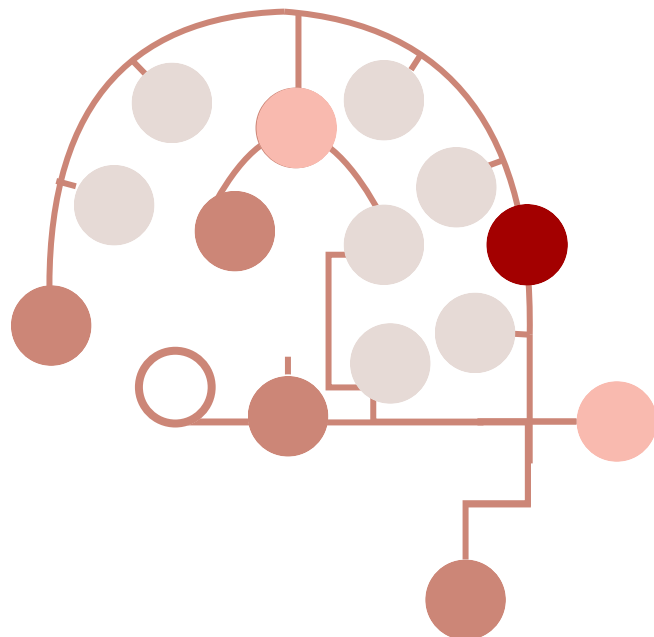
ZHVILLIMI I HAPËSIRAVE

Përjetimi hapësinor në Muzeu i Burgut të Idealit nis që në hyrje, ku karakteri i rëndë dhe autentik i ndërtesës krijon një ndjenjë të menjëhershme tensioni dhe reflektimi. Organizimi i brendshëm ruan strukturën origjinale të burgut, me korridore të ngushta dhe qeli të ndërlidhura që udhëheqin vizitorin në një rrjedhë lineare dhe intuitive.

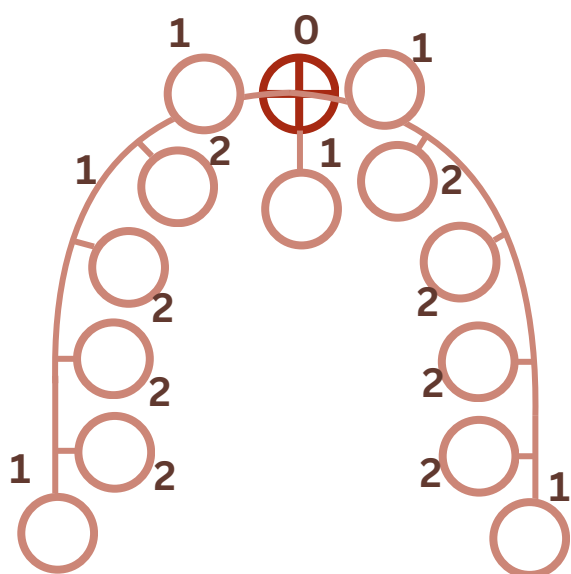
Ekspozita zhvillohet gradualisht nga hapësira informuese drejt qelive, duke kaluar nga një lexim i përgjithshëm historik në rrëfime më personale të të burgosurve politikë. Ky qarkullim i drejtuar dhe i mbyllur e bën arkitekturën pjesë të narrativit, duke e përforcuar përjetimin emocional dhe simbolik të muzeut si dëshmi e vuajtjes, rezistencës dhe idealit për liri.

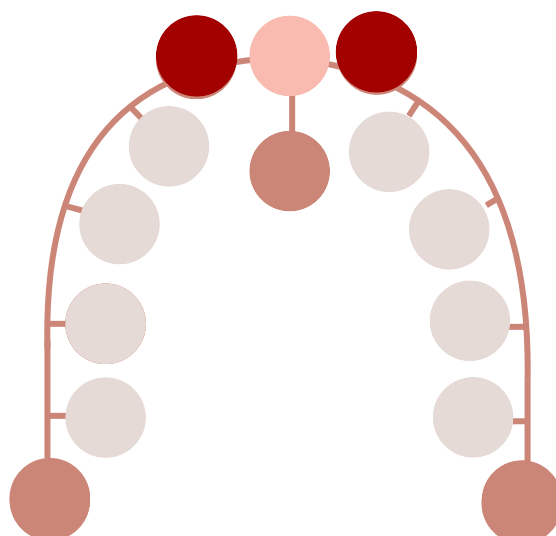
Kthina e parë e muzeut - 0
Kthina e dytë e muzeut - 1
Kthina e tretë e muzeut - 2

Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër
Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 5 hapësira të tjera

Kthina e parë e muzeut - 0
Kthina e dytë e muzeut - 1
Kthina e tretë e muzeut - 2
Kthina e katërt e muzeut - 3

Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër
Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera
Hapësira që lidhet me 5 hapësira të tjera

NUK JEMI SI ATA

Njëri prej motiveve që mbase e ka mbajtur më së fortë moralin e rezistencës paqësore ka qenë që nuk jemi si ata. Ne nuk jemi si sërëbët. Nuk jemi barbarë, nuk jemi vrasës, dhe para së gjithash nuk jemi gënjeshtarë.

WE ARE NOT LIKE

Perhaps the strongest motive that held the high morality of the peaceful resistance was that we are not like them. We are not like Serbs. We are not barbarians, we are not murderers, and above all we are not liars.

Adam Lelić
MILOSEVIC

Добрица Ћосић
ДЕОБЕ
„Писао сам, а нећу да седам“
Др. Ђ. Ћосић

AND THE DESTRUCTION OF YUGOSLAVIA
LOUIS SELL

THE DESTRUCTION OF YUGOSLAVIA

04

**SHTËPIA E PAVARËSISË
SË KOSOVËS
DR. IBRAHIM RUGOVA**

Shtëpia e Pavaresisë
Dr. Ibrahim Rugova

House of Independence
Dr. Ibrahim Rugova

Kuća Nezavisnosti
Dr. Ibrahim Rugova

Republika e Kosovës
Republika e Kosovës
Republika e Kosovës

SHTËPIA E PAVARËSISË SË KOSOVËS DR. IBRAHIM RUGOVA

Muzeu i Pavarësisë së Kosovës-Ibrahim Rugova është një institucion memorial dhe edukativ që sintetizon historinë e rezistencës paqësore dhe procesin e shtetformimit të Kosovës në fund të shekullit XX. I vendosur në një zonë urbane të Prishtinës, muzeu është ngritur në ndërtesën që fillimisht shërbeu si Shtëpia e Shkrimtarëve të Kosovës (1988) dhe më vonë si selia e Lidhjes Demokratike të Kosovës (1989), duke u kthyer në qendrën kryesore të veprimtarisë politike, kulturore dhe qytetare të udhëhequr nga presidenti Ibrahim Rugova. Brenda këtij objekti u morën vendime kyçe, u formuluan dokumente dhe u koordinuan veprimet e rezistencës paqësore, duke e bërë ndërtesën një simbol të identitetit modern të Kosovës.

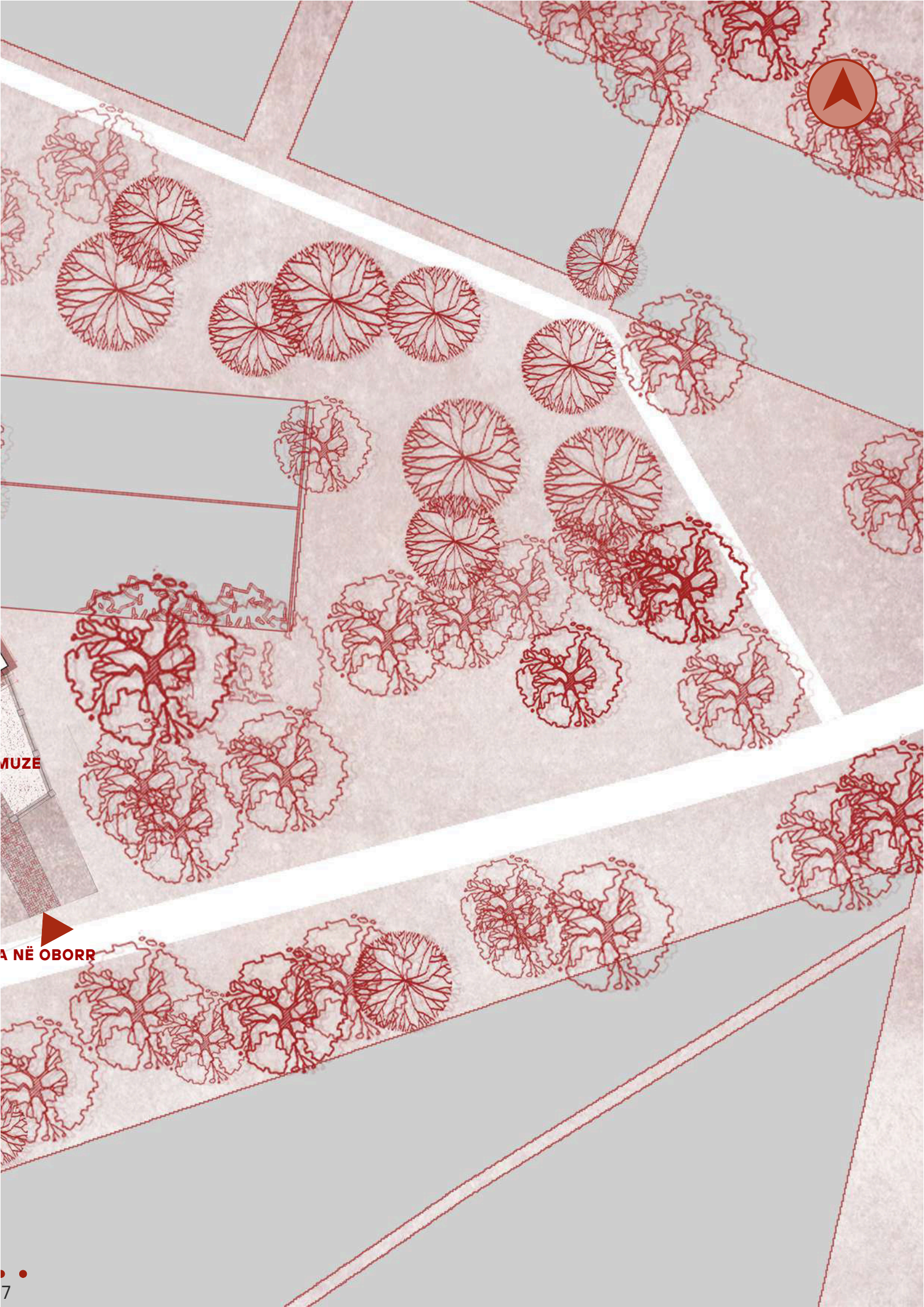
Pas djegies gjatë luftës së vitit 1999, ndërtesa u rindërtua dhe më 2 dhjetor 2007 u transformua në muze publik, ku sot ruhen dokumente origjinale, fotografi historike, botime, objekte personale të Rugovës dhe elemente të tjera autentike që ilustrojnë periudhën e rezistencës, organizimit politik dhe rrugës drejt pavarësisë. Ekspozimi i tyre brenda një hapësire të rikonstruktuar, por të ruajtur në karakterin e saj të thjeshtë, ofron një përvojë muzeale që ndërthur autenticitetin me rrëfimin historik, duke e bërë vetë ndërtesën pjesë të koleksionit dhe narrator të ngjarjeve.

Sot muzeu shërben si një pikë referimi për edukim, hulumtim dhe turizëm kulturor, duke ofruar një hapësirë të rëndësishme reflektimi për brezat e rinj dhe vizitorët që kërkojnë të kuptojnë historinë politike të Kosovës. Përkundër dimensioneve të tij fizike të vogla, objekti bart vlera të mëdha historike, shoqërore dhe simbolike. Ai vazhdon të luajë rol të rëndësishëm në ruajtjen e kujtesës kolektive, duke dëshmuar jo vetëm sfidat e periudhës, por edhe forcën e rezistencës paqësore dhe vizionit institucional që çoi në shpalljen e pavarësisë së Kosovës.

SITUACIONI
P 1:500

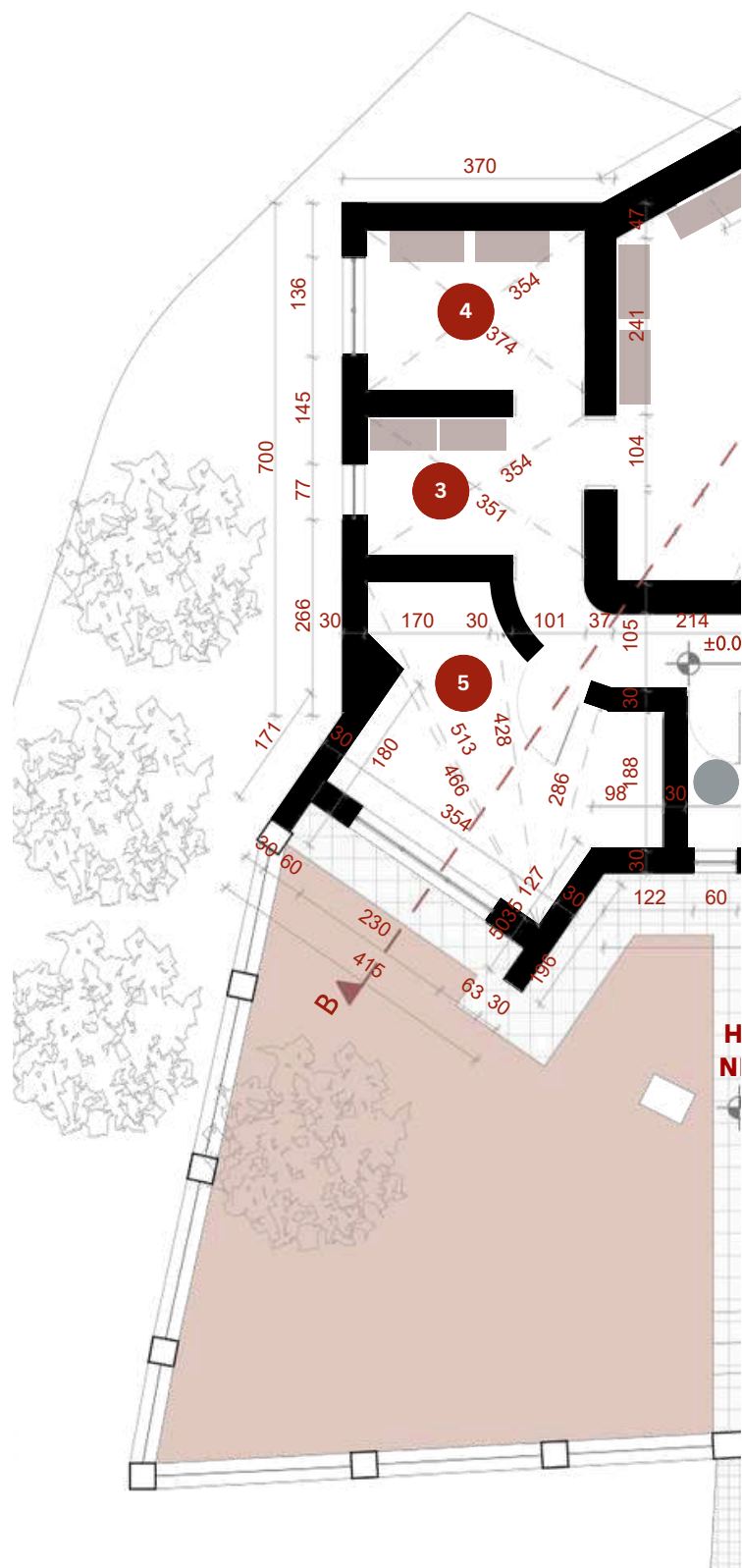
HYRJA NË M

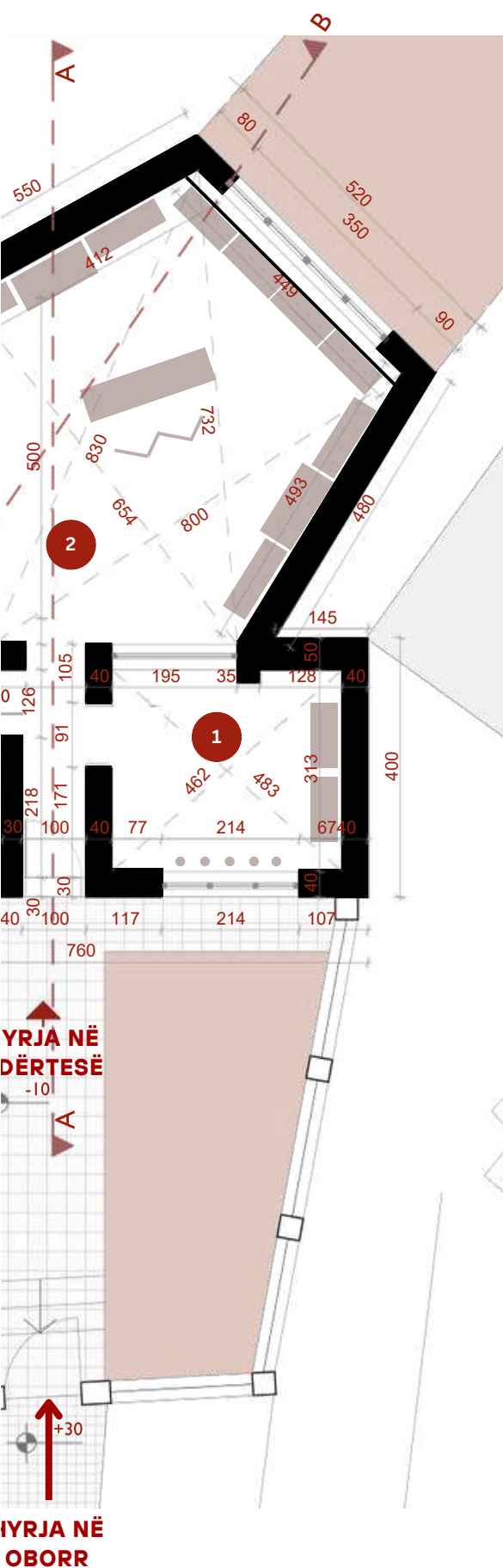

MUZE

A NĚ OBORR

8

- 1 -ZYRA E ISH PRESIDENTIT I.R | HAP. EKSPozUESE
- 2 -SALLA E TAKIMEVE | HAP. EKSPozUESE
- 3 -BYFE | HAP. EKSPozUESE
- 4 -QIK - QENDRA INFORMATIVE E KOSOVËS | HAP. EKSPozUESE
- 5 -ZYRA E SEKRETARIATIT | ZYRE & FOTO NË MURI
- -TUALETI

FOTOGRAFI E DERËS HYRËSE NË MUZE

HISTORIK I SHKURTËR

1988

NDËRTESSA SHËRBEN SI SHTËPIA E SHKRIMTARËVE TË KOSOVËS.

23 DHJETOR 1989

BËHET SELI E LDK-SË DHE QENDËR E REZISTENCËS PAQËSORE KUNDËR POLITIKAVE SHTYPËSE TË JUGOSLLAVISË .

1990–1999

HAPËSIRA PËRDORET PËR KOORDINIMIN E AKTIVITETEVE KULTURORE, POLITIKE DHE SOCIALE QË KONTRIBUAN NË KRIJIMIN E NJË IDENTITETI TË UNIFIKUAR QYTETAR DHE KOMBËTAR.

1999

OBJEKTI DIGJET GJATË LUFTËS.

2002

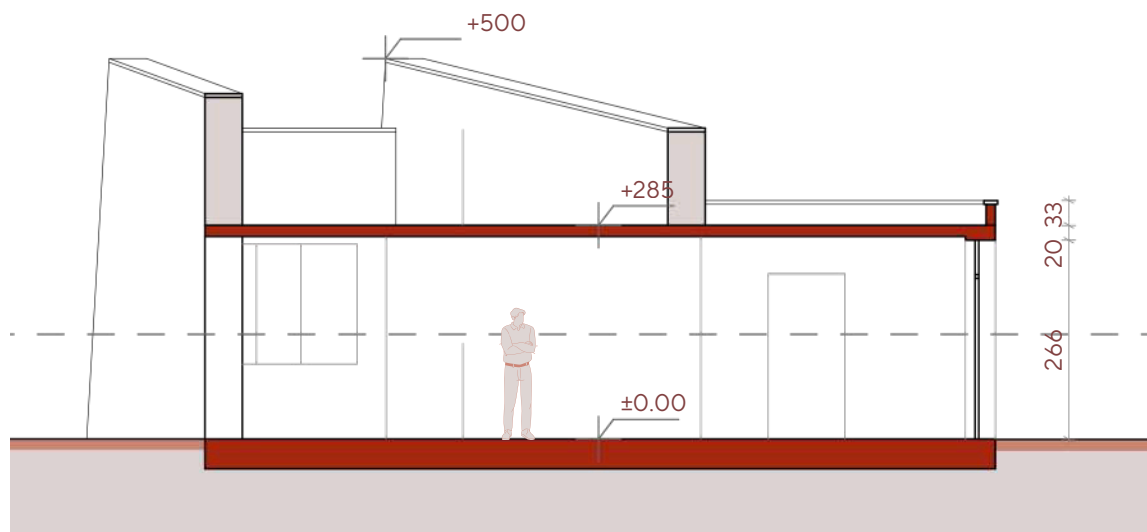
RINDËRTOHET NGA MKRS.

2 DHJETOR 2007

INAUGUROHET SI “MUZEU I PAVARËSISË SË KOSOVËS – IBRAHIM RUGOVA”, NË 63-VJETORIN E LINDJES SË RUGOVËS.

2025

REALIZIMI I KËTIJ HULUMTIMI; MUZEU QËNDRON I HAPUR PËR VIZITORË

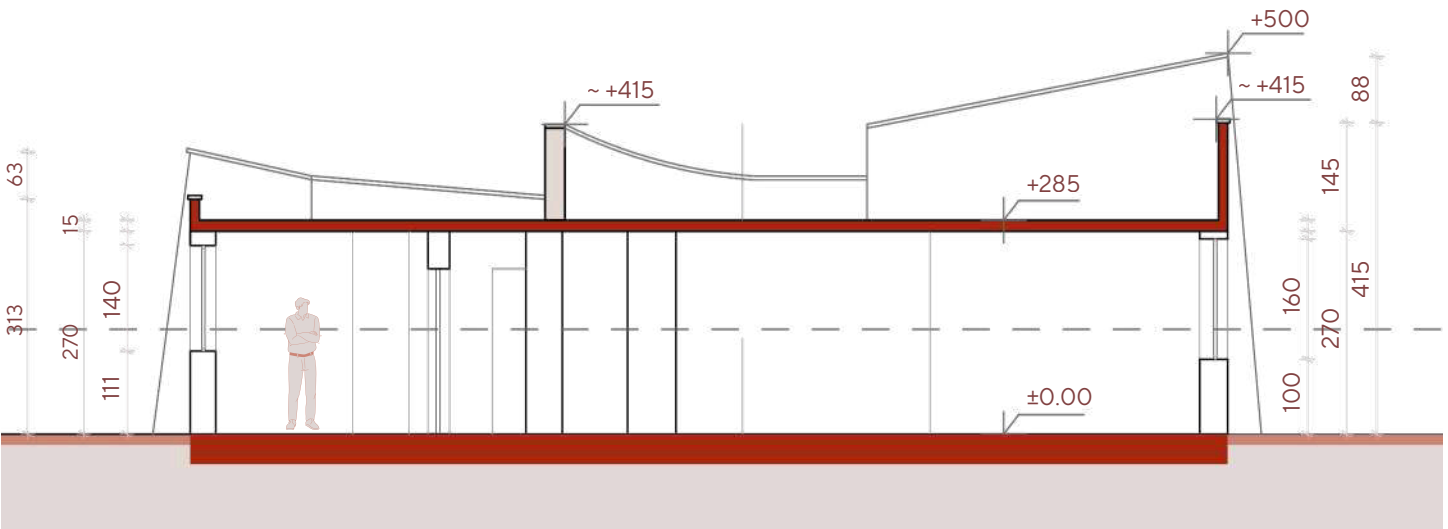

PRERJA A-A

PRERJET

P 1:100

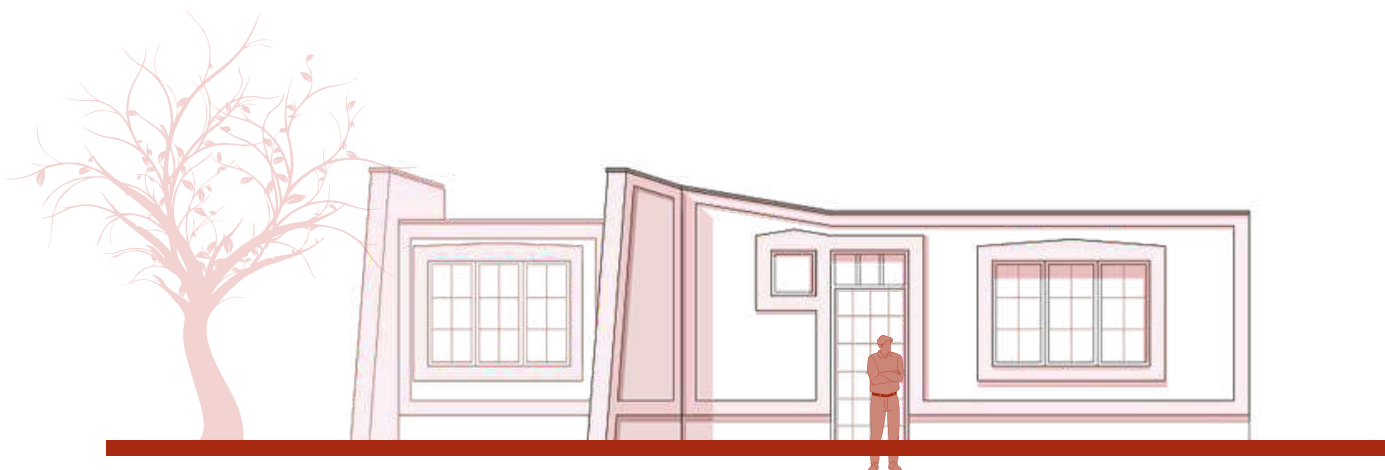

PRERJA B-B

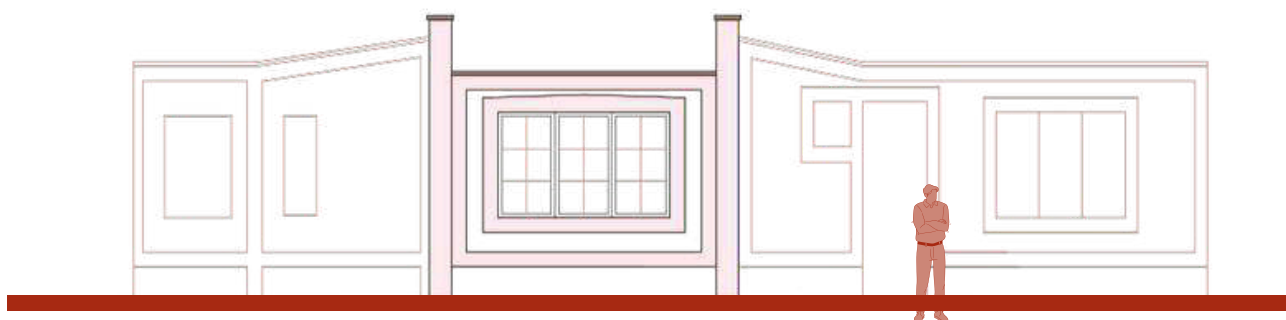

FASADA JUG-LINDORE

P 1:100

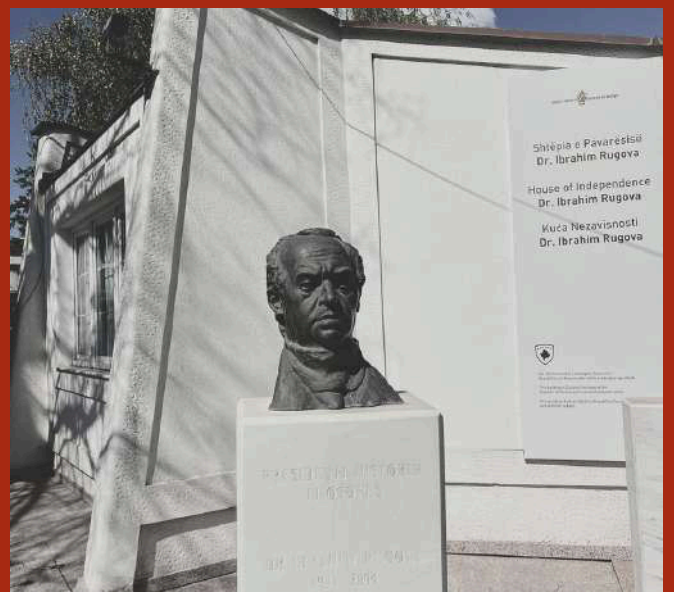
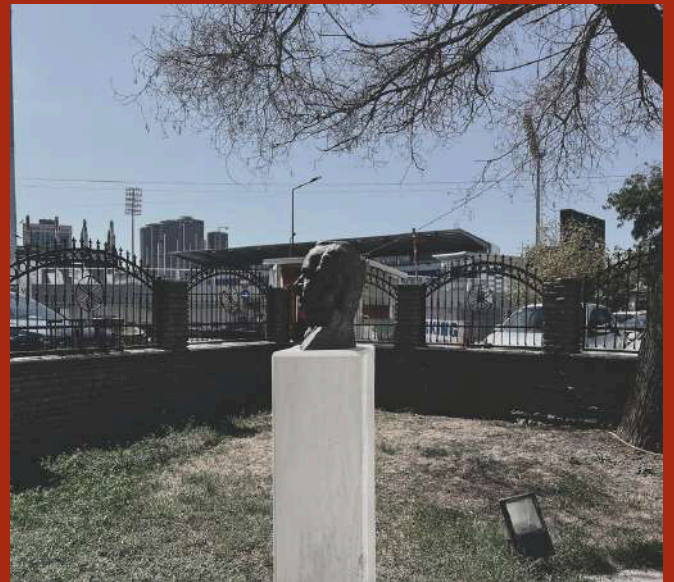

FASADA JUGORE

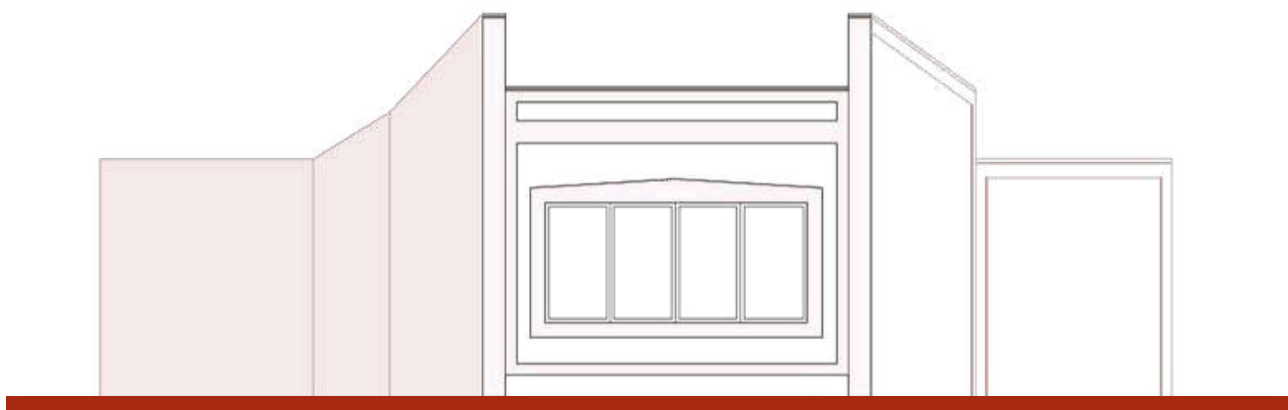
P 1:100

Objekti gjendet në pjesën perëndimore të Prishtinës, në një zonë urbane të qetë, jo larg Stadiumit të Prishtinës dhe rreth 500 metra nga bulevardi kryesor "Nënë Tereza". Lagjja është pjesë e strukturës së vjetër periferike të qytetit, që sot është integruar në zonën qendrore. Pozita e muzeut është e rëndësishme pasi qëndron në një hapësirë ku ndërthuren memoria historike dhe jeta urbane.

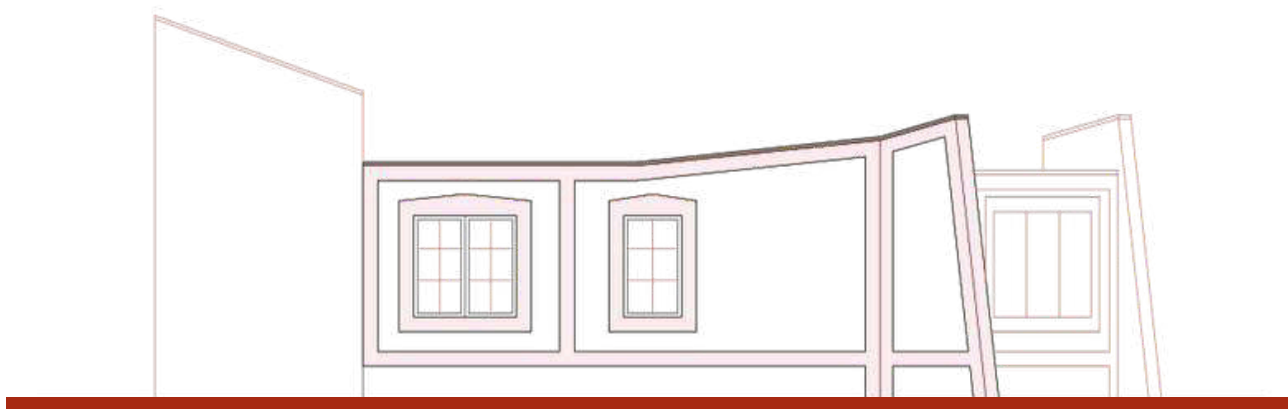
Atmosfera urbane përreth muzeut është tipike për zonat e banimit brenda qytetit: ndërtesa të ulëta, qasje e lehtë për këmbësorët dhe prani e konsiderueshme e institucioneve publike pranë. Oborri i rrethuar dhe busti i Ibrahim Rugovës formojnë një mikro-hapësirë dedikuar kujtimit dhe reflektimit publik.

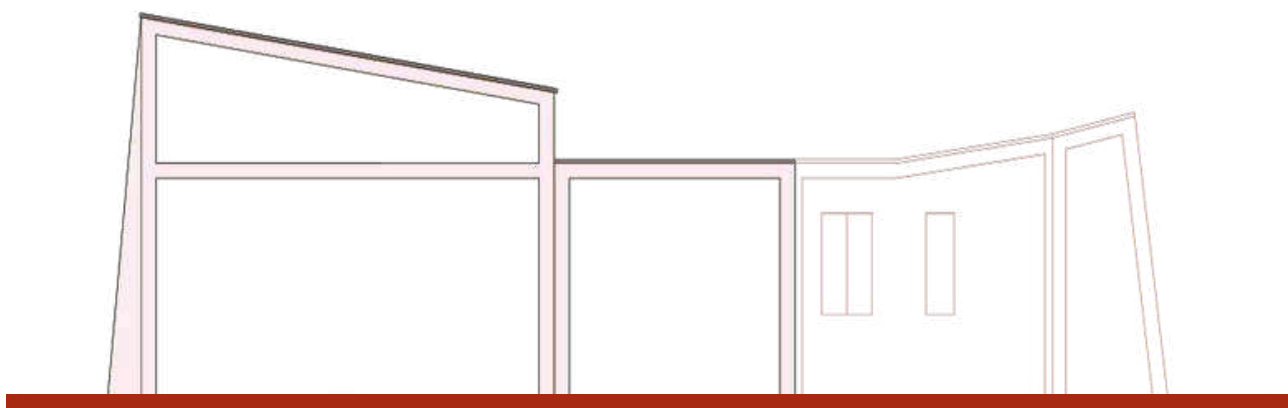

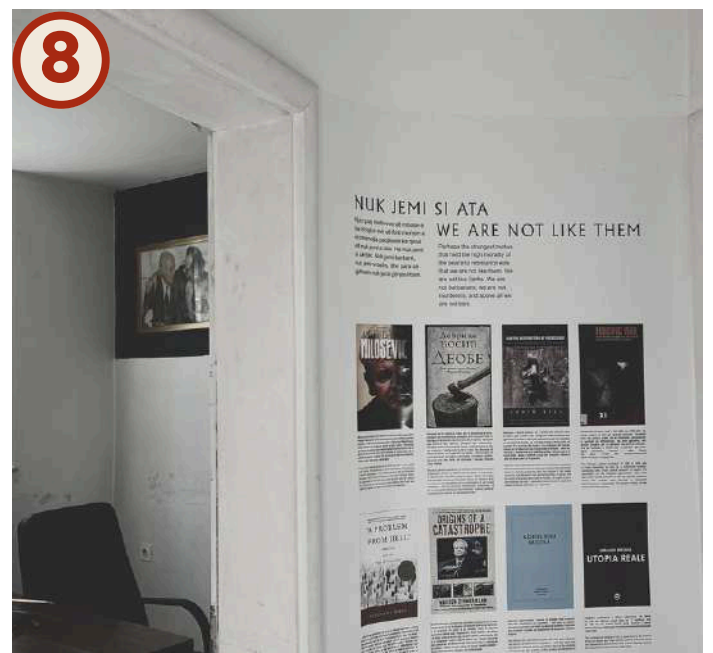
FASADA VERIORE
P 1:100

FASADA VERIORE
P 1:100

FASADA VERIORE
P 1:100

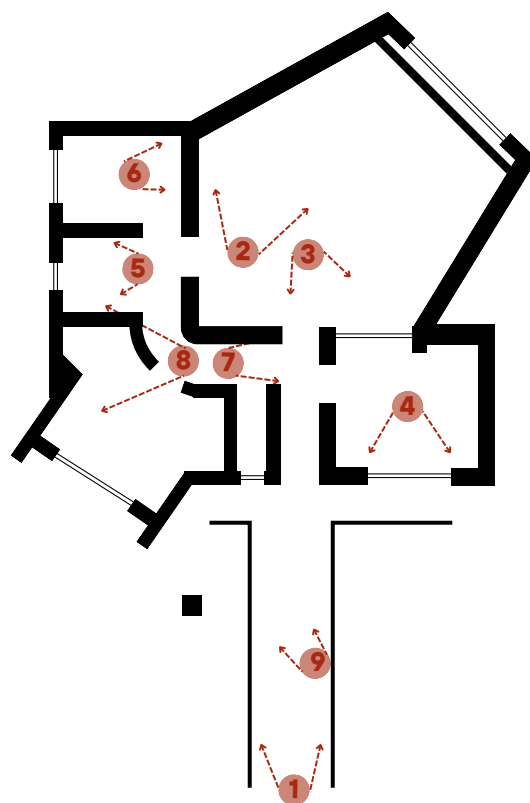
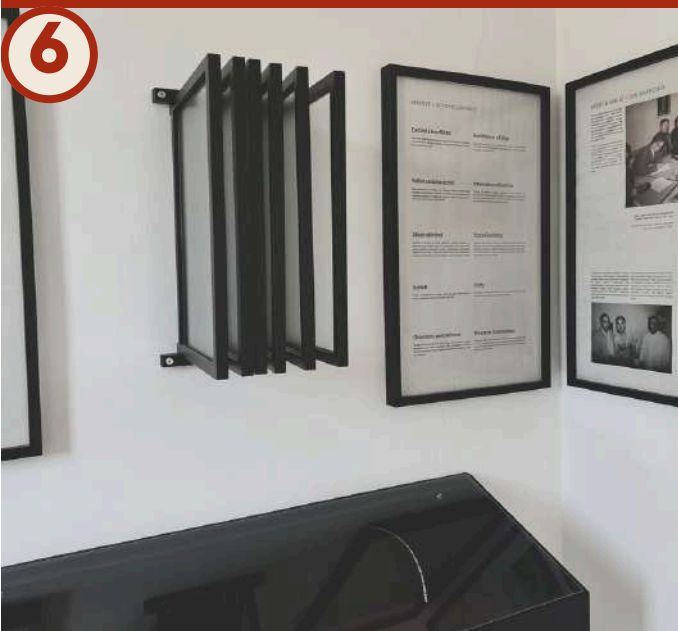

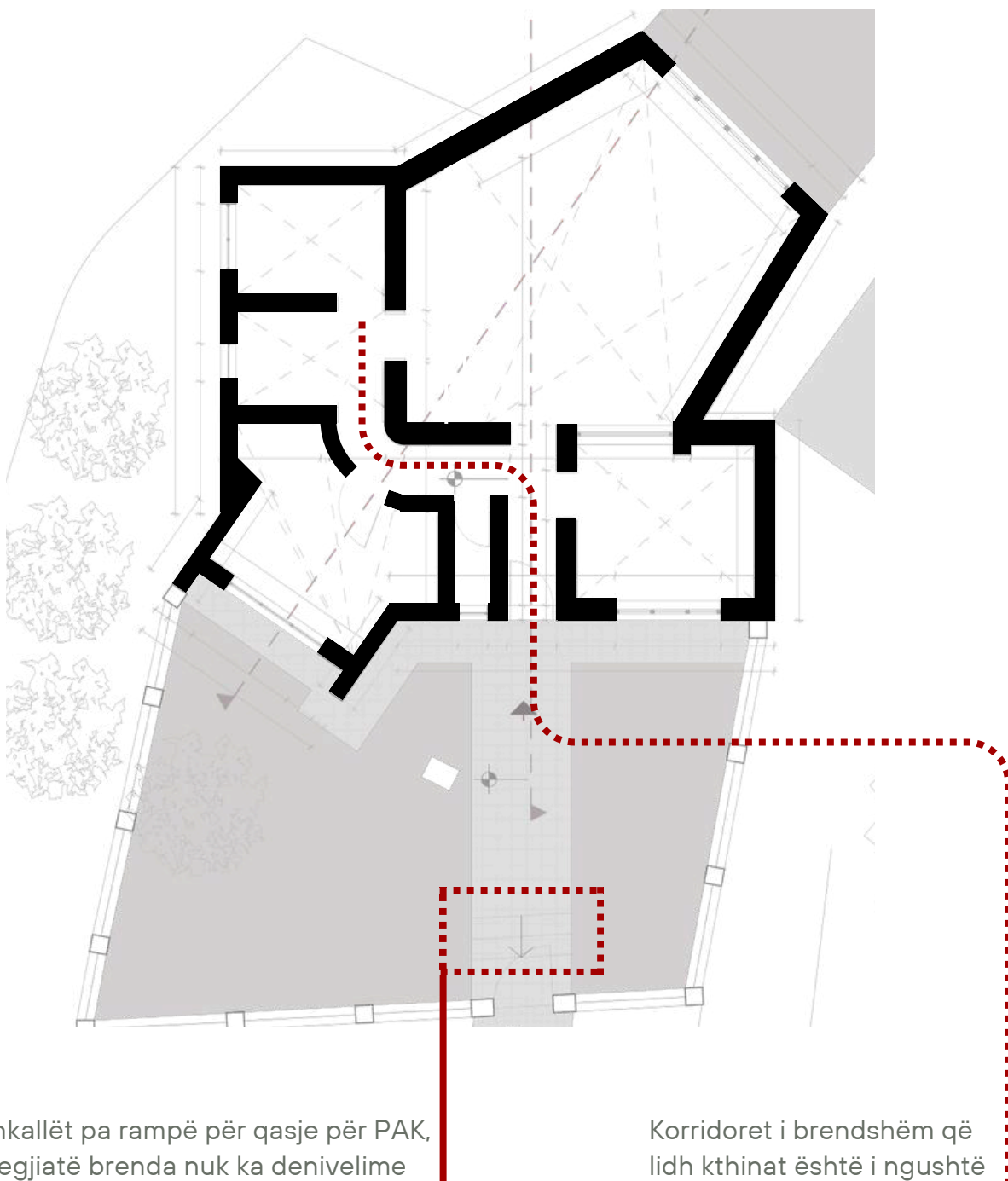

PAMJE TË MUZEUT

Objekti është një shtëpi njëkatëshe prej rreth 80 m², me planimetri të organizuar në pesë hapësira ekspozuese, holl hyrës dhe një nyje sanitare. Ekspozita paraqet fotografi të periudhës 1980–2000, dokumente të rezistencës paqësore, materiale autentike të përdorura në selinë e LDK-së etj. Hapësira e brendshme, përkundër kufizimeve të saj të vogla, është funksionalizuar në mënyrë efikase për ekspozim muzeal. Objekti ka vlerë të lartë arkitekturale, historike dhe shoqërore. Muzeu ka funksion të rëndësishëm edukues, sidomos për të rinjtë, duke ofruar lidhje të drejtpërdrejtë me procesin e pavarësimit.

Megjithatë, sfidat kryesore të ruajtjes përfshijnë: kontrollin e kushteve të mikroklimës (lagështia e raportuar), ruajtjen afatgjatë të dokumenteve dhe fotografive, pasurimin e ekspozitës me teknologji bashkëkohore interpretimi (multimedia, arkiv digjital).

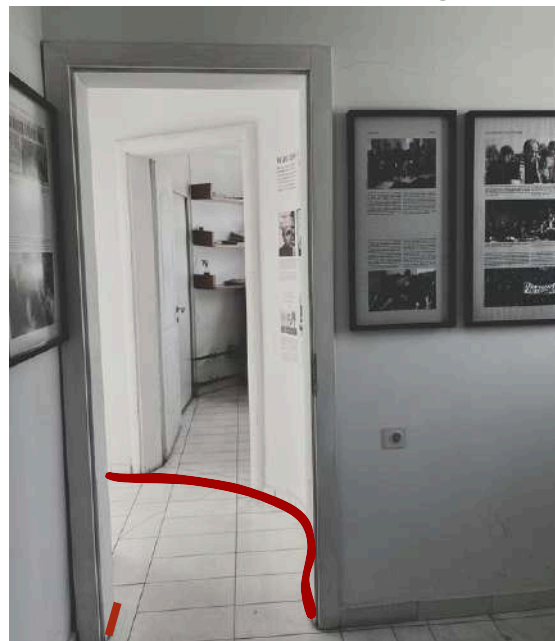

Shkallët pa rampë për qasje për PAK, megjatë brenda nuk ka denivelime

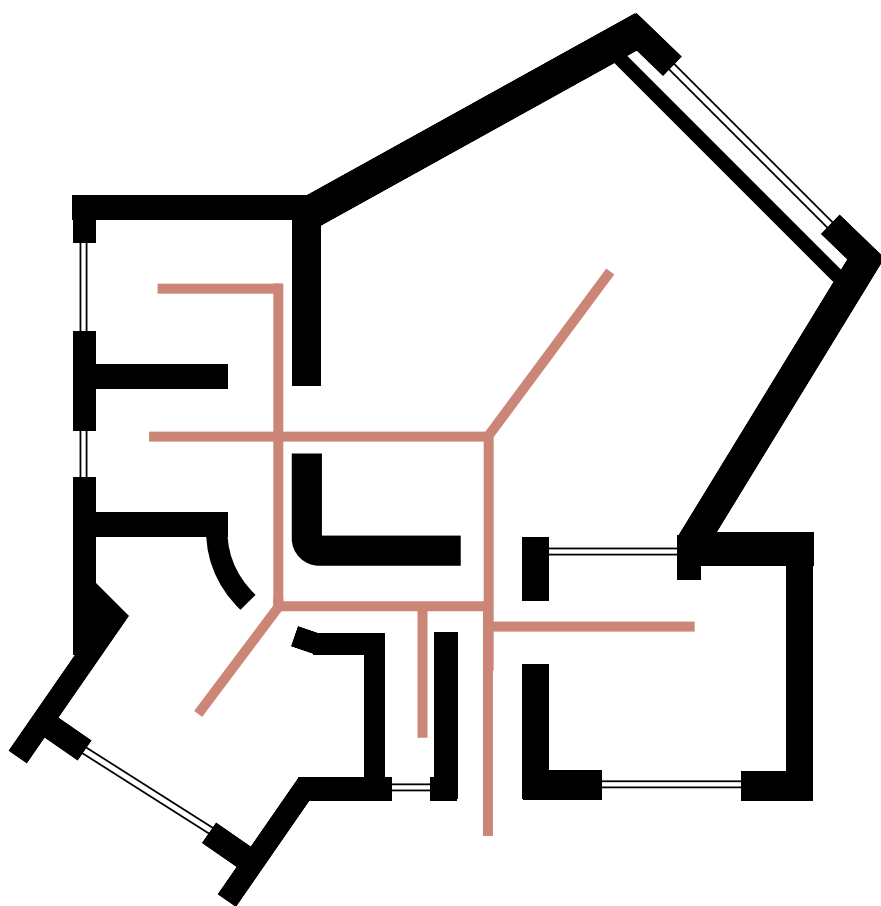
Korridoret i brendshëm që lidh kthinat është i ngushtë

ANALIZA E QASSHMËRISË

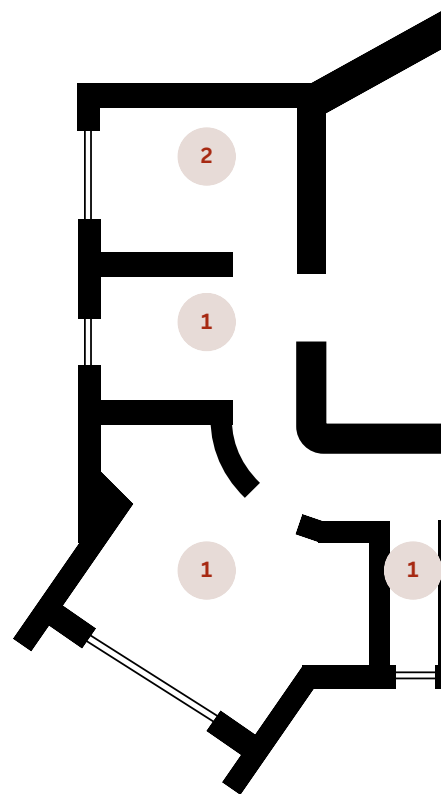
Qasja në Muzeun e Pavarësisë së Kosovës – Ibrahim Rugova ka kufizime të dukshme për personat me aftësi të kufizuara. Hyrja në oborr ka shkallë me një denivelim prej tre lartësish dhe mungesë pjerrine, duke e bërë të pamundur hyrjen direkte me karrige me rrota. Brenda muzeut të gjitha hapësirat janë në një nivel, por disa korridore dhe dhoma janë të ngushta për shkak të tipologjisë së ndërtesë, çka vështirëson pak lëvizjen për personat me lëvizshmëri të kufizuar në rast të vizitave në grupe më të mëdha. Tualeti nuk është i përshtatur për PAK.

Momentalisht, muzeu nuk ofron elemente ekspozuese të përshtatura për personat e verbër ose me shikim të dobësuar: mungojnë panelet Braille, elementet taktile, udhëzimet orientuese në dysHEME dhe ndriçimi adekuat për lexim. Integrimi i një rampe të jashtme, adaptimi i tualetit dhe shtimi i mjeteve si Braille, audio-guida dhe objekte taktile do të përmirësonin ndjeshëm përfshirjen e vizitorëve me aftësi të kufizuara.

ANALIZA E NDËRLIDHJES SË KTHINAVE TË MUZEUT

Vija që tregon ndërlidhjen e kthinave →

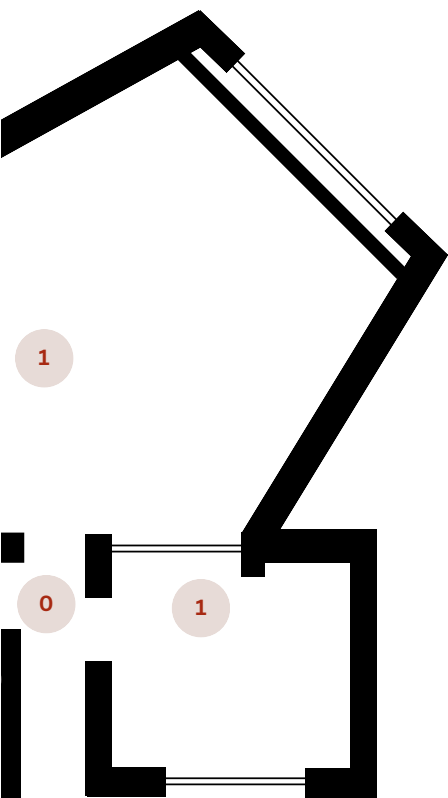

ANALIZA E TË ZHVILLIMIT TË

Kthina hyrëse/komun

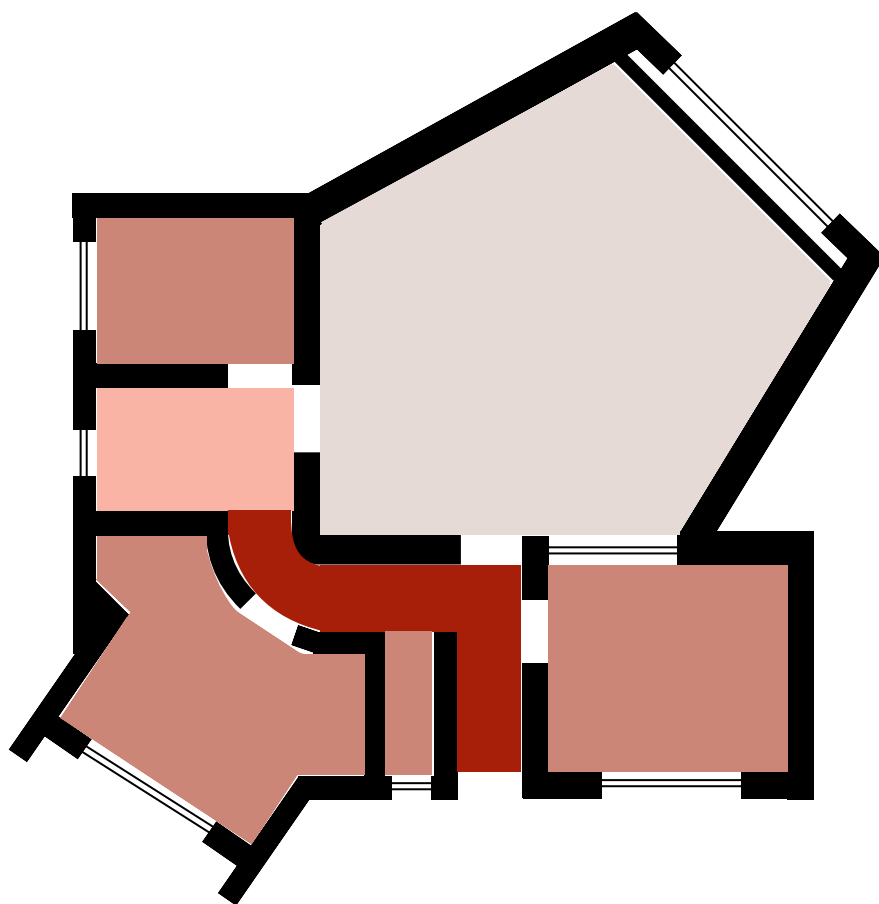
Kthi

Kthi

HELLËSISË SË TË HAPËSIRAVE

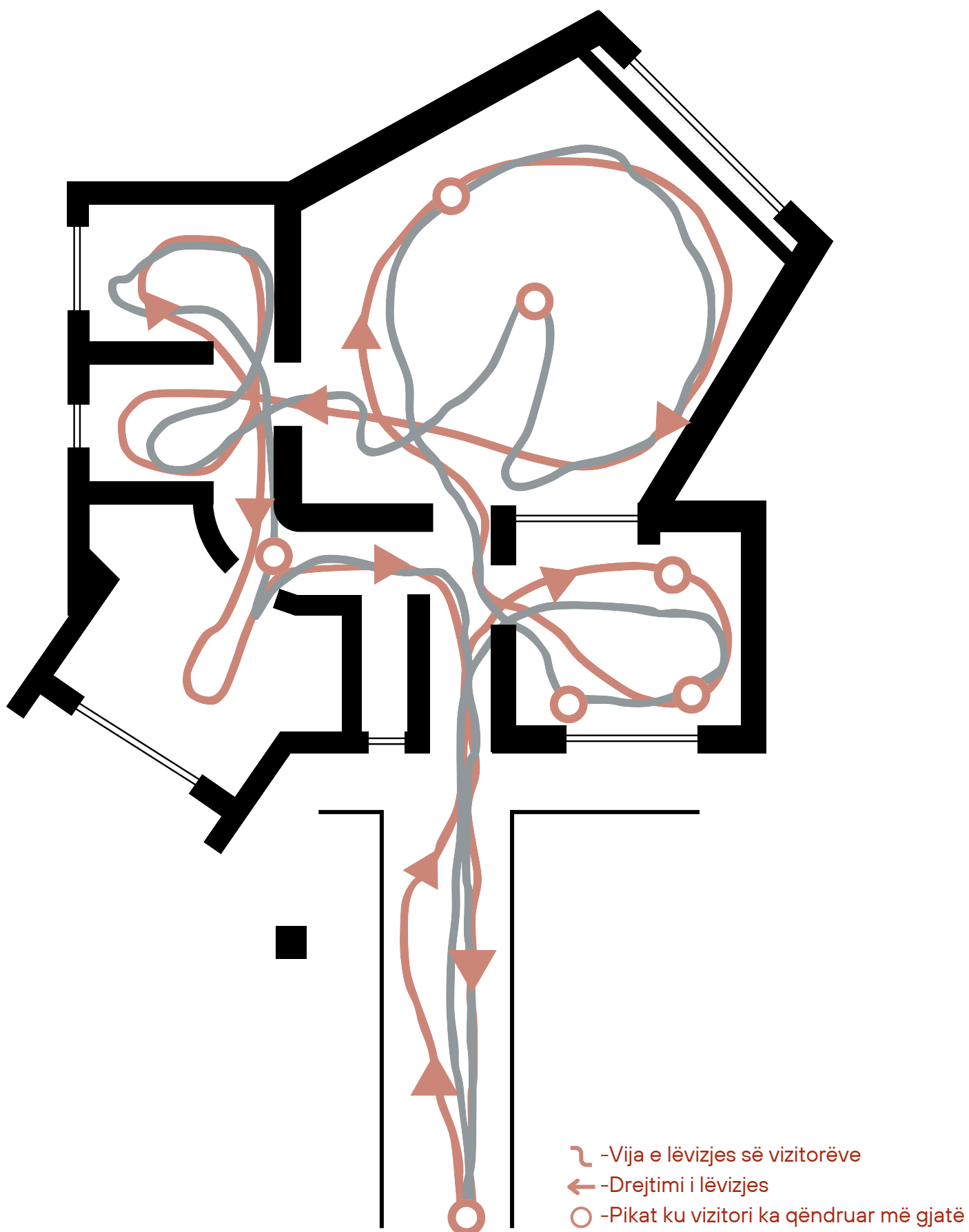
- Hapësira e ndërtuesës 0
- Hapësira e parë e muzeut 1
- Hapësira e dytë e muzeut 2

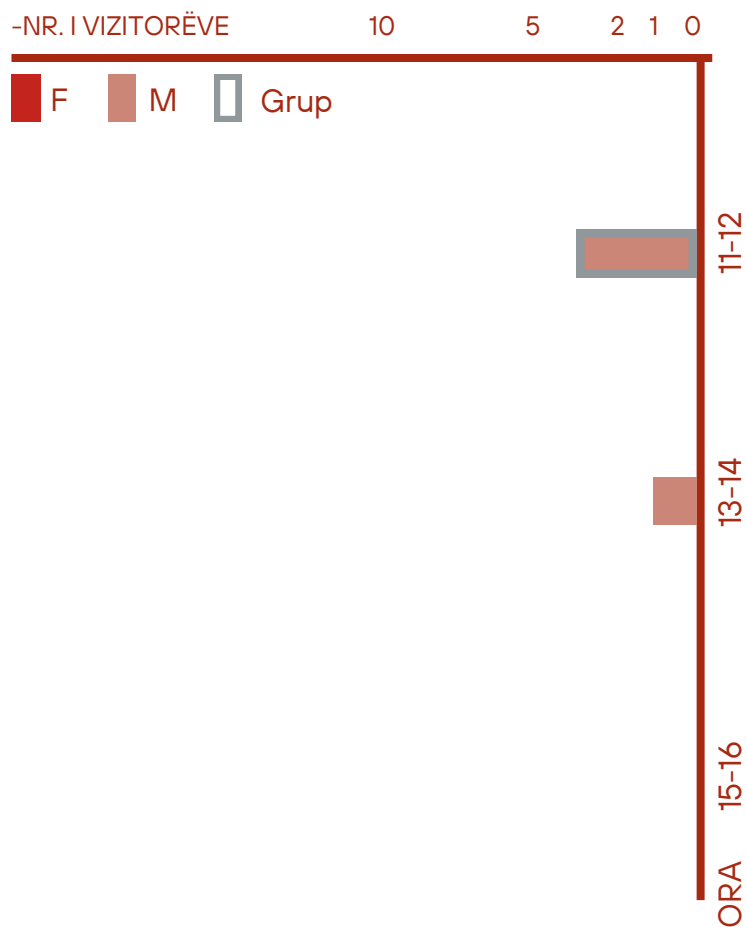
ANALIZA E ZHVILLIMIT TË HAPËSIRAVE

- Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër ●
- Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera ●
- Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera ●
- Hapësira që lidhet me +4 hapësira të tjera ●

ANALIZA E LËVIZJES SË VIZITORËVE NË PËRHHDESË TË MUZEUT

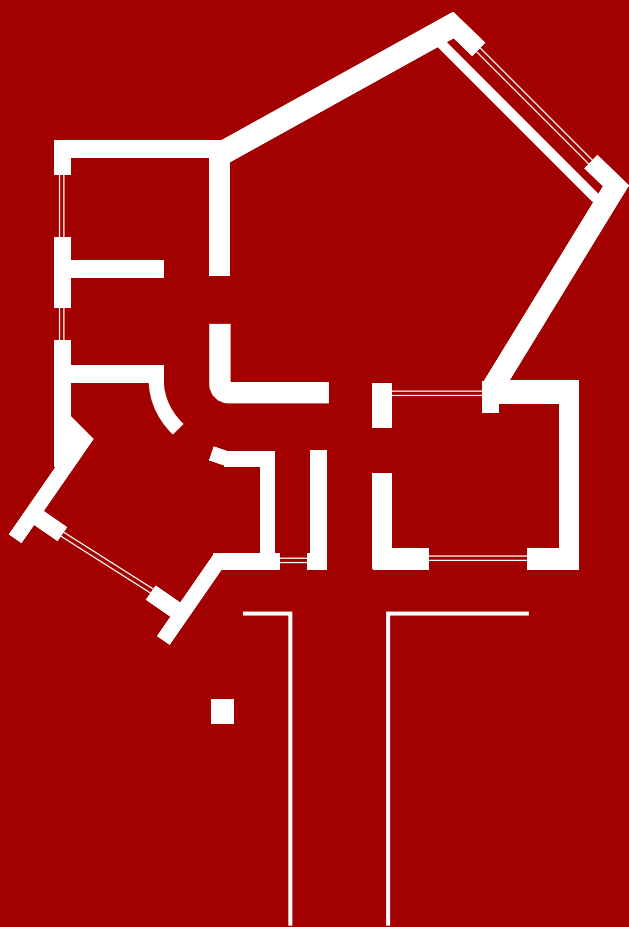

"SHTËPIA E PAVARËSISË SË KOSOVËS DR. IBRAHIM RUGOVA"

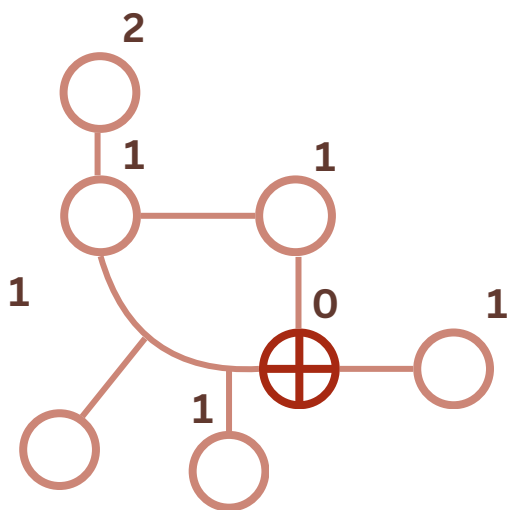
Pika interesante për vizitorët:

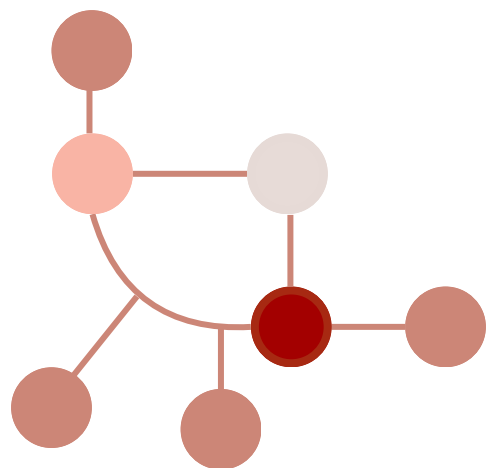

ZHVILLIMI I HAPËSIRAVE

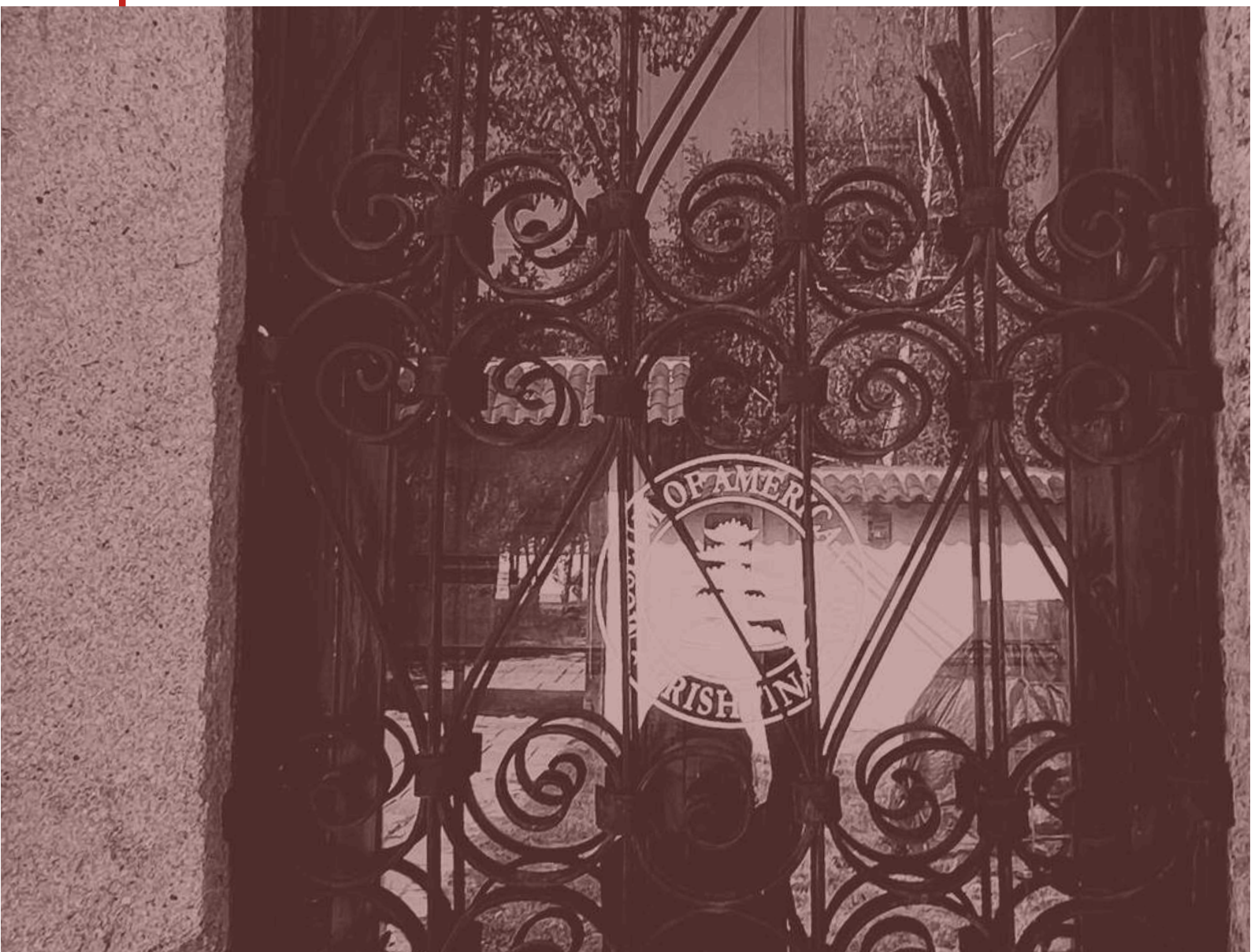
Përjetimi hapësinor në Muzeun e Pavarësisë së Kosovës – Ibrahim Rugova fillojn që në oborr, ku vizitori përballlet me bustin e Rugovës dhe me karakterin memorial të objektit. Brenda, rrjedha është lineare, e lehtë dhe intuitive, duke i lejuar vizitorit të ndjekë historikun në mënyrë kronologjike. Ekspozita është e organizuar në pesë kthina të ndërlidhura, të cilat vizitohen duke nisur nga hapësira në të djathtë të hyrjes dhe duke vazhduar në dhomën e dytë, të tretë dhe të katërt, deri te hapësira e pestë ku mbyllet narrativi me fotografinë e Ibrahim Rugovës. Ky organizim krijon një qarkullim të natyrshëm, i cili e lejon vizitorin të lexoj historinë në progres, ndërsa lidhjet hapësinore ruajnë lexueshmëri të mirë të materialit ekspozues.

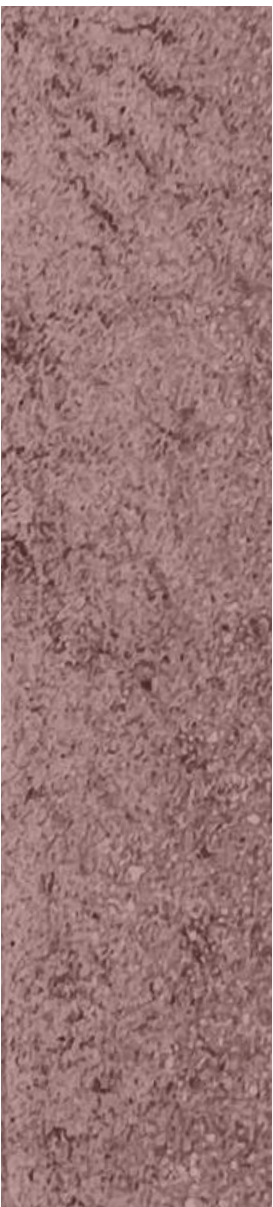

Kthina e parë e muzeut - 0
 Kthina e dytë e muzeut - 1
 Kthina e tretë e muzeut - 2

Hapësira që lidhet me 1 hapësirë tjetër ●
 Hapësira që lidhet me 2 hapësira të tjera ●
 Hapësira që lidhet me 3 hapësira të tjera ●
 Hapësira që lidhet me 5 hapësira të tjera ●

05

MUZEU I ARTIT AMERIKAN NË PRISHTINË

MUZEU I ARTIT AMERIKAN NË PRISHTINË

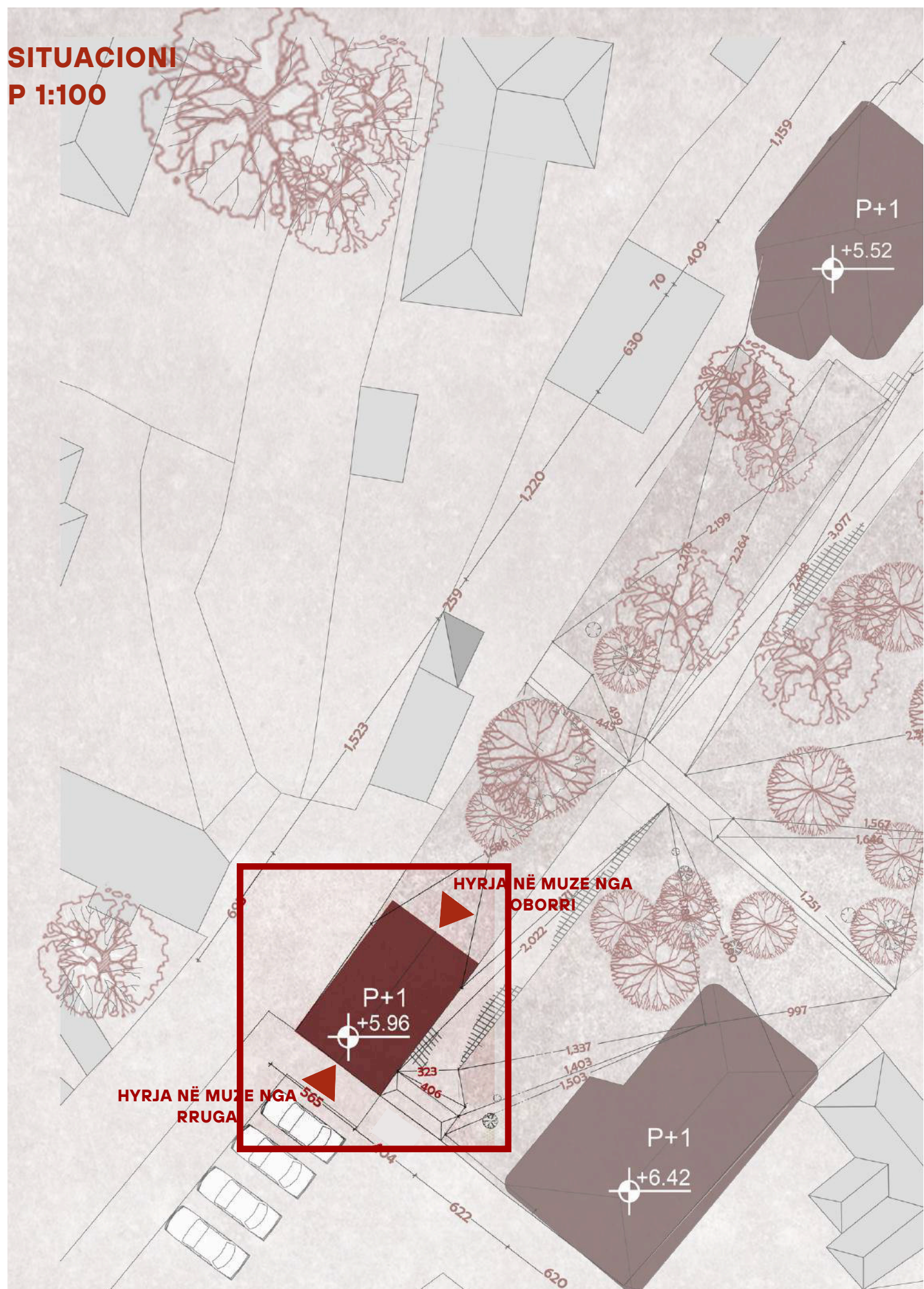
Muzeu i Artit Amerikan në Prishtinë përfaqëson një iniciativë kulturore bashkëkohore, e cila lidhet ngushtë me diplomacinë kulturore dhe bashkëpunimin ndërmjet Kosovës dhe Shteteve të Bashkuara të Amerikës. Muzeu nuk funksionon si institucion klasik me koleksion të përhershëm, por si hapësirë ekspozuese për prezantimin e artit amerikan dhe projekteve kulturore të mbështetura nga Ambasada Amerikane në Kosovë.¹ Kjo e pozicionon muzeun si një platformë dinamike për shkëmbim kulturor dhe dialog ndërkombëtar.

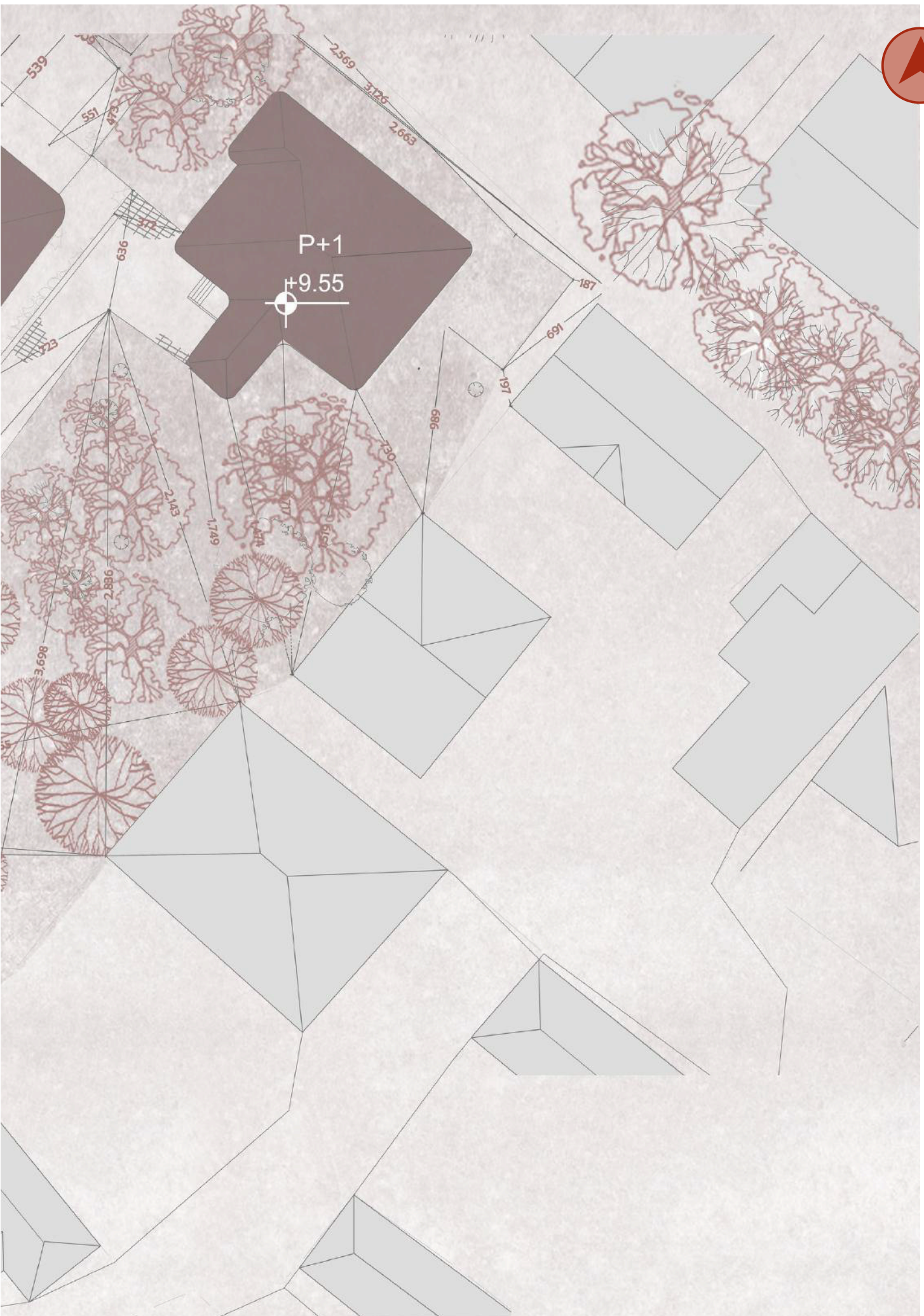
Ekspozitat janë kryesisht të përkohshme dhe përfshijnë vepra të artit bashkëkohor, instalacione, fotografi dhe projekte multimediale, të cilat trajtojnë tema të ndryshme shoqërore, politike dhe kulturore. Organizimi hapësinor është fleksibël dhe i adaptueshëm sipas nevojave të ekspozitave, duke i dhënë muzeut një karakter më eksperimental dhe bashkëkohor në krahasim me institucionet tradicionale muzeale.² Interpretimi i veprave realizohet përmes materialeve shpjeguese, eventeve shoqëruese dhe diskutimeve publike.

COLLECTIONS DU MUSEUM OF MODERN ART DE NEW YORK

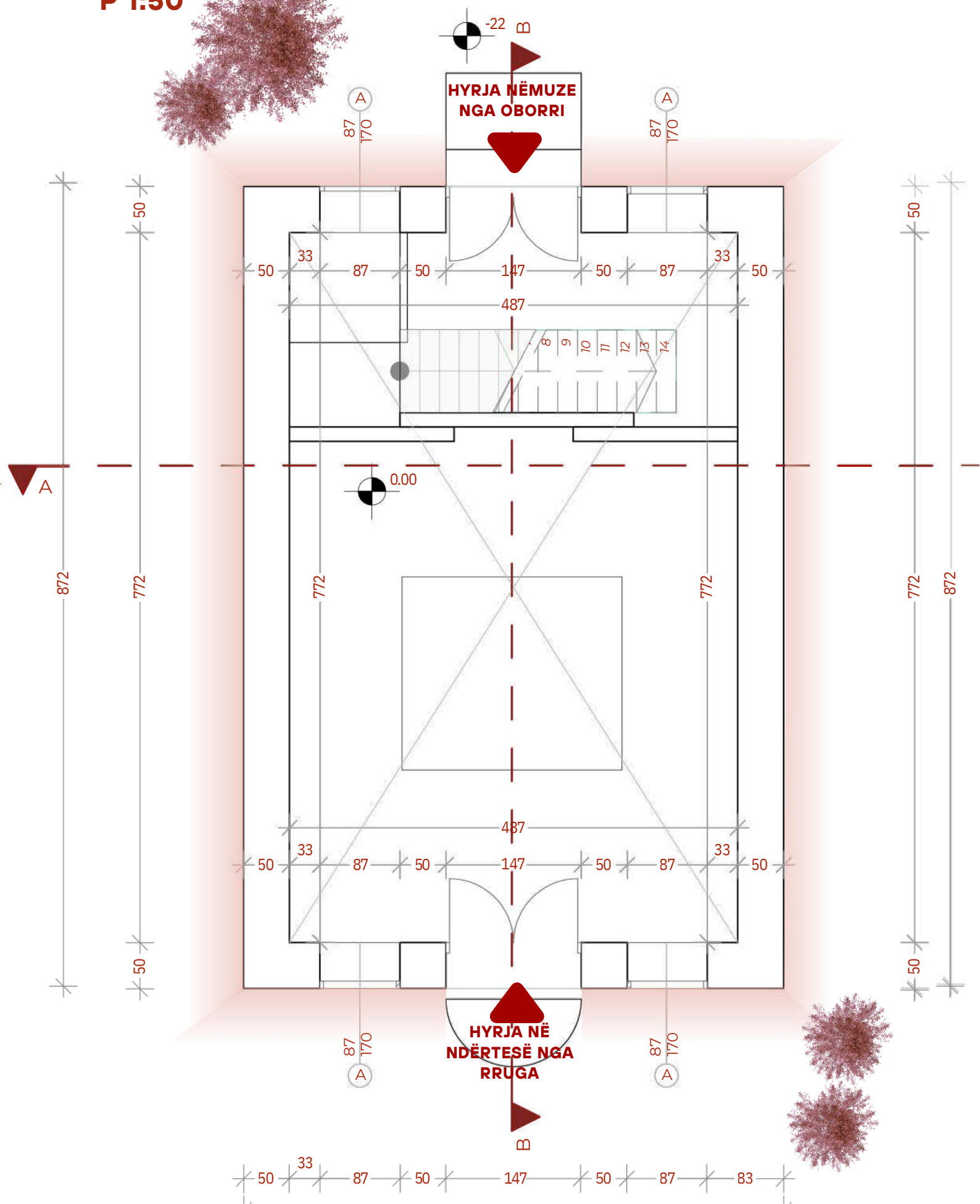

SITUACIONI
P 1:100

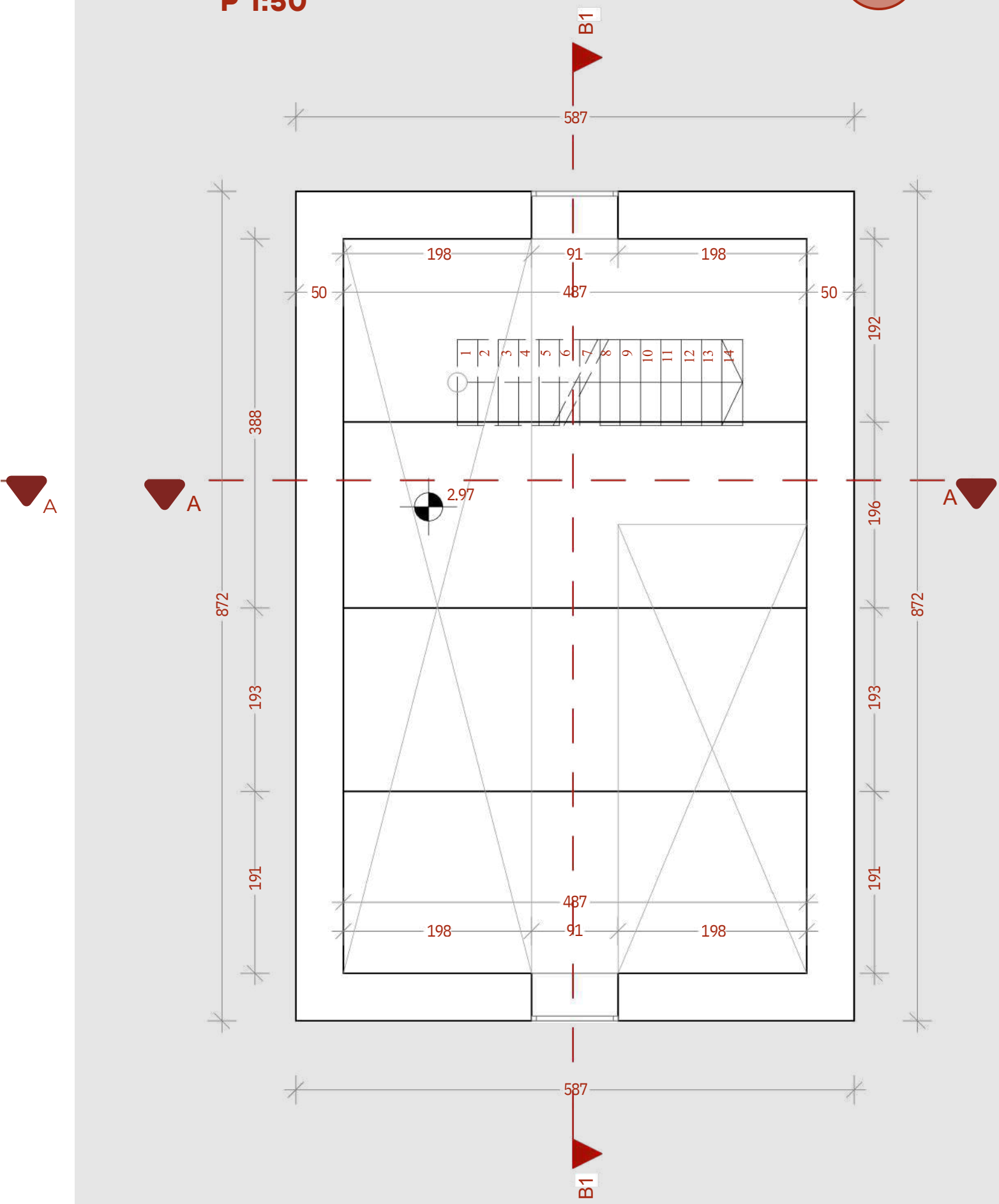

PËRDHESA
P 1:50

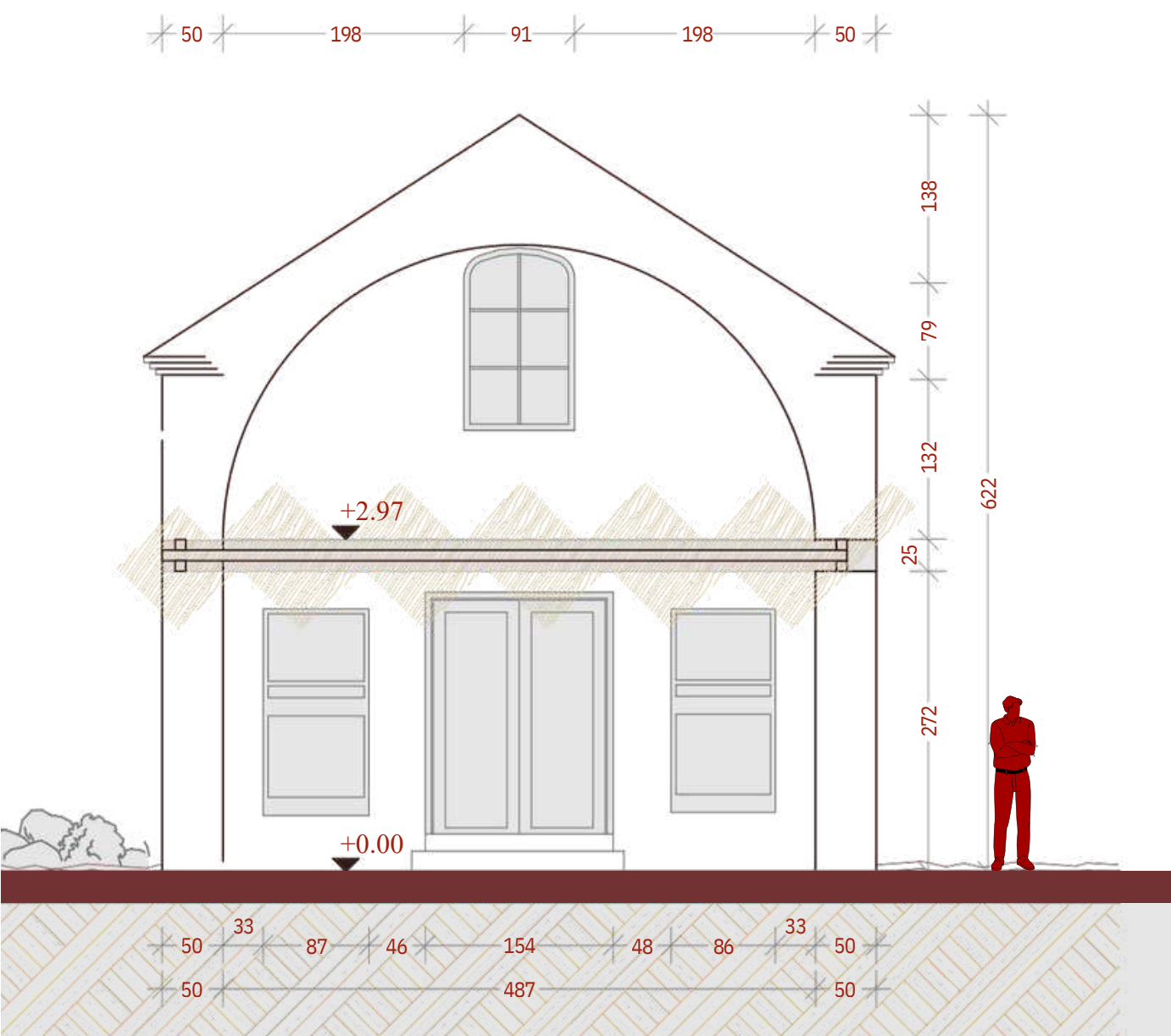

KATI
P 1:50

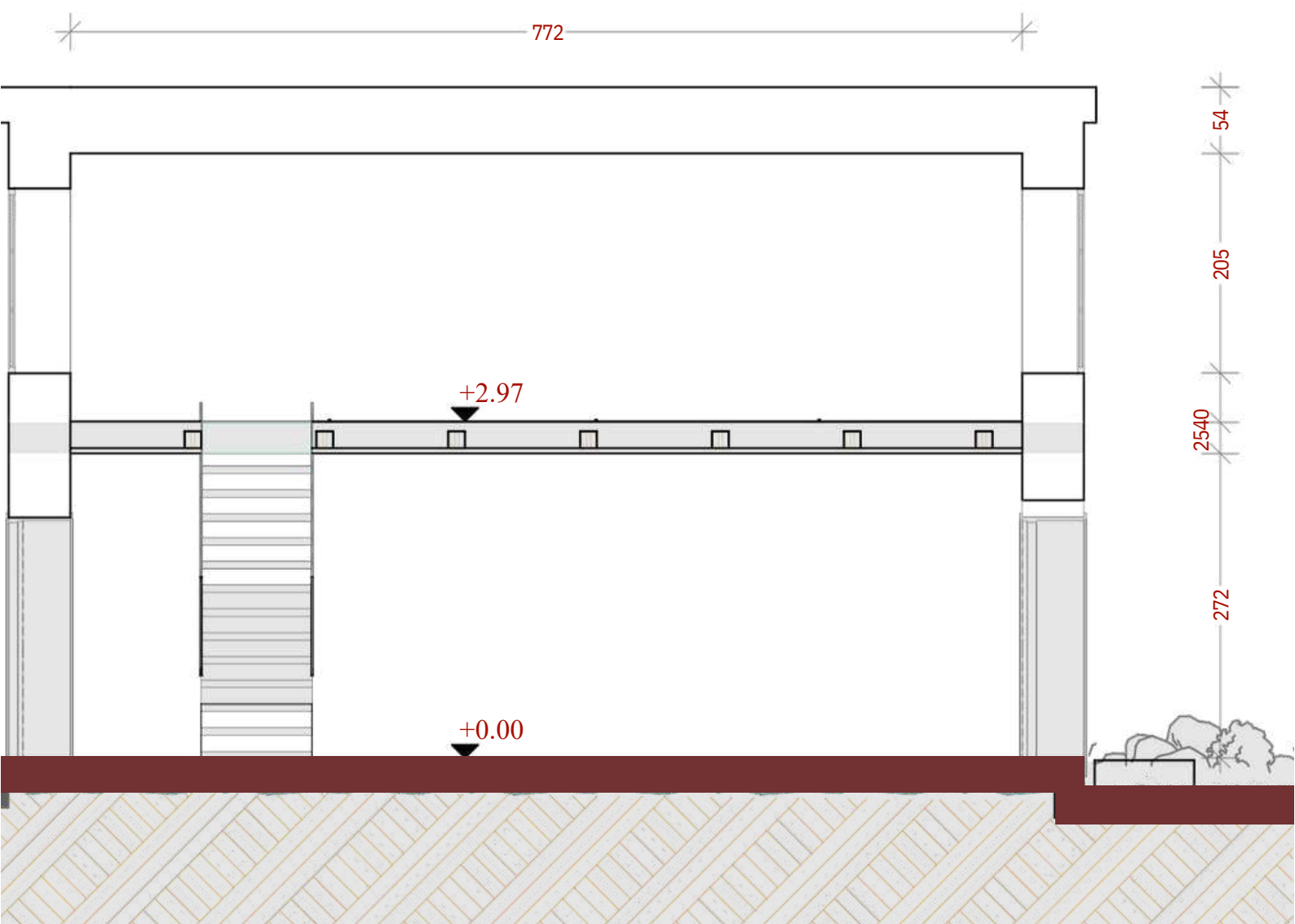
PRERJET

P 1:50

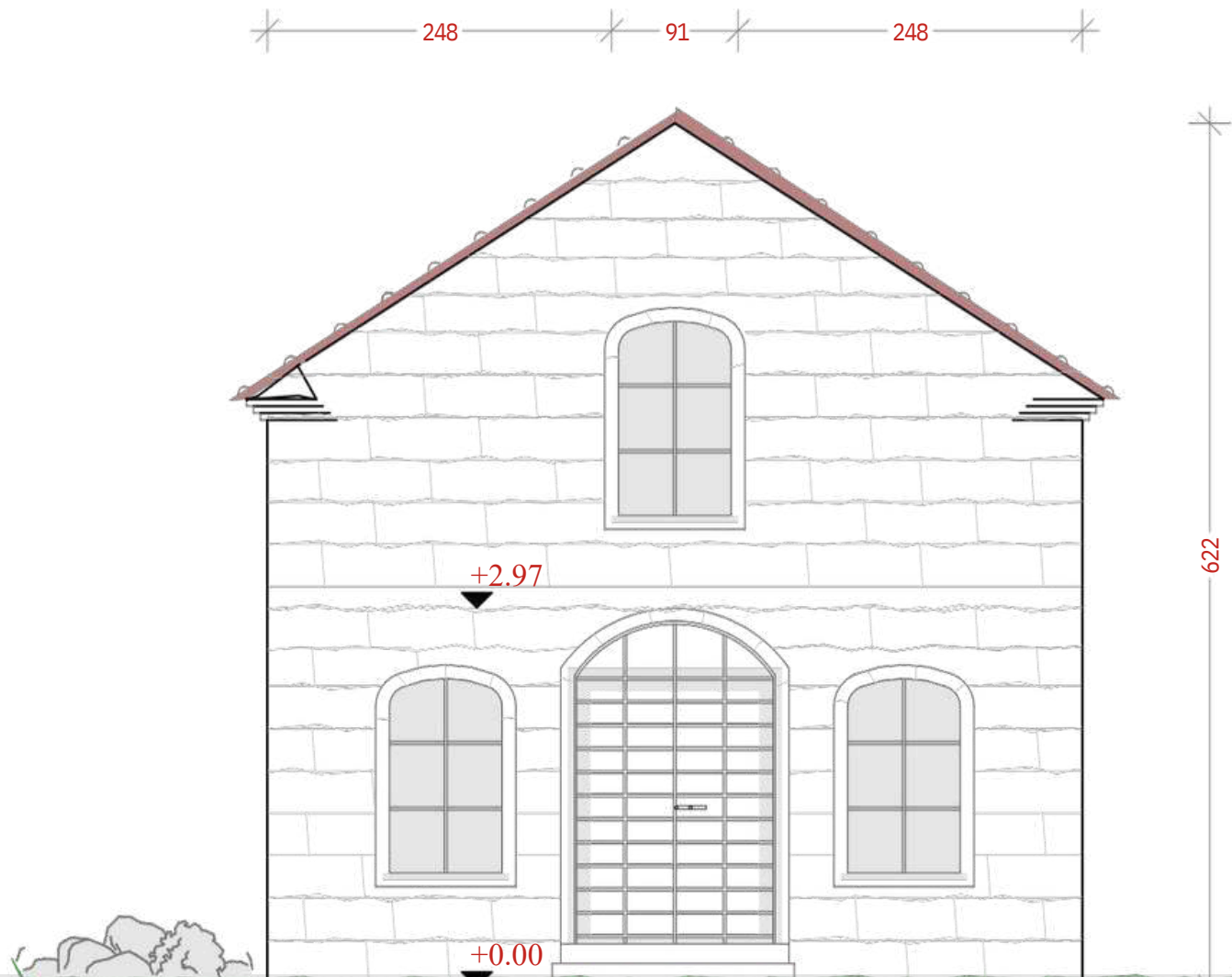
PRERJA A-A

PI

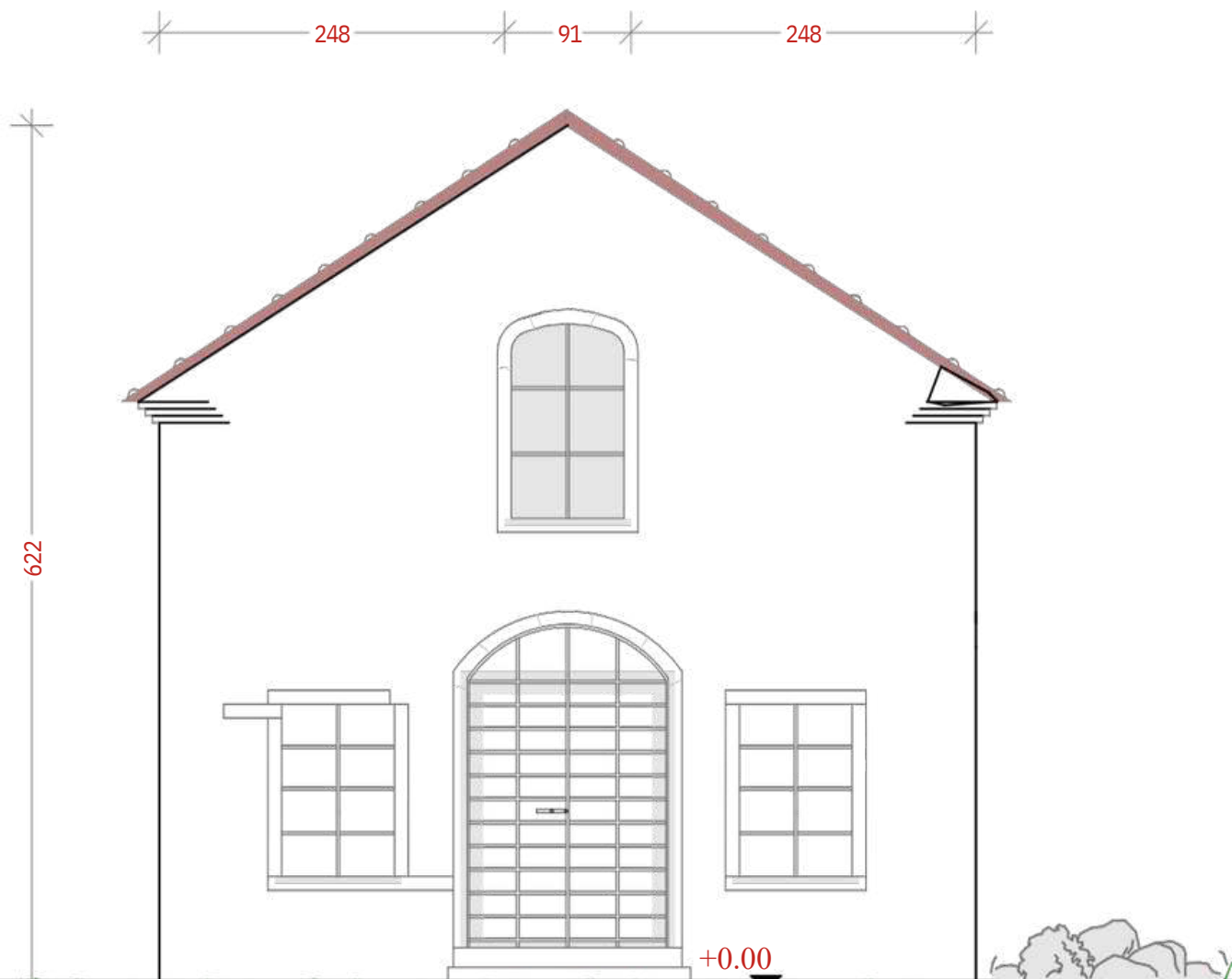

RERJA B-B

FASADAT
1:50

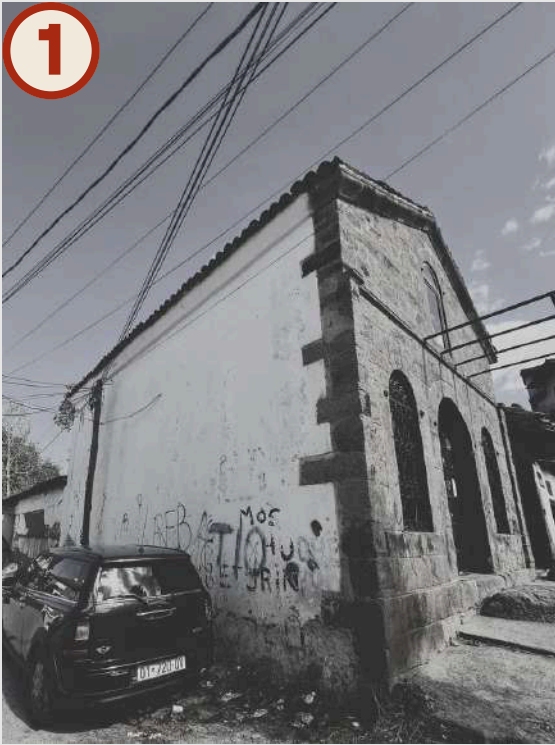
FASADA VERI-LINDORE
P 1:50

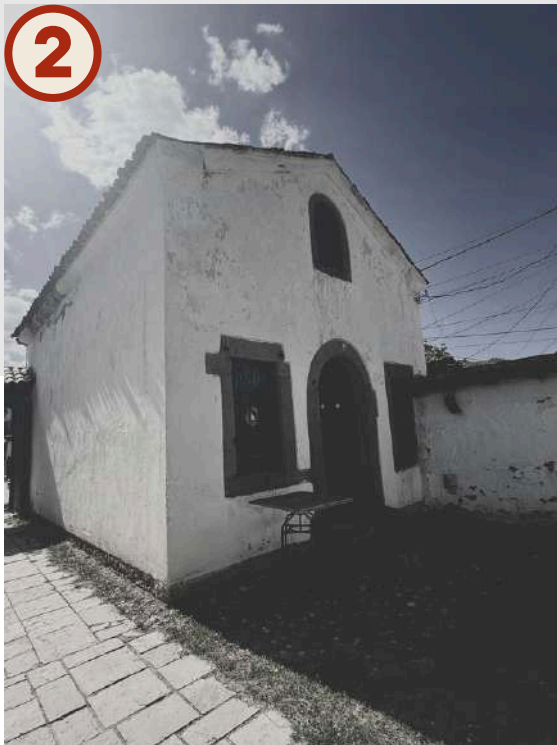
FASADA JUG-PERËDNIMORE
P 1:50

MUZEU I ARTIT AMERIKAN NË PRISHTINË

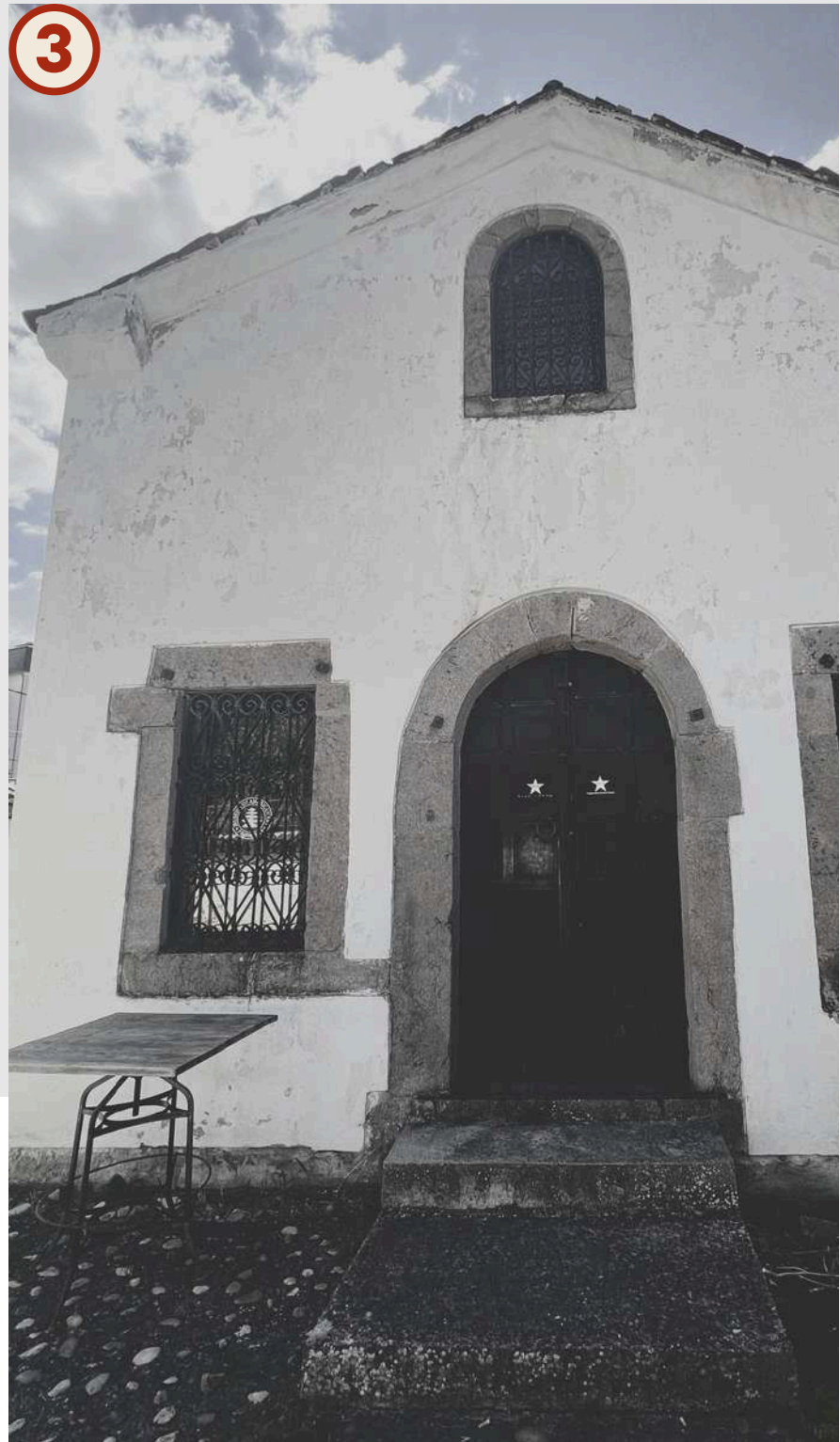
1

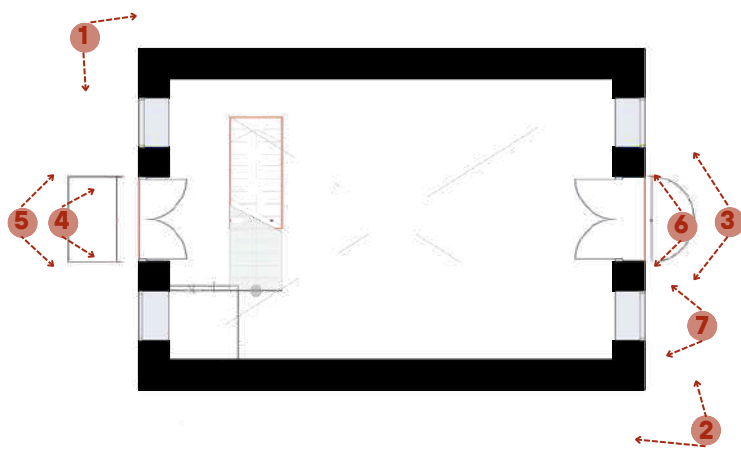
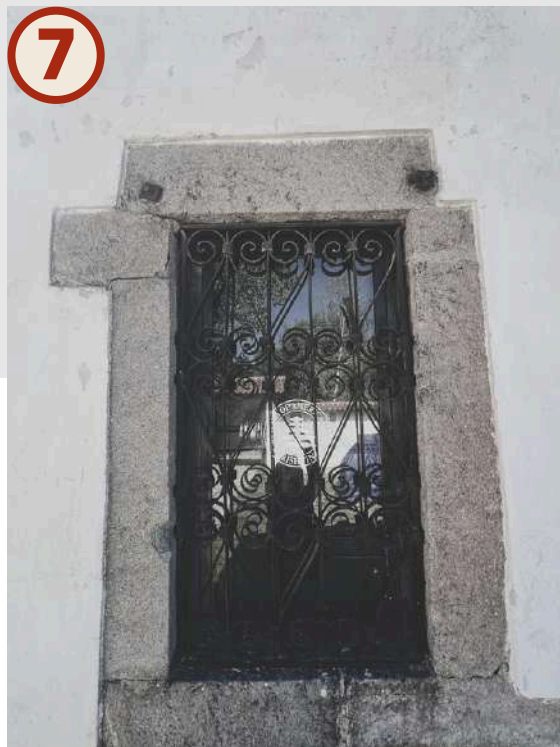
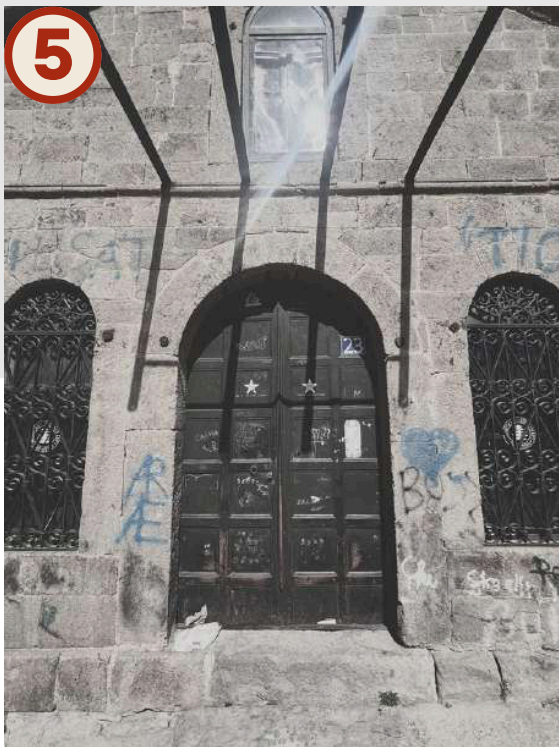
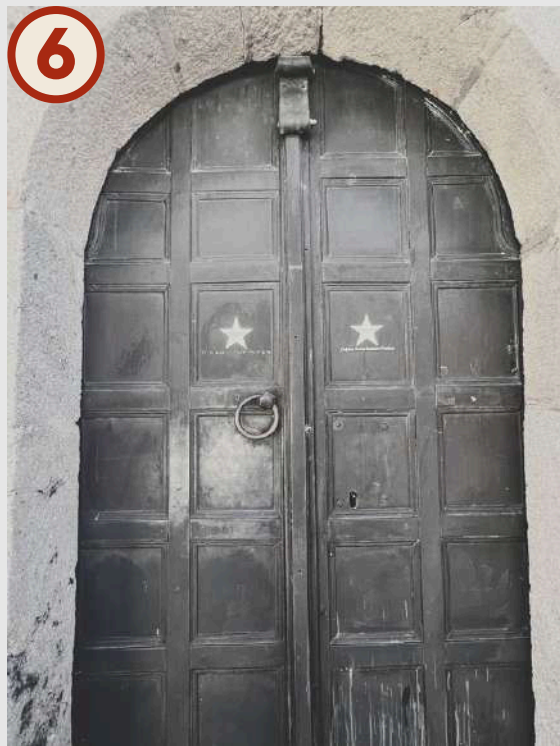
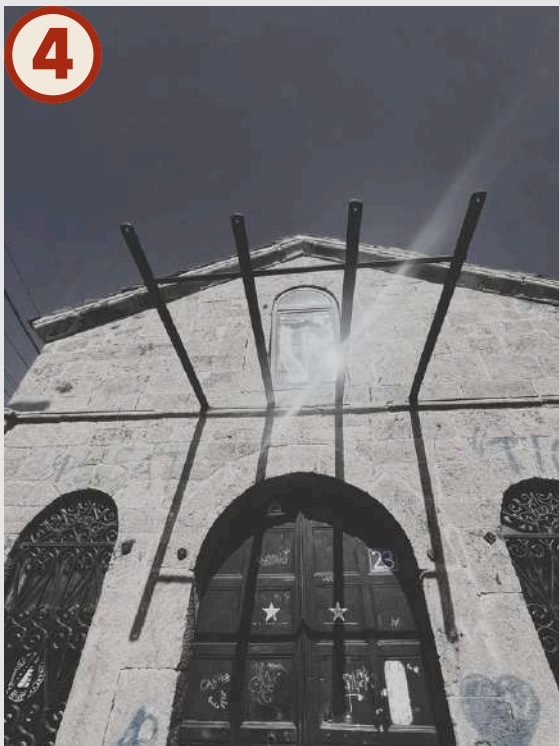
2

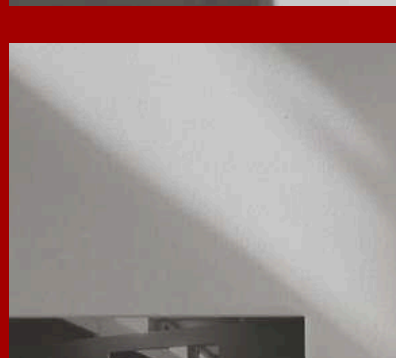
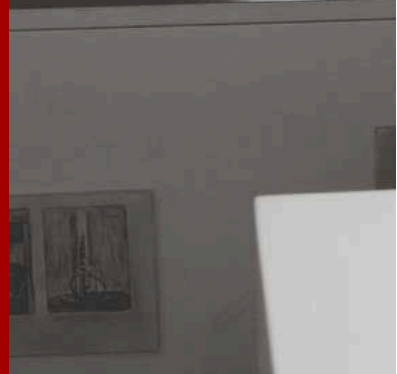
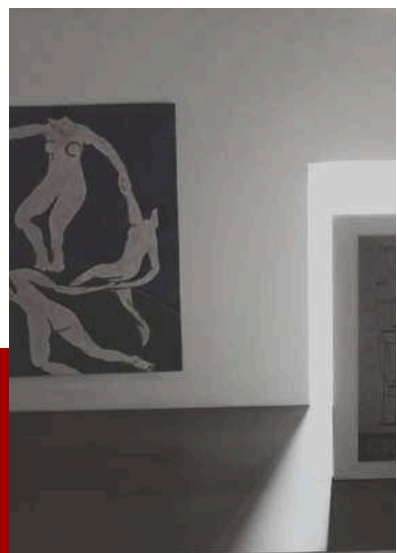
3

Ë - FOTO TË EXTERIERIT (SHTATOR 2025)

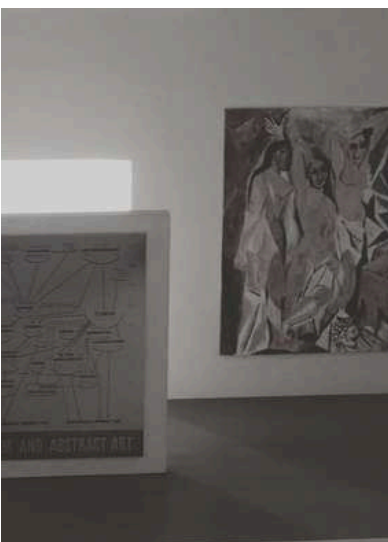

MUZEU I ARTIT AMERIKAN NË PR

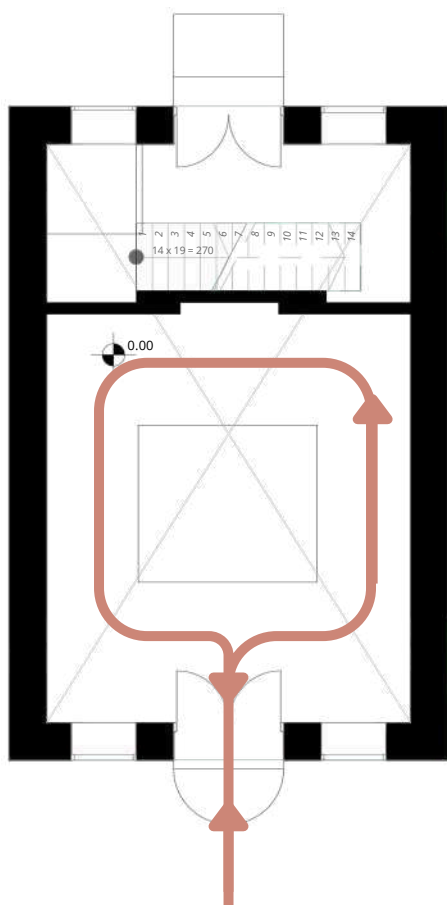

(Burimi: muri i faqes së facebook të Museu)

PRISHTINË - FOTO TË ENTERIERIT

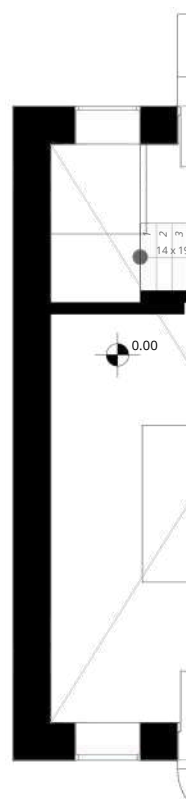

Museum of American Art in Prishtina)

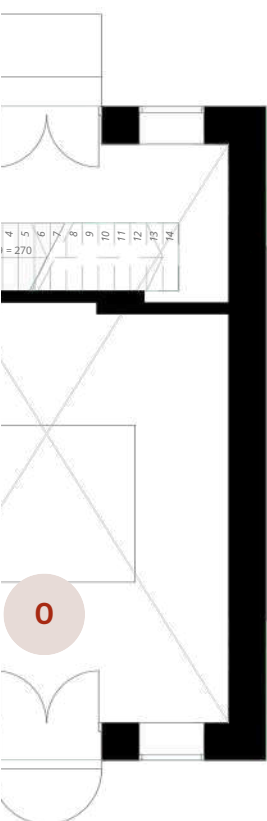
ANALIZA E NDËRLIDHJES SË KTHINAVE TË MUZEUT

Vija që tregon ndërlidhjen e kthinave →

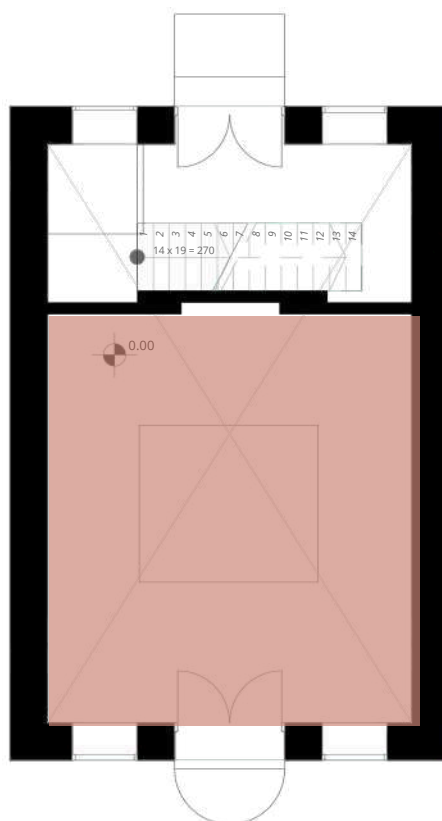
ANALIZA E TË ZHVILLIMIT TË

Kthina e parë/e v

HELLËSISË SË TË HAPËSIRAVE

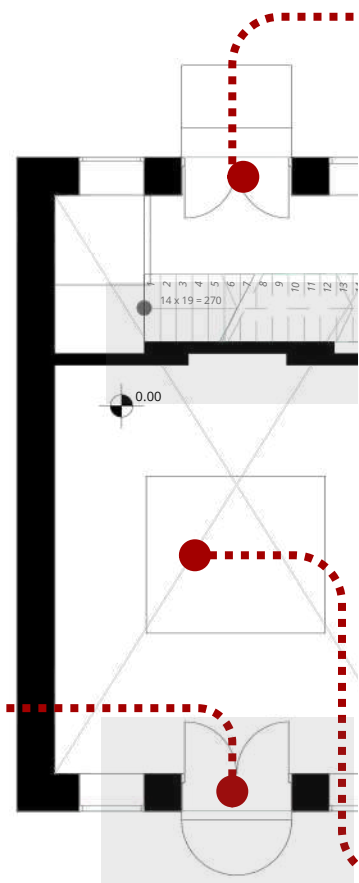
etme e muzeut ●

ANALIZA E ZHVILLIMIT TË HAPËSIRAVE

Hapësira që nuk lidhet me asnjë hapësirë tjetë ●

ANALIZA E QAS

Objekti ka disnivel ne hyrje, ndersa brenda objektit ekspozita shtrihet e nje nivel te vetem. Per shkak te mbylljes se muzeut, informata per rampa nuk kemi

Ekspozita zhvillohet ne nje nivel dhe ne nje

SSHMERISË

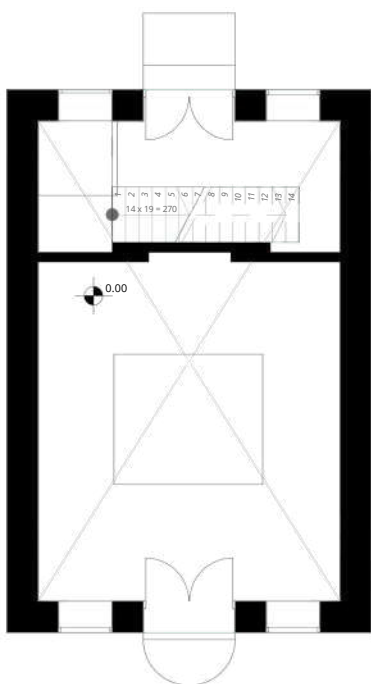

Objekti ka disnivel ne hyrje, ndersa brenda objektit ekspozita shtrihet e nje nivel te vetem. Per shkak te mbylljes se muzeut, informata per rampa nuk kemi

ohet e tera ne nje
e hapësirë të vetme

ZHVILLIMI I HAPËSIRAVE

Muzeu i Artit Amerikan operon në një hapësirë të vetme, e cila është adaptuar nga një objekt brenda kompleksit të Emin Gjikut. Meqenëse vizita fizike në muze nuk ka qenë e mundur, analiza e organizimit hapësinor është realizuar përmes fotografive të publikuara në faqet zyrtare të muzeut në rrjetet sociale. Nga këto materiale vërehet se muzeu funksionon si një hapësirë e unifikuar, ku ekspozitat vendosen përgjatë mureve perimetrale, ndërsa në qendër të hapësirës ndodhet një strukturë në formë kutie/instalacioni, e cila shfrytëzohet gjithashtu për qëllime ekspozuese.

Kthina e parë/e vetme e muzeut - 0

Hapësira që nuk lidhet me asnjë hapësirë tjetër

muzeu i fëmijëve të luftës/ muzej dece rata/ children of war loja e ndërprerë/ prekinuta igra/ play interrupted

Në luftën e fundit në Kosovë u vranë 1,024 fëmijë ndërsa edhe 109 fëmijë të tjerë vazhdojnë të jenë të zhdukur. Lufta nuk ndërpreu vetëm jetë të pafajshme. Shumë fëmijëve që mbijetuan, përjetimi traumatik i luftës u shkaktoi një ndërprerje simbolike të fëmijërisë. Përballja me luftën krijoi një disonancë mes nevojës për t'u rritur në siguri, kapacitetit për t'i procesuar ngjarjet dhe përjetimet përtej aftësive të tyre emocionale, si dhe nevojës për adaptim e rritje të parakohshme në kushte lufte.

Koncepti i ekspozitës dhe emërtimi i saj me titullin 'Loja e ndërprerë' u frymëzuan natyrshëm nga dhjetëra rrefime të personave që gjatë luftës në Kosovë kanë qenë fëmijë. Si akt kreativ dhe nevojë zhvillimore, loja është kujtim tek i cili individët rikthehen gjithmonë. Loja mundëson ikjen mendore nga realiteti dhe, në të njëjtën kohë, triumfon mbi dhunën e luftës, duke ofruar hapësira në të cilat kreativiteti fiton përmbi frikën dhe pasigurinë.

Ekspozita e Muzeut të Fëmijëve të Luftës në Kosovë na shpalos një rrugëtim në kohën e luftës, në të cilën rrefimet na dergojnë të ishehja, ikja dhe migrimi nën kushte ekstreme, të kampet e refugjatëve përballja traumatike me humbjen dhe vdekjen, kthimi në shtëpitë e djegura, liria dhe kaosi që e pasoi.

Ekspozita është kuruar që të jetë multivokale, ashtu që secili që të flasë prej pozitës së vet shoqërore dhe kontekstit historik, pa iu nënshtruar ndonjë narrative kuratoriale që theksin e vë mbi antagonizmin e përvojave. Nëpërmjet rrefimeve të përvojave të fëmijërisë, ekspozita synon të kontestojë pabarazitë, marginalizimin e grupeve shoqërore, si dhe të përfshijë sa më shumë perspektiva.

Të gjitha përjetimet në këtë ekspozitë janë pjesë e historisë së luftës. Të gjitha artefaktet janë regjues të përvojave personale.

U pasledhëm ratu në Kosovë u vranë 1,024 dece, a 109 dece se i dalje vodi kao nestalo. Rat nije samo prekinuo nevine živote. Za mnogu decu koja su preživela, traumatično iskustvo je izazvalo simboličan prekid detinjstva. Suočavanje sa ratom stvorilo je disonancu između potrebe da odrastaju u bezbednom okruženju, kapaciteta da prihvate i procesuiraju sve što su preživeli i iskustva koja prevazilaze njihove emocionalne sposobnosti, kao i potrebe za prilagođavanjem i prevremenim sazrevanjem u ratnim uslovima.

Koncept izložbe i njen naziv 'Prekinuta igra' prirodno su inspirisani desetinama ličnih priča ljudi koji su tokom rata na Kosovu bili deca. Kao kreativni čin i razvojna potreba, igra je uspomena kojoj se pojedinci uvek vraćaju. Ona omogućava mentalni beg od stvarnosti i, istovremeno, pobeđuje nasilje i rat, nudeći prostore u kojima kreativnost nadvladava strah i nesigurnost.

Otvorena u Muzeju dece rata na Kosovu, izložba nam prikazuje putovanje kroz ratni period, u kojem nas priče o skrivanju, bekstvu i iseljavanju u ekstremnim uslovima odvede do izbegličkih kampova, traumatičnog suočavanja sa gubitkom i smrću, povratka u spaljene domove, slobode i haosa koji su usledili.

Izložba je osmišljena kao multivokalna, tako da svaki glas govori iz sopstvene društvene pozicije i istorijskog konteksta, bez podređivanja bilo kojoj kuratorskoj naraciji koja naglašava antagonizam iskustava. Kroz priče o detinjim iskustvima, izložba ima za cilj da ospori nejednakosti, marginalizaciju društvenih grupa i da obuhvati što više različitih perspektiva.

Sva iskustva u ovoj izložbi deo su istorije ratnih sukoba. Svi artefakti su pokazatelji ličnih iskustava.

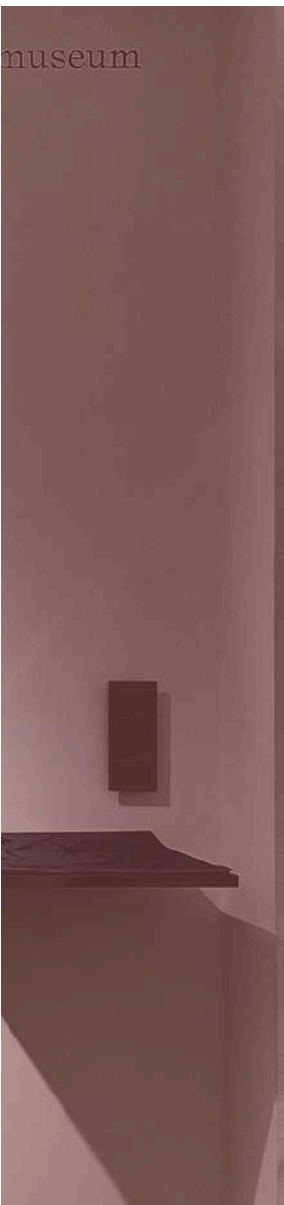
During the last war in Kosovo, 1,024 children were killed while another 109 children are still missing. The war did not just end innocent lives; for many children who survived the war, this traumatic experience caused a symbolic interruption of their childhood. Facing the war created a dissonance between their need to grow in a safe environment, the capacity to process events and experiences beyond their emotional capacities, and the need for adaptation and premature growth under war conditions.

The concept of the exhibition, and its title, 'Play Interrupted', is inspired by dozens of stories of people who were children during the war in Kosovo. As a creative act and a developmental need, games and playing is a memory to which individuals always return. Playing enables a mental escape from reality, and at the same time it triumphs over violence and war, offering spaces in which creativity wins over fear and insecurity.

The exhibition of the Children of War Museum in Kosovo is designed to unfold a journey in times of war, in which the stories take us to hiding, fleeing and migrating under extreme conditions, refugee camps, the traumatic confrontation with loss and death, the return to burnt houses, and the freedom and chaos that ensued afterwards.

The exhibition has been curated to be multivocal, so that each voice speaks from their social position and historical context, without submitting to a curatorial narrative that emphasizes the antagonism of experiences. Through the stories of childhood experiences, the exhibition aims to challenge inequalities and marginalization of social groups, as well as to include different perspectives.

All experiences in this exhibition are part of the history of the war. All artifacts are indicative of personal experiences.

06

MUZEU I FËMIJËVE TË LUFTËS

MUZEU I FËMIJËVE TË LUFTËS

Muzeu i Fëmijëve të Luftës është një hapësirë kujtese dhe reflektimi i hapur në Prishtinë më 22 janar 2025 nga organizata Youth Initiative for Human Rights – Kosovo (YIHR KS). Ai synon të dokumentojë dhe të prezantojë përvojat e fëmijëve gjatë Luftës së fundit në Kosovë (1998–1999), duke kontribuar në ruajtjen e kujtesës kolektive të kësaj periudhe.

Ekspozita inauguruese, "Loja e Ndërprerë", trajton ndërprerjen simbolike të fëmijërisë gjatë luftës. Përmes objekteve personale, lodrave, vizatimeve, video-dëshmimeve dhe materialeve të tjera, vizitorët njihen me rrëfime të fshehjes, ikjes dhe përballjes me humbjet dhe pasojat e luftës. Ekspozita krijon një hapësirë reflektimi mbi dhunën, traumën dhe ndërprerjen e normalitetit të jetës.

Inaugurimi i muzeut është realizuar me kontributin e një numri të madh bashkëpunëtorësh, përfshirë kuratoren Bjeshka Guri, një ekip hulumtuesish dhe redaktorësh, bashkëkuratorë, teknikë dhe profesionistë të tjerë. Dizajni arkitektonik i hapësirës është realizuar nga zyra e OUD+Architects. Muzeu synon të shërbejë jo vetëm si dokumentim historik, por edhe si hapësirë për edukim, dialog dhe pajtim. Ai është i hapur për publikun vendor dhe ndërkombëtar, duke theksuar rëndësinë e ruajtjes së kujtesës kolektive për brezat e ardhshëm.

SITUACIONI
P 1:500

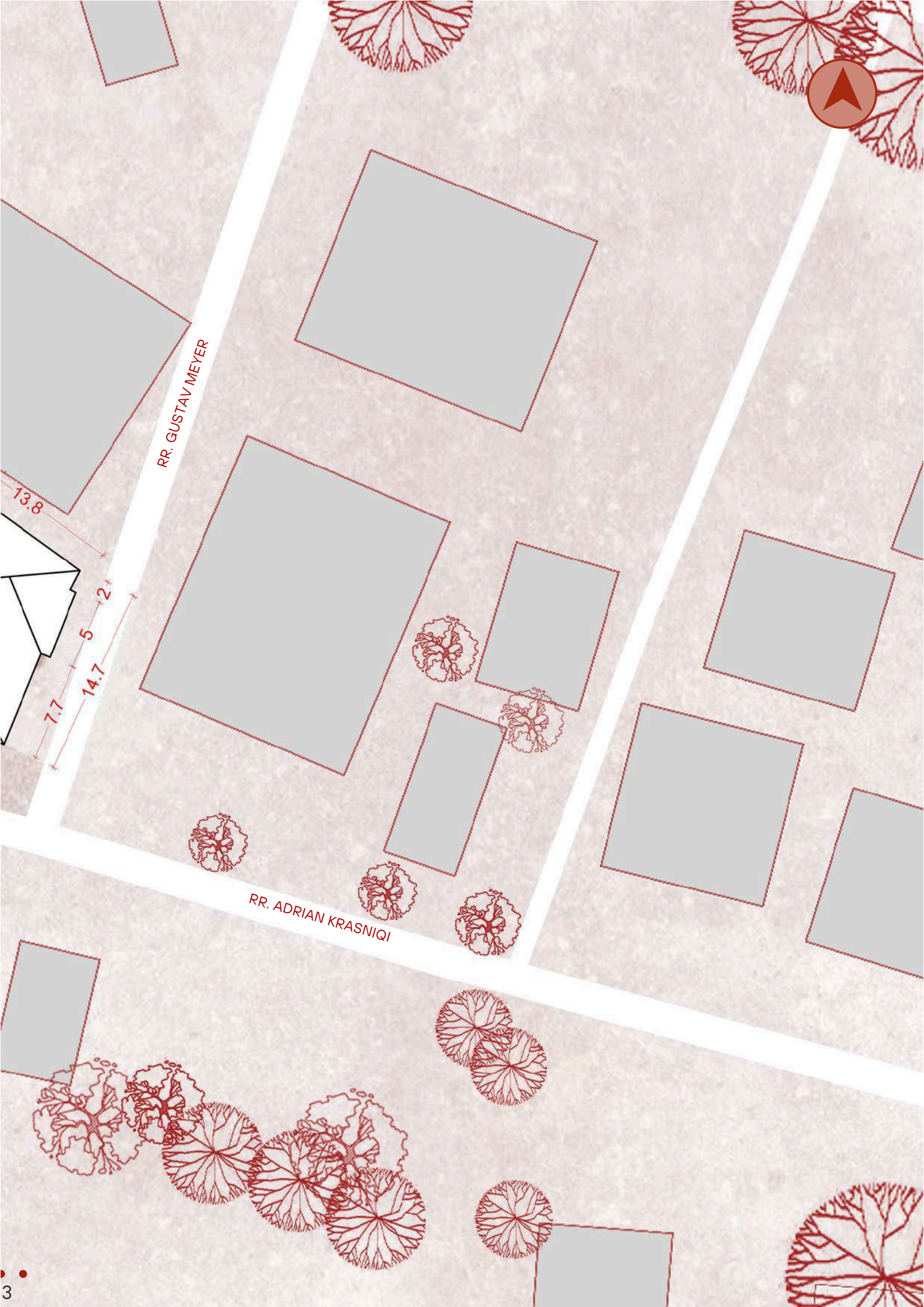

RR. ADRIAN KRASNIQI

HYRJA NË MUZE

FAKULTETI I ARKITEKTURËS,
UNIVERSITETI I PRISHTINËS

FAKULTETI I ARKITEKTURËS,
UNIVERSITETI I PRISHTINËS

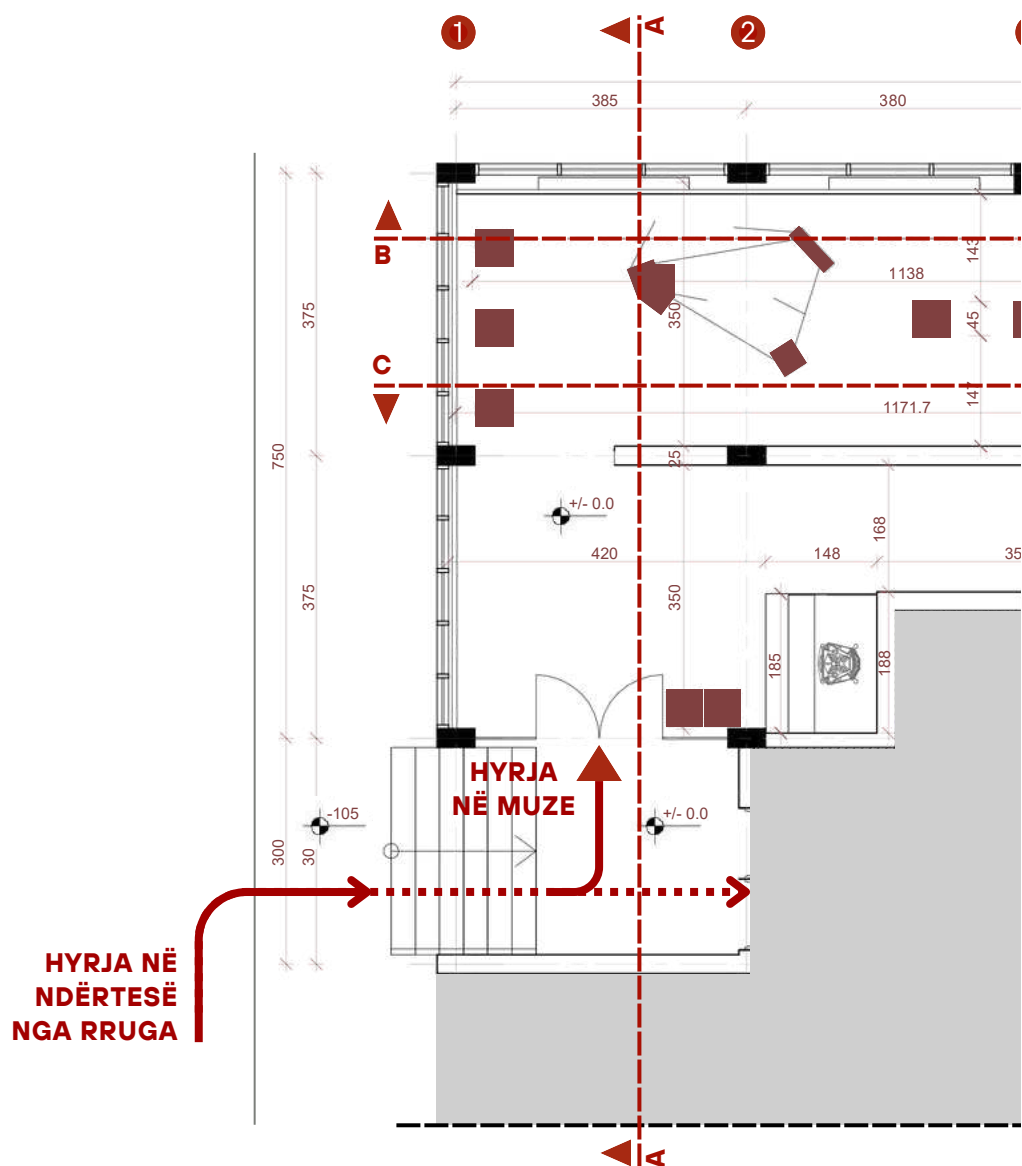
RR. GUSTAV MEYER

RR. ADRIAN KRASNIQI

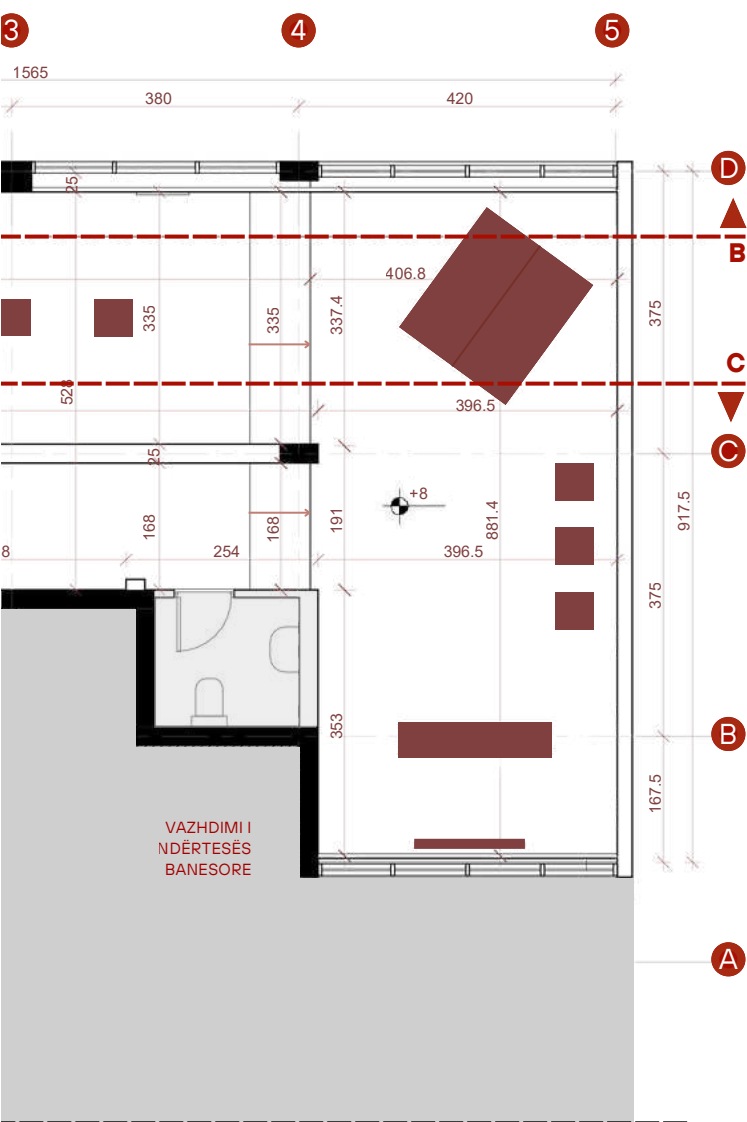

PËRDHESA

P 1:100

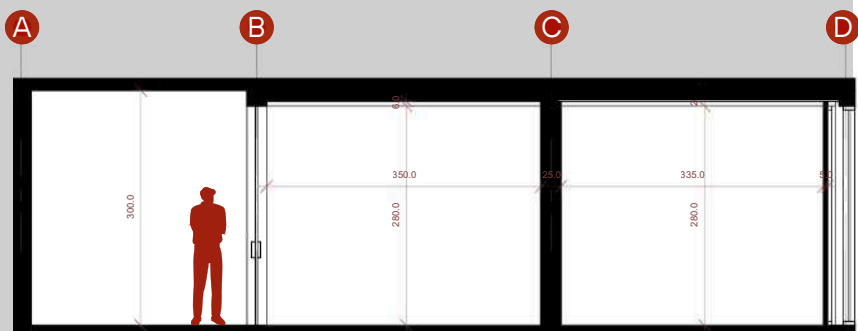
Muzeu ka një sipërfaqe prej rreth 108 m² ndarje me mure, por të organizuar për mënyrën e vendosjes së instalacioneve. Ai në banesor/afarist, vetëm dy minuta larg nga Brenda hapësirës janë të vendosura 1 është konceptuar për t'u lexuar dhe materialet video. Në këtë hapësirë ekz është funksional dhe mbetet i mbyllur. Z Kosovo (YIHR KS) ndodhen në katet e si

m² dhe përfshin një hapësirë të hapur, pa nes një rrjedhe të qartë të ekspozimit dhe dodhet në përdheshën e një objekti ga Sheshi i Prishtinës.

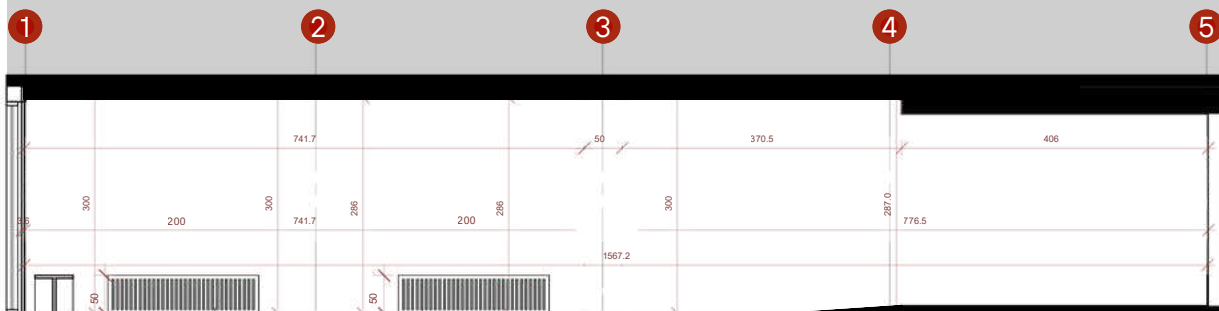
6 instalacione, ndërsa e gjithë ekspozita përjetuar në rreth 45 minuta, përfshirë iston edhe një tualet, i cili aktualisht nuk Žyrat e Youth Initiative for Human Rights – përme të së njëjtës ndërtesë.

VAZHDIMI I NDËRTESES BANESORE

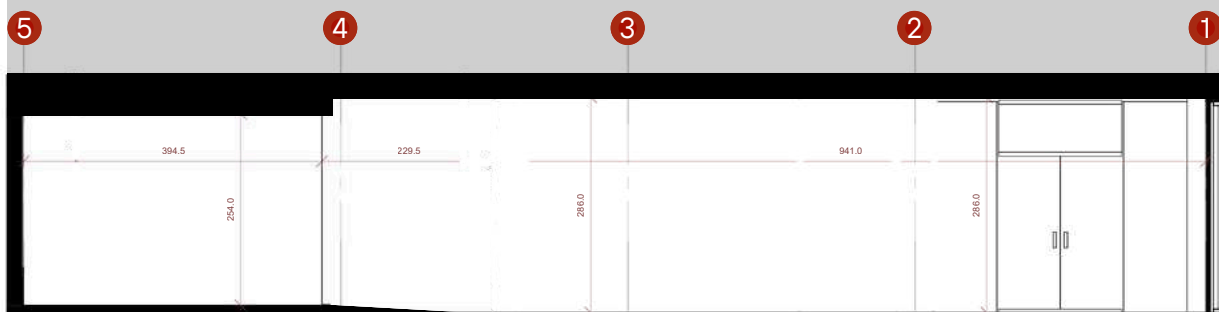
PRERJA A-A

VAZHDIMI I KATEVE TË SIPËRME
TË NDËRTESES BANESORE

PRERJA B-B

VAZHDIMI I KATEVE TË SIPËRME
TË NDËRTESES BANESORE

PRERJA C-C

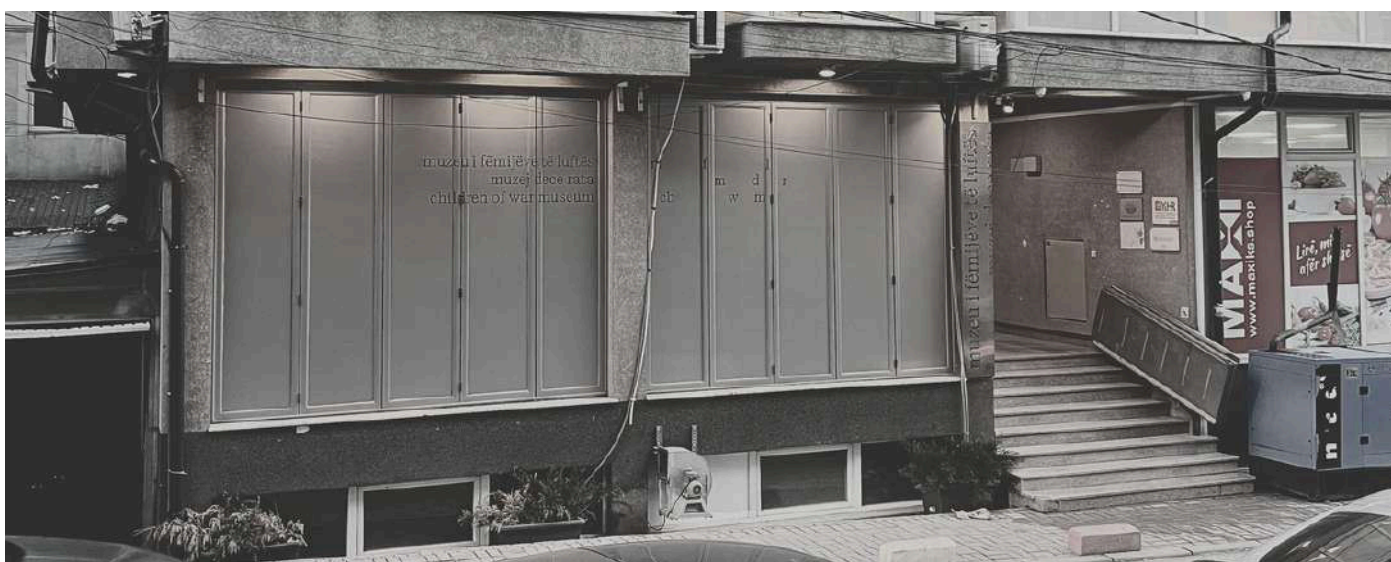

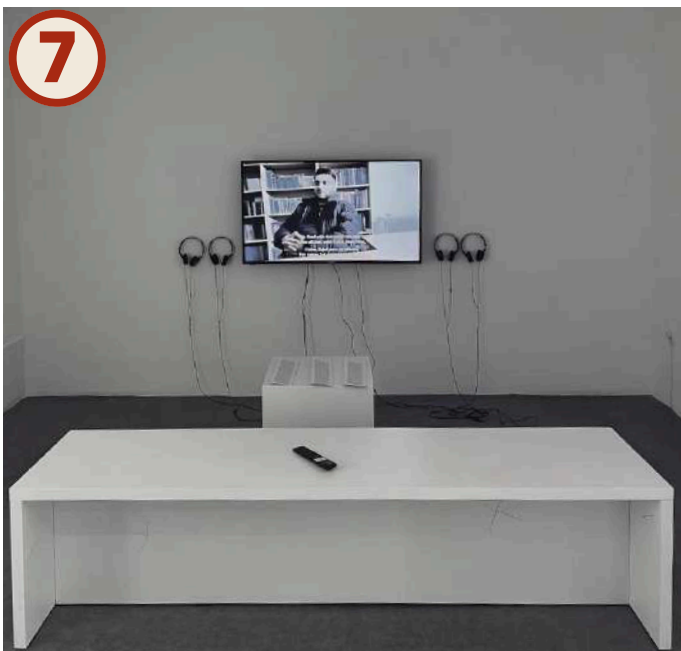

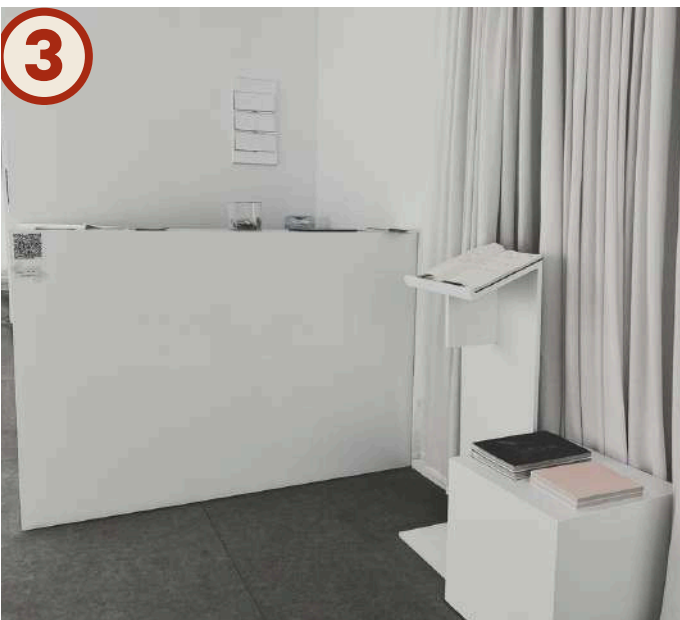

Duke qenë i vendosur në përdhesën e ngritur të një objekti banesor/afarist, hapësira e muzeut ndodhet drejtpërdrejt përgjatë rrugës njëkahëshe. Fillimisht, fasada e objektit përbëhej nga dritare të mëdha xhami që mbulonin pothuajse të gjithë muret e jashtme.

Për të akomoduar nevojat e ekspozitës, këto sipërfaqe xhami janë mbyllur nga ana e enterierit me mure prej gips-kartoni, ndërsa nga ana e eksterierit dritaret janë mbuluar me folje gri. Në këto sipërfaqe është shënuar pozicionimi i Muzeut të Fëmijëve të Luftës në tri gjuhë: shqip, anglisht dhe serbisht.

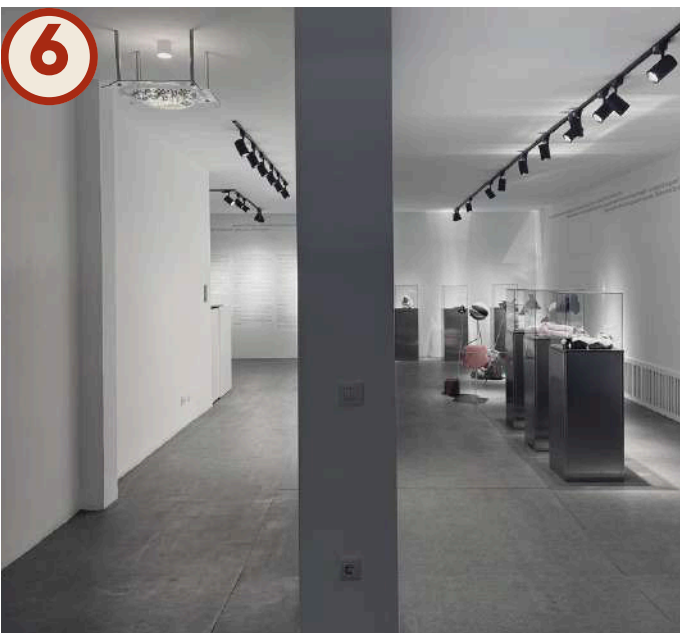

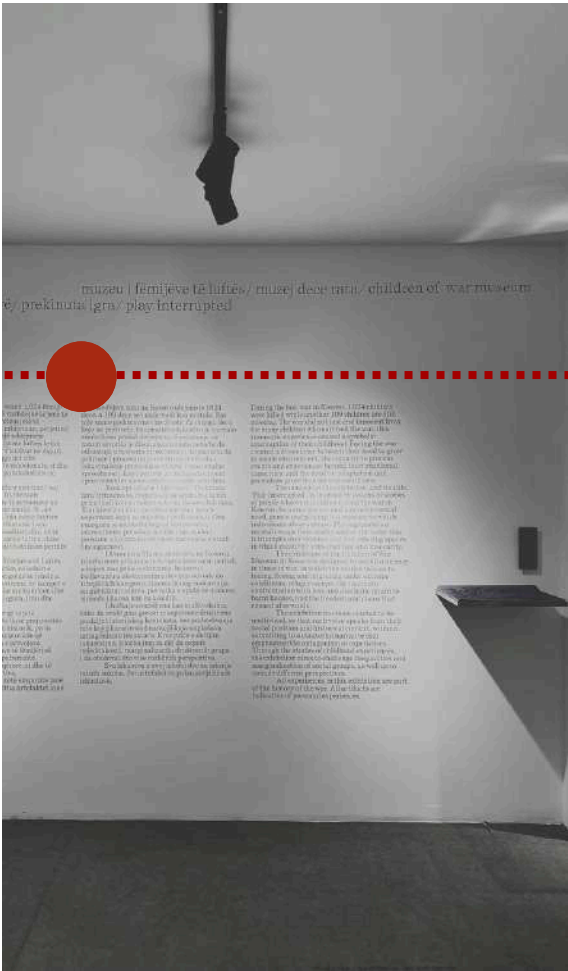

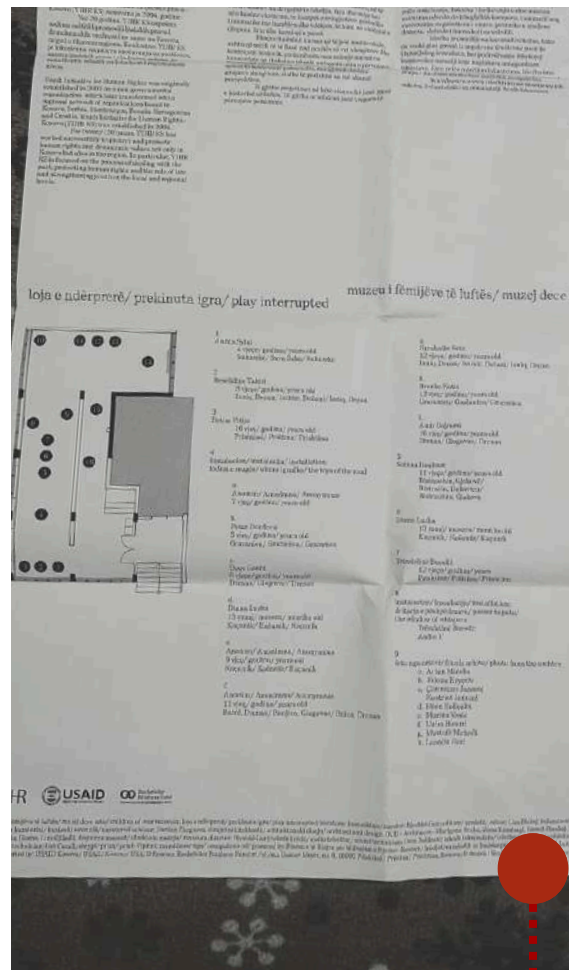
PAMJE TË MUZEUT

Muzeu është i hapur gjashtë ditë në javë dhe gjatë gjithë orarit të punës në hapësirë është i pranishëm staf për orientimin dhe informimin e vizitorëve. Ekspozita përfshin një broshurë orientuese me 16 pika të brendshme ekspozuese. Recepsioni ndodhet në anën e djathtë të hyrjes, ku stafi ofron ndihmë për çdo pyetje apo nevojë informimi. Në enterier gjendet gjithashtu një mur ndarës, i cili strukturon hapësirën e hapur pa e fragmentuar atë.

Në hyrje të muzeut, në anën e majtë ndodhet një mur informues, ndërsa në anën e djathtë gjendet recepsioni. Përballë hyrjes fillon ekspozita, duke udhëhequr vizitorët drejt rrjedhës së brendshme ekspozuese.

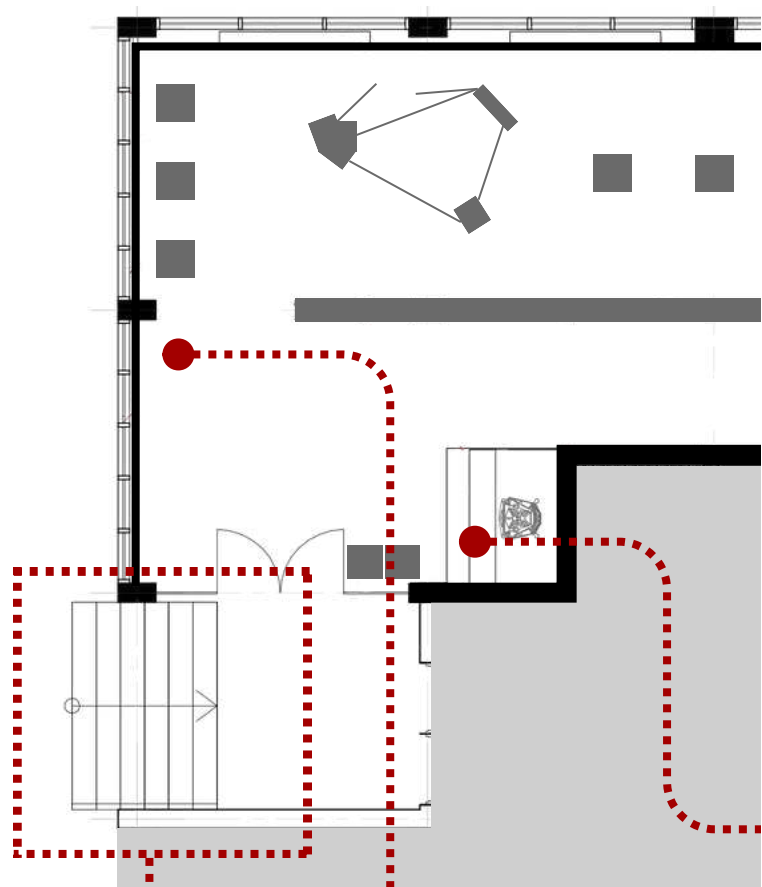

Në reception vizitorët mund të marrin fletushka informuese për trajtimin e traumës. Poashtu, për vizitorët që kërkojnë histori/informacion më të thelluar, ka në dispozicion edhe fletushka dhe libra përcjellës.

ANALIZA E QAS

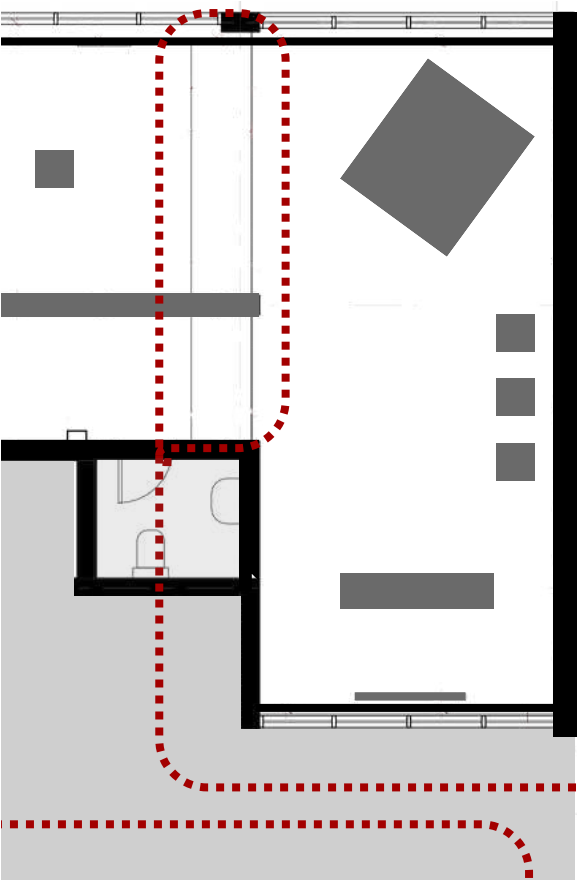

Objekti ka shkallë në hyrje, ndërsa është paraparë edhe një rampë paluese për personat me aftësi të kufizuara (PAK). Megjithatë, sipas informacioneve të marra gjatë vizitës në terren, kjo rampë nuk duket të jetë aktive apo në përdorim të rregullt.

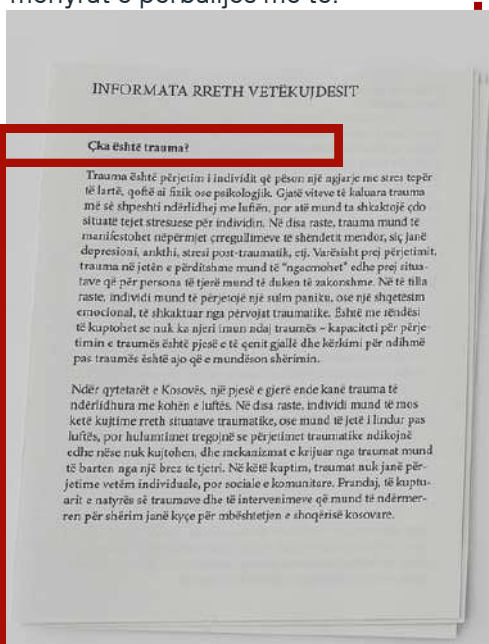
Muzeu ofron broshura dhe legjenda në tri gjuhë, mirëpo jo për personat me vështirësi apo pamundësi shikimi.

SSHMERISË

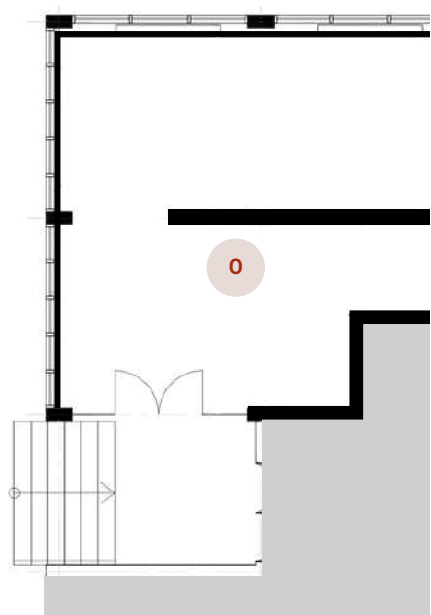
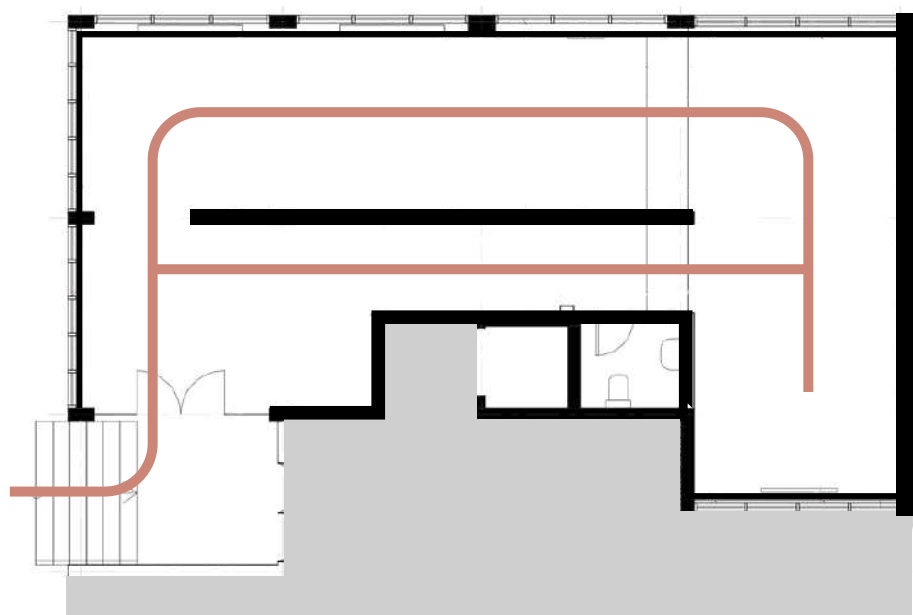

Dukeqenëse ekspozita trajton tema delikate, muzeu ofron broshura edukative që trajtojnë traumën dhe mënyrat e përbaljes me të.

Në brendësi ka qenë një disnivel i vogël, i cili është trajtuar me një pjerrësi të përshtatshme për të lehtësuar lëvizjen e rrjedhshme brenda muzeut.

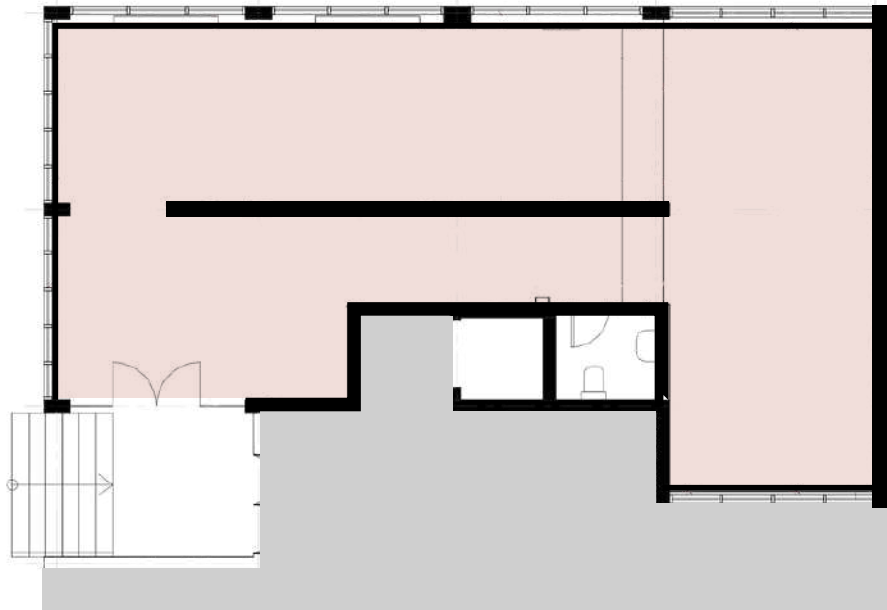
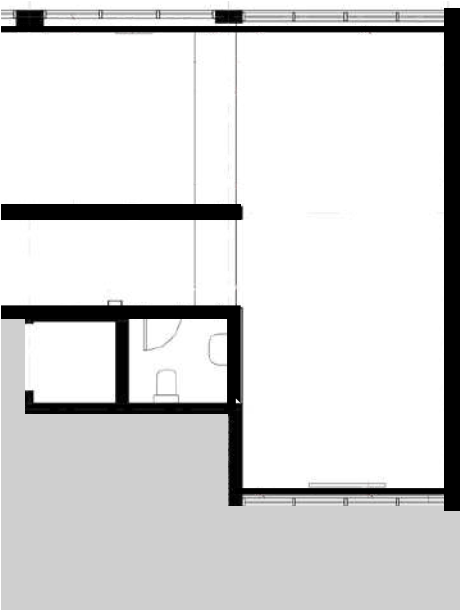

ANALIZA E NDËRLIDHJES SË KTHINAVE TË MUZEUT

Vija që tregon ndërlidhjen e kthinave →

ANALIZA E TË ZHVILLIMIT TË

Kthina e parë/e v

HELLËSISË SË Ë HAPËSIRAVE

etme e muzeut

ANALIZA E ZHVILLIMIT TË HAPËSIRAVE

Hapësira që nuk lidhet me asnjë hapësirë tjetë

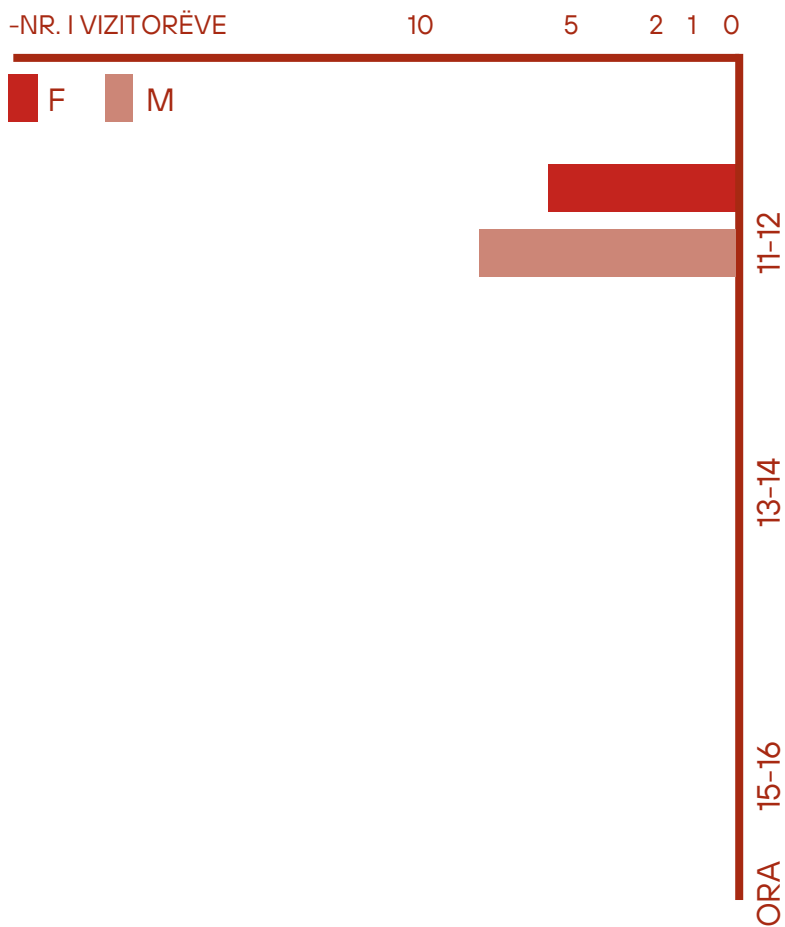
ANALIZA E LËVIZJES SË VIZITORËVE NË PËR

Disa nga pikat karakteristike ku vizitorët janë ndalur më shumë: pjesa hyrëse, piedestalet me gjësende personale, instalacioni kyresor, vizatimet ne muri etj.:

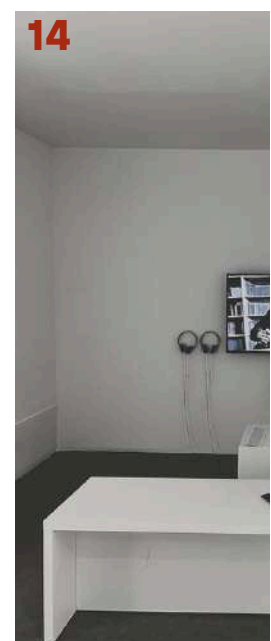
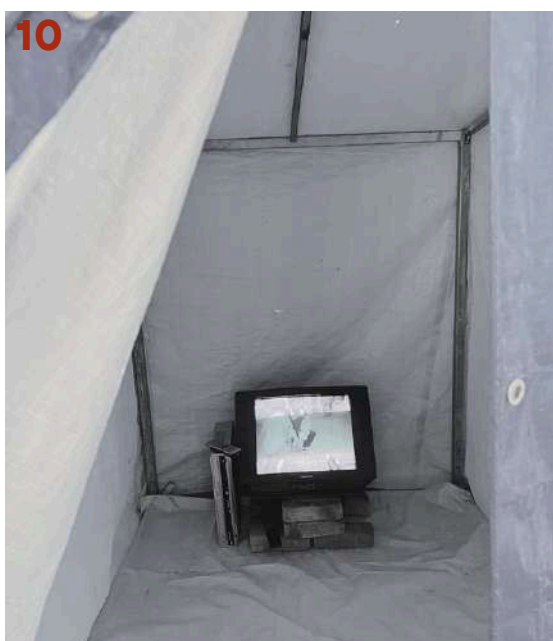
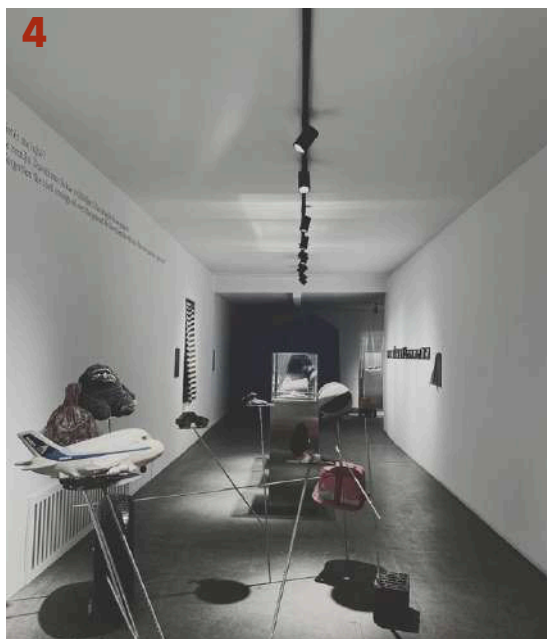

SHIHDESE TË MUZEUT TË FËMIJËVE TË LUFTËS

- Vija e lëvizjes së vizitorëve (në këtë rast në 1 grup)
- Drejtimi i lëvizjes
- Pikat ku vizitori ka qëndruar më gjatë

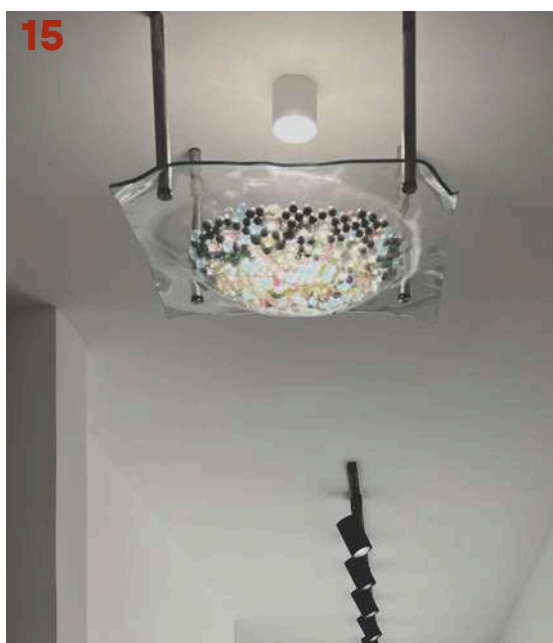

MUZEU I FËMIJËVE TË LUFTËS - LOJA E NDËRPRERË

Lojërat, instalacionet, video-dokumentimet, vizatimet dhe artefaktet e tjera të paraqitura në këtë ekspozitë të mbledhura nga YIHR. Këto përjetime janë pjesë e historisë së luftës në Kosovë, të ruajtura dhe të

- 1** - Ardita Sylaj (4 vjeçe, Suharekë)
- 2** - Besëlidhje Tahiri (8 vjeçe, Isniq, Deçan)
- 3** - Betim Vitija (16 vjeç, Prishtinë)
- 4** - Instalacion: Lodrat e rrugës
(përfshin 9 lodra nga fëmijë të moshës 1-12 vjeç,
nga vendabnime dhe etni të ndryshme të Kosovës)
- 5** - Sabina Kaqinari (11 vjeçe, Gjakovë)
- 6** - Diana Luzha (13 muaj, Kaçanik)
- 7** - Trëndelinë Bucolli (12 vjeçe, Prishtinë)
- 8** - Instalacion: Dritarja e pëshpërimave
Trëndelinë Bucolli - *Audio 1'*

- 9** - Foto nga arkivi: Artan Maloku, Elton Januzaj, Elion Kollçaku, Marina, Vasic, Lir
- 10** - Instalacion: Zemërimi i dëbuar - *Video*
- 11** - Marina Vasic (6 vjeçe, Graçanicë)
- 12** - Gent Behramaj (6 vjeç, Drenas)
- 13** - Antigona Krasniqi (7 vjeçe, Pejë)
- 14** - Rrëfime nga: Jeton Mahmuti, Mar
- 15** - Instalacion: Një vrimë me dritë
- 16** - Vizatime të punuara nga: Ajne Ma
- Halilaj, Fatlume Gërguri, Rreze Demiri, Xh

ekspozitë dëshmojnë për përvoja personale
ë përcjella nga përvojat e fëmijëve të luftës.

adona Kryeziu, Çlirimtare Januzaj, Kastriot
im Bicurri, Mustafë Mehulli, Leonita Guri
eo

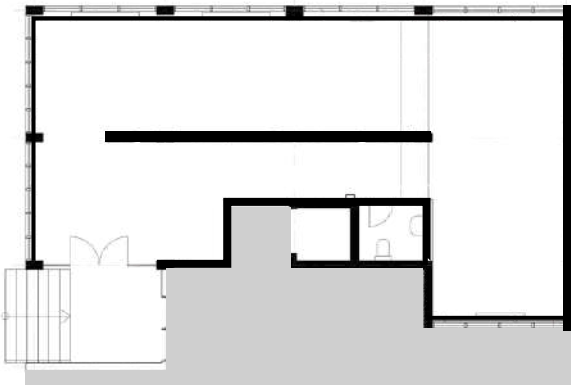
rina Vasic, Ervina Halili, Erdon Peci, Irfon

taj, Ganimete Qyqalla, Milaim Baliu, Petrit
navit Jashanica, Arbesa Tolaj, Blerina Halilaj

ZHVILLIMI I HAPËSIRAVE

Muzeu i Fëmijëve të Luftës përbëhet nga një hapësirë qendrore e vetme, ku rrjedha e ekspozitës është e organizuar në mënyrë lineare. Muri ndarës në mes strukturon hapësirën dhe shërben si boshti rreth të cilit zhvillohet ekspozita. Pas hyrjes, ekspozita realizohet rreth këtij muri dhe zgjerohet në formë L, duke përcaktuar një rrjedhë të qartë dhe të orientuar për vizitorët brenda muzeut.

Kthina e parë/e vetme e muzeut - 0

Hapësira që nuk lidhet me asnjë hapësirë tjetër ●

